

ANTEP

Risk Altındaki Mimari Mirasın Deprem Sonrası
Değerlendirmesi

ANTEP

Risk Altındaki Mimari Mirasın Deprem Sonrası
Değerlendirmesi

@Anadolu Kùltür
Nisan 2025
ISBN: 978-605-5276-26-3

Editör

Umut Almaç

Raporlara Katkı Sunanlar

Dr. Elmon Hañer (Sanat Tarihçisi)
Gagik Khatchatryan (Mimar)
Murat Demirli (Yüksek Mimar, Koruma Uzmanı)
Dr. Sarhat Petrosyan (Mimar, Şehir Plancısı)
Süreyya Topaloğlu (Yüksek Mimar, Koruma Uzmanı)
Dr. Umut Almaç (Koruma Uzmanı, İnşaat Mühendisi)

Fotoğraflar

Anadolu Kùltür Arşivi

Çeviri

Sena Kayasü

Redaksiyon

İnci Türkoğlu
Mustafa Akçaöz

Tasarım/Kapak

Meryem Tanrıku

Haritalar

Google, DigitalGlobe

Font

Palatino Linotype

EUROPEAN UNION

Support to the Armenia-Turkey
Normalization Process

Bu rapor, “Ermenistan-Türkiye Normalleşme Süreci Destek Programı: Hızlı Destek (ATNP-Hızlı Destek)” programı çerçevesinde Avrupa Birliği’nin mali desteğiyle üretilmiştir. Bu yayının içeriği yalnızca Anadolu Kùltür’ün sorumluluğundadır ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

ANTEP

Risk Altındaki Mimari Mirasın Deprem Sonrası
Değerlendirmesi

İçindekiler

1. Sunuş.....	9
2. Yapıların Konumları.....	10
3. Şahinbey İlçesi	18
3.1. Tepebaşı Mahallesi Yapıları	18
3.1.1. Surp Asdvadzadzin Apostolik Ermeni Kilisesi / Kurtuluş Camii.....	18
3.2. Bey Mahallesi Yapıları	26
3.2.1. Kendirli Kilisesi.....	26
3.2.2. Nazaretyan Evi.....	31
3.2.3. Konut	35
3.2.4. Konut	38
3.3. Kozanlı Mahallesi Yapıları	41
3.3.1. Surp Asdvadzadzin Katolik Ermeni Kilisesi / Ömer Ersoy Kültür Merkezi	41
3.3.2. Konut	45
3.4. Akyol Mahallesi Yapıları	48
3.4.1. Amerikan Kız Koleji	48
3.5. Karagöz Mahallesi Yapıları	53
3.5.1. Sinagog.....	53
3.5.2. Konut	56
3.5.3. Konut	58
3.6. Şekeroğlu Mahallesi Yapıları	60
3.6.1. Konut	60
3.6.2. Konut	62
3.6.3. Konut	65
3.6.4. Konut	68
3.6.5. Konut	70
3.6.6. Konut	73
3.6.7. Konut	76
3.6.8. Konut	79
3.7. Eyüpoğlu Mahallesi Yapıları	82
3.7.1. Konut	82
3.7.2. Konut	84
3.7.3. Konut	86
3.7.4. Konut	88
3.7.5. Konut	90
3.7.6. Konut	92
3.7.7. Konut	94
3.7.8. Konut	96
3.7.9. Konut	98
3.7.10. Konut	100
3.7.11. Konut	102
3.8. Bostancı Mahallesi Yapıları	104
3.8.1. Konut	104
3.8.2. Konut	106
3.8.3. Konut	108
3.8.4. Konut	110
3.8.5. Konut	112
3.8.6. Konut	114
3.9. Tışlaki Mahallesi Yapıları	116
3.9.1. Konut	116

3.9.2. Konut.....	118
3.9.3. Konut.....	120
3.9.4. Konut.....	122
3.9.5. Konut.....	125
3.9.6. Konut.....	127
3.9.7. Konut.....	129
3.9.8. Konut.....	131
3.10. Kozluca Mahallesi Yapıları	133
3.10.1. Konut.....	133
3.11. Türktepe Mahallesi Yapıları.....	135
3.11.1. Konut.....	135
3.11.2. Konut.....	138
3.11.3. Konut.....	140
3.11.4. Konut.....	143
4. Şehitkamil İlçesi.....	146
4.1. Yaprak Mahallesi Yapıları	146
4.1.1. Konut.....	146
4.1.2. Konut.....	148
4.1.3. Konut.....	150
4.1.4. Konut.....	152
4.1.5. Konut.....	154
4.1.6. Konut.....	157
4.1.7. Konut.....	159
4.1.8. Konut.....	161
4.1.9. Konut.....	163
4.1.10. Konut.....	166
4.1.11. Konut.....	168
4.1.12. Konut.....	170
4.1.13. Konut.....	172
4.1.14. Konut.....	174
4.1.15. Konut.....	176
4.1.16. Konut.....	178
4.1.17. Konut.....	180
4.1.18. Konut.....	182
4.1.19. Konut.....	184
4.1.20. Konut.....	186
4.1.21. Konut.....	188
4.1.22. Konut.....	190
5. Nizip İlçesi	192
5.1. Fevkani Mahallesi Yapıları.....	192
5.1.1. Fevkani Kilisesi	192
5.1.2. Konut.....	195
5.1.3. Konut.....	197
5.1.4. Konut.....	200
5.1.5. Konut.....	202
5.1.6. Konut.....	205
5.1.7. Konut.....	207
5.1.8. Konut.....	209
5.1.9. Konut.....	211
5.1.10. Konut.....	213
5.1.11. Konut.....	215

5.1.12. Konut	217
5.1.13. Konut	219
5.2. Pazarcamii Mahallesi Yapıları	221
5.2.1. Sayınlar Sabunhanesi	221
5.2.2. Ticari Yapılar	225
5.2.3. Konut	228
5.2.4. Konut	230
5.2.5. Konut	232
5.2.6. Konut	234
5.2.7. Konut	236
5.2.8. Konut	238
5.2.9. Konut	240
5.2.10. Konut	242
5.2.11. Konut	244
5.2.12. Konut	246
5.2.13. Konut	248
5.3. Saha Mahallesi Yapıları	250
5.3.1. Konut	250
5.3.2. Konut	252
5.3.3. Konut	254
5.3.4. Sabunhane	256
5.4. Şıhlar Mahallesi Yapıları	258
5.4.1. Konut	258
5.4.2. Konut	260
5.4.3. Konut	262
5.4.4. Konut	264
6. İslahiye İlçesi	267
6.1. Yesemek Mahallesi Yapıları	267
6.1.1. Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi	267
6.1.2. Konut	269
6.2. Alaca Mahallesi Yapıları	272
6.2.1. Öztürkler Konağı	272
6.2.2. Konak	275
6.2.3. Konut	278
7. Nurdağı İlçesi	280
7.1. Bey Mahallesi Yapıları	280
7.1.1. Konut	280
8. Araban İlçesi	282
8.1. Gümüşpınar Mahallesi Yapıları	282
8.1.1. Karasu Köprüsü / Septimius Severus Köprüsü	282
8.2. Elif Mahallesi Yapıları	285
8.2.1. Elif Anıt Mezarı	285
8.2.2. Konut	287
8.3. Hisar Mahallesi Yapıları	289
8.3.1. Hisar Anıt Mezarı	289
8.4. Hasanoğlu Mahallesi Yapıları	291
8.4.1. Hasanoğlu Anıt Mezarı	291
9. Yavuzeli İlçesi	293
9.1. Balık Mahallesi Yapıları	293

9.1.1. Akdeğirmen Köprüsü	293
9.2. Saraymağara Mahallesi Yapıları	295
9.2.1. Gözetleme Kulesi ve Sarnıç.....	295
9.3. Yarımca Mahallesi Yapıları	298
9.3.1. Kesik Köprü.....	298
10. Oğuzeli İlçesi	300
10.1. Belören Mahallesi Yapıları	300
10.1.1. Belören Kilisesi Kalıntıları.....	300
10.1.2. Fayat Ağa Konağı	303
10.1.3. Konak	306
11. Kaynakça	308
12. Kısaltmalar ve Sözlükçe	311

Teşekkürler

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne; Gaziantep Büyükşehir Belediyesi KUDEB Müdürü sayın Serdar Gürsel'e; Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu Bölge Müdürlüğü yerkililerine; ÇEKÜL Gaziantep temsilcisi sayın Zafer Okuducu'ya, Kırkayak Kültür Genel Koordinatörü sayın Kemal Vural Tarlan'a, Houshamadyan Proje Direktörü ve Genel Yayın Yönetmeni sayın Vahe Taşçıyan'a, sayın Murad Uçaner'e, sayın Özge Uğraş'a.

1. Sunuş

Doğu Anadolu Fay Zonu'nda 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen iki büyük deprem ve takip eden günlerdeki artçı sarsıntılar, Türkiye'nin güneydoğusunda 11 ili kapsayan geniş bir alanda can ve mal kayıplarına neden oldu. Tarihte farklı kültürlerle ev sahipliği yapan bölgede; işlevi, ölçeği, yapım dönemi, yapım tekniği ve malzemeleri bakımından çeşitlilik gösteren sayısız kültür varlığı da hasar gördü. Anadolu, Afrika ve Arap tektonik levhalarının kesiştiği bu bölge, depremlere yabancı değildir; tarih boyunca yıkıcı çok sayıda depremler yaşamıştır. İlgili levhaların sınırları durumundaki Ölü Deniz Fay Zonu ve Doğu Anadolu Fay Zonu yakınındaki Antakya, Halep ve Gaziantep gibi kentler tarih boyunca depremlerden zarar görmüştür. Örneğin, 1822 yılında yaşanan büyük depremde, Gaziantep'te kayıpların yaşandığı, kentin neredeyse bütünüyle yıkıldığı, konutların çöktüğü, ayakta kalan yapıların oturulamaz durumda olduğu, cami ve medrese gibi anıtsal yapılarla birlikte kalenin de büyük zarar gördüğü bilinmektedir (Ambraseys, 2009: s632). Bölge, aktif bir deprem kuşağı üzerinde bulunması nedeniyle gelecekte de depremlerden etkilenecektir. Dolayısıyla, deprem riskinin azaltılması ve kültür varlıklarının bütünlük ve özgünlüklerini koruyarak geleceğe aktarılabilmesi için farklı disiplinlerde hazırlanacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşanan depremlerde kültür varlıklarında ortaya çıkan hasarların yayılımı, büyüklüğü ve tipi ile ilgili doğrudan alandan elde edilen veriler, ilgili hasarların nedenleri ve mekanizmaları hakkında ipuçları verirken risklerin azaltılması konusunda önerilerin geliştirilmesi aşamasında da önemli bir kaynak oluşturur. Bu çerçevede, "ANTEP: Risk Altındaki Mimari Mirasın Deprem Sonrası Değerlendirmesi" çalışması, Şubat 2023 depremlerinden etkilen Gaziantep'teki kültür varlıklarının durumları hakkında bilgiler sunarken tek yapı ve sit ölçeğinde mimari koruma ve iyileştirme önerilerinin hazırlanmasında da kullanılabilecek bilgiler içermektedir.

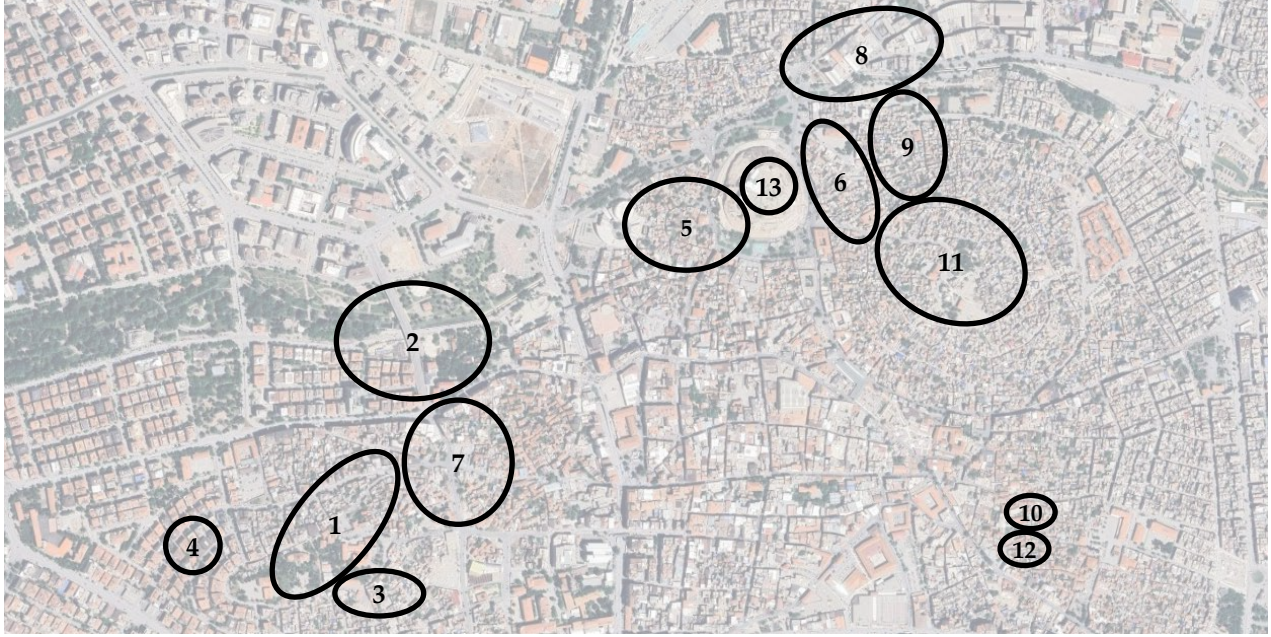
Yaşanan afetin büyüklüğü ile ilişkili olarak depremin hemen ardından kamu kurumları gözleme dayalı mevcut yapısal durum analizlerini öncelikle tarihi kent merkezlerindeki anıtlar ve sonrasında tarihi dokuyu meydana getiren küçük ölçekli konut tipindeki yapılar üzerinden yürütmüştür. Bu çalışma ise kent merkezleri dışında kalan küçük yerleşimlerdeki geleneksel yapıları ve arkeolojik alanları da kapsamaktadır. İncelenen yapı ve alanların güncel durumlarının bir biçimde kayıt altına alınması ve görünür kılınmaları değerlidir. Bu çerçevede, elde edilen verilerin değerlendirilerek sınıflandırılmasına ve herkesin erişebileceği şekilde anlaşılır biçimde sunulmasına gayret edilmiştir. Çalışmanın, bölgede kültür varlıklarının korunması ile ilişkili yürütülecek proje ve çalışmalara yardımcı olması umulmaktadır.

"ANTEP: Risk Altındaki Mimari Mirasın Deprem Sonrası Değerlendirmesi" projesi, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen "Ermenistan-Türkiye Normalleşme Süreci Destek Programı: Hızlı Destek (ATNP: Hızlı Destek)" çerçevesinde hazırlanmıştır. Proje ekibine Ermenistan'dan katılan iki uzman mimar, Gaziantep'te yürütülen alan çalışması ve sonrasındaki raporlama sürecine katkılarını sunmuştur. Küçük bir adım olsa da bu birlikteliğin kültür varlıklarının korunması alanında iki ülke arasındaki işbirliğinin gelişmesine katkı sunması beklenmektedir.

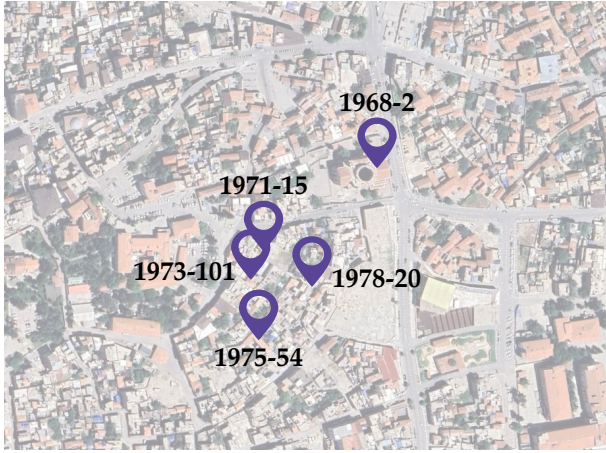
Umut Almaç

2. Yapıların Konumları

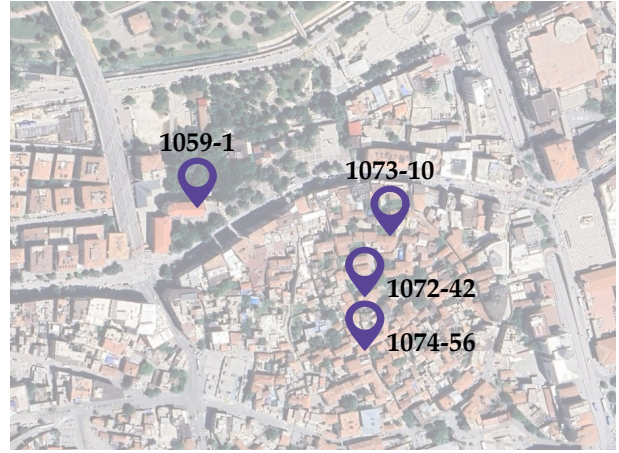
▪ Şahinbey İlçesi

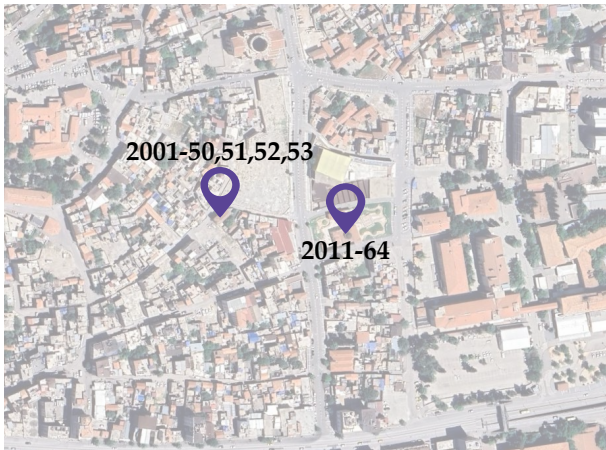
1. Tepebaşı Mahallesi

2. Bey Mahallesi

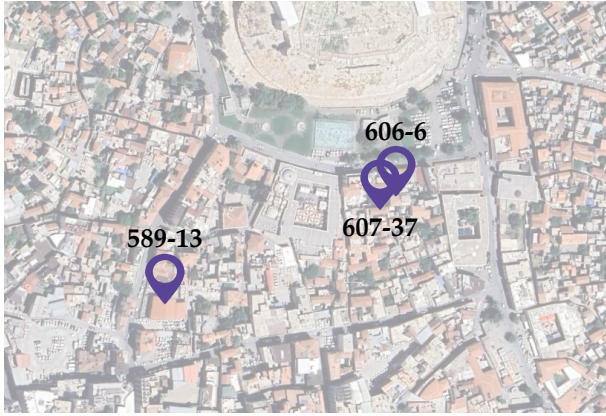
3. Kozanlı Mahallesi

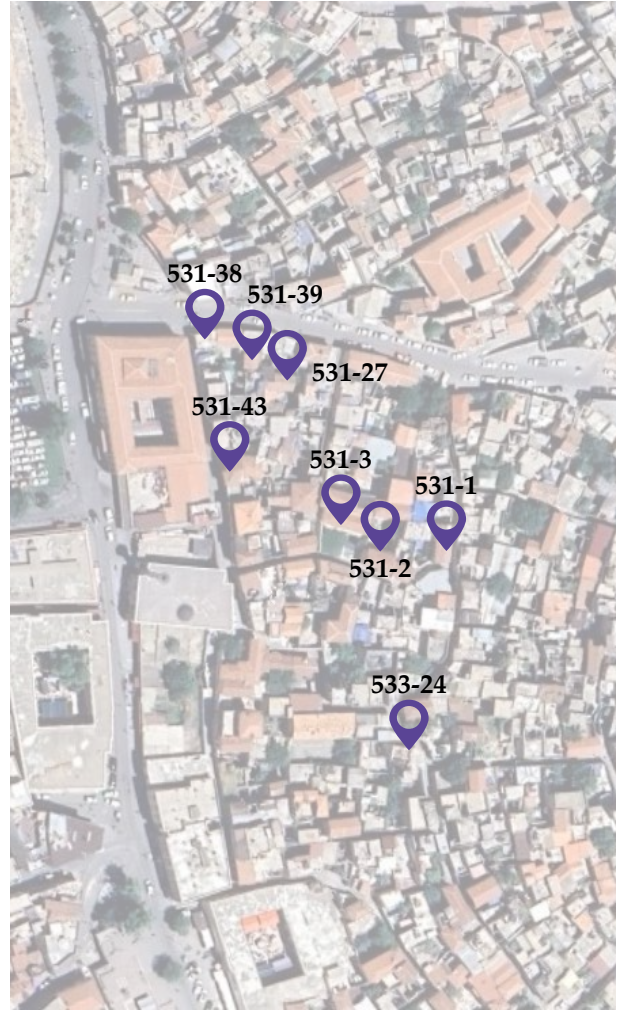
4. Akyol Mahallesi

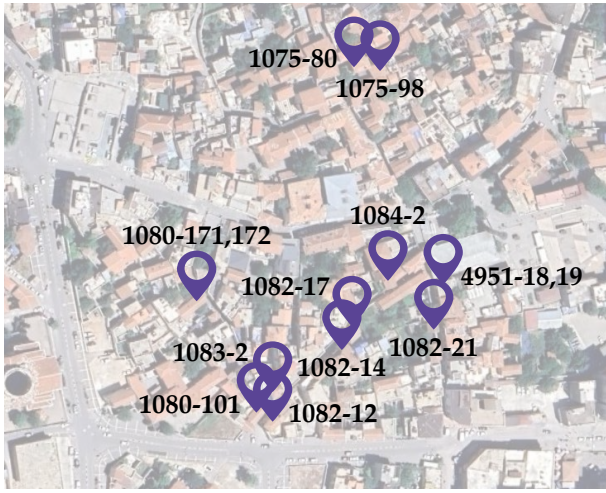
5. Karagöz Mahallesi

6. Şekeroğlu Mahallesi

7. Eyüpoğlu Mahallesi

8. Bostancı Mahallesi

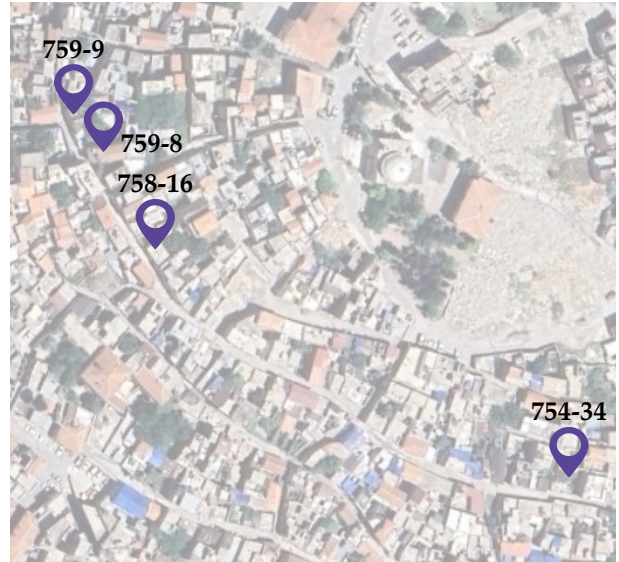
9. Tişlaki Mahallesi

10. Kozluca Mahallesi

11. Türktepe Mahallesi

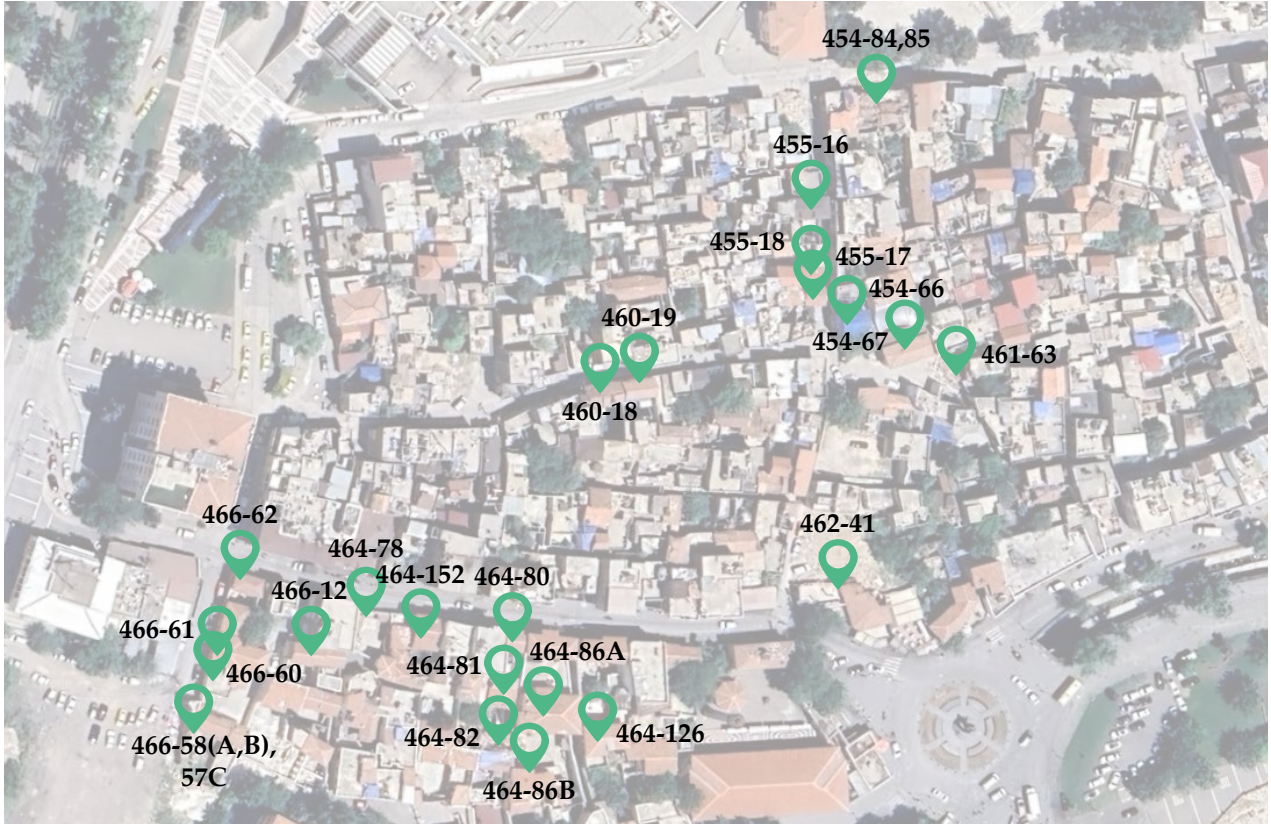
12. Suyabatmaz Mahallesi

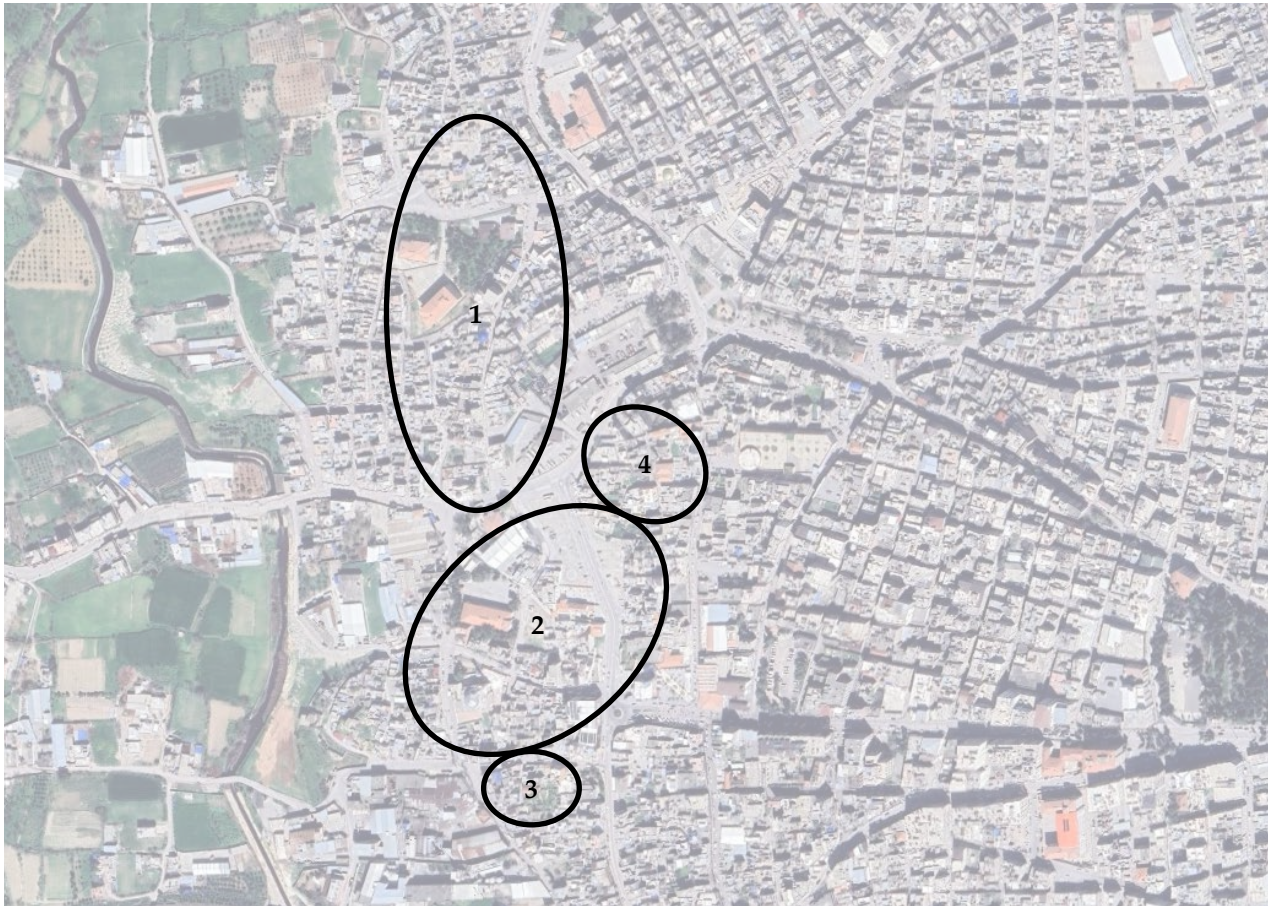
13. Seferpaşa Mahallesi

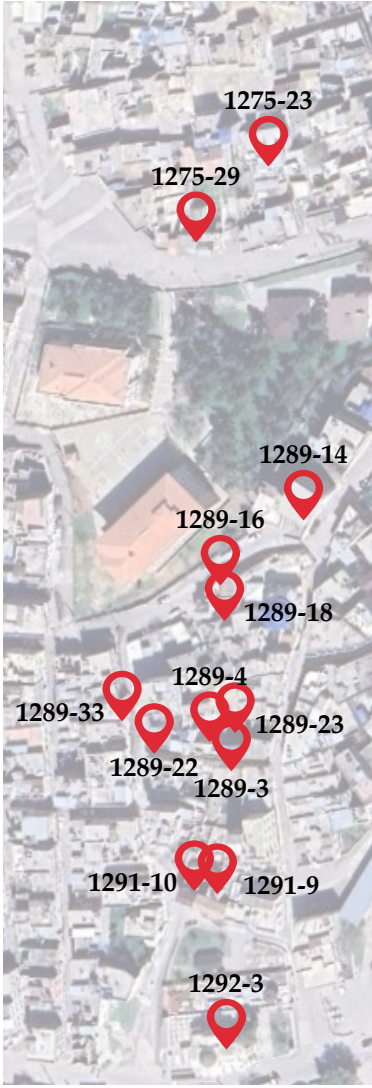
▪ Şehitkamil İlçesi

▪ Nizip İlçesi

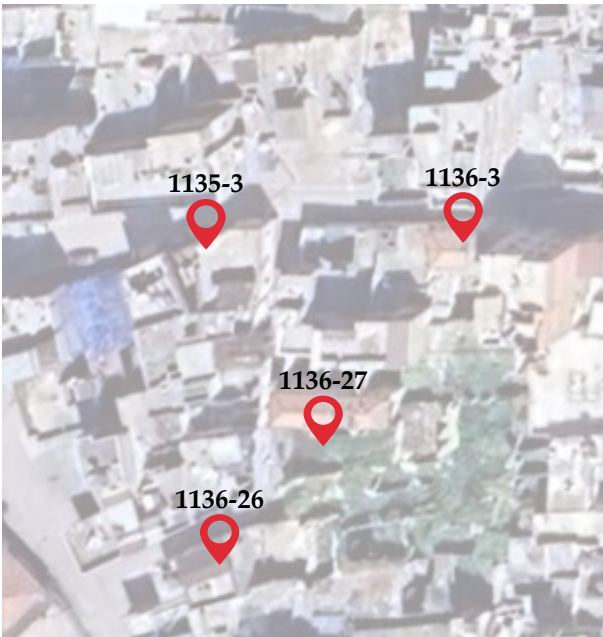
1. Fevkani Mahallesi

2. Pazarcamii Mahallesi

3. Saha Mahallesi

4. Şıhlar Mahallesi

▪ İslahiye İlçesi

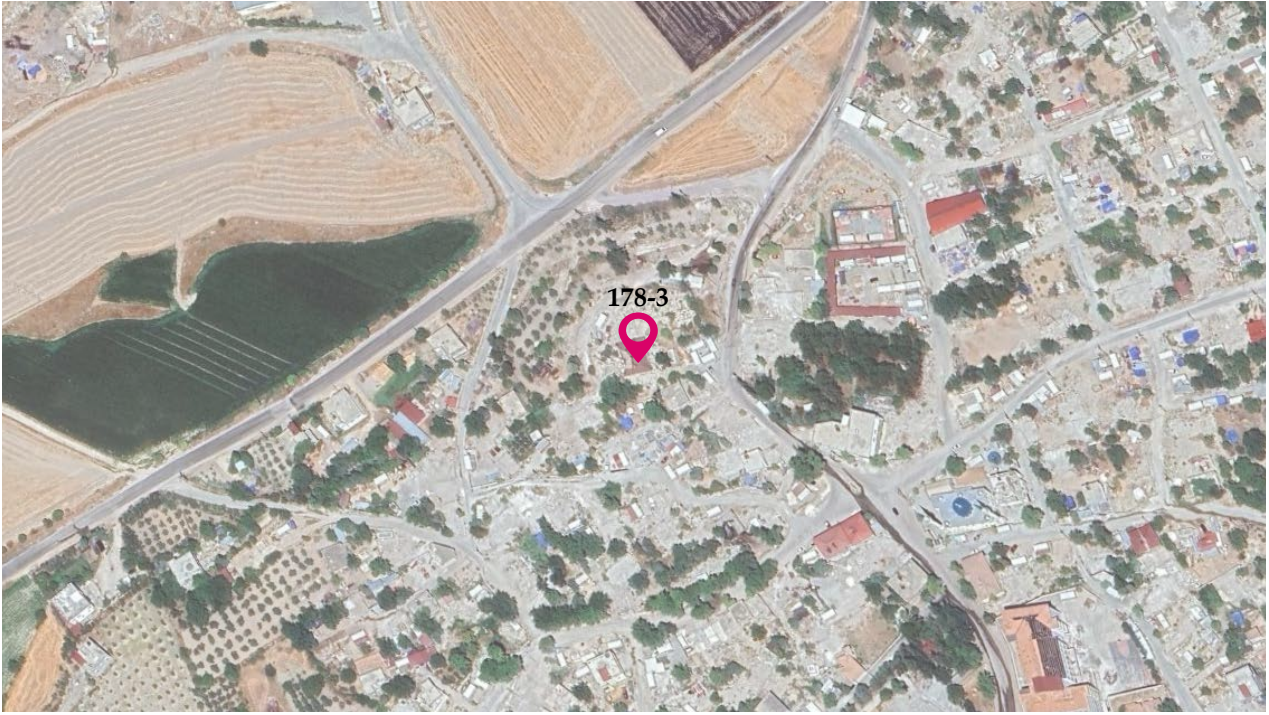
1. Yesemek Mahallesi

2. Alaca Mahallesi

▪ Nurdağı İlçesi

▪ Araban İlçesi

▪ Yavuzeli İlçesi

▪ Oğuzeli İlçesi

3. Şahinbey İlçesi

3.1. Tepebaşı Mahallesi Yapıları

3.1.1. Surp Asdvadzadzin Apostolik Ermeni Kilisesi / Kurtuluş Camii

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Tepebaşı Mahallesi

Ada/Parsel: 1968 Ada / 2 Parsel

Özgün İşlevi: Kilise

Antep doğudan batıya uzanan Kürt Tepe, Kayalık ve Tepebaşı adını taşıyan üç tepe üstünde kurulu olup, söz konusu Ermeni Kilisesi Tepebaşı'nın doğu yamacında yer alır. Memlüklerin hakimiyetindeki Antep şehri Osmanlılar tarafından 1516'da fethedildikten sonra Antep Ermenileri esasen kentin dışı sayılan kalenin güneydoğusuna gitmiş, Kürt Tepe'nin güneyine doğru Şaraküstü (Şehreküstü) denilen bir mahalde yerleşmişlerdir. Burada, evvelce bir Süryani kilisesi kalıntısının bulunduğu söylenen yere Surp Yeğya adlı bir kilise inşa etmişler, tepe üstünde de bir mezarlık oluşturmuşlardır. 250 yıl boyunca şehrin doğusunda Ermeniler, batısında Müslümanlar ikamet etmiştir. Daha sonra Ermeni cemaati şehrin batısındaki Tepebaşı mevkiine doğru göç etmiştir. Kürt Tepe'deki Surp

Yeğya Kilisesi ise Şeyh Camisi adıyla camiye dönüştürülmüştür (Güleseryan 1953, 418-419; Kertmenjian 2008, 311; Uçaner 2022, 82-83).

Ermenilere atfen Hayig olarak anılmaya başlanan Tepebaşı'nın doğu yamacındaki bir mağara ibadethane haline getirilmiştir. 18. yy'ın ilk çeyreğine tarihlenen bu mağaradan oyma kilise, kalabalıklaşan cemaatin ihtiyacına uygun olarak 19. yy başlarında doğusuna eklenen kagir bir mimari ile büyütülmüş, güneyden kuzeye doğru daralan, doğudan batıya doğru genişleyen dikdörtgen bir iç mekân elde edilmiştir. 90 gün içinde tamamlanmış ve Surp Asdvadzadzin adı ile kutsanarak ibadete açılmış olan ikisi küçük, beş sunaklı, sağlam ancak gösterişsiz ve kullanışsız yapıya sahip bu yeni kiliseye sonraki

yıllarda küçük bir kubbe eklenmiş, ana kapısı genişletilmiştir. Bu süreçte Antep Ermeni halkının toplumsal gelişimine ve yükselişine paralel olarak yaşam kalitesi ve beğenisi de artmış hem büyüklük hem de kullanım açısından yetersiz kalan bu ibadethanenin yerine çağdaş bir kiliseye duyulan ihtiyaç kesinlik kazanmıştır (Güleser-yan 1953, 418-419; Uçaner 2022, 83).

Osmanlı İmparatorluğu 18. yy sonlarından itibaren batılılaşma ve modernleşme çağının gereklerine uygun olarak reformlar yapmaya başlamış, 1839 Tanzimat Fermanı ile gayrimüslimlere birtakım haklar getirilmiştir (Hançer 2010, 80-88). Bu süreçte özellikle Sultan Abdülmecid ve Sultan Abdülaziz dönemlerinden itibaren eski ibadethanenin yenilenmesi yerine yeni bir yapının inşası gündeme gelmiştir. Antep Ermeni Apostolik cemaatinin ileri gelenleri tarafından aynı yerde büyük bir kilisenin inşasına karar verilmiş, kilisenin önündeki bütün konutlar satın alınmış, üç yönden sokaklarla, batıdan ise yüksek kayalıkla çevrili geniş bir arsa meydana getirilmiştir. Kiliseye sağlam bir istinat oluşturan alt kotta, yol üstünde sıralanan 14 adet dükkân inşa edilerek (1872-1873) kiliseye daimî

gelir getirecek akaret sağlanmış. Düz damlı yapıların üst örtüsü, güneydoğu ve kuzeydoğu yönünde papaz konutu ve ana okulu olacak (1900-1901'de) güzel bir avlunun meydana getirilmesi için zemin oluşturmuştur (Sarafyan 1953, 420-421).

Nigoğos Ağa Nazaretyan başkanlığındaki Antep Ermenileri Mütevelli Heyeti, İstanbul Ermeni Patriği Nerses Varjabedian'a başvurarak yeni inşa edilecek olan kilise için bir plan hazırlanmasını rica etmiştir. Osmanlı Sarayının baş mimarı Sarkis Bey Balyan tarafından, biri yeni kilisenin temellerinin yerleştirilmesi, diğeri mimari konstrüksiyonu için iki bölümden oluşan plan hazırlanmıştır. Mütevelli Heyeti, Antep Ermeni nüfusunun çoğalacağını dikkate alarak kilisenin boyutlarını küçük bulmuştur. Nigoğos Ağa ve Antep'in baş mimarlarından Sarkis Usta Kadehciyan söz konusu planı bir buçuk kat büyültmeye karar vermişler, mütevelli heyeti başkanı Nazaretyan ve sekreterinin imzaladıkları 15 Haziran 1875 tarihli bir mektupla Sarkis Kalfa ve kilisenin rahibi, Sarkis Bey Balyan ile görüşmek ve onayını almak üzere İstanbul'a gitmişlerdir. Heyetin İstanbul'dan dönüşünden sonra, 26

Haziran 1876 tarihinde Büyük Ruhanilerin, Mütevelli Heyetinin ve halkın yoğun katılımı ile yeni kilisenin temel atma töreni gerçekleştirilmiştir. Kilisenin inşası çeşitli nedenlerle ötelenerek 17 yıl sürmüş, baş haçları 1892’de, kubbesinin son taşı ise 18 Ekim 1893 tarihinde büyük bir törenle yerine konularak tamamlanmıştır. Surp Asdvadzadzin (Tanrı Anası Meryem Ana) adına ithaf edilerek ibadete açılan kilisenin iç dekorasyonu, bütçenin yetersizliği nedeniyle tamamlanamamıştır (Sarafyan 1953, 435-436; Uçaner 2022, 85). Kilisenin halen müzede bulunan üzeri yazıtlı çanı ise 1907’de çan kulesine yerleştirilmiştir (Uçaner 2022, 92).

Barsoomian tarafından ayrıntılı bir biçimde çizilmiş olan Tepebaşı Ermeni Mahallesi’nin yerleşim planında, 29 numara ile işaretlenmiş olan kilise, görkemli kubbesi ve çan kulesi ile birlikte tepenin yamacında şehrin panoramasına hâkim bir konumdadır. Ermeni Apostolik cemaatinin bu büyük katedrali merkezi kubbeli haç planlı olarak inşa edilmiştir. Yapının iç mekân duvar kalınlıkları ile birlikte batıda ana girişten apsisin arkasındaki bölümün iç beden

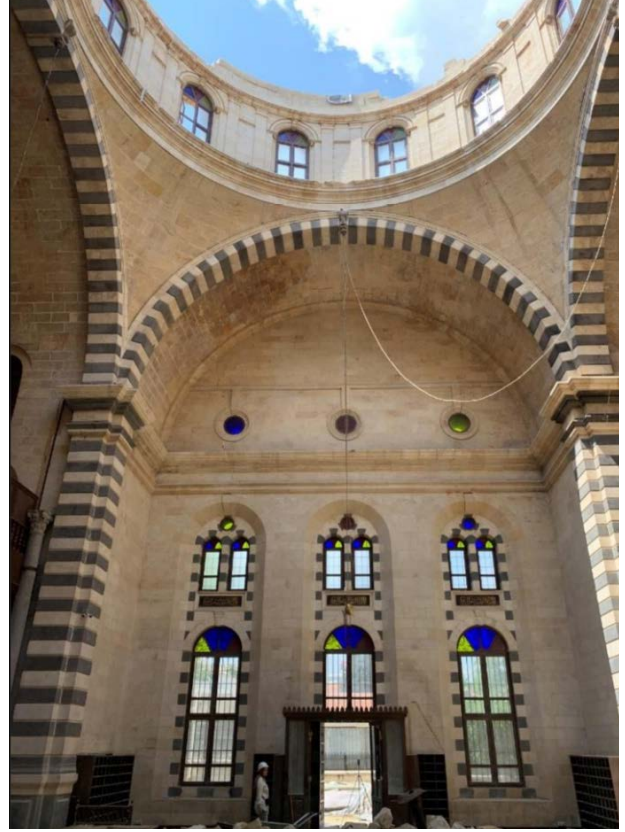
duvarına kadar ölçüsü doğu-batı aksında 42,49 m; güneydoğu-kuzeybatı yönünde, ana bedenden dışarı taşkın iki yan şapellerle birlikte koro bölümü 32,16 m; kuzey-güney iç beden duvarları arasında yer alan merkezi mekân 24,40 m ölçülerindedir. Zeminden kubbenin iç tepe noktasına kadar yüksekliği 28,91 m; kubbenin dış üst örtüsü, tepe noktasına kadar 29,58 m’dir. Kubbenin çapı ise 13,12 m’dir. Vaziyet planından da izlenebileceği gibi sıra dükkanları, Meryem Ana Kilisesi, çevresindeki avlular ve içindeki yapılarla birlikte oturma alanı ölçüsü toplam 3311 m²’dir.

Surp Asdvadzadzin Kilisesi’nin ibadethane olarak ömrü kısa sürmüştür. Kilise, Katolik ve Protestan Ermenileri de dahil Antep Ermeni halkının dayanışma ve özveriyle oluşturdukları bütçe ile Ermeni usta ve kalfalar tarafından inşa edilmiştir. Osmanlı Saray baş mimarı Sarkis Bey Balyan’ın inşa planları ve Ohannes Aznavur’un iç mimari planları ile tasarlanan bu görkemli yapı, 19. yy ortalarında özellikle Osmanlı İmparatorluğu’nun payitahtında çeşitlilik kazanan dönemin mimari özelliklerinin,

bir Anadolu şehrinin bölgesel özellikleri ile buluştuğu bir sentezdir. Ermeni mimarların ve özellikle Balyan Mimarlık ofisinin planlamalarda gözettiği inşa alanının konumu, yapı, sokak ve çevre ilişkisi gibi hususların bu inşada da dikkate alındığı anlaşılmaktadır.

Büyük bir avlunun ortasında yükselen Meryem Ana Kilisesi çevresindeki yapılarla birlikte bir kompleks meydana getirir. Orijinal komplekse kuzeybatı yönündeki sokaktan yaklaşık 1,2 m (4 fit) yüksekliğindeki merdivenli çıkışı olan küçük giriş kapısı ile ulaşılır ve bu açıklık avluya erişim sağlar. Giriş ile kilisenin kapısı arasında bir kuyu yer alır. Kuzeybatı köşede altı odalı bir müstemilat (yardımcı odası ve diğer bölümler), güneydoğu köşesinde ise iki odalı papaz konutu olduğu bilinmektedir. Kuzeydoğuda, kapının bitişiğindeki dört oda ise Vartanyan Ana Okulu olarak düzenlenmiştir (Kertmenjian 2008, 317). Boğaryan'ın yayınladığı okulun kitabesine göre hem ana okulu hem de papaz konutu 1900'de yapılmış olmalıdır (Boğaryan 1953, 429). Kilisenin batısında, ana girişin karşısındaki mağaradan oyma eski kilise küçük bir kütüphane ile birlikte bir oditoryum olarak kullanılmıştır. Yeni inşa sırasında yıktırılan eski kilisenin yerinde Hayganuşyan Kız Okulu (1877) açılmıştır. Kilise kompleksinden dar bir sokakla ayrılmış olan ve halen bir duvar kalıntısı halinde duran Vartanyan Erkek Okulu (1882) yapının güneydoğusunda konumlanmıştır. Aynı caddenin karşı tarafında, kilisenin akareti olan dükkanların karşısında, yan yana sıralanan yedi yardımcı odası ile bir Episkoposluk merkezi bulunuyordu (Kertmenjian 2008, 317). Bu iki katlı küçük konutlar 2005'teki yol genişletme çalışmaları sırasında ortadan kaldırılmıştır.

Batı-doğu aksında konumlanan katedral kilise yığma yapı tekniği ve kagir sistemle yöresel taşlardan inşa edilmiş, duvar örgülerinde beyaz mermer, karataş ve keymih taşı, kapı ve pencere çerçevelerinde ve kimi yerlerde demir ve ahşap kullanılmıştır (Hillez 2016, 76).

Merkezi kubbeli- haç planlı bir tasarımla bina edilen yapının iç mekânı; batı girişinden doğusuna kadar üstü galeri katlı narteks bölümü, haç planlı ve kubbeli naos bölümü, koro bölümü (bema), üç sunaklı yarım dairesel kubbeli apsis bölümü ve koro bölümünden geçişleri olan ve kuzey-güney beden duvarlarından dışarı taşkın iki yan şapelden meydana gelmektedir. Ana mekânın (naos) beşik tonozlarla örtülü olan haçın kolları, dört yönden dışarı taşkın cephelerde üçgen alınlıklarla taçlanmıştır. Beşik tonozlar, üst kotta kubbenin iki yanındaki küçük ölçekli destek mekânları ve yan şapeller alaturka kiremit kaplı kırma çatılarla örtülüdür.

Kilisenin avlusunda, kuzeybatı ve güneybatı yönündeki iki köşe kulesinden galeri katlarına çıkış sağlanmıştır. İki renkli duvar örgüleri ile anıtsal cephe kompozisyonunu tamamlayan bu kulelerin içinde, iki yönden kıvrılarak yukarı çıkış veren merdivenler dikkate değer özgün bir

tasarımdır. Kuzeybatıdaki kule yüksek bir çan kulesi olarak düzenlenmiştir.

En görkemli cephesi olan batı ana girişinde, dört basamakla yükselen ve renkli taşlardan oluşan dairesel küçük bir eşikle içeri girilmektedir. Ermeni Apostolik kilise ritüellerine uygun olarak düzenlenmiş olan iç mekânda, orta aksın iki yanında yükseltilmiş yan kanatları olan narteksten naosa geçerken, ikisi iç mekânın beden duvarlarına bitişik vaziyette, ikisi ise orta aksta yer alan korinth başlıklı ince silindirik sütunlar göze çarpar. Narteks, ilk kez uygulanmış olan üç katlı bir galeri katı ile tamamlanmaktadır. Galeri katının naosa açılan korkulukları zaman içinde yok olduğundan özellikle ön sütunlar boşta kalmış izlenimi vermektedir. Haçın batıya uzanan yüksek ve geniş beşik tonozu galeri katını örter. Narteksin içinden yükselen iki sütun, galeri katı korkuluğunun gerisinde, ilk katı dairesel, ikinci ve üçüncü katları basık kemerlerle geçilen bölümleri taşımaktadır. Büyük ölçekli naos, dışarı taşkın haçın kollarının köşe duvarlarını bağlayan dört büyük kemerin taşıdığı pandantiflerle geçilen, ince pilasterler arasında sıralı on pencerele bir kasnak üzerinde dairesel formda yüksek bir kubbe ile örtülmüştür. Ana mekânda ruhanilere ve mugannilere ayrılmış olan koro bölümü, yan ve orta kapılarla açılan dekoratif bir ahşap korkulukla naostan ayrılmaktadır.

Kiliseyi doğuda tamamlayan apsis, iki yandan dörder basamaklı merdivenle çıkılan 60-70 cm yükseklikteki mermer platform üstünde yer almaktadır. Üzeri başlıklı-çifte sütuncelerle sınırlanan ana apsis ve iki yan apsisli bir görünümle naosa açılmaktadır. Apsislerin arka tarafında papazların kullandığı ve değerli litürjik eşyaların korunduğu bir ara kesitle tamamlanan apsis bölümü, dışarıdan haçın doğu kolunu oluşturan bir cepheyle algılanmaktadır. Haçın doğu kanadı yüksekliğince kademeli profilli taşkın silmelerle vurgulanmış olan apsis kemerleri ve yan apsislerin üçgen alınlıklı küçük sütuncelerle biçimlenişleri iç mekâna anıtsal bir izlenim katmaktadır. Ana ve yan apsisler Meryem Ana'ya adanmış ana sunak, Surp Hagop ve Surp Sarkis'e adanmış iki yan sunakları ile birlikte (üç horan) geleneksel üçlü sunak şemasını yansıtır. Evvelce ana sunağın yerleştirildiği dışbükey apsis duvarından arkadaki papaz odasına kemerli bir geçiş

vardır. Küçük sunakların üst noktasında, geniş apsis kemerinin yanlarındaki dairesel kemerli küçük pencereler apsisin arkasında yer alan odaya açılmaktadır.

Koro bölümünden geçişlerle kuzey ve güneydeki iki yan şapele ulaşılmaktadır. Dış avluya açılan bu şapellerden kuzeydeki vaftiz şapeli olarak düzenlenmiş, kuzey beden duvarındaki niş içine vaftiz kurnası yerleştirilmiştir. Güneydeki ise ayin giysilerinin, litürjik eşyaların ve dini kitapların korunduğu şapeldir. Beşik tonoz örtülü her iki şapelde birer sunak vardır. Aynı zamanda apsisle bağlantılı bu yan mekânlar, yapının kapı ve pencere formlarına uygun biçimde ve iki sıralı düzenle dış cephelere açılmaktadır. Kilisenin, tahrip olan opus sectile tekniğindeki taban döşemesinin özgün parçaları narteksin ana aksı ile iki yan kanadında ve apsis bölümünde tespit edilmiştir. Narteksten apsis cephesine, güneyden kuzeye tüm iç mekânda, bütün beden duvarlarından dış cephelere açılan ve mekânı bolca aydınlatan pencere açıklıkları üç kat düzeninde ve simetrik olarak yerleştirilmiştir. Yapıya, batı ana girişinin dışında, yan şapellerden girişler bulunmaktadır. Ayrıca apsisin dışbükey duvarını gizleyen ara kesitten haçın doğu kolu olarak uzanan cephede de bir kapı yer alır. Bütün kapı açıklıkları aynı formda yüksek ve kemerli kavislerle biçimlenmiş, çift kanatlı ahşap kapılarla tamamlanmıştır. Zeminden itibaren (subasman) dört cephede simetrik sıralı aynı ölçekteki yüksek ve dairesel çift kanatlı pencereler, üst kotta birer madalyon pencere altında ikiye ikiz pencere ile devam etmekte, yapıyı dolanan taşkın profilli kat silmesinin üzerinde sıralanan madalyon açıklıklar, üç kat pencere düzenini noktalamaktadır.

Dış cephelerde avludan 4 basamak yükselen yapının subasman katı ile galeri katı ayrımları taşkın profilli, güçlü kat silmeleri ile çevrelenmiştir. Tüm dış cephelerde haçın kolları, beden duvarlarının birleşme noktasında her iki yüzeyde, karataş ve keymuh taşından iki renkli çizgisel dizilimle, üç kademeli keskin- kademeli profillerle konturlarla betimlenmiş, kuzey-güney yan cephelerde haçın kollarının üçgen alınlıkları aynı üsluptaki taşkın pilasterler ile vurgulanmıştır. Her yöne açılan üçgen alınlıklar, madalyon ve kavisli pencere ve kapı açıklıkları, siyah taş

kullanılarak iki renkli örgülerle çerçevelenmiştir. Diğer üç cepheden farklılaşan, daha özenli ve gösterişli bir bezeme repertuarı ile işlenmiş olan batı cephesinin dairesel kemerli ana giriş kapısı ve pencereleri içten dışa kademeli profillerle biçimlenen kilit taşlı kemerlerle tamamlanmıştır. Mermere de yer verilen batı cephesi kapı açıklığının iki yanında, subasmandan galeri katı saçak konsoluna kadar pencere katlarına paralel, üst üste yivli ve çifte pilasterler yükselmekte ve korinth başlıklar üzerinde Antik Yunan mimarisine özgü triglifli friz ve arşitrav sıraları dikkat çekmektedir. Galeri katının cephe duvarı yatay örgülü bir doku ile cephenin yatay-dikey devinimine katılmakta, dış kesimi kademeli silmelerden oluşan üç madalyon pencere, kilit taşları ile üçgen alınlığı alttan saran düz silmelere bağlanmaktadır.

Giriş katındaki büyük pencereler; alt bölümü farklı çiçek rozetlerinden kabartma dikdörtgen çerçevelenmiş, üstte korinth başlıklı silmeli dairesel kemerlerle; üst kottaki ikiz pencereler ise silindirik yivli sütuncelerle bölünmüş, dış kesimi kemerlerle taçlanmıştır. Cephede geometrik kartuşlar içinde Ampir üslubunda ışınsal, kabartma bitkisel bezemeler ve kemer kilit taşları işlenmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun modernleşme sürecine, 19. yy sonlarına tarihlenen bu mimari, antikiteye gönderme yapan tarihselci ve seçmeci yaklaşımla bina edilmiş, Antep kentinin baş meymarı (mimar) Sarkis Kadehçıyan'ın ustalığıyla işlenmiş Mezopotamya esintileriyle de zengin bir sentez meydana getirilmiştir. Sarkis Bey Balyan tasarımı olan planının öncülü, babası Garabed Amira Balyan tarafından Tanzimat öncesinde, 1836-1838 yıllarında inşa edilen Beşiktaş Meryem Ana Kilisesi'nde uygulanmıştır. Modernleşmenin özellikle gayrimüslim tebaaya sağladığı olanaklar ile, Islahat Fermanı ardından -Beşiktaş'tan farklı olarak- dıştan algılanan kubbeli kiliseler ve çan kuleleri plan şemalarında yer almaya başlamıştır (Hançer, 2010, 80-89). Sarkis Balyan'ın Beşiktaş Kilisesi'nin merkezi kubbeli haç planlı iç mekân tasarımı ile narteks ve galeri katı konstrüksiyonundan esinlenerek tasarladığı çok büyük ölçekli bu yapıda, üç katlı bir galeri katı denemesi de uyguladığı görülmektedir. Bir katedral kilise olarak tasarlanmış olan Antep

Surp Asdvadzadzin Apostolik Ermeni Kilisesi / Kurtuluş Kilise Camii payitahttan uzakta başkent üslubunu yaşatan Osmanlı dönemi Anadolu Ermeni mimarlık tarihinde özgün bir yer tutmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu ilk dönemde 1930'lara doğru bu kilisenin bir Ceza ve Tevkif Evi'ne dönüştürüldüğü anlaşılmaktadır. 10 Mart 1958 tarihli Gaziantep Kültür Aylık Fikir ve Sanat Dergisi'nin 5. sayısındaki bir makalenin satırları arasında "Gaziantep şehrinin kiliseden bozma bir Ceza ve Tevkif Evi vardır. Buraya en az beş yüz mevkuf mahkûm sanki eşya gibi istif edilmiştir. Bu mahkûm ve mevkufar tahtadan bölmeli koğuşlarda yatarlar, aynı yerde yemek pişirirler ve aynı yerde konuşurlar. Çalışmak yoktur. Çocuklar hariç, diğerlerine okuma yazma da öğretilmez. Fakirlere arada sırada dağıtılan helva gibi yiyeceklerden başka yemek de vermek mümkün olmamaktadır..." ibareleri geçer (Uçaner 2022, 93). Sözlü tarih çalışmaları ışığında edinilen bilgilerle mimarinin ceza evi sürecindeki değişimini tanımlamak mümkün olmuştur. Kilisenin giriş mekânında yani naosa geçiş veren, üzerinde galeri katlarının yükseldiği nartekste, orta aksın iki yanında bir-iki basamak yüksekliğindeki kotta yer alan bölümlerden güney kanadındaki hücre haline getirilmiştir. Doğuda apsis yanlarında bulunan iki şapel kadınlar koğuşu olarak kullanılmıştır. Hem güneyden hem de kuzeybatıdaki çan kulesinden iki yönde yükselen merdivenlerle ulaşılan üst kat galerilerinin de ahşap sistemlerle hücre olarak düzenlendiği, geniş ve yüksek bir beşik tonozla örtülü galeri katının üçüncü ve son katına çıkışın seyyar bir madeni merdivenle sağlandığı da verilen bilgiler arasındadır. Emekli gardiyan Hüseyin Ölçer'in, hapishane sürecine dair verdiği bilgilere dayanarak bu dönemde kilise ve avlusunda yapılan değişiklikler plan üstünde işaretlenmiştir.

Sokaktan yan avluya açılan eski kapı kaldırılmış, günümüzdeki kapı ve merdivenler yapılmıştır. Güneydoğu köşedeki papaz odaları infaz ve kalem, güney avludaki müştemilat başgardiyanlık ve hücreler olarak düzenlenmiştir. Eski Hayganuşyan Okulu binası ikiye bölünerek sol ve sağ siyasilere ayrılmıştır. Mağaraya doğru kalan kısım mutfak olarak kullanılmıştır. Kilisenin

kuzeybatı köşesinde hamam, kuzeyinde bir tuvalet ve hamam oluşturulmuştur. Avluda yapının güneydoğu köşesine bağlanan bir müdüriyet bölümü kurulmuştur. İki yan şapelden kuzeydoğudaki mescid, güneydoğudaki ise kadınlar koğuşu olarak düzenlenmiştir.

Kilise, 1983 yılına kadar cezaevi olarak kullanılmıştır. Daha sonra camiye dönüştürülmesine karar verilmiş ve restorasyonu minaresindeki tarihe göre 1985'te tamamlanmıştır (Uçaner 2022, 92). Hapishane olarak kullandığı dönemde çan kulesinin külâhı kaldırılmıştır. Yapı, camiye çevrilirken çan kulesi içerisinde yer alan çan sökülmüş, çan kulesinin yer aldığı boşluklar özgün taşla eş nitelikte taşlarla örülerek kapatılmış, mevcut çan kulesi üzerine ve güneydeki kuleye birer minare eklenmiştir. Camiye çevrilme esnasında, fonksiyonel değişikliğin zorunlu kıldığı, naosun harime çevrilme sürecinde dış cephede de eserin kilise olduğunu hatırlatacak tüm detaylar yok edilmiş, binanın dış cephelelerinde kilise döneminden kalma figüratif bezeme ve yazıtlar silinmiştir. Cezaevi sürecinde de değişime uğramış olan iç mekân, caminin harimine uygun hale getirilmiş, apsis bölümündeki sunak platformunun zemini tamamen ortadan kaldırılmıştır. Ana sunak ve yan sunaklardaki ve kilisenin yan şapellerindeki litürjik objelerin tamamının cezaevi sürecinden önce toplatılmış olduğu anlaşılmaktadır. Koro bölümü ve apsisle bağlantılı yan şapeller (pastoforion hücreleri), camiye dönüştürüldükten sonra imam odası ve mescid olarak değerlendirilmiştir. İç mekân harime dönüştürülürken çeşitli yerlerde cezaevi döneminden kalmış olan kimi Hristiyan sembollerinden de arındırılmış; ana mekânın güney (kible) iç beden duvarındaki orta pencere kapatılarak kagir bir mihrap nişi açılmış, bir ahşap minber ile kuzeydoğu köşeye bir vaaz kürsüsü yerleştirilmiştir. Mihraba simetrik olan kuzey iç beden duvarındaki orta pencere kapı haline getirilmiştir. Madeni bir galeri katı ile ayrıca

soba eklenmiş; bazı pencereler metal elemanlarla kapatılmıştır (Hillez 2016, 196).

Hillez'in tespitlerine göre (2016, 196) bakımsız duruma gelmiş olan Kurtuluş Camii 2015-2017 yılları arasında onarıma tabi tutulmuş, restorasyonun ardından 17 Haziran 2017 tarihinde ibadete açılmıştır. Bu görkemli mimari camiye dönüştürüldükten sonra avluda, girişin batısında yer alan eski okul binasında bir kuran kursu açılmış ve okulun mağara yönündeki bölümü kütüphane olarak düzenlenmiştir. Avlunun kuzeybatısında ve güneyinde olmak üzere toplam iki tuvalet, avlunun güneydoğusunda ise bir şadırvan yapılmıştır.

6 Şubat 2023 depremlerinde yapının ana kubbesi ve minareleri zarar görmüştür. Pencereli kesme taş tambur zarar görmezken üzerindeki kubbe bütünüyle göçmüştür. Göçmenin etkisiyle kubbenin kesme taş bloklarının büyük kısmı zemine yığılmıştır. Yapıya sonradan eklenen güney minaresinin şerefe üzerindeki bölümü ve benzer biçimde kare planlı özgün çan kulesi üzerine eklenen kuzeydeki minarenin bütünü yıkılmıştır. Özgün çan kulesinde derz açılmaları ve çatlaklar meydana gelmiştir. Yapının kuzey ve güney beşik tonozlarında, kalkan duvarları ile birleşim bölgesine yakın bölgelerinde, duvarlara paralel yönde derz açılmaları görülmüştür. Duvar örgüsünün nitelikli olması ve özgün yapımda farklı kotlarda demir kuşakların kullanılması, yapının kagir duvarlarındaki deprem hasarlarının az olmasını sağlamıştır.

Depremden zarar gören yapının onarılması için Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce çalışmalar 2023 yılında başlatılmıştır. Yıkılan kubbe ve minarelerin yeniden yapımı ve mevcut gergi sistemine ek olarak yeni bir gergi sisteminin yapıya entegre edildiği dışarıdan gözlemlenmektedir. Restorasyon sonrası yapı, Kurtuluş Camii olarak hizmet vermeye devam edecektir.

Yazar: Elmon Hançer

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Surp Asdvadzadzin Apostolik Ermeni Kilisesi / Kurtuluş Camii
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Tepebaşı Mahallesi
GPS	37°03'38''N 37°22'35''E
Yapının yaşı	1893
Özgün işlev	Kilise
Mevcut işlev	Camii

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Kubbe
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			X
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X
--	--	-------------------------------------	--	--	---

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

3.2. Bey Mahallesi Yapıları

3.2.1. Kendirli Kilisesi

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Bey Mahallesi

Ada/Parsel: 1059 Ada / 1 Parsel

Özgün İşlevi: Kilise

Günümüzde Kendirli Kilisesi ve Latin Okulu olarak bilinen Terra Santa Manastırı Gaziantep kent merkezinde, Şahinbey ilçesi, Bey Mahallesi, Atatürk Bulvarı üzerinde yer almaktadır. Mülkiyeti Hazineye ait olan I. derece kültür varlığı olarak tescillenmiş yapı grubu kentsel sit alanı sınırları içinde olup, Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde Terre/Terra Sainte Manastırı adı ile kayıtlı bulunmaktadır (Güleken 2018, 64). Manastırı ve okulu kuran Fransiskan tarikatına mensup Katolik keşişlerin kahverengi cüppelerinin ve bellerine düğümledikleri kendirden örülmüş halat kuşaktan ötürü halk arasında Kendirli Kilisesi ve Latin Okulu olarak anılagelmıştır (Güleken 2018, 65).

Rahip Boğosyan'a göre Fransiskanların Antep'e geliş tarihi Aralık 1882'dir (Sarafian 1953, 566).

29 Mart 1886'da Antep'ten gelen bir haber "Fransiskanların konut olarak inşa ettikleri kilisenin izin belgesini gösterme konusunda sıkıntı yaşadıklarını" bildirmektedir (Sarafian 1953, 566). Aynı gazetenin bir başka sayısında, "Franciskan rahiplerin yerel idare tarafından ciddi bir şekilde takibe alındığını" yazmaktadır. Bu rahipler şehirde kendileri için bir manastır inşa etmişlerdir (Sarafian 1953, 567; Cephaneçigil 2015, 134; Uçaner 2022, 159). 1886'da Antep Fransiskanlarının, Apostolik Ermeni erkek çocuklarının da eğitim aldığı özel okullarının yanı sıra, bir de kız okulu mevcuttur.

Petersburg'dan 1888 tarihli Araks gazetesi altı yıldan beri mücadele eden Fransiskan keşişlerin nihayet kente yerleştiklerini, ağaçlar ve çiçekler

içinde gözalıcı bir manastır inşa ettiklerini, burada 200 kadar Ermeni kız ve erkek öğrencinin eğitim gördüğünü yazmaktadır (Sarafian, 1953, C.I, s. 567). Cephaneçigil'in aktardığına göre (134), 1889-1894 yılları arasında Babıali'nin, Fransız elçiliği ile yaptığı yazışmalarda, kilise benzeri devasa bir yapının tanımlanması, bu yapının kilisenin yanındaki dikdörtgen yığma manastır binası olabileceğini akla getirmekte, bu da Sarafian'ın önerdiği manastırın inşa tarihi (1884) ile örtüşmektedir (Sarafian 1957, 79; Cephaneçigil 2015, 134).

1897'ye kadar inşa izni alınamayan kilisenin dilekçesine ekli iki krokiden biri günümüz Kendirli Kilisesi'nin yerini işaret etse de plan açısından bu kilise ile uyuşmamakta, kilisenin inşasına farklı bir planla başlanmış olabileceğini düşündürmektedir. Arşiv belgelerinde inşaat süreci net bir şekilde takip edilemese de 1906 tarihli İçişleri Bakanlığı'na ait bir belge (BOA. DH.TMIK.M.233/5) manastır arazisinde faal bir yapıya işaret etmekte ve Sarafian'ın kilisenin 1903'te tamamlandığı bilgisini doğrulamaktadır (Cephaneçigil, 2015, 134).

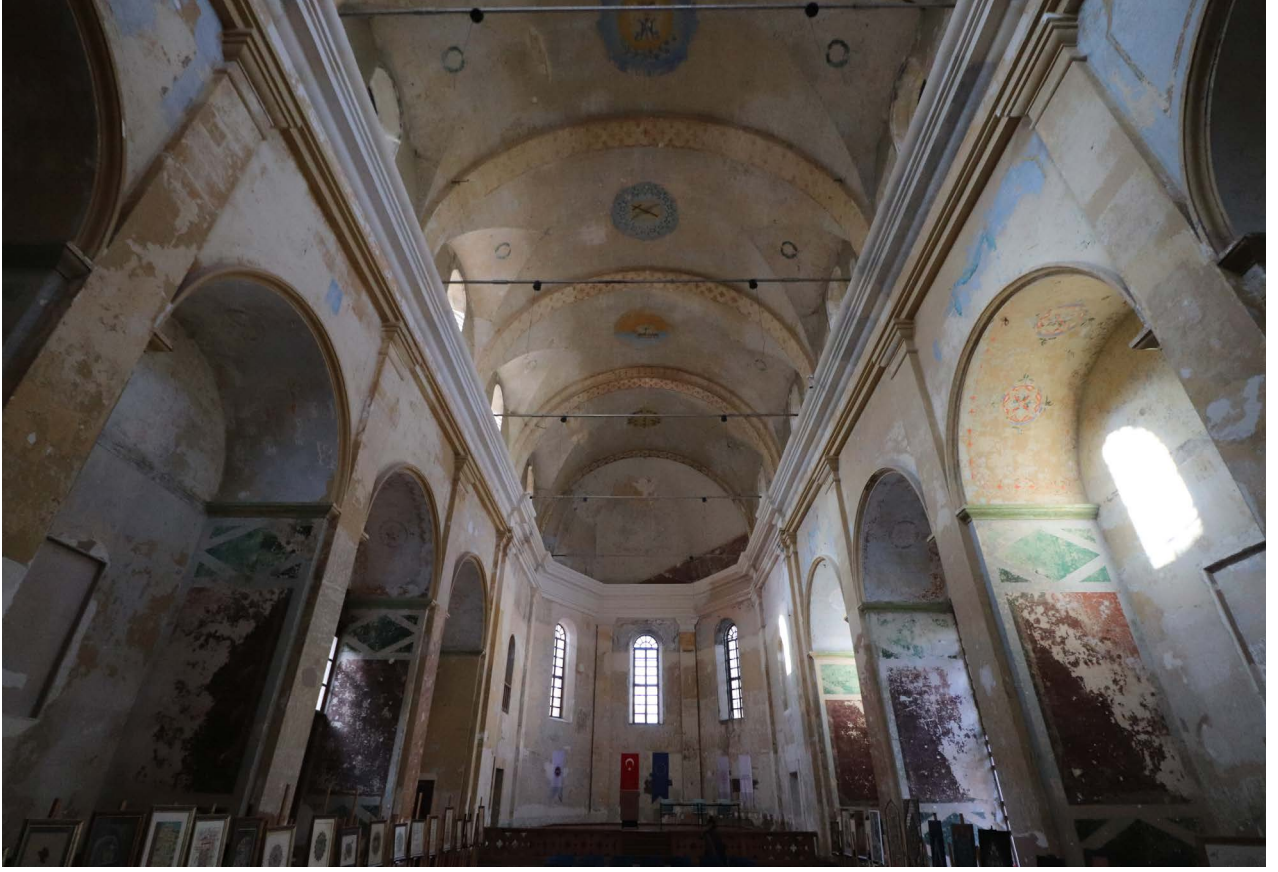
Kendirli Kilisesi Antep kuşatması sırasında en önemli savunma noktalarından biri olan Çınarlı Camii'ne yakın konumu nedeniyle, savaşta en çok zarar gören kiliselerden biri olmuştur (Cephaneçigil 2015, 135). Zafer kazandıklarına inananların açtıkları ateş sonucunda kilisenin doğu kapısı üstündeki sembol de tahrip edilmiştir (Uçaner 2022, 159-160, 162).

Antep Harbi'nin sona erdiği 8 Şubat 1921 tarihinde kilise yeniden ibadete açılmış, ancak 12 Mart 1921'deki Londra Barış Antlaşması sonucunda Fransızların kentin yönetimini geri

vermesi üzerine Ermeniler kenti terk etmeye başlamıştır. Fransızlar nihai olarak 25 Aralık 1921'de kentten ayrılmıştır. 1923 yılının Ocak ayı sonunda Amerikan Hastanesi'nde ve manastırda çalışan beş-altı aileden ibaret Ermeni nüfusuyla beraber Kendirli Kilisesi'nin ibadethane işlevi sona ermiştir (Uçaner 2022, 160).

Savaşın sona birkaç yıl atıl durumda kalan manastır ve kilise önce Vilayet ve CHP İl Teşkilatı binası olmuş, 1932'de kilisenin üst katı Halkevi, alt katı ise CHP matbaası olarak kullanılmıştır. 1931-1932'de bahçenin bir bölümünde bir İtalyan firması tarafından kurulan elektrik fabrikasının mülkiyeti 1939'da belediye teşkilatına geçmiştir. 1950'de CHP'den boşalan manastır binası bir süre Şehir Kulübü olarak hizmet vermiştir. 1955'te Kendirli Kilisesi'nde bir Öğretmen Okulu hizmete açılmış, alt katı yemekhane, mutfak, ambar ve iş atölyesine dönüştürülmüştür. Kilise ana mekânında (naos) iki katlı düzenleme yapılarak birinci katta dersane odaları ve üstte yatakhane, revir, banyo ve tuvalet olarak tanzim edilmiştir. Okulun Eğitim Enstitüsü binasına taşınmasından sonra Çocuk Yetiştirme Yurdu olan kilise ve manastır, 1980'den sonra çok farklı amaçlarla kullanılmıştır (Uçaner 2022, 161-162).

2013 yılında kilisenin mülkiyeti yerel belediyeye devredilmiş ve restore edilen bina Gazi Kültür Merkezi'ne dönüştürülmüştür (Cephaneçigil 2015, 136). İkinci kez kapsamlı bir restorasyona tabi tutulan manastır binası ve okul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ortaklığı ve Avrupa Birliği desteğiyle dört yıllık hazırlık ve uygulama sürecinden sonra Türkiye'nin ilk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsü olarak düzenlenmiş, 25 Ekim 2023'te resmi törenle hizmete açılmıştır.

Günümüzde Kendirli Kilisesi ve Latin Okulu olarak bilinen Terra Santa Manastırı, 11 pafta 1059 (132) ada 1 no'lu parselde kayıtlı olup Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 17/07/1987 tarih ve 3579 sayılı kararı doğrultusunda 72-A envanter numarası ile I. Derece korunması gerekli kültür varlığı olarak tescillenmiştir ve Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planında kentsel sit alanı sınırları içindedir. Kertmenjian'a göre (2008, 319), Latin Kilisesi mimari bir şaheserdir ve Balyan Ailesinin tarzını anımsatmaktadır. Üstün kalitedeki duvar işçiliği açısından, Halep'in merkezindeki Latin Kilisesi'nin yapımında yer alan ünlü Nazar Usta Karayan'ın eserine benzeten Kertmenjian, aynı aileye mensup Nazar Usta Karayan ve Sarkis Usta Karayan'ın bu yapıyı birlikte inşa ettiklerini yazmaktadır.

Atatürk Bulvarı üzerinde, Bey Mahallesi'nin kuzey kısmında konumlanan Kendirli Kilisesi ve Manastır, 7,328 m² alana sahip duvarlarla çevrili bir avlu içerisinde konumlanır. Giriş cephesi, doğuya dönük üçgen alınlıklı görkemli mimari ile yükselmektedir (Güleken 2018, 77-78). Eğimli bir arazi üzerine inşa edildiği için, batı ve kuzey cepheleri iki katlı, güney ve doğu cepheleri tek

katlı olarak görülmektedir. Bodrum katına güney cephesinden, yol seviyesinden düşük kottaki merdivenlerle inilmektedir. Bodrum katı kare planlı ve çapraz tonozludur.

Güleken'e göre (2018, 79) Santa Terra Tarikatı'nın Kudüs'te yaptırdığı Saint Saviour Kilisesi ile benzerlik gösterir. Kendirli Kilisesi'nin iç mekânı dışa taşkın üç cepheli apsis ile sonlanan, tek nefli bazilikal planda inşa edilmiştir. Yapı, alaturka kiremit kaplı kırma çatılarla örtülmüştür. İç ve dış mimarisi simetrik bir düzenle tasarlanmıştır. 15,50 m genişliğinde, 32,70 m uzunluğunda, 22,20 m yüksekliğindeki yapının iç mekânında galeri katından apsis yönüne doğru yapıyı üç

yönde saran ve naosa doğru çıkma yapan taşkın profilli korniş silmeleri, tonoz örtüsünü ve alt mekânı ayıran güçlü bir ikinci kat vurgusu yaratmaktadır. Ana giriş kapısının açıldığı nartekste, kuzey nefte bir vaftiz kurnasının, güneyinde ise galeri katına uzanan ahşap bir merdivenin izleri saptanmıştır. Narteksten itibaren dairesel kemerlerle bağlanan simetrik sıralı duvar payeleri, iç beden duvarlarında yüksek sağır ve derin nişlerle bölümlenen iki yan kan oluşturur. Duvar payeleri yüzeyinde ve apsiste, taşkın kat kornişini destekleyen dikdörtgen başlıklı pilasterler, tonoz yüzeyindeki kaburgalara bağlanan belirgin dikey bir ivme yaratmaktadır. Beşik tonozun yüzeyini saran (kaburga) silmelerini değerlendiren kalem işi taç yapraklı bitkisel motifli frizler, beşik tonoz yüzeylerinde bitkisel kıvrımlar arasındaki dini semboller, apsiste izleri kalmış olan duvar resimleri ve renklendirilmiş duvar nişleri özgün iç mekânın bezeme repertuarını oluşturmuştur. Apsisin duvar yüzeyinde yüksek kavisli üç pencere, üst kotta tonoz eteklerinde yaylar içinde kavisli beş pencere sıralanmakta, bema bölümünden pastoforion hücrelerine ve üst kata geçişler üstlerinde naosa açılan birer açıklık (kuzey yöndekiler kapatılmış) görülmektedir. Apsise doğru, manastır binası yönündeki güney duvar nişi ahşap, simetriğindeki niş ise camekânlı birer kapı haline getirilmiştir. Bema bölümündeki ahşap korkuluk ve apsis içindeki platform geç dönem eklentisi olmalıdır.

Zemin kat ile bodrum kat arasında profilli taş silmesi ve subasman, bazalt taşla örülmüştür. İç mekândaki niş diziliminin kemerleri, dışarıda eğimli ve üzeri kiremitli dar bir çatı hattı halinde kuzey-güney cephesine yansır. Alt beden duvarlarında, bu saçak hattına kadar uzanan hafif belirgin pilasterler vardır. Bu saçak hattı üzerinde, üst kat pencereleri arasında ince payandalar sıralanmaktadır. Kilisenin bütün pencere açıklıkları dış cephelerde çift sıra kemer örgülü olup, madeni şebekelidir. Güney cephede apsis yönünde, köşelerinde iki renkli dış kesimi ile bezenmiş çan kulesinin saçak silmesinin üzerindeki

kısım Antep Harbi'nden sonra tahrip edilmiştir (Hillez 2016, 93; Güleken 2018, 132).

Batiya açılan cephesinde çatı hattına kadar subasman üzerinde yekpare yükselen dış beden duvarları ile güçlü bir etki bırakmaktadır. Apsis cephesinin güney-kuzey beden duvarları ile birleşme noktası, dıştan keskin bir köşe dönüşü ile algılanmaktadır. Apsis cephesinin orta yüzeyini iki yönden çerçeveleyen renkli dış kesimi silmeler, kilisenin cephesine anıtsal bir izlenim vermektedir. Kilisenin taşkın profilli saçak silmesi üzerinde kırma çatı oturtulmuştur. Kilise bölgede yaygın şekilde bulunan havara, keymuh, bazalt taşları ile yığma teknikte, demir ve ahşap malzeme ile inşa edilmiştir. Yapının dış cephelerinde; bodrum katı ve subasmanında bazalt taş, karataş, pembe, beyaz kesmetaşlar kullanılmıştır.

Kendirli Kilisesi'nin batıya açılan ana giriş cephesi Korinth nizamına gönderme yapan bir tasarım göstermektedir (Güleken 2018, 105). Giriş cephesi, bazalt subasman üstünde, çift pilasterler ile taşınan kademeli iri profilli büyük bir üçgen alınlıkla taçlanmıştır. Geometrik kartuşlarla desenlenmiş ahşap kapı kanatlarının üstündeki taş lento, bezemeli ferforje şebekeli, kilit taşı, iki sıra renkli taş kemerli pencerelere sahiptir. Kapı alınlığının üst tarafında, büyük ölçekli, iki renkli dairesel çerçeveli, vitraylı bir yıldız pencere bulunur. Giriş cephesinin tasarımı, cepheyi saran büyük alınlık içinde -alttaki vitray pencere ile aynı aksta-, içine Haçlı arması işlenmiş (tahrip edilmiş Custodia di Terra Sancta tarikat arması) taş bezmeli bir madalyon ile tamamlanmıştır.

Üzerinde inşa tarihini (1903) veren levha günümüze ulaşmamıştır. 140 yıllık bir geçmişe sahip olan Santa Terra Manastırı, Latin Okulu ve Kilisesi kuruluş amacına uygun olarak çok kısa bir süre hizmet etmiş olmasına karşın, zamana direnerek günümüzde anlamlı bir kuruma hizmet vermek üzere restore edilerek yeniden hayata geçirilmiştir. Yapıda deprem kaynaklı hasar tespit edilmemiştir.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı		Kendirli Kilisesi / Terra Santa Manastırı						
İlçe		Şahinbey						
Mahalle / Sokak		Bey Mahallesi						
GPS		37°03'46"N 37°22'32"E						
Yapının yaşı		1884						
Özgün işlev		Kilise						
Mevcut işlev		Enstitü						
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Kubbe
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.2.2. Nazaretyan Evi

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Bey Mahallesi

Ada/Parsel: 1073 Ada / 10 Parsel

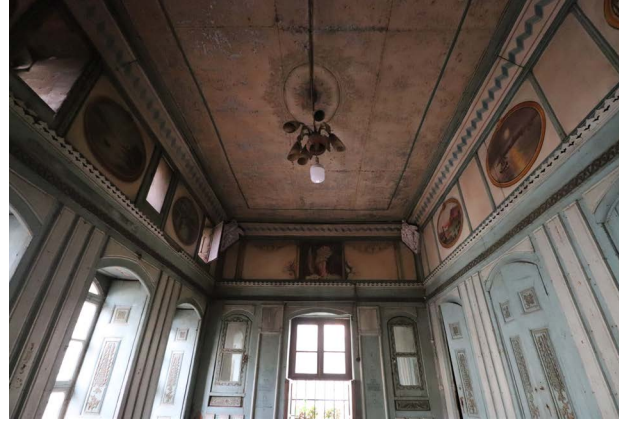
Özgün İşlevi: Konak

Günümüzde Papirüs Kafe olarak kullanılmakta olan yapı esasen Artin Nazaretyan'ın evidir (Uçaner 2022, 203). Antep konut mimarisinin en görkemli taş konaklarından birisi olan Nazaretyan Evi, 1854 yılında tamamlanmıştır. Konak, Mezopotamya ev geleneğinin özelliklerini gösteren iki katlı, orta eyvanlı ve hayatlı (orta avlulu) olarak tasarlanmış, yığma tekniğinde bölgeye özgü taşlarla (havara, keymih, minare kayası, topaktaş, beyaz/kırmızı mermer ve karataş) inşa edilmiştir (Tatlıgil 2005, 29). Sokaktan iki renkli yöresel kesmetaş örgülü basık kemerli bir kapı avluya geçiş sağlar. Kapının üzerinde üst kotta, iri diş kesimi bezemeli silmelerle konturlanmış, yontuyu andıran sarkıtlı iki konsolla oluşan ve üçgen yüzeylerle tamamlanan bir alınlık ana kapıya zengin bir ifade katmaktadır.

Yörede “hayat” denilen iç avlunun tabanının ortasında siyah ve pembe renkli taşlardan geometrik desenli taş döşeme görülmektedir. İki katlı konağın zemin katında, üst kata geçiş veren orta eyvan çevresinde, birer kapı ve üçer basık kemerli pencere ile avluya açılan odalar yer alır. Özgün yapısı ahşap direkli ve düz tavanlı olan odaların duvarlarında da nacarlı nişler ve gömme dolaplar sıralanır (Uçaner 2022, 202).

Üst kat bir orta eyvanı çevreleyen üç odadan oluşur. Orta eyvan, kuzey cephesindeki camekânın önünde, inşa edildiği dönemde taht denilen özgün bir balkonla birlikte tasarlanmıştır. Üst katın avluya bakan ön cephesi, basık kemerli, çift kanatlı yüksek dört pencere ile üst kotta kuş “tağaları” denilen (havalandırma penceresi) kaş

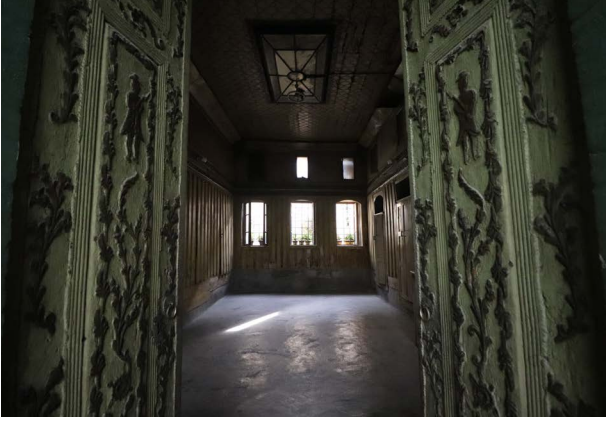

kemerli tepe pencereleri ile dışarı açılmaktadır. Batı kanadındaki oda duvar bezemeleri, sağır ve basık kubbeli üst örtüsündeki melek figürlerinden ötürü halk arasında "Cennet Odası" adı ile ünlenmiştir. Diğer iki oda ise ahşap direklerle desteklenmiş olan düz tavanlara sahiptir. Odaların duvarları nacrılı (ahşap işlemeler ile kaplanmış) nişler ve gömme dolaplar ile değerlendirilmiştir. Kışın soğuktan korumak, yazın ise aşırı güneşi kesmek için yapılmış olan pencere kapaklarının ahşap işlemeciliği dikkat çekmektedir.

Günümüzde özgün biçimini yitirmiş ve camekânla kapatılmış olan orta eyvana sonradan

eklenti bir merdivenle çıkılmaktadır. Avludan konağın üst katına çıkışın üst kat eyvanının alt tarafında yer alan ve Bursa kemerini andıran taşkın silmeli bir kapı ile sağlandığı anlaşılmaktadır. Asıl giriş eyvanının tabanında da Antep işi pembe renkli bir taş döşeme göze çarpar.

Konağın en görkemli kısmı olan üst katta üç büyük odaya geçiş veren bu büyük dikdörtgen eyvan, iki yanda impost başlıklı iki silindirik sütunun taşıdığı, sivrilerek sonlanan geniş yüzeyli dairesel bir kemerle avluya açılır. Zencerek motifli bir çerçeve ile çevrili, dikdörtgen içinde sekiz kollu yıldız formundaki geometrik bezemeli üç renkli taban döşemesi eyvanın

zengin bezeme ayrıntılarından biridir. Odalara açılan duvar yüzeylerinde farklı biçim ve boyutlarda süslemeler göze çarpar. Dikdörtgen açık tonlarla renklendirilmiş kartuşlar, aynı formda ve basık kemerli kapı ve pencereleri vurgulayan yeşil renkli çerçeveler, ahşap kapıları sınırlayan yivli antik görünümlü sütunlar, düz ahşap tavanın eteğinde atlamalı olarak dizilmiş vazoda çiçekler ve mimari figürler, kalemişi duvar resimlerinin yaygın olduğu başkent üslubunun bir yansıması olarak bu taş konakta karşımıza çıkmaktadır. Açık sarı boyalı ahşap oda kapılarının kanatları altın yaldızlı kartuşlu bitkisel kabartma bezemelerle değerlendirilmiş, üst tarafta ise Osmanlıca ve Ermenice inşa tarihini veren kabartma harfler işlenmiştir. Eteğinde dolanan zencerek motifinden bir kuşakla sınırlanmış olan tavanın düz

örtüsünün ortasında yine iki renkli palmet ve lotus kıvrımlı kalemişi bir bezeme iç mekânın dekorasyonunu tamamlamaktadır.

Nazaretyan Evi, taban döşemelerinden üst tavan örtülerine, pencerelerden iç beden duvarlarına kadar birbiriyle uyumlu, yüksek kalitede sanat eseri niteliği taşıyan bir iç mimari ve bezeme tasarımıyla inşa edilmiş olan geleneksel Antep Evi'nin en özgün ve erken tarihli taş konaklarından biridir. Uzun süreçte hayli tahrip edilmesine rağmen ayakta kalmakla birlikte özellikle üst örtülerinin çökme tehlikesi kaçınılmazdır. Depremde hasar görmediği anlaşılan bu yapı, kentin ve bölgenin kültürel mimari mirası bağlamında yüksek öneme sahiptir. Aynı zamanda kent belleğinde unutulmaya yüz tutmuş olan tarihe de tanıklık eden bir hafıza mekânıdır.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı		Nazaretyan Evi / Papirüs Kafe						
İlçe		Şahinbey						
Mahalle / Sokak		Bey Mahallesi						
GPS		37°03'45"N 37°22'39"E						
Yapının yaşı		1854						
Özgün işlev		Konak						
Mevcut işlev		Kafe						
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum		X						
Deprem Hasarı					Gözlemlenmedi			

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.2.3. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Bey Mahallesi

Ada/Parsel: 1072 Ada / 42 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Bey Mahallesi, Hanıfioğlu Sokak ile Noter Hakkı Sokak kesişimindeki köşe parselde yer alan yapı, 20. yy ortasına tarihlendirilebilir; tescilli değildir ve Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak değerlendirilmiştir. Noter Hakkı Sokak üzerinde iki adet, Hanıfioğlu Sokak üzerinde ise bir adet giriş kapısı bulunur.

Zemin ve iki normal kata sahip yapının cepheleri kesmetaş örgüdür. Döşeme sistemi tam olarak algılanamamıştır. Ancak sokak tarafındaki bir mekânda zemin kat tavanında ahşap kirişler görülmüştür. Cephelerde, düz atkılı pencere ve kapı açıklıkları bulunur. Zemin katında sokağa bakan hacimler ticari işlevlerle kullanılır; belki de bu nedenle cephelerde özgün açıklıklar değişime uğramıştır. Birinci kat kuzey cephesi simetrik düzendedir, altı adet dikdörtgen pencere

açıklığından merkezdeki ikisi daha dardır. İkinci katta ayaklardan oluşan bir düzen dikkati çeker. Bu katta kapalı hacimler plan düzleminde geriye çekilmiş böylece sokağa bakan yarı açık hacimler oluşturulmuştur. Yapı, ahşap kırma çatıya sahiptir.

Bina 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Cephelerin kesmetaş örgüsünde derz açılmaları ve diyagonal çatlaklar bulunur. Bu hasarlar hem açıklıklar arasında kalan duvar bölümlerinde hem de açıklıkların üzerinde görülür. Hasarlı kısımlarda kesmetaş bloklarının çekirdek bölümünden ayrılarak duvar düzleminde dışarı doğru hareket ettiği tespit edilmiştir. Özellikle batı cephesinde zemin katında sonradan genişletilen veya açılan açıklıkların üzerindeki çelik profil lentolardan başlayan ve yukarı doğru diyagonal seyir izleyen çatlaklar görülür. Birinci kat

batı cephesinde pencerelerin etrafındaki hasarlı kesmetaş örgüde bazı kesmetaş bloklar düşmüştür. Bu bölümlerde pencere açıklıklarında ahşap lento kullanıldığı dikkati çekmektedir.

Yapının deprem davranışının anlaşılması ve kritik noktaların tespiti amacıyla yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarda sağlamlaştırma

yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, yapıda mimari belgeleme çalışmalarının yürütülmesi, kagir duvar niteliğinin anlaşılması için testlerin yapılması ve elde edilecek verilerin yapısal analizlerde kullanılması sağlanmalıdır. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi için projeye dayalı koruma uygulamaları gerçekleştirilinceye dek açıklıkların ahşap veya çelik malzemelerle desteklenmesi önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Bey Mahallesi				
GPS				37°03'43"N 37°22'38"E				
Yapının yaşı				20. yy ortası				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut / Ticari				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
M mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.2.4. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Bey Mahallesi

Ada/Parsel: 1074 Ada / 56 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Bey Mahallesi, Hanıfioğlu Sokak, no: 60-60A'da bulunan yapı, 1074 ada, 56 parselde yer alır. Gaziantep tarihi kent dokusunu oluşturan geleneksel konut örneği olduğu düşünülen yapı, 20. yy ilk yarısına tarihlendirilebilir. Yapı tescilli değildir, Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak değerlendirilmemiş, plan notlarında yıkılıp yeniden yapılması durumunda mevcut yapı izinde inşa edilecek bina olarak işaretlenmiştir. Yapı, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin 2000'li yıllarda Bey Mahallesi'nde yürüttüğü sokak sıhhileştirme çalışmasında ele alınmıştır.

Hafif eğimli sokak üzerindeki bina, dikdörtgen formdadır ve doğu-batı doğrultusunda uzanır. Zemin ve bir normal kata sahip kagir yapının cepheleri kesmetaş örgüdür. Hanıfioğlu Sokak'a bakan kısa doğrultudaki doğu cephesinde düz

atkılı pencere açıklıkları simetrik bir düzen sergilemez. Demir parmaklıklı ve ahşap doğramalı pencereler tek parça kesmetaş lento ile geçilmiştir. Doğu cephesi zemin kat pencere dizisinde, kuzeydeki pencere diğerlerinden hem daha geniştir hem de ahşap lentoludur. Dolayısıyla, bu pencere olasılıkla bir müdahalenin ürünüdür. Yapının avluya bakan güney cephesi, sokaktan kısmen gözlemlenmiştir. Bu cephede birinci kat seviyesindeki pencere açıklıkları düz atkılıdır, bu pencerelerin üzerlerinde kemerli küçük havalandırma pencereleri (kuştağası) bulunur. Yapı, alaturka kiremit kaplı ahşap kırma çatıya sahiptir; döşeme sistemi olasılıkla ahşaptır.

Yapı, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Kesmetaş örgü cephelerde derz açılmaları ve çatlaklar bulunur. Doğu cephesinde özellikle birinci kat seviyesinde pencere açıklıkları

arasında kalan duvar bölümlerinde bu tip hasarlar daha belirgindir. İlk bakışta algılanması güç olmakla birlikte, doğu cephesinin bazı bölümlerinde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve duvarda düzlem dışı hasarların (şişme) bulunduğu tespit edilmiştir. Güney cephesi birinci katında, doğu uçtaki pencerenin lentosu ve lento üzerindeki kesmetaş blok parçalanarak düşmüştür. Duvarın moloz taş örgü çekirdek bölümü içinde, pencere doğraması üzerinde ahşap lento açığa çıkmıştır.

Yapının avlusuna girilememiş ve bu nedenle gözlemler sokaktan yapılmıştır. Ancak tespit edilebildiği kadarıyla yapının beden duvarlarında deprem hasarları görülmüştür. Bu nedenle, yapının daha detaylı biçimde incelenmesi ve deprem hasarlarının tespit edilmesi

gerekmektedir. Kagir binanın deprem davranışının anlaşılması ve kritik noktalarının tespiti amacıyla yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, yapıda mimari belgeleme çalışmalarının yürütülmesi, kagir duvar niteliğinin anlaşılması için testlerin yapılması önerilmektedir. Sokaktan gerçekleştirilen gözlemlerde yapının geleneksel sivil mimarlık örneği olabileceği, bu nedenle KUDEB ve/veya Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca incelenmesi, özgünlük ve korunmuşluk durumuna göre uygun görülürse tescile önerilmesi, en azından Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak not düşülmesi önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şahinbey			
Mahalle / Sokak					Bey Mahallesi			
GPS					37°03'42"N 37°22'38"E			
Yapının yaşı					20. yy başı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut / Ticari			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			X
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			X
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.3. Kozanlı Mahallesi Yapıları

3.3.1. Surp Asdvadzadzin Katolik Ermeni Kilisesi / Ömer Ersoy Kültür Merkezi

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Kozanlı Mahallesi

Ada/Parsel: 2011 Ada / 64 Parsel

Özgün İşlevi: Kilise

1851’den önce Antep Ermeni Katolik cemaatinin oluşumuna ve yerleşimine dair bilgiler sınırlıdır (Sarafian 1853, 573). Rahip Bedrosian, Katolik Ermenilere dair ilk duyumun 1851 tarihli, 25 sayılı İzmit Ermenilerinin Hayrenaser Gazetesi’nden geldiğini, buna göre Antep’te 1500 hane Apostolik Ermeni yanı sıra 30 hane Rum ve Ermeni Katolik cemaati yaşamakta olduğunu belirtmektedir. 1855 tarih, 159 sayılı İstanbul Masis Gazetesi ise yeni seçilmiş bir dini temsilciye işaret ederek Antep Katolik Ermeni cemaatinin varlığını doğrulamaktadır (Sarafian 1853, 568; Uçaner 2022, 126).

Cephanecigil’e göre (2015, 134), 1862’de kubbeli bir Ermeni Katolik Kilisesi inşa edilmiş ve Merzem Ana’ya ithaf edilerek Surp Asdvadzadzin

adı ile kutsanmıştır. Ermeni Katoliklerin erken dönemde küçük bir mektebe sahip oldukları, 1883-86 yıllarında bu mektepte Fransisken rahiplerinin eğitim verdiği de bilinmektedir (Sarafian 1953, 569).

Birinci Dünya Savaşı sona erdiğinde Apostolik ve Protestan Ermenilerden bir kısım din adamları ve cemaati Antep’e geri dönebilmişken, Katolik Ermenilerden çok az sayıda kişinin geri gelebildiği bilinmektedir. Bu sebeple Katolik Kilisesi neredeyse cemaatsiz kalmıştır. Âtıl vaziyette kalmış olan kilise, Ermenilerin Antep’ten ayrılmak zorunda kalması ile bir daha ibadete açılmamıştır (Uçaner 2022, 127). 1928’de kilisenin de içinde bulunduğu alanda bir dokuma fabrikası kurulmuştur. Ermeni

Katolik Kilisesi 2008'deki restorasyonunun ardından, fabrikanın eski sahibinin adı ile Ömer Asım Ersoy Kültür Merkezi'ne dönüştürülmüş ve 2009 Şubat ayında hizmete açılmıştır (Cephanecigil 2015, 134).

Günümüzde Kozanlı Mahallesi'nde, Adil Özbek Caddesi ile Soğanlı Bucağı Sokak kesişme noktasında yer alır. 6 Şubat depremlerinde hasar almayan kilise, yol seviyesinden daha alçak kotta çevre duvarlı bir avlu içinde konumlanmaktadır. Kiliseye batı cephesinden, Adil Özbek Caddesi'nde bulunan merdivenlerle inilerek girilir. Doğu-batı ekseninde uzanan apsis önü kubbeli, üç nefli bazilikal plan şemasına sahiptir. Kagir yapının beden duvarları kalınlığı ykl. 1 m'dir. Yapı, yöresel renkli taşlarla inşa edilmiş; ahşap, demir ve kireç harcı kullanılmıştır. Kilisenin ana yapı malzemesi kesmetastır. Duvar örgüsünde bağlayıcı olarak kenet ve harç kullanılmıştır. Lokmalı demirler, halkalar ve sütunlardaki bilezikler, demirin kullanıldığı öğelerdir (Hillez 2016, 60).

Batı cephesinde yer alan eşit ölçekli ahşap kapılı açıklıklar nartekse geçiş vermektedir. 21x13 m ölçülerindeki kilisenin iç mekânı (Hacırap, Öncel 2022, 267) sivri kemerlerle bağlanan,

simetrik sıralı bazalt taştan üçer çift sütunla, üç nef bölünür. Nefleri oluşturan yüksek ve hafif sivri kemerler; kuzey ve güney iç beden duvarlarında, narteks köşe duvarlarında, ana girişlerin yanında, bema bölümünde yan ve apsis duvar payelerine gömülü silindirik sütunlarla karşılanmakta ve mekânı örten tonozları taşımaktadır. Narteksin güneybatı köşesinde duvar yüzeyinden yukarı doğru yükselen taş basamaklar günümüze ulaşmamış galeri katının varlığına işaret etmektedir. Batıdan doğuya yönelen orta nef ana apsis, yan nefler ise yan apsilerle sonlanmaktadır. Apsis önünde pendentiflerle taşınan kubbenin kasnağında on iki pencere sıralanmaktadır.

Naosun doğusunda yer alan bema (koro) bölümünde, bir platform (khoran) üstünde yükselen (evvelce ana ve yan sunakların yer aldığı), ana ve yan apsisler, hafifçe sivrilan dairesel tonoz/kubbelerle örtülüdür. Burada, yan bölümlerin pastoforion işlevi net değildir. Güney yan apsise açılan merdivenli bir mekân daha yer almaktadır.

Kilisenin güney ve kuzey beden duvarlarında simetrik iki katlı pencere düzeni vardır. Nartekse girişin üstündeki oval madalyon pencere ve beden duvarlarındaki pencere düzeni gün ışığını içeri taşıyarak aydınlık bir iç mekân yaratır. Bütün açıklıklar dairesel kemerli olup, kapı kanatları ve pencere çerçeveleri ahşap ve üç bölümlüdür. Narteksten batıya açılan cephedeki pencereler ve çift kanatlı kapı, yüksek boşaltma kemerleri ile taçlanmıştır. Bu boşaltma kemerleri dış cepheye düz satırlı kemer örgüleri ile aksettirilmiştir. Kilisenin girişten apsis bölümüne kadar hafifçe sivrilan tonoz ve duvar yayları, iç mekânda ritmik bir devinim yaratır. Bema bölümünün kuzey ve güney duvarlarında tonoz eteği yüksekliğince yerleşen, taşkın dikdörtgen çerçeveler dikkat çekmektedir. Kuzeydeki, kaş kemerli bir vaftiz nişi olarak düzenlenmiştir. Güneydeki ise rahiplerin hazırlık mekânına açılan dairesel girişi çerçevelemektedir. (Hillez 2016, 59-60).

İç mekândaki bütün taşıyıcılar birbirinden farklı mukarnaslı ve yivli, geometrik biçimlerle desenlenmiş plastik bezemelerle tasarlanmıştır. İç mekân zemini opus sectile tekniği ile hazırlanmış canlı tonlarda pembe, beyaz, siyah taşlarla bezenmiştir. Bema bölümü ve apsis platformu,

irili ufaklı döşeme motifleri ile vurgulanmıştır (Güz 2022, 268; Hillez 2016, 61). Kuzey yan nefin orta aksında, sütunceler üstünde yükseldiği bilinen zarif çan kulesi günümüzde mevcut değildir (Kertmenjian 2008, 319). Kubbe kasnağının sivri kemerli on iki pencere açıklığı, dıştan üçgen prizma başlıklı kare kesitli ağırlık kuleleri ile desteklenmiştir. Yapı, kuzey-güney aksında, sıralı ve oluklu kiremit döşeli kırma çatılarla örtülmüş, kubbesi ise madeni bir örtü ile kaplanmıştır. Yapının bütün duvarları ince profilli saçak silmelerle çevrilidir. Kilisenin batı cephesi hariç bütün cepheleri yalın bırakılmıştır. Bu cephede, renkli geometrik bir rozet üzerinde büyük bölümü tahrip edilmiş olan kırmızı Antep mermerinden bir kitabe yer almaktadır.

Yıllardan beri Surp Bedros Kilisesi olarak bilinse de kitabesinden edindiğimiz bilgiye göre Antep Katolik Ermeni cemaatinin ibadethanesi Surp Asdvadzadzin Kilisesi (Tanrı Anası Meryem) olarak kutsanmıştır. Kitabede Meryem Ana'nın Urucu'na atıf vardır (her yıl Ağustos ayının ortalarına rastlayan Meryem Ana Yortusu).

ԱՐԴԵԱՄԲ ԵՒ.....

**ՆՈՒԻՐԻ ՍԻՐՈՎ, Ի ՍԵՐ ՓՈԽԱՄՆ
(ՓՈԽՈՒՄՆ) ԿՈՒՍԻ
Ի ԴԻՏԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ, ՔԱՋ ՅՕՎԱԴԵՏԻ
Ը ՊԵՏՐՈՍ ԳՐԻԳՈՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ**

(Okunuşu)

ARTEYAMP YEV.....

NVİRİ SİROV İ SER POKHUMN GOUSİ
İ TİDABEDUTYAN, KAÇ HOVABEDİ
İ BEDROS KRİKOR GATOĞİGOSİ

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı	Surp Asdvadzadzin Ermeni Katolik Kilisesi / Ömer Ersoy Kültür Merkezi							
İlçe	Şahinbey							
Mahalle / Sokak	Kozanlı Mahallesi							
GPS	37°03'31"N 37°22'35"E							
Yapının yaşı	1862							
Özgün işlev	Kilise							
Mevcut işlev	Kültür Merkezi							
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Kubbe
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			X
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.3.2. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Kozanlı Mahallesi

Ada/Parsel: 2001 Ada / 50-51-52-53-54 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Kozanlı Mahallesi'nde 2001 ada, 50-51-52-53-54 parselleri kaplayan avluya dönük geleneksel bir Gaziantep konutu bulunmaktadır. İlgili beş parsel toplam 250 m² büyüklüğündedir ve Gaziantep Kentsel Sit Alanı dışındadır. 54 numaralı parsel konutun avlusudur. Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda tüm parseller tescilli yapı parseli olarak gözükmekle birlikte, yapı üzerinde herhangi bir tanımlama yapılmamıştır. 50-51-52-53 parsellerinin her biri Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerine göre yaklaşık 15-20 m² büyüklüğünde dükkanlardır. Kısacası, çalışmaya konu yapının parseli özgün durumda tek bir parsel iken zaman içinde beş parçaya bölünmüş ve tarihi konut da bu durumdan epeyce etkilenmiştir.

Tarihi kagir konut dikdörtgen formdadır ve alaturka kiremit kaplı ahşap beşik çatı ile örtülüdür.

Güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda Hayik Müslüman Sokak paralelindedir. Yapının sokağa bakan kuzeybatı cephesi hem yapım teknikleri hem de malzemeleri bakımından iki farklı bölümden-yapıdan oluşuyor gibi gözüktür. Cephenin güneydeki bölümü, zemin katında ahşap doğramalı ve kepenkli bir dükkân ve birinci katta cumba ile sokağa taşırılmış konut kısmından meydana gelir. Sac ile kaplı simetrik düzendeki ahşap cumbası, kemerli üç pencereye sahiptir. Demir parmaklıklı, ahşap çift kanatlı doğramalara sahip pencerelerin üzerinde küçük aydınlık pencereleri (kuştağası) ve bu dizinin hemen üzerinde çatı arasını (bardak arası) havalandıran dikdörtgen formda ikinci pencere dizisi dikkat çekicidir. Cephenin kuzeydeki bölümü, nitelsiz müdahalelerle ve eklerle özgünlüğünü yitiren kısımdır. Zemin katında betonarme çerçeve ve sahip dükkanlar ve üzerindeki betonarme

Caddesi'ne bakan kuzeydoğu cephesinde, geçmişte gerçekleştirilen niteliksiz uygulamalarda yapıya eklenen/yenilen betonarme hatıllı duvar kısımlarının özgün duvar bölümlerinden ayrıldığı görülmektedir. Konutun uzun süredir kullanılmaması nedeniyle bakımsız kalması, bakımsızlığa ve zaman bağlı malzeme bozulmaları, yağmur suyunun çatıdan yapı içine penetrasyonu ve yapıdan etkin biçimde uzaklaştırılamaması ve yakın dönem niteliksiz müdahaleleri tespit edilen diğer sorunlardır.

hatıllı kesmetaş örgü son derece çirkindir. Bu müdahalelerin kapsamı ve biçimi, yapının Arifiye Caddesi'ne bakan kuzeydoğu cephesinden açık biçimde algılanabilmektedir. Tarihi konutun özgün durumda yekpare bir yapı olduğunu, avluya bakan güneydoğu cephesi kuşku bırakmayacak biçimde göstermektedir. Yapının kesmetaş örgü güneybatı cephesinde, geleneksel Antep konutlarında sık görülen, çatı arasına (bardak arası) çıkan ve konsol basamaklarıyla duvar düzleminden hafifçe dışarı taşırılan merdiveni görülür. Cephenin güney ucunda çatıdan yükselen kesmetaş baca da dikkati çeker. Zemin kat seviyesinde görülen ahşap giriş yuvaları, yapıya güneyden bitişen komşu binanın varlığını ifade etmektedir.

Bina, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Deprem hasarları, cephelerin kesmetaş örgüsünde derz açılmaları ve çatlaklar biçimindedir. Güneybatı cephesinin bazı bölümlerinde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve duvar düzleminden dışarı doğru hareket ettiği tespit edilmiştir. Yapının Arifiye

Koruma sorunlarına, hasarlarına ve bakımsızlığına rağmen özgünlüğünü bir biçimde halen koruyan ve geleneksel Antep konutlarına iyi bir örnek teşkil eden yapının daha fazla zarar görmeden koruma altına alınması ve ivedilikle konservasyon çalışmalarına başlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda, mimari belgeleme çalışmalarının yürütülmesi, yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarda ihtiyaç duyulması halinde sağlamlaştırması gerekmektedir. Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda konut ile ilişkili beş parsel tescilli yapı parselleri olarak gözükmüyor olsa da, Koruma Kurulu'nda tescil kararına ulaşamaması ve yapı konturunun tescilli yapı çizgisi ile tanımlanmamış olması nedeniyle kurul uzmanlarının yerinde inceleyerek ihtiyaç duyulması halinde revizyon ve/veya yeni karar alınması konusunda çalışma yapmaları faydalı olabilir. Yukarıda tanımlanan mimari ve yapısal konservasyon önerilerin gerçekleştirilebilmesi için parsellerin yasal statüleri ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesi (tevhid) ve özgün parsel bütünlüğünün yeniden kazandırılması gerekmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Kozanlı Mahallesi				
GPS				37°03'31"N 37°22'30"E				
Yapının yaşı				19. yy sonu 20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.4. Akyol Mahallesi Yapıları

3.4.1. Amerikan Kız Koleji

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Akyol Mahallesi

Ada/Parsel: 1108 Ada / 10 Parsel

Özgün İşlevi: Kız Enstitüsü

Antep'te kız eğitimi söz konusu olduğunda Amerikan misyonierlerinin açtığı okullardan çok daha önce Antep halkı içinde ve Ermeni kız çocuklarının eğitimi bağlamında toplumsal hafızada yer etmiş ve kayıtlara geçmiş olan Vartani adlı iki Ermeni kadınının adını zikretmek gerekir. Bir zamanlar Antep'in ilk okuma yazma bilen kızı olan 1800 doğumlu Vartani Hanım neredeyse 60 yıl yetim kızlara hâmilik etmiş, kendi evini okul olarak kullanmış, onları eğitmiş, Vartani Bacı olarak anılmış ve 99 yaşında 1899'da vefat etmiştir. Aynı adlı küçük yaşta sahipsiz kalan ve halası ile yaşayan ikinci Vartani ise yeni açılmış olan yakınlarındaki Nersesyan Okulu'na gizlice girerek okulda verilen dersleri öğrenmeye çalışmış. Bunu anlayan halası okulun öğretmenlerinden birine anlatınca,

bu öğretmen Vartani'ye okuma yazma ve ilahi kitap okumayı öğretmiştir. Böylece Vartani, Antep'teki ve Apostolik Ermeni cemaati içindeki okuma yazma bilen ilk genç kız olmuş, yıllar süresince kız çocuklarının eğitim ve öğretiminde aktif rol alıp bir öğretmen kimliği ile ilk kez kurulacak olan Hayganuşyan Kız Okulu'nun da temellerinin atılmasında öncülük etmiştir (Uçaner 2022, 73-74).

1810 yılında Amerika'da kurulan American Board of Commissioners for Foreign Missions, 1820'de Osmanlı topraklarına misyonierlerini göndermeye başlamıştır. Eğitim, sağlık ve dini faaliyetlerde bulunmuş olan Amerikan Board misyonierleri, kız çocuklarının da eğitimine önem vermiş ve özellikle Ermeni kadınlarını eğitmek

üzere İstanbul başta olmak üzere Adana, Urfa, Bitlis, Maraş, Erzurum, Bursa ve Antep gibi birçok merkezde kız okulları açmıştır (Taşkın 2020, 877).

Antep, Anadolu coğrafyasındaki Protestan Ermeni cemaatinin en aktif olduğu yerlerden biri olduğundan Amerikan Board misyonerleri tarafından bu okulların ilki Antep'te açılmıştır. Antep'teki kız çocukları eğitimi önce 1852'de Mrs. Schneider'in kendi evinde verdiği derslerle başlamış, 1859'da misyoner olarak kente gelen Miss Myra Allen Proctor, bu gönüllü eğitim faaliyetine kurumsal bir kimlik kazandırmıştır. Antep Kız Okulu (Aintab Girls' Seminary) adı ile 1860'ta kurulan ve türünün ilk örneği olan bu okul, ilk eğitimlerini Kayacık Kilisesi'nin yakınındaki bir grup binada sürdürmüştür. 1878'e kadar öğretmenlik ve müdürlük yapan bayan Proctor yönetiminde hizmet veren okulda genç kızlara hem dinsel hem de bilimsel eğitim verilmiştir. Teoloji eğitimiyle esasen hedeflenen Protestan aileler için iyi bir kız çocuğu, eş ve iyi bir anne ve Protestan Ermeni Okulları için donanımlı öğretmenler yetiştirmektedir. 1866'da Kayacık Mahallesi'ndeki birbirine yakın üç ev Sarkis Karamanugyan, Garabed Barsumyan ve Hovhannes Cebeciyen tarafından satın alınarak

okula tahsis edilmiş, gerçek anlamda bir okul görünümüne kavuşturulmuş olan okula kent dışından gelen öğrenciler de kabul edilmeye başlanmıştır (Sarafian, 1953, 867; Uçaner 2022, 76).

İnşaat fonu için yüklü miktarda para bağışlayan Protestan Cemaati'ne yönetimde yer verilmiş, öğretim kadrosu çoğunlukla Ermeni kadın öğretmenlerden ve bazen yarı zamanlı veya tam zamanlı erkek öğretmenlerden oluşturulmuştur. Böylece bu okul Antep'teki faaliyetinin sonuna kadar Amerikan ya da yabancı bir kurum olmaktan ziyade bir Ermeni kurumu niteliği kazanmıştır. Birkaç yıl içinde öğretim kadrosuna katılan Ermeni Rahipler ve hocalar sayesinde eğitim programına Türkçe, Ermenice ve matematiğin yanı sıra fizik, jeoloji, astroloji, genel tarih, pedagoji, psikoloji ve teoloji gibi dersler eklenmiştir (Sarafian 1957, 52; Uçaner 2022, 75-76). 1878'de Miss Proctor'un yerine gelen müdür Miss Pierce döneminde okul bir Kız Enstitüsü haline gelmiştir. 1883 yılı ilkbaharında Antakya'dan gelen Amerikalı misyoner mimar Mr Adams mimarlığında, geniş ve gösterişli bir konuma sahip olan arazide görkemli yapısıyla yükselecek olan çağdaş okul binalarının inşasına başlanmıştır. (Uçaner 2022, 76).

Amerikan Kız Koleji'nin inşası 1886 yılında tamamlanmıştır. Bu kolej sadece Antepli kız öğrencilere değil, bölgenin Adana, Urfa, Diyarbakır ve Halep gibi diğer yerleşim yerlerinden gelen öğrencilere de kolej seviyesinde eğitim olanağı sağlamıştır (Uçaner 2022, 76). Taşkın, okulun ruhsatnamesinin 20 Ekim 1892 (8 Teşrinievvel 1308) tarihinde verilmiş olduğunu kaydetmektedir (Taşkın 2020, 881).

Birinci Dünya Savaşı nedeniyle uzun süre eğitime ara veren okulun, 1914 yılındaki öğrenci sayısı 60'ı yatılı olmak üzere toplam 240'tır. Değişen siyasi koşullar ve savaş nedeniyle son okul müdürü Amerika'ya gönderilmiş ve Antep Amerikan Kız Enstitüsü kapatılmıştır. Kolej 57 yıllık faaliyeti boyunca; 416'sı Antep'ten, diğerleri Urfa, Kilis, Maraş, Adana, Tarsus, Bitlis, Yoğunluk, Kesab, Diyarbakır, Siverek, Kaladur, Halep, Besni, Garmuç ve Hasanbeyli'den olmak üzere toplam 527 kız mezun etmiştir (Sarafian 1957, 52; Uçaner 2022, 78).

Günümüzde bina Şahinbey, Akyol (Tepebaşı) Mahallesi, Hayik Baba Sokak'ta, MMT Amerikan

Hastanesi'nden bağımsız, ancak hastanenin bir birimi olarak işlev görür. Eğimli bir arazide bakımlı büyük ve geniş bir bahçenin içinde konumlanan yapı, çevre duvarındaki kemerli küçük bir girişle hastanenin ana binalarına bağlanmaktadır. 19. yy sonlarında, yığma yapıım tekniğinde yöresel beyaz kesmetaşlarla kagir olarak inşa edilmiştir. Kuzey-güney yönündeki cephelerde tüm katlarda üstten dairesel kavislerle taçlanan ikiz ve tekli pencereler sıralanmakta, doğu-batı yönünde açılan yan cephelerde çatı altında küçük ikiz pencereler bulunmaktadır. Birinci kat pencereleri daha yüksektir. Zemin

ve ikinci kat pencereleri iki, daha yüksek olan birinci kat pencereleri ise üç parçalı ahşap çerçevelerle tamamlanmıştır.

Cepheler çatı hattında, yapıyı çepeçevre saran iki kademeli taşkın ve kaval silmeli bir saçak korniş ile tamamlanır. Dış kesimi taşkın silmeli kırık üçgen alınlıklar, yan cephelere anıtsal bir görsellik katmaktadır. Üst örtü, kiremit kaplı çift meyilli kırma çatıdır. Amerikan Kız Koleji'nin yalın olduğu kadar heybetli binası tüm fotoğraflara yansımış olan köşeleri pahlı dikdörtgen formundaki karakteristik bacaları ile de dikkat çekmektedir.

Günümüzde geometrik bezemeli renkli taş döşeli bahçeden yukarı doğru daralarak uzanan dairesel kıvrımlı merdiven, birinci kat seviyesinde, iki yandan çıkışlı merdivenlerle küçük bir ara platformda birleşmekte ve girişe bağlanmaktadır. Özgün yapıdan bağımsız bu merdivenli giriş mekânının altında, zemin kat seviyesinde bir geçit meydana getirilmiştir. Kolejin güney

cephesi, yapının mimari strüktürü ile tezat oluşturan bu barok vurgulu merdivenli giriş ile törensel bir görünüm kazanmıştır.

Amerikan Kız Koleji dönemin eğitim ihtiyaçlarına ve beğenisine uygun, tarihselci bir mimari anlayışla inşa edilmiştir. Antep kentinin eğitim tarihine tanıklık etmiş bir kültürel miras yapısı olan bu bina Gaziantep'in gündelik hayatı içinde yeniden işlevlendirilerek varlığını sürdürmektedir. Ancak mimari yapısında içten ve dıştan birtakım değişikliklerin de yapıldığını belirtmek doğru olacaktır. Yapının 6 Şubat depremleri sonrasında hafif hasarlar aldığı gözlenmiştir. Açıklıklar arasında görülen ve yukarı doğru çıkan çatlaklar, açıklıklar arasında kalan ve yatayda sürekliliği olan duvar bölümlerinde görülen diyagonal çatlaklar tespit edilen hasar tipleri arasındadır. Saçak altı silme bölümlerinde de belirgin ayrışmalar ve kopmalar göze çarpar. Günümüzde yapı giriş cephesi yönünde iskele ile korumaya alınmış ve bakım onarım çalışmaları devam ettirilmektedir.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Amerikan Kız Koleji				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Akyol Mahallesi				
GPS				37°03'34"N 37°22'19"E				
Yapının yaşı				1886				
Özgün işlev				Kız Enstitüsü				
Mevcut işlev				Hastane				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Kubbe
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.5. Karagöz Mahallesi Yapıları

3.5.1. Sinagog

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Karagöz Mahallesi

Ada/Parsel: 589 Ada / 13 Parsel

Özgün İşlevi: Sinagog/Havra

Antep'te Roma döneminden itibaren diğer halklar gibi Yahudilerin de yaşadığı bilinmektedir. 1492'de İspanya'dan sürgün edilen Sefarad Yahudilerinin bir kısmının Mısır Memlukları egemenliği altındaki bu bölgeye gelip yerleştikleri, 16. yy'da toplumsal yaşamda aktif oldukları bilinmektedir. Özellikle Halep'ten gelen Yahudiler tarafından oluşturulmuş olan Gaziantep Yahudi Cemaati, Osmanlı yönetimi boyunca dini bağlamda Halep Hahambaşılığı'na bağlı olarak varlığını sürdürmüştür. Dolayısıyla, sinagoglarda görev yapacak olan hahamlar Halep Hahambaşılığı tarafından tayin edilmiştir (Gülyüz 2018, 216; Mahmutoğlu 2023, 153).

Halep Salnamesi'ne göre 1906'da 696 kişiden oluşan (Çalışkan, 2019, s. 54) Yahudi toplumu 1933'ten sonra azalmaya başlamıştır. 1927'deki ilk nüfus sayımında 742 kişiden oluşan Antep Yahudi cemaati 1945'te 327'ye, 1965'teki sayımda 152 kişiye, 1977'de 37 aile veya 122 kişiye düşmüştür. Mersin ve İstanbul'a, İsrail'e ve

ABD'ye göçlerin ardında 1980'li yılların sonunda Gaziantep'te ikamet eden Yahudi kalmamıştır (Gülyüz 2018, 216; Stanford 2008, 452).

Gaziantep'te Yahudiler diğer kentlerde olduğu gibi Antep'te de yerli halkla iyi geçinmişler, genel olarak ticaretle, civar köylerde çerçilikle, çok azı çiftçilikle uğraşmışlardır. Az sayıda doktor, eczacı, öğretmen gibi mesleklerde çalışan Yahudiler, şehirde tüccarlığın yanı sıra terzilik, sarraflık, ekmekçilik gibi gıda işleri ile meşgul olmuşlardır. 19. yy'da bu mesleklerin dışında Yahudilerin genellikle Ziraat ve Osmanlı bankası şubelerinde memur olarak da çalıştıkları kaydedilmektedir. (Gülyüz, Çalışkan 2019, 58-59; Mahmutoğlu 2023, 154).

Genellikle Şahinbey İlçesi sınırlarında, Karagöz Mahallesi (Düğmeci Mahallesi) ve civarında, Mütercim Asım Caddesi ve çevresinde ikamet ettiklerinden kentin bu noktası Yahudi Mahallesi olarak anılmıştır. Sinagog kompleksinin 10.

yy'da, daha önce aynı mahalde bulunan başka bir sinagogun kalıntıları üzerinde inşa edildiği düşünülmektedir (Güleryüz 2018, 216-217). Naim Güleryüz'e göre havranın kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Bu sinagoga ait Alok-Mitrani tarafından yayınlanmış olan 1776 ve 1878 tarihli iki İbranice yazıt bulunmaktadır. Birinci kitabe ek veya tadilata dair bir başlığı, ikincisi ise yapının son bir çaba ile tamamlandığını belgelemektedir (Türkoğlu 2002, 105).

2011 yılında Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Gaziantep Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyon çalışmaları başlatılmış ve 2013'te tamamlanmıştır. Günümüzde farklı işlevlerle hizmet vermektedir.

Yapıyı kapsamlı biçimde incelemiş olan Türkoğlu, Türkiye'de bugüne kadar ayakta kalan veya kalıntıları korunmuş olan sinagogların büyük çoğunluğunun Osmanlı döneminde yapılmış olduğunu ve özellikle 18. yy sonrası süreçte inşa edildiğini aktarır (Türkoğlu 2001, 40). Yapı kompleksi ortak bir avlunun güneyinde ortada ana sinagog mekânı, yapının doğu duvarına bitişik bet midraş (okul) ve avlunun kuzeyinde ayrılmış yeşiva (ofis) mekânlarından oluşmaktadır. Ayrıca sinagogun önünde bir de küçük havuzlu bir çeşme vardır (Türkoğlu 2001, 40; Türkoğlu 2002, 105).

Kadınlar bölümü dahil 500 kişilik bir kapasitede olduğu söylenen (Güleryüz 2018, 217) Gaziantep Sinagogu, kesmetaş yapı malzemesiyle inşa edilmiş ve taşra sinagoglarının özgün tipolojileri içinde geleneksel ve yöresel mimari anlayışı yansıtan seçkin örneklerden biridir. Kentteki camilere özgü iki renkli kesmetaş işçiliği, havranın özgün avlu girişinde, basamaklarla yükselen ibadet mekânının kuzeyden açılan ana girişinde ve ehalinde dikkati çekmektedir (Türkoğlu 2002, 105).

İlkçağdan bu yana uygulanmış olan bazilikal plan şemasına sahip olmakla birlikte havranın düzensiz dörtgen formundaki ana mekânı, ölçüleri nedeniyle enine vurgusu ile klasik plandan farklı bir görünüm aksettirmektedir. Kuzey-güney aksında uzanan nefleri oluşturan duvar payeleri ve serbest taşıyıcılarla desteklenen hafif sivri kemer dizileri üstünde, ahşaptan düz tavan örtüsü görülür. Kadınlara ayrılmış bir mahfil olarak değerlendirilen galeri katı ahşap lambri ile kaplıdır. Zemin

yöresel Halep işi geometrik bezemeli iki renkli taş döşemedir. Ana mekânda orta nefin güneyinde beş yüzlü ve bir odacık görünümündeki Kudüs'e (güneye) bakan ehali, onun önünde orta noktada sabit, basamaklarla çıkılan sekizgen formda ahşap kürsü şeklinde olan tevası (bima) yer almaktadır (Türkoğlu 2002, 105; Güleryüz 2018, 217-218). Kuzey cephesinden avluya açılan ibadethane mekânının pencere düzeni iki katlı ve simetrik sıralanan dörder pencere açıklığı ile tasarlanmıştır. Renkli taş kaplamalı basık kemerli merkezi ana girişin sağında ve solunda ve üst kotta görülen simetrik, ahşap çerçeveli dörder dikdörtgen pencere açıklığı, en üstte ise iki havalandırma penceresi vardır. Alttaki pencereler basık dairel kemerlerle taçlanmış, üst kottakiler ise dikdörtgen kesitlidir. Ana mekânın diğer cephelerinde pencere sayıları farklılık göstermektedir. Mimarinin kuzey dış beden duvarı çatı hattına doğru üçgen alınlık biçiminde sonlanmış, taşkın saçak profilli, iki eğimli kırma bir çatı ile örtülmüştür (Türkoğlu 2001, 41).

Gaziantep Sinagogu kompleksi içindeki midraş (okul), bilinen okul örneklerinin en büyüğüdür. Kompleksin kuzeyindeki mekânın dini okul veya ofis olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Bodrum katında bir cenazelik ile daha önce bir benzeri görülmemiş olan tonozlu bir kuyu mekânı da bulunmaktadır (Türkoğlu 2001, 40)

Yapı, 6 Şubat depremlerinde hafif hasar almıştır. Özellikle giriş cephesinde açıklıklar üzerinde yukarı doğru devam eden çatlaklar ve yer yer derz açılmaları tespit edilmiştir. Bu cephede birinci kat üst seviyelerinde eksen kaymaları göze çarpar. Düzlem dışı hareket eğiliminde olan özellikle birinci kat duvarı eksenine getirilmeli açılmış derzler düzenlenmelidir.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Sinagog				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Karagöz Mahallesi				
GPS				37°03'51"N 37°22'54"E				
Yapının yaşı				18. yy sonrası				
Özgün işlev				Sinagog				
Mevcut işlev				Kültür Merkezi				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Kubbe
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.5.2. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Karagöz Mahallesi

Ada/Parsel: 607 Ada / 37 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

İki katlı konut yapısı Antep Kalesi'nin güneyinde, Karagöz Mahallesi, Behram Sokak üzerinde konumlanır. Yoğun yerleşim dokusu içinde yer alan ev, yerel (kesme) kireç taşından üretilmiş çift cidarlı geleneksel kargir duvarlara sahiptir. Yapının güneyinde bulunan küçük avlunun girişi kuzey yöndedir. Bu sokaktaki

yapıların çoğunda olduğu gibi zemin katında çok az sayıda pencere yer alır. Havalandırma ve aydınlatma amaçlı küçük boyutlu açıklıklara da sahiptir. Üst katta ise doğu cephesinde iki dikdörtgen pencere, güney cephesinde ise basık kemerli pencereler yer alır. Sokağa bakan pencerelerde ferforje korkuluklar mevcuttur. Pencerelerin üzerinde dairesel ve dikdörtgen havalandırma açıklıkları göze çarpar. Kuzey cephede de çıkma yapan iki merdiven yer alır. Yapının çatısı beşik formu olup, ahşap ve kiremit kullanılarak inşa edilmiştir.

Deprem, yapıda hafif hasara neden olmuştur. Cephelerde yer alan uzun, dikey çatlakların yanı sıra duvarın bir bölümünde kaymalar gözlenmiştir. Merdiven duvarının düzlem dışı hareketi hasarı artırmıştır. Duvarlardaki hasarın daha da artmaması için yapıda güçlendirme yapılması gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Karagöz Mahallesi
GPS	37°03'53''N 37°23'00''E
Yapının yaşı	19. yy sonu 20. yy başı
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
Mevcut Durum	X				
Deprem Hasarı	Gözlemlendi				

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.5.3. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Karagöz Mahallesi

Ada/Parsel: 606 Ada / 6 Parsel

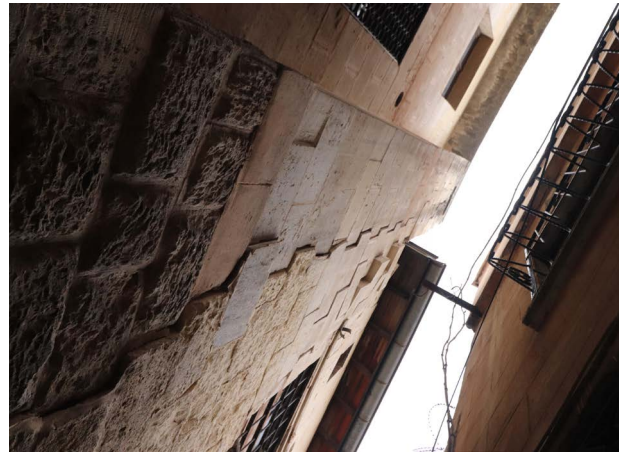
Özgün İşlevi: Konut

Antep Kalesi'nin güneyinde, Karagöz Mahallesi Behram Sokak'ta bulunan terk edilmiş konut yapısı, nitelikli zanaat unsurlarına sahiptir. Yoğun yerleşim dokusu içinde yer alan yapı, yerel kireç taşından üretilmiş çift cidarlı geleneksel (kesme taş) kargir duvarlara sahiptir. Yapının girişi kuzey yönündedir.

Zemin katta havalandırma amaçlı, korkuluklu açıklıklar bulunur. Üst kat batı cephesinde beş adet basık kemerli pencere açıklığı vardır. Pencere-lerin sade denizlikleri ve ferforje korkulukları mevcuttur. Kuzey cephesinde tek bir pencere görülebilir. Çatının altında ise kuş taçası olarak da bilinen dikdörtgen açıklıklar yer alır.

Deprem, yapıda ağır hasara neden olmuştur. Komşu yapının, yapıya bitişik haldeki avlu duvarı taşlarının bir kısmı düşmüş, bir kısmı ise kaymıştır. Duvarlarda birçok noktada dikey

çatlaklar oluşmuştur. Hasar seviyesi nedeniyle bina, yanındaki dar sokaktan geçen yayalara tehdit oluşturmaktadır. Yapının tehdit oluşturabilecek unsurları ile yakınlardaki molozlar güvenli bir alana taşınmalı ve tasniflenmelidir. Diğer yapı elemanlarının çökmesini engellemek için acil müdahale gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Karagöz Mahallesi
GPS	37°03'53''N 37°23'01''E
Yapının yaşı	20. yy ilk yarısı
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut/Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
Mevcut Durum	X				
Deprem Hasarı	Gözlemlendi				

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.6. Şekeroğlu Mahallesi Yapıları

3.6.1. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 533 Ada / 24 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 533 ada, 24 parselde kagir bir konut bulunmaktadır. Yapının yaklaşık 100 m² büyüklüğündeki parseli, Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir. Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda parsel içinde "tescil" kaydı olan yapının konturu halihazırdaki durum ile örtüşmemektedir.

Eski Telgrafhane Sokak üzerindeki iki katlı konutun plan düzlemindeki biçimi tam olarak algılanmamaktadır. Yapının beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş cephelerinde kireçtaşı kullanılmıştır. Sokak köşesindeki pah bölümünde bazalt bloklar da görülür. Duvarlardaki pencere ve kapı açıklıkları düz atkılıdır. Binanın betonarme plak düz damı vardır.

Yapının beden duvarlarında 6 Şubat 2023 depremleriyle ilişkili hasarlar bulunmaktadır.

Cephelerin çift cidarlı duvar örgüsünde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve duvar düzleminden dışarı doğru hareket ettiği görülür. Cephelerde düşey ve diyagonal formda derz açılmaları ve çatlaklar da tespit edilmiştir. Yapının yakın dönemde yangın geçirdiği ve halihazırda kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Yağmur suyunun tahliye edilmesinde ve yakın dönem restorasyon çalışmalarında gerçekleştirilen niteliksiz tamamlamalarda sorunlar bulunmaktadır.

Yapının Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Koruma Bölge Kurulu ve/veya KUDEB uzmanlarınca yerinde incelemesi ve imar planında yapının konturu ve kat adedi ile ilgili revizyonların yapılması için çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Yangının ve depremin yapıda neden olduğu hasarların detaylı biçimde tespit edilmesi ve koruma projesinin hazırlanmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Şekeroğlu Mahallesi				
GPS				37°03'52"N 37°23'08"E				
Yapının yaşı				20. yy ortası				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA	X		
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.6.2. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 531 Ada / 43 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 531 ada, 43 parselde geleneksel bir Gaziantep konutu bulunmaktadır. Tahtani Camii Sokak'a bakan binanın yaklaşık 124 m² büyüklüğündeki parseli, kuzey-güney doğrultusunda uzanır ve Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir. 19. yy sonu ile 20. yy başına tarihlendirilebilecek yapı, tescilli değildir ve Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak işaretlenmiştir. Parselin güney ucunda, tarihi konuta bitişen ticari işlevli niteliksiz bir betonarme yapı bulunur. Bu yapı olasılıkla konutun avlusuna inşa edilmiştir.

İki katlı kagir konut dikdörtgen formdadır, kuzey-güney doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı ahşap kırma çatı ile örtülüdür. Yapının beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş

örgü cephesi kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Binanın zemin katında sokağa bakan iki düz atkılı küçük penceresi bulunur. Birinci katta, cephenin güney tarafını kaplayan cumba dikkati çeker. Demir sac ile kaplı cumbada sokağa bakan basık kemerli üç pencere görülür. Pencerelerin çift kanatlı ahşap doğraması, ahşap kafes ve demir parmaklık gerisindedir. Sokaktan algılanabildiği kadarıyla yapının birinci kat tavanı ahşaptır.

Yapının sokağa bakan batı cephesinde 6 Şubat 2023 depremleriyle ilişkili hasarlar görülmüştür. Cephenin çift cidarlı duvar örgüsünde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve dışa doğru hareket ettiği tespit edilmiştir. Çatı saçağının altındaki bölümlerde birkaç kesmetaş blok aşağı düşmüştür. Bu cephede önemli miktarda derz açılmaları ve çatlaklar da dikkati

çeker. Yapının deprem öncesinde de bakımsızlık nedeniyle koruma sorunlarına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Cephede çimento esaslı sıva katmanı, kesmetaş bloklarda kesit kayıpları, ahşap elemanlarda çürüme, çatının örtüsünde kayıplar ve demir elemanlarda korozyon tespit edilen diğer sorunlardır. Tarihi konuta güneyden bitişen betonarme yapı da son derece uygunsuzdur.

Koruma sorunlarına, hasarlarına ve bakımsızlığına rağmen özgünlüğünü bir biçimde halen koruyan yapı, Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve/veya KUDEB uzmanlarınca ivedilikle yerinde incelenmeli ve tescile önerilmelidir. Yapının korunabilmesi

amacıyla daha ayrıntılı incelenmesi, belgelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Strüktürel analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla için projeye dayalı nihai koruma çalışmaları gerçekleştirilinceye dek özellikle sokağa batı cephedeki düzlem dışı hasarlarla ilgili geçici önlemlerin alınması önerilmektedir. Çatının kontrol edilmesi, eksik ve hasarlı kısımlarının onarılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Yazar: Umut Almaç

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Şekeroğlu Mahallesi
GPS	37°03'55''N 37°23'05''E
Yapının yaşı	19. yy sonu 20. yy başı
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	

Değerlendirmenin hassasiyeti

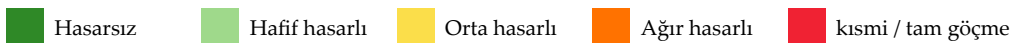
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

3.6.3. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 531 Ada / 39 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde ticaret yapılarının ve konutların yoğun olduğu bir alanda, 531 ada, 39 parselde avluya dönük iki tarihi yapı bulunmaktadır. Yapıların yaklaşık 170 m² büyüklüğe sahip parseli, Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir. Parselin doğu kenarında geleneksel bir konut, merkezinde avlu ve kuzey kenarında ise ikinci bir yapı yer alır. Avluya, Tahtani Camii Sokak üzerindeki düz atkılı ve demir doğramalı giriş kapısından ulaşılır.

Parselin doğusundaki iki katlı kagir konut dikdörtgen formdadır, kuzey-güney doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı ahşap beşik çatı ile örtülüdür. Yapının beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş örgü cepheleleri kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Yapının birinci katına cephedeki özgün taş basamaklarla çıkılır. Birinci katta giriş kapısı

kemerli, pencereler düz atkılıdır. Yapının ahşap tavanı daire kesitli kirişler ve üzerindeki kaplamadan oluşur.

Parselin kuzeyindeki ikinci yapı, güneyde avluya, kuzeyde Mehmet Kimya Sokak'a bakar. Yapı, sokak tarafında iki ayrı dükkân biçiminde karşımıza çıkar; avlu tarafında ise cephe düzeni yapının konut olabileceğini düşündürmektedir. Bina dikdörtgen formdadır, doğu-batı doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı ahşap beşik çatı ile örtülüdür. Kesmetaş örgü cepheleleri kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Avlu tarafında güney cephedeki taş basamaklarla yapıya girilir. Kapı ve pencereler düz atkılıdır. Yakın zamanda gerçekleştirilen onarım çalışmalarında çatının yenilendiği, güney cephede lento üzerindeki bölümün yeniden örüldüğü anlaşılmaktadır.

Parselin doğusundaki konutun batı cephesinde derz açılması, çatlak ve deformasyonlar görülür. Bu hasarların ne ölçüde 6 Şubat 2023 depremleriyle ilişkili olduğunu cevaplamak güçtür. Pencere açıklıklarının müdahale gördüğü, lento ve sövelerde kesmetaşların zedelendiği tespit edilmiştir. Parseldeki her iki yapıda da bakımsızlık ve bol miktarda kullanıcı müdahalesi dikkati çeker. Son derece bakımsız halde olan kuzeydeki yapının avluya bakan cephesinde kesmetaşların erozyona uğradığı da görülür. Avlu duvarlarında da süreksizlikler, niteliksiz onarımlar ve ekler göze çarpmaktadır.

Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda, parselin doğusundaki geleneksel iki katlı kagir konut plana işlenmemiştir. Koruma sorunlarına, hasarlarına ve bakımsızlığına rağmen özgünlüğünü bir biçimde halen koruyan yapının Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve/veya KUDEB uzmanlarınca ivedilikle yerinde incelenmesi ve tescile önerilmesi

gerekmektedir. Koruma Amaçlı İmar Planı'nda kuzeydeki yapı tescilli olarak görünmektedir. Yapıların ilişkili olduğu komşu yapılarla birlikte incelenmesi, belgelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Strüktürel duruma ilişkin yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Şekeroğlu Mahallesi				
GPS				37°03'56''N 37°23'06''E				
Yapının yaşı				19. yy sonu 20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X			
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.6.4. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 531 Ada / 38 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde hem ticari yapıların hem de konutların bulunduğu bir alanda, 531 ada, 38 parselde tescilli bir yapı bulunmaktadır. Binanın yaklaşık 54 m² büyüklüğündeki parseli, Tahtani Camii Sokak ile Mehmet Kimya Sokak kesişiminde, Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir.

İki katlı kagir yapı, dikdörtgen formdadır; doğu-batı doğrultusunda uzanır ve düz damlıdır. Kesmetaş örgü cepheler kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Bina'nın sokağa bakan kuzey duvarında doğudaki bölüm sokağa doğru taşırılmıştır. Yapının zemin katında Mehmet Kimya Sokak'a bakan iki dükkân bulunur. Birinci kattaki konutun girişi ise Tahtani Camii Sokak üzerindedir. Ahşap lentolu sokak kapısından önce dar bir koridora, koridor sonundaki betonarme bir merdiven ile yapının birinci katına ulaşılır. Birinci katta iki oda bulunur. Gaziantep Kalesi'ne bakan köşe oda daha gösterişlidir. Oda'nın döşemesi karosiman kaplıdır ve duvarlarında çok sayıda ahşap dolap (nacarlı) ve nişler bulunur.

Yapıda gerçekleştirilen gözleme dayalı incelemelerde deprem hasarları tespit edilmiştir. Özellikle kuzey cephede derz açılmaları ve çatlaklar

bulunmaktadır. Bakımsızlık ve buna bağlı malzeme bozulmaları ve yakın dönem niteliksiz müdahaleleri tespit edilen diğer sorunlardır. Zaman içinde gerçekleştirilen müdahaleler (bölücü duvar ve döşeme inşası, işlev değişiklikleri vb.) ve özgün parselde meydana gelen değişimlerle (ifraz) mevcut yapısal durumun algılanması son derece güçtür. Bu nedenle, yapının ilişkili olduğu komşu yapılarla birlikte incelenmesi, belgelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Strüktürel duruma ilişkin yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şahinbey			
Mahalle / Sokak					Şekeroğlu Mahallesi			
GPS					37°03'56''N 37°23'05''E			
Yapının yaşı					20. yy ilk yarısı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut / Ticari			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA	X		
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.6.5. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 531 Ada / 27 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde, ticari yapıların ve konutların bulunduğu bir alanda, 531 ada, 27 parselde avluya dönük geleneksel bir Gaziantep konutu bulunmaktadır. Tescilli konutun yaklaşık 232 m² büyüklüğündeki parseli, Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir. Parselin kuzey kenarında, cepheleri Mehmet Kimya Sokak'a bakan dükkânlar, merkezinde avlu ve güney tarafında da söz konusu tarihi konut yer alır. Sokak üzerindeki kemerli giriş kapısına açılan bir koridorla avluya ulaşılır.

İki katlı kagir konut, dikdörtgen formdadır; doğu-batı doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı ahşap beşik çatı ile örtülüdür. Yapının beden duvarları çift cidarlıdır; kesme-taş örgü cepheleri kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Zemin katındaki kemerli bir kapı dışında, duvarlardaki pencere ve kapı açıklıkları düz atkılıdır. Zemin katındaki ahşap lentolu

açıklıklar olasılıkla sonraki dönem müdahaleleri ile ilişkilidir. Birinci kat kapı ve pencereleri taş lentoludur. Ahşap doğramalı pencereler demir parmaklıklıdır. Birinci kat seviyesindeki pencere açıklıklarının üzerindeki kemerli küçük aydınlık pencereleri (kuştağası) ve bu dizinin hemen üzerinde çatı arasını havalandıran benzer formdaki pencereler dikkati çeker. Yapının ahşap döşeme sistemi ve birinci kat tavanı, kısa doğrultuda kullanılan daire kesitli döşeme kirişleri (13-15 cm çap / 30-35 cm aralıklarla) ve üzerindeki kaplamadan oluşur.

Yapının zemin katındaki mekânları, dükkanların depolama hacimleri olarak kullanılmaktadır. Mekânlarda sonradan kapatılmış açıklıklar ve briket bölme duvarları bulunmaktadır. Yapının birinci katına, kuzey cephenin batı kenarındaki betonarme merdiven ile ulaşılır. Sonradan eklenen merdivenin yapıya bağlandığı sahanlık

kısmında özgün taş basamaklar da algılanabilmektedir. Sahanlık döşemesinin taşıtılabilmesi için kuzey cepheye bitişen briket duvarlar imal edilmiştir. Yapının birinci katı tek bir hacimden oluşur. Dikdörtgen formdaki bu aydınlık mekânda çok sayıda ahşap dolap (nacarlı) ve niş bulunur.

Yapının güneydoğu köşesinde hem güney hem de doğu cephesini etkileyen deprem hasarları bulunmaktadır. Bu cephelerde çift cidarlı duvar örgüsünde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı, dışa doğru hareket ettiği ve devrildiği tespit edilmiştir. Hasarlı duvar bölümlerinde daha önce niteliksiz onarımların gerçekleştirildiği de göze çarpmaktadır. Avluya bakan kuzey cephesinde de derz açılmaları ve çatlaklar dikkati çekmektedir. Deprem hasarlarının yanı sıra, konutun uzun süredir kullanılmaması nedeniyle bakımsız kaldığı, çatıdan içeri giren su nedeniyle malzeme bozulmalarının yaşandığı görülmüştür. Deprem sonrasında, yapıyı güvenli hale getirmek amacıyla birinci kat mekânı içinde çelik profiller kullanılarak bir destek sisteminin oluşturulmaya çalışıldığı, ancak bu sistemin yeterli mühendislik hizmeti alınmadan alelacele imal edildiği ve mevcut yapıya herhangi bir faydasının olmadığı görülmüştür.

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen incelemelerde yapıda deprem hasarları tespit edilmiştir. Bakımsızlık ve buna bağlı malzeme bozulmaları,

yağmur suyunun yapıdan uzaklaştırılması ve yakın dönem niteliksiz müdahaleler de tespit edilen diğer sorunlardır. İncelenen söz konusu tescilli kültür varlığının daha etkin biçimde korunabilmesi amacıyla, ilişkili olduğu komşu yapılarla birlikte incelenmesi, belgelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Konutun deprem davranışının anlaşılması için yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla için projeye dayalı nihai koruma çalışmaları gerçekleştirilinceye dek özellikle güneydoğu köşesinde düzlem dışı hasarlarla ilgili geçici önlemlerin alınması önerilmektedir. Çatı örtüsünün, yağmur oluk ve borularının kontrol edilmesi, eksik ve hasarlı kısımlarının onarılması gerekmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Şekeroğlu Mahallesi				
GPS				37°03'56''N 37°23'06''E				
Yapının yaşı				19. yy sonu 20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.6.6. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 531 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 531 ada 3 parselde tarihi bir Gaziantep konutu bulunmaktadır. Tescilli yapının yaklaşık 229 m² büyüklüğündeki parseli, Kocaoğlu Sokak ile Seyisoğlu Sokak kesişimindedir ve Gaziantep Kentsel Sit Alanı içinde kalır. Parselin kuzey tarafında geleneksel bir konut, güneyinde ise avlu yer alır. Parsel, yüksek bir avlu duvarı ile sokaktan ayrılır. Kocaoğlu Sokak üzerindeki düz atkılı giriş kapısından avluya ulaşılır. Siyah ve beyaz renkli düzgün kesmetaş döşeli avluda, beyaz taşlarla dikdörtgen formda iki çerçeve ve içteki çerçevenin içinde dairesel formda iki geometrik motif görülür. Dairesel motiflerin arasında ise bir şadırvan (gane) bulunur.

Avluya bakan iki katlı kagir geleneksel konut dikdörtgen formdadır, doğu-batı doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı ahşap kırma çatı ile örtülüdür. Yapının beden duvarları çift

cidarlıdır; kesmetaş örgü cepheleri kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Duvarlardaki pencere ve kapı açıklıkları kemerlidir. Yapının ahşap döşeme sistemi, daire kesitli döşeme kirişleri ve üzerindeki kaplamadan oluşur. Birinci kat mekânları ahşap tonozludur. Mekânlarda çok sayıda ahşap dolap (nacarlı) ve niş bulunur.

Yapının birinci katına, cephenin her iki kenarındaki merdivenlerle ulaşılır. Birinci kat döşeme kotunda, cepheye paralel uzanan betonarme sahanlık sonradan yapıya eklenmiştir. Bu döşeme, cephenin her iki yanında özgün taş sahanlıklara, merkezde ise kolon ve kirişlerden oluşan betonarme çerçeveye mesnetlenir. Yapının özgün halinde, mekânlara bağlanan sahanlıkların daha kısa oldukları, tüm cephe boyunca uzanan bir sahanlığın var olmadığı anlaşılmaktadır.

Yapının güney cephesinde, kuzey ve doğu duvarlarında 6 Şubat 2023 depremlerinin neden

olduğu hasarlar görülmüştür. Binanın birinci katında güney cephesinde ve kuzey duvarında derz açılmaları ve çatlaklar tespit edilmiştir. Doğu cephesinin duvar örgüsünde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve dışa doğru hareket ederek komşu parseldeki konutun avlusuna düştüğü görülmüştür. Bu cephede de önemli miktarda derz açılmaları ve çatlaklar bulunmaktadır.

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen incelemelerde tescilli yapıda deprem hasarları ile birlikte bakımsızlığa bağlı malzeme bozulmaları, kullanıcı müdahaleleri ve niteliksiz onarımlar tespit edilmiştir. Yapının daha etkin korunabilmesi amacıyla yapı ve avlusunda mimari belgeleme

çalışmalarının yürütülmesi, kagir duvarların niteliklerinin anlaşılmasına yönelik testlerin yapılması, deprem davranışının anlaşılması ve kritik noktalarının tespiti amacıyla yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapının bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak tanımlanan bu süreç, hazırlanacak koruma projesi dahilinde gerçekleştirilebilir. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla için projeye dayalı nihai koruma çalışmaları gerçekleştirilinceye dek özellikle doğu cephedeki düzlem dışı hasarlarla ilgili geçici önlemlerin alınması önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Şekeroğlu Mahallesi				
GPS				37°03'54"N 37°23'07"E				
Yapının yaşı				19. yy sonu 20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.6.7. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 531 Ada / 2 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 531 ada, 2 parselde avluya dönük geleneksel Gaziantep konutları bulunmaktadır. Tecilli konutların yaklaşık 217 m² büyüklüğündeki dikdörtgen parseli, kuzey-güney doğrultusunda uzanır ve Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir. Parselin güney ucunda, cephesi Seyisoğlu Sokak'a bakan bir konut, merkezinde avlu ve kuzey ucunda ikinci bir konut yer alır. Sokak üzerindeki kemerli giriş kapısından, güneydeki yapının içinden geçen bir koridorla, avluya ulaşılır. İçinde ağaçların bulunduğu taş döşeli avlu ve ortasındaki şadırvan (gane), içine kapanık bu geleneksel konutlardaki yaşam hakkında bilgiler sunar.

Çalışma kapsamında, güneydeki yapı ve avlu incelenmiştir. Seyisoğlu Sokak'a bakan iki katlı kagir konut dikdörtgen formdadır, doğu-batı doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı

ahşap beşik çatı ile örtülüdür. Yapının beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş örgü cepheleri kireçtaşı (keymih) kullanılarak inşa edilmiştir. Duvarlardaki pencere ve kapı açıklıkları kemerlidir. Yapının ahşap döşeme sistemi, sık atılan daire kesitli döşeme kirişleri ve üzerindeki kaplamadan oluşur.

Binanın avluya bakan kuzey cephesi çok sayıda açıklığıyla oldukça hareketlidir. Cephenin merkezinde birinci kata ulaşan bezemeli konsol taş merdiven ve merdiven üzerindeki ahşap camekân ise cepheyi daha da zenginleştirir. Birinci kat seviyesindeki pencere açıklıklarının üzerindeki kemerli küçük aydınlık pencereleri (kuştağası) ve bu dizinin hemen üzerinde çatı arasını (bardak arası) havalandıran benzer formdaki ikinci pencere dizisi dikkat çekicidir. Yapının Seyisoğlu Sokak'a bakan güney cephesi daha sadedir. Bu cephede, geleneksel Antep

konutlarında sık görülen bir özellik, çatı arasına (bardak arası) çıkan ve konsol basamaklarıyla duvar düzleminden hafifçe dışarı taşırılan merdiven görülür. Yapının batı cephesi sağırdır; üç adet aydınlık penceresi ve tavan arasını havalandıran düz atkılı küçük bir pencere görülür.

Yapının batı cephesinde 6 Şubat 2023 depremleriyle ilişkili hasarlar görülmüştür. Cephenin çift cidarlı duvar örgüsünde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve dışa doğru hareket ettiği tespit edilmiştir. Bu cephede önemli miktarda derz açılmaları ve çatlaklar da dikkati çeker. Avlunun batı kenarında sınırlı bir bölümün, 531 ada-3 parselde bulunan bir diğer geleneksel konut ile ortak olması, ilgili duvarda meydana gelen hasarların avluyu etkilemesine neden olmuştur. Güney cephesinde tespit edilen sorunlar yağmur suyunun tahliye edilmesi ve yakın dönem restorasyon çalışmalarında gerçekleştirilen niteliksiz tamamlamalar ile ilişkidir.

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen incelemelerde yapının batı cephesinde deprem hasarları görülmüştür. Bakımsızlık ve buna bağlı malzeme bozulmaları, yağmur suyunun yapıdan

uzaklaştırılması ve yakın dönem niteliksiz müdahaleler de tespit edilen diğer sorunlardır. İncelenen söz konusu tescilli kültür varlıklarının daha etkin biçimde korunabilmesi amacıyla yapıların ve avlunun daha hassas biçimde incelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Konutların deprem davranışının anlaşılması ve kritik noktalarının tespiti amacıyla yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapıların bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, yapılarda mimari belgeleme çalışmalarının yürütülmesi, kagir duvar niteliğinin anlaşılması için testlerin yapılması gerekmektedir. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla için projeye dayalı nihai koruma çalışmaları gerçekleştirilinceye dek özellikle batı cephedeki düzlem dışı hasarlarla ilgili geçici önlemlerin alınması önerilmektedir. Yağmur oluklarının ve tahliye borularının kontrol edilmesi, eksik ve hasarlı kısımlarının onarılması da kolaylıkla ve ivedilikle gerçekleştirilebilecek önlemler arasındadır.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Şekeroğlu Mahallesi				
GPS				37°03'54"N 37°23'07"E				
Yapının yaşı				19. yy sonu 20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum	 							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.6.8. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Şekeroğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 531 Ada / 1 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şekeroğlu Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 531 ada, 1 parselde orta avluya bakan üç yapı bulunur. Yaklaşık 213 m² büyüklüğündeki parsel, Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir. Seyisoğlu Sokak'tan avluya girilir. Yapılardan ilki, parselin doğu kenarında, Merak Sokak ile Seyisoğlu Sokak'ın kesiştiği köşededir. Çalışma kapsamında ağırlıklı olarak bu yapı incelenmiştir. Yapılardan bir diğeri, parselin güneybatı köşesinde Seyisoğlu Sokak'a bakar. Deprem sonrasında, olasılıkla hasarları bir nebze kapatabilmek amacıyla yapının cephesi mavi bir branda ile örtülmüştür. Kalan son yapı ise parselin kuzeyinde, yapı adasının içinde kalır. Yapı kompleksi, Gaziantep tarihi kent dokusunu oluşturan avluya dönük geleneksel konut tipine örnektir. Yapılar tescillidir ve 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başına tarihlendirilebilir.

Merak Sokak ile Seyisoğlu Sokak'ın kesiştiği köşede bulunan konut dikdörtgen formdadır, kuzey-güney doğrultusunda uzanır, alaturka kiremit kaplı ahşap beşik çatı ile örtülüdür. Yapının kesmetaş örgü cepheleri bölgede yaygın olarak kullanılan kireçtaşı (keymih) kullanılarak inşa edilmiştir. Duvar örgüsünde ahşap hatıllar dikkati çeker. Ahşap döşeme sistemine sahip yapının tavanlarında kalemişleri görülmüştür. Yapının zemin katında sokağa açılan penceresi bulunmaz, sadece birinci kat seviyesinde güney cephede düz atkılı demir parmaklıklı bir penceresi vardır. Güney cephede, çatı arasına (bardak arası) ulaşan geleneksel tipte merdiveni görülmür.

Yapılar, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Parselin doğu kenarındaki yapının güney cephesinde, çatı arasına çıkan merdivenin

batısındaki duvar bölümünün dışarı doğru devrildiği, çift cidarlı duvar örgüsünde kesme-taş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı görülür. Bu cephede derz açılmaları ve çatlaklar da bulunur.

Çalışma kapsamında gözlemler kısa süre içinde yapılmıştır. Ancak tespit edilebildiği kadarıyla yapıların beden duvarlarında deprem hasarları bulunmaktadır. Bu nedenle, avluya bakan tescilli yapıların tümünün daha hassas biçimde incelenmesi ve deprem hasarlarının tespit edilmesi gerekir. Konutların deprem davranışının anlaşılması ve kritik noktalarının tespiti amacıyla

yapısal analizlerin gerçekleştirilmesi, analiz sonuçlarına bağlı olarak yapıların bütününde ve/veya deprem hasarlı yapısal elemanlarında sağlamlaştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, yapılarda mimari belgeleme çalışmalarının yürütülmesi, kagir duvar niteliğinin anlaşılması için testlerin yapılması gerekmektedir. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla için projeye dayalı koruma uygulamaları gerçekleştirilinceye dek eksik duvar bölümlerinin tamamlanması ve düzlem dışı hasarlara karşı ahşap-çelik desteklerin imal edilmesi önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şahinbey			
Mahalle / Sokak					Şekeroğlu Mahallesi			
GPS					37°03'54''N 37°23'07''E			
Yapının yaşı					19. yy sonu 20. yy başı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X			
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.7. Eyüpoğlu Mahallesi Yapıları

3.7.1. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 4951 Ada / 18-19 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Eyüboğlu Camii Sokak üzerinde, 4951 numaralı ada 18, 19 numaralı parsellerde konumlanmıştır. Özgün fonksiyonu konut olan yapı günümüzde kullanılmamaktadır. Zemin üzerine bir kattan ibaret olan yapının kat yükseklikleri ortalama 3 m'dir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir, komşu yapılarla bitişik vaziyettedir. Zemin kat açıklıkları kemerli, birinci kat açıklıkları ise düz atkılıdır. Yapının içine girilememiştir. Sokak seviyesinden yapılan incelemede çatıya

betonarme ekleme yapıldığı görülmüştür. Yarıncından incelenemediği için eklentinin parapet olduğu düşünülmektedir ve çatının düz bir teras olarak işlevlendirildiği tahmin edilmektedir.

Bina mevcut durumda ağır hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının kuzey cephe doğru yarısı tamamen yıkılmış, batı yarısı ise düzlem dışı hareket etmiştir. Eyüboğlu Cami Sokak'a bakan batı cephesinde yüzey boyunca devamlılık gösteren birbirine paralel diyagonal çatlaklar görülmektedir. Kuzey ve doğu cephelerde ise yapı elemanlarında dökülmeler ve kayıplar oluşmuştur.

Yapının devrilen ve yıkılan parçaları güvenli bir yere taşıyıp muhafaza edilmelidir. Cephenin yıkıldığı alana sokaktan girişler engellenmiştir fakat yapının çevresindeki koridor ve geçişler desteklenerek güvenlik altına alınmalıdır. Yıkılan duvarın etrafındaki kısımlar askıya alınmalı, mevcut durumda risk yaratan yapı bölümleri desteklenmelidir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Eyüpoğlu Mahallesi
GPS	37°03'38''N 37°22'41''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA		X	
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

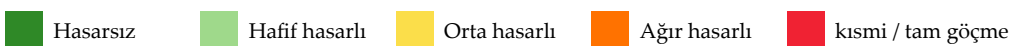
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

3.7.2. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1084 Ada / 2 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Hıdır Sokak üzerinde 1084/2 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Özgün fonksiyonu konut olan yapının günümüzde de konut olarak kullanımı devam etmektedir. Zemin üstü iki katlı yapının kat yükseklikleri ortalama 3-3,5 m'dir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir. Yapıya giriş avludan sağlanır. Farklı zamanlarda onarım geçirmiştir ve nitelsiz betonarme ekler göze çarpar. Avluya inen merdivenler ve avluya yapılmış sundurma sonradan eklenmiştir. Ahşap döşemeleri taşıyan yaklaşık 30 cm aralıkla yerleştirilmiş dairesel kesitli ahşap kirişlerin çapı ortalama 12 cm'dir. Açıklıkları düz atkıdır ve sokağa bakan cephesinde ahşap hatıllar görünür. Beşik çatıya sahip yapı alaturka kiremit ile örtülüdür.

Bina mevcut durumda hafif/orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Hıdır Sokak'a bakan güney cephede hasarları gözlemek mümkündür. Cephenin doğu üst kısmında, açıklık hizasına yakın başlayıp çatıya kadar devam eden diyagonal bir çatlak vardır. Derz açılması sokak seviyesinden belirgin bir şekilde görülmektedir. Doğru cephenin güney yarısında da benzer çatlaklar gözlenir ve cephe dışa doğru hareket etmiştir.

Çatlakların bulunduğu duvar bölümlerine kısmi müdahalelerle strüktürel problemler giderilebilir. Müdahale türüne karar vermek için yapıda

daha incelikli bir çalışma yapmak gerekmektedir. Mevcut çatlakların gelecekte risk yaratmaması için gözlenerek gerekli bölgelerde benzer destekleyici sistemler kurulabilir. Dışa doğru hareket eden kısımlar için de benzer destekler gerekmektedir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Eyüpoğlu Mahallesi				
GPS				37°03'38"N 37°22'39"E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.7.3. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

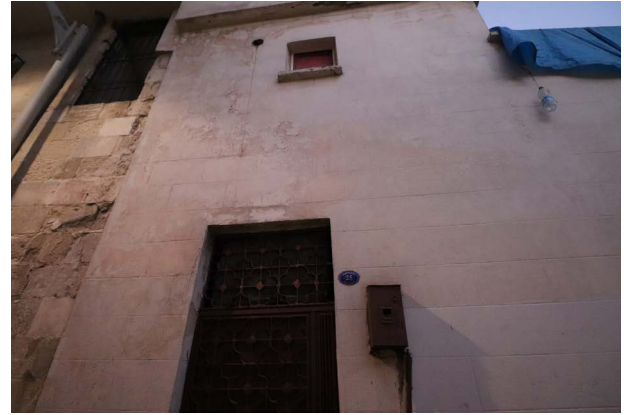
Ada/Parsel: 1083 Ada / 2 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Harap Mescit Sokak üzerinde, 1083/2 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Özgün fonksiyonu konut olan yapının günümüzde de konut olarak kullanımı devam etmektedir. İki katlı yapının kat yükseklikleri ortalama 3-3,5 m'dir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir ve komşu yapılarla bitişik vaziyettedir. Hıdır Sokak'a bakan cephede kemerli kapının üzerinde bir gönye çıkma vardır ve metal malzemeyle kaplanmıştır. Yapının güneybatı cephesi yeni malzemeyle yeniden örülmüştür ve yakın geçmişte müdahale görüldüğü anlaşılmaktadır. Kıрма çatıya sahip yapı alaturka kiremit ile örtülüdür.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Güneydoğu cephesinde özgün duvar hattı ve onarılmış yeni kısım arasında diyagonal çatlak görülmektedir. Bunun dışında çıkmanın çevresinde de düşey çatlaklar vardır. Sokak kotundan yapılan gözlemde beden duvarlarının dışarı doğru hareket ettiği anlaşılmaktadır ve modern onarımlar da buna etki etmiş olmalıdır. Yapının güney köşe üzeri sakinleri tarafından brandayla basit yöntemler

kullanılarak örtülmüştür. Her ne kadar çatı seviyesinde gözlem yapılmasa da bu müdahale çatıda hasarlar olabileceğine işaretir.

Çatlakların bulunduğu duvar bölümlerine kısmi olarak müdahale edilerek strüktürel problemler giderilebilir, müdahale türüne karar vermek için yapıda daha incelikli bir çalışma yapmak gerekmektedir. Mevcut çatlakların gelecekte risk yaratmaması için gözlenerek gerekli bölgelerde benzer destekleyici sistemler kurulmalıdır. Dışa doğru hareket eden kısımlar için de benzer destekler gerekmektedir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Eyüpoğlu Mahallesi
GPS	37°03'36''N 37°22'37''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.7.4. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1082 Ada / 21 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Eyüboğlu Camii Sokak üzerinde, 1082/21 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Zemin üzerine iki kattan ibaret olan konut yapısının kat yükseklikleri ortalama 3,5 metredir. Avlusu olan bina komşu yapılarla bitişik vaziyettedir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir. Sokağa bakan cephede giriş kapısı dışında tek bir pencere açıklığı vardır ve örülerek kapatılmıştır. Binanın zemin seviyesindeki ve üst katındaki malzeme farklılıkları yakın zamanda müdahale gördüğüne işaret eder, kesmetaşlar çoğunlukla yenidir. Beşik çatıya sahip yapı alaturka kiremit ile örtülüdür.

Bina mevcut durumda ağır hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Güney cephesi tamamen yıkılmıştır. Yıkılan kısmın onarım sırasında yenilenen kısım olduğu görülmektedir, bu da yapılan

müdahalenin niteliksiz olduğuna işaret eder. Yapının avlusuna ya da içine girilememiştir ancak sokak seviyesinden görüldüğü kadarıyla batı cephesinin de çift cidarlı duvarın dış yüzünün çekirdek bölümünden ayrılarak dışarı doğru hareket ettiği görülmüştür. Tüm beden duvarlarında düzlem dışı hareket gözlenmiştir. Buna ek olarak farklı cephelerde düşey ve diyagonal yapısal çatlaklar mevcuttur.

Bir beden duvarının kaybedilmesiyle yapının bütünü güç kaybetmiştir ve risk teşkil etmektedir. Kısmi olarak ya da tamamı göçmeye karşı askıya alınmalıdır. Dışa doğru hareket halinde olan duvarlar için ahşap ya da çelik destekleyici sistemler kurmak gereklidir. Bu adımlar atıldıktan sonra bina üzerinde uzun vadede kararlar almak mümkün olacaktır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Eyüpoğlu Mahallesi
GPS	37°03'37"N 37°22'40"E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

3.7.5. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1082 Ada / 17 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Hıdır Sokak üzerinde, 1082/17 numaralı ada parselde konumlanmıştır. İki katlı yapıya giriş avlu kapısından sağlanmaktadır. Kat yükseklikleri ortalama 3,5 m olan yapı komşu yapılardan ayırık vaziyettedir. Özgün fonksiyonu konut olan yapı günümüzde de konut olarak kullanılmaya devam etmektedir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir, cephelerdeki açıklıklar düz atkılıdır. Beşik çatıya sahip yapı alaturka kiremitle örtülüdür. Saha çalışması sırasında yapının içine girilememiştir, döşemelerinin ahşap olduğu tahmin edilmektedir.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının farklı cephelerinde düşey ve diyagonal yapısal çatlaklar mevcuttur, kuzeybatı cephesinde açıklığın köşesinden başlayıp yukarı doğru diyagonal ilerleyen bir çatlak göze çarpmaktadır ve derz araları açılmıştır. Güneybatı ve güneydoğu cephelerin kesiştiği avlu kapısına yakın köşesinde çatı seviyesindeki

yapı elemanları yerinden oynamıştır. Bu kısa cephenin diğer köşesinde de benzer bir durum söz konusudur.

Çatlakların bulunduğu duvar bölümlerine kısmi olarak müdahale edilerek strüktürel problemler giderilebilir, müdahale türüne karar vermek için yapıda daha incelikli bir çalışma yapmak gerekmektedir. Mevcut çatlakların gelecekte risk yaratmaması için gözlenerek gerekli bölgelerde benzer destekleyici sistemler kurulmalıdır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Eyüpoğlu Mahallesi				
GPS				37°03'37"N 37°22'39"E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.7.6. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1082 Ada / 14 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Hıdır Sokak üzerinde, 1082/14 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Yapı zemin üzerine iki kattan oluşmaktadır ve en üstte bir yarım kat daha vardır. Kat yükseklikleri ortalama 3,5 m'dir. Özgün fonksiyonu konut olan yapı günümüzde de konut olarak kullanılmaya devam etmektedir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir ve komşu yapılardan ayrık vaziyettedir.

Cephelerdeki açıklıklar düz atkılıdır, kat silmeleri vardır. Hıdır Sokak'a bakan kuzeybatı cephesi giriş cephesidir. Bu cephenin birinci katında balkon, ikinci katında ise balkon hizasında çıkması mevcuttur. Çıkma metal malzemeyle kaplıdır, ikinci katın üzerindeki yarım kat da aynı şekilde kaplanmıştır. Yapı kırma çatıya sahiptir.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının farklı cephelerinde düşey ve diyagonal yapısal çatlaklar mevcuttur.

Kuzeybatı cephesinde düşey ilerleyen çatlak çok belirgindir ve derz araları açılmıştır. Benzer durum giriş cephesinde de görülmektedir. Sokak kotundan yapılan incelemede batı duvarının dışa doğru hareket ettiği anlaşılmıştır.

Çatlakların bulunduğu duvar bölümlerine kısmi olarak müdahale edilerek strüktürel problemler giderilmelidir. Müdahale türüne karar vermek için yapının strüktürel durumu hakkında daha incelikli bir çalışma yapmak gerekmektedir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şahinbey			
Mahalle / Sokak					Eyüpoğlu Mahallesi			
GPS					37°03'37"N 37°22'38"E			
Yapının yaşı					Bilinmiyor			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.7.7. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1082 Ada / 12 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi Hıdır Sokak üzerinde, 1082/12 numaralı ada parselde Hıdır Sokak ve Gazi Okulu Sokak kesişiminde konumlanır. Hıdıroğlu Konak olarak anılmaktadır. İki katlı yapının girişi Hıdır Sokak üzerindendir. Özgün fonksiyonu konut olan yapı günümüzde butik otel olarak kullanılmaktadır. Köşe yapı kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir ve komşu yapılardan ayrıık vaziyettedir. Sokakların kesiştiği köşeye bakan kısa cephe olan güneybatı cephesinde gönye çıkma vardır. Hıdır Sokak'a bakan kuzeybatı cephesinde ise girişin üzerinde dikdörtgen planlı bir çıkma daha bulunur. İki çıkma da metal malzemeyle kaplanmıştır. Kıрма çatıya sahip yapı alaturka kiremit ile örtülüdür.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının farklı cephelerinde düşey ve diyagonal yapısal çatlaklar mevcuttur. Kuzeybatı cephesinde açıklıklar arasında kalan ve yatayda sürekliliği olan duvar bölümlerindeki diyagonal çatlaklar belirgin hasarlar arasındadır. 6 Şubat depremleri sonrası kullanım

görmeye devam eden yapıda yüzey çatlakları dışında bir hasar görülmemektedir.

Çatlakların bulunduğu duvar bölümlerine kısmi olarak müdahale edilerek strüktürel problemler giderilmelidir. Kullanım görmeye devam eden bu yapının düşük seviyeli hasarlarının ivedilikle giderilmesi, gelecekte oluşacak artçı ya da hafif çaplı sarsıntılarda daha büyük hasarlar almasını engellemek adına önem teşkil etmektedir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Eyüpoğlu Mahallesi				
GPS				37°03'36''N 37°22'37''E				
Yapının yaşı				20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Butik Otel				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.7.8. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1080 Ada / 171-172 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Harap Mescit Sokak üzerinde, 1080 numaralı ada ve 171, 172 numaralı parsellerde konumlanır. Yapı iki katlıdır, buna ek olarak çatı arası katı bulunmaktadır. Çatı arası kat bölgede geleneksel yapılarda yaygın olarak görülen bir uygulamadır. Özgün fonksiyonu konut olan yapı günümüzde kullanılmamaktadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir ve komşu yapılardan ayrık vaziyettedir. Yapının ortalama kat yüksekliği 3-3.5 m'dir. Ahşap döşemeleri dairesel kesitli ahşap kirişler vasıtasıyla taşınmaktadır. Beşik çatı formundaki üst örtü alaturka kiremit ile örtülüdür.

Bina mevcut durumda ağır hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının farklı cephelerinde yapısal çatlaklar mevcuttur. Kısa cephe olan kuzeydoğu cephesinde düşey ve diyagonal çatlaklar yoğunur. Uzun cephe olan güneydoğu cephesi ise düzlem dışı hareket etmiştir. Bu cephenin düzlem dışı hareketi sonucu kısa cephelerde çatlaklar oluşmuştur. Kuzeydoğu

cephede çatlaklar açıklıklar arasında devam eder ve pek çok yapı elemanı yerinden oynamış vaziyettedir. Bu cephenin alınlığında da düzlem dışı hareket gözlenmiştir.

Çatlakların olduğu duvarlar ve açıklıklar ahşap ya da çelik sistemlerle desteklenmelidir. Düzlem dışı hareket etmiş kritik yapı bölümleri sökülerek güvenli bir noktaya taşınmalıdır. Yine yapıdaki kritik hasarlı kısımlar göçmeye karşı askıya alınmalıdır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Eyüpoğlu Mahallesi
GPS	37°03'38''N 37°22'35''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.7.9. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1080 Ada / 101 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Hıdır Sokak üzerinde, 1080/101 numaralı ada parselde konumlanmıştır. İki katlı yapı Hıdır Sokak ve Harap Mescit Sokak kesişiminde köşede yer alır, girişi Hıdır Sokak üzerindendir. Özgün fonksiyonu konut olan yapı geçmişte ticaret ve eğitim yapısı olarak da işlevlendirilmiştir. Günümüzde kullanılmamaktadır. Dışarıdan gözlem yoluyla değerlendirilen binanın çıkma hizasındaki silmesinden anlaşıldığı üzere üst kat yüksekliği zemin kattan fazladır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir ve iki cephesi komşu yapılarla bitişik nizamdadır. Harap Mescit Sokak'a bakan kuzeydoğu cephesinde basamak şeklinde üçgen konsol çıkma yer alır. Beşik çatıya sahip yapı alaturka kiremit ile örtülüdür.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının farklı cephelerinde yapısal çatlaklar mevcuttur. Kuzeybatı cephede açıklıklar arasında kalan ve yatayda sürekliliği olan duvar bölümlerinde diyagonal çatlaklar görülmektedir. Çatlaklar yapının sokak cephelerinin kesiştiği köşede yoğunlaşmıştır ve derzlerden

ilerlediği gözlenmiştir. Kuzeydoğu cephesi yapının kısa cephesidir, burada dikey hareket etmiş çatlak güneydoğu cephesinde sokağa doğru bir hareket olabileceğini düşündürmektedir.

Çatlakların bulunduğu duvar bölümlerine kısmi olarak müdahale edilerek strüktürel problemler giderilmelidir. Müdahale türüne karar vermek için yapıda daha incelikli bir çalışma yapılması ve iç mekândaki hasar tasnifi uygun olacaktır. Fakat, mevcut çatlakların gelecekte risk yaratmaması adına destekleyici sistemlerle sağlamlaştırılması önerilmektedir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Eyüpoğlu Mahallesi
GPS	37°03'36''N 37°22'37''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut-Eğitim-Ticaret
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

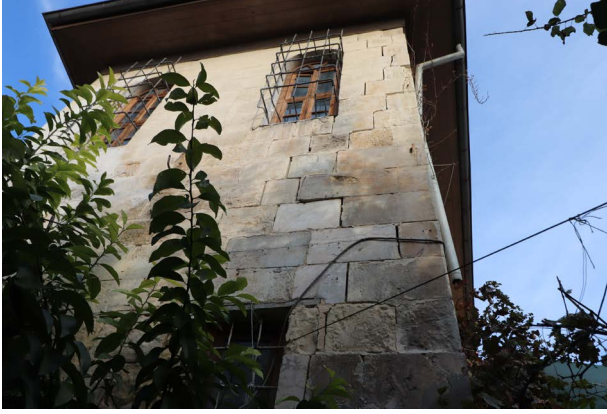
3.7.10. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1075 Ada / 80 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Hanefioğlu Sokak üzerinde, 1075/80 numaralı ada parselde konumlanır. Özgün fonksiyonu konut olan yapı şu an “Mina Kafe” ismiyle işletilmektedir. Zemin üzerine iki kattan oluşur ve kat yükseklikleri ortalama 3 m’dir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir ve komşu yapılardan ayrık vaziyettedir.

Yapıya girişler sokağa bağlanan bir avluya yapılıdır. Avluya inen merdivenler tek tip olmayıp kesmetaş ve dökme mozaiktir. İç mekân ayrıntıları belgelenememiştir fakat döşemeleri ahşap olmalıdır. Sokağa bakan kuzey cephede yer alan çıkma metal malzemeyle kaplanmıştır. Yapının kırma çatı formundaki üst örtüsü alaturka kiremit ile kaplanmıştır.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının farklı cephelerinde yapısal çatlaklar mevcuttur. Batı cephesinde açıklıklar arasında kalan ve yatayda sürekliliği olan duvar bölümlerinde diyagonal çatlaklar görülmektedir. Benzer çatlaklar doğu cephesinde düşeyde sürekliliği olan duvar bölümlerinde

de görülmüştür. Cephede taşların ayrıldığı hatlardan bu çatlaklar çok açık bir şekilde takip edilebilmektedir. Bunun dışında ciddi bir hasar gözlenmemiştir.

Günümüzde kafe olarak kullanılan bu bina iyi korunmuş nitelikli bir tarihi yapı örneğidir. Binada gözlemlenen hafif hasarları minimize etmek için çatlakların bulunduğu duvar bölümlerine kısmi olarak müdahale edilerek strüktürel problemler giderilmelidir. Hızlıca alınabilecek bu önlemler olası yeni sarsıntılarda yapının daha fazla hasar almasını engelleyecektir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Eyüpoğlu Mahallesi				
GPS				37°03'42"N 37°22'39"E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Ticari				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.7.11. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Eyüpoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 1075 Ada / 98 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Eyüpoğlu Mahallesi, Eski Sinema Sokak'ta bulunan eski konut yapısı günümüzde Nar Kafe olarak kullanılmaktadır. Dikdörtgen planlı, iki katlı bina yerel kireç taşından üretilmiş çift cidarlı geleneksel (kesme taş) kargir duvarlara sahiptir. Yapının güneydoğusunda geniş bir avlu bulunur. Kuzeybatı cephesinde bulunan ana giriş, Eski Sinema Sokak'a bağlanan dar

çıkma sokaka açılır. Basık kemerli giriş ve iki adet kare, korkuluklu pencerenin bulunduğu ana cephe oldukça sadedir. Üst katta ferforje korkulukları olan iki pencere vardır. Avluya bakan güneydoğu cephesi daha detaylı olup zemin katında bir sıra basık kemerli pencere, üst katında ise sade denizlikleri olan uzun, dikdörtgen açıklıklar bulunur. Zemin kat pencerelerinin üstünde havalandırma amaçlı oval açıklıklar yer alır. Bu cephede bodruma açılan bir giriş görülür. Üst kata erişim sağlayan iki merdivenden biri avluda, diğeri iç mekândadır. Yapının ahşap döşeme ve çatı strüktürü korunmuştur.

Deprem binada hafif hasara neden olmuştur. Cephelerde uzun, dikey çatlaklar ve duvarların bir kısmında ayrılmalar gözlemlenmiştir. Komşu binayla paylaşılan duvarda da çatlaklar bulunur. Duvarlardaki hasarların ilerlemesine engel olmak için güçlendirme yapılması gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Eyüpoğlu Mahallesi
GPS	37°03'42"N 37°22'39"E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kafe

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X
--	--	-------------------------------------	--	--	---

Mevcut Durum	X
--------------	--

Deprem Hasarı	Gözlemlendi
---------------	-------------

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.8. Bostancı Mahallesi Yapıları

3.8.1. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Bostancı Mahallesi

Ada/Parsel: 658 Ada / 1 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Bina Fakıoğlu Sokak'ta, Tabak Hamamı'nın yanında konumlanır. Dikdörtgen planlı ve iki katlı yapının uzunluğu 16 m'dir. Ev kuzey-güney yönünde uzanır ve ana girişi batıdaki avludadır. Kargir duvarlar geleneksel bir biçimde yerel kireç taşı ile üretilmiştir. Duvarların üst kısımları kesme taş, alt bölümler moloz taş ile inşa edilmiş, köşelerde ahşap gergiler kullanılmıştır.

Binanın uzun kenarı olan güney cephenin zemin kat seviyesinde iki adet küçük pencere, üst katta ise asimetrik yerleştirilmiş beş adet pencere vardır. Doğu cephesinde iki, kuzey cephesinde ise bir sıra açıklık bulunur. Tüm pencerelerde bezemeli denizlikler ve ferforje korkuluklar mevcuttur. Yapının kırma çatısı ahşap strüktürlü pul kaplıdır.

Ev iyi korunmuş ve depremde hafif hasar görmüştür. Duvarlarda ve açıklıklarda bazı çatlaklar, cephelerde (özellikle çatıya yakın bölümlerdeki taşlarda) ayrılmalar gözlemlenmiştir. Bu hasarlara onarım ve güçlendirme yoluyla müdahale edilmesi önerilmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Bostancı Mahallesi
GPS	37°04'00''N 37°23'09''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut, Depo

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

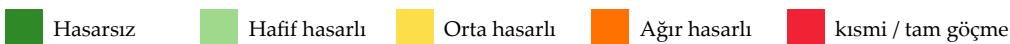
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

3.8.2. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Bostancı Mahallesi

Ada/Parsel: 656 Ada / 19 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

olduğundan, daha derin araştırma yapılmadan yapının özgün haline kavuşturulması zor olacaktır. Batı cephesinde küçük bir pencere ile çökmüş olan iki pencere açıklığı vardır. Küçük pencerede korkuluk göze çarpar. Bodrum seviyesinde de pencere ya da kapı olabilecek bir açıklığın izleri mevcuttur. Doğu cephesinde bir pencere ile üzerinde bezemeli, kesme taş bir havalandırma açıklığı görülür. Yapıda döşemenin metale dönüştürülmesi ve batı yönünde beton blok parapetler eklenmesi gibi muhtes müdahaleler göze çarpar.

Deprem yapıda orta seviyede hasara neden olmuştur, bazı taşlar ile cephenin çeşitli bölümleri çökmüş veya ayrılmıştır. Bu sadece cephedeki orjinal elemanlar için değil, aynı zamanda evin üst kısmına daha sonradan eklenen dönemsel müdahaleler için de geçerlidir. Yeni elemanlardaki hasarlar, yüksek olasılıkla duvarlar ile çatı arasındaki birleşimin zayıf olmasından süregelir.

Konut yapısı Cami Sokak'ın köşesinde, caminin karşısında konumlanır. İki katlı kargir binada yerel kireç taşı ile geleneksel biçimde üretilmiş çift cidarlı kesme taş duvarlar ve ahşap döşeme görülür. Doğu-batı aksında uzanan evin girişi doğudaki avludadır. İleri seviyede hasar görmüş

Hasarlar nedeniyle yapı, çökmek üzere gelmiştir ve yanındaki dar sokağın kullanıcıları için tehlike oluşturmaktadır. Binanın tehdit unsuru olan bileşenleri ve molozlar dikkatlice çıkarılmalı ve korunmalıdır. Diğer unsurlara acilen müdahale edilerek yapının yıkılması engellenmelidir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Bostancı Mahallesi
GPS	37°04'02''N 37°23'13''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun		X	
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
Mevcut Durum	X				
Deprem Hasarı	Gözlemlendi				

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.8.3. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Bostancı Mahallesi

Ada/Parsel: 655 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Bostancı Mahallesi, Sıra Çeşme Sokak'ta yer alan terk edilmiş konut yapısı iki katlıdır. Cephe genişliği 6 m olan konut, kuzey-güney yönünde uzanır. Hem kuzey cephesinden hem de güney yönündeki avludan girişi bulunur. Ana (kuzey) cephe çift cidarlı olup çoğunluğu yerel (kesme)

kireç taşı ile örülmüştür. İki katın arasında ahşap gergiler mevcuttur. Zemin katın sol bölümünde bezemeli başlıklı bir giriş kapısı ve orta bölümünde korkuluklu küçük bir pencere vardır. Üst katta iki adet dikdörtgen korkuluklu pencere bulunur. Girişin üzerinde ahşap kepenkli, küçük, dikdörtgen bir açıklık görülmektedir. Düz çatının üzerinde sonradan eklenmiş metal bir strüktür vardır, bunun altında yaratılan alan bir dönem teras olarak kullanılmış olmalıdır.

Deprem binada orta hasara neden olmuştur. Cephede dikey ve yatay çatlaklar ile ayrılmış ya da düşmüş taşlar görülmektedir. Ahşap gerginin üzerindeki korkuluğun taşları da ayrılmış veya düşmüştür. Giriş üzerinde daha ciddi bozunmalar görülmektedir. Duvarların acilen desteklenmesi ve güçlendirilmesi gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Bostancı Mahallesi
GPS	37°04'03''N 37°23'09''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

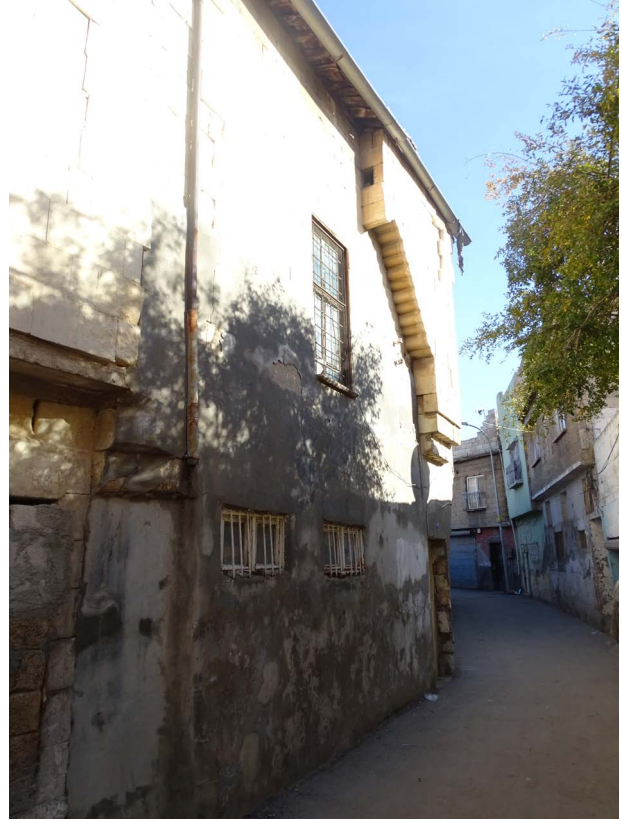
3.8.4. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Bostancı Mahallesi

Ada/Parsel: 654 Ada / 16 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Bostancı Mahallesi, Sıra Çeşme Sokak'ta yer alan iki katlı ev, bu sokaktaki sayılı kırma çatılı yapılardan biridir. Köşe yapısı olan bina, yerel kireç taşından geleneksel (kesme) çift cidarlı yöntemle inşa edilmiştir. Kırma çatı iskeleti ise ahşaptır.

Evin ana cephesi güneyde yer alırken, kuzey yönünde bir avlusu bulunmaktadır. Ana giriş güney cephesinin sağ köşesinde, çıkma yapan bir merdivenin altındadır. Cephenin üst katında sade bir denizliği olan tek bir pencere, zemin

katında ise iki adet küçük boyutlu pencere mevcuttur. Pencereelerde ferforje korkuluklar bulunur. Binanın gelişigüzel uygulanmış sıvasından da anlaşılacağı üzere farklı evrelerde düzenleme görmüştür.

Deprem yapıda hafif hasara neden olmuştur. Çıkmalı merdivenin cepheye yansıyan bölümünde ve çatı alt seviyesindeki taşların yerinden oynadığı anlaşılmaktadır. Duvarların ahşap-çelik sistemler ile desteklenmesi önerilmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Bostancı Mahallesi
GPS	37°04'03''N 37°23'11''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
Mevcut Durum	X				
Deprem Hasarı	Gözlemlendi				

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.8.5. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Bostancı Mahallesi

Ada/Parsel: 653 Ada / 43 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Bostancı Mahallesi, Sıra Çeşme Sokak'ta yer alan iki katlı bina, iki daireye ev sahipliği yapar. Düz çatılı yapının cephe genişliği 10 m'dir. Cephesi geleneksel, çift cidarlı kesme kireç taşındandır.

Yapı, kuzey-güney doğrultusunda uzanır. Evin ana cephesi güneyde yer alırken, kuzey yönünde bir avlusu bulunur. Ana cephe sadedir. Zemin katta kapılar ve küçük pencereler vardır. Üst katta bulunan beş pencerenin ritmi, zemin kattaki açıklıklarla uyum içerisindedir. Zemin kattaki pencerelerin sadeliğine kıyasla üst kattaki pencereler kireç taşından yapılmış, bezemeli denizliklere sahiptir. Tüm pencerelerde ferforje korkuluklar bulunur. Zemin katta biri solda, diğeri ortanın solunda olan iki giriş vardır. Ana giriş kapısının üzerinde bezemeli bir kapı alınlığı bulunur. Düz çatı, sokağa doğru sarkarak saçağı oluşturur. Bunun üzerinde muhdes bir parapet görülmektedir. Konut yapısı, deprem hasarı almamıştır.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı	Konut							
İlçe	Şahinbey							
Mahalle / Sokak	Bostancı Mahallesi							
GPS	37°04'03''N 37°23'09''E							
Yapının yaşı	Bilinmiyor							
Özgün işlev	Konut							
Mevcut işlev	Kullanılmıyor							
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.8.6. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Bostancı Mahallesi

Ada/Parsel: 647 Ada / 19 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Konut, Antep Kalesi'nin doğu çeperinde, Subaşı Sokak'ta, Özdemirbey İlkokulu'nun karşısında yer alır. İki katlı binanın sokağa bakan cephesi 10 m genişliğindedir ve avlusu vardır. Kargir yapı, geleneksel çift cidarlı kesme kireç taşı ve ahşap hatıllar kullanılarak inşa edilmiştir. Cephede çıkma yapan bir dış merdiven bulunur.

Evin plan şeması neredeyse karedir. Ana (kuzey-doğu) cephede bulunan giriş, ortanın solundadır. Üst katta beş adet basık kemerli pencere yer alır ve buradaki merdiven cephenin simetrisini bozar. Merdiven boşluğunda bir adet pencere bulunur. Açıklıklarda duvara gömülü ferforje korkuluk görülür. Zemin katta pencere olmamakla beraber, üst kattakilerin ritmini yansıtan havalandırma amaçlı bir dizi dikdörtgen açıklık mevcuttur. Üst kattaki pencereler ve çatının arasında benzer şekilde yerleştirilmiş dairesel açıklıklar görülmektedir.

Bina zaman içinde değişime uğramıştır. Çatıya kapalı bir teras eklenmiş, özgün çatının yerine beton üst örtü yerleştirilmiş ve merdiven sıvanmıştır. Teras, betonla örtülü olan çatının üçte birini kaplamaktadır. Çatıda ayrıca merdivenin hizasında bulunan ahşap bir strüktür de mevcuttur.

Bina, depremde hafif hasar görmüştür. Hasarın çoğu açıklıklar üzerindeki bölümlerde yer alır. Cephe boyunca görülen çatlaklar ve ayrılmalar göze çarpar. Terasa yakın bölümler daha çok etkilenmiştir. Ayrıca beton konsolda ve merdivende malzeme kaybı görülmektedir. Pencerelerin birinde görülen ahşap elemanlara ait hasarlar ise büyük ihtimalle depremden bağımsız hasarlardır. Yapı duvar ve açıklıklarının ahşap-çelik sistemler ile desteklenerek sağlamlığının güvenceye alınması ve malzeme kaybının engellenmesi gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Bostancı Mahallesi
GPS	37°04'02''N 37°23'05''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.9. Tişlaki Mahallesi Yapıları

3.9.1. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 686 Ada / 9 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Konut yapısı, Tişlaki Mahallesi, Karahacı Sokak'ta yer alır. Kuzey-güney doğrultusunda uzanır. Batı cephesinden iki kat, doğudansa üç kat olarak görülür. Çift cidarlı geleneksel kargir yapı, kesme kireç taşından inşa edilmiştir.

Binanın girişi zemin katın ortasında bulunan kemerli bir açıklıktan sağlanır. Bu kapının batısında üç adet basık kemerli pencere, doğu köşede ise bir dış merdiven vardır. Bodrum kapısı bu merdivenin altındadır. Dış merdivenin iki sahanlığından ilki üst katın doğu kanadına, ikincisi ise üst katın batı kanadına erişim sağlar. Üst katın batı kanadında zemin kattaki kemerli pencere ve kapının oluşturduğu ritim tekrar eder. İki katın pencerelerinin arasında küçük, dikdörtgen açıklıklar bulunur. Bezemeli kafes korkuluklara sahip dört adet tepe penceresi (kuş taçası) batı kanadındaki çatı çizgisinin hemen altında bulunur ve alt katlardaki açıklık ritmini takip eder. Merdivenin ikinci sahanlığında doğu kanadına erişim sağlayan kemerli bir giriş, bunun yanında

iki adet kemerli pencere yer alır. Doğü kanadının en üst katında geniş bir pencere yer alır. Batı kanadının sundurma çatısı beton, doğü kanadının çatısı ise kırmadır. Üst örtünün tamamında saçak mevcuttur. Dış merdivenin basamakları, ince işçiliğe sahip yekpare taşlardan oluşur.

Binada dönemsel müdahalelere bağlı izler görülmektedir. Deprem kaynaklı hasar mevcut değildir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Tişlaki Mahallesi				
GPS				37°03'57''N 37°23'08''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Sabunhane Restorasyon Şantiyesi				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			X
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			X
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			X
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.9.2. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 684 Ada / 94 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Terk edilmiş olan konut yapısı Tişlaki Mahallesi, Abdullah Sokak'ta kuzey-güney yönünde konumlanır. Sokak yönündeki giriş depremin etkisiyle çöktüğü için iç mekâna erişim sağlanamamaktadır. Çift cidarlı geleneksel kargir yapı, ince ve kaba yonu kesme kireç taşından inşa edilmiştir. Beşik çatısı, ahşap strüktür ve alaturka kiremitten imal edilmiştir. Zemin katta bulunan küçük pencerelerin ritmi, üst kattaki büyük pencerelerde tekrar eder. Pencerelerin sade taştan denizlikleri ve duvara gömülmüş korkulukları vardır.

Deprem, binada orta hasara neden olmuştur. Duvarların bir kısmı çökmüş, bazı taşlar ayrılmıştır. Cephenin tamamında çatlaklar ve malzeme kaybı görülmektedir. Denizlik ve pencerelerin arasındaki bazı bölümlerde de ayrılmalar göze çarpar. Hasar durumu itibarıyla binanın tehlike arz eden bölümlerinin kaldırılması ve yapıya girişin engellenmesi gerekmektedir. Daha fazla hasarın oluşumuna engel olmak için yapının özellikle duvarları ve çatısının desteklenmesi önerilmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Tişlaki Mahallesi
GPS	37°03'55''N 37°23'09''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
Mevcut Durum	X				
Deprem Hasarı					

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.9.3. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 684 Ada / 44 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Tişlaki Mahallesi, Abdullah Sokak'ta yer alır. İki katlı yapı doğu-batı aksında uzanır ve 12 m genişliğindedir. Yerel malzeme kullanılarak çift cidarlı geleneksel kesme taş örgü ile inşa edilmiştir. Konuta giriş, batıdaki avludandır.

Ana (kuzeybatı) cephe simetriktir. Cephenin ortasındaki üç kollu ve sahanlıklı merdiven, üst kattaki iki giriş kapısına erişim sağlar. Merdivenin üzerinde dikey hizalanmış üç adet küçük, kemerli pencere görülür. Zemin katta simetrik bir şekilde yerleştirilmiş iki adet giriş daha vardır. Bu girişlerden kuzeydekinin yanında iki adet, güneydekinin yanında ise bir adet dikdörtgen pencere bulunur. Aynı düzen, dış merdiven ile erişilebilen üst katta da tekrar eder. Bu kattaki pencerelerin üzerinde havalandırma için kaşkemerli açıklıklar ve çatının hemen altında dikdörtgen şeklinde bir açıklık bulunur. Evin beşik çatısı, ahşap strüktür üzerine alaturka kiremit kaplıdır.

Tüm pencerelerde güvenlik amaçlı korkuluklar bulunur. Yapının orijinalde simetrik olarak tasarlandığı, ancak bunun güney tarafına sonradan

eklenen bir yapı ile bozulduğu anlaşılmaktadır. Zaman içinde bazı değişiklikler ve küçük ekler yapılmış olsa da evin özgün dış özelliklerinin çoğu korunmuştur.

Deprem, yapıya hafif hasar vermiştir. Duvarlarda malzeme kaybı ve çatlaklar görülmektedir. Diyagonal çatlaklar da bulunmaktadır. Avlu duvarının bir bölümü sokağa doğru yıkılmıştır. Molozların güvenli bir yere taşınması ve yapının ayakta kalan kısmının ahşap-çelik sistemlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Tişlaki Mahallesi				
GPS				37°03'54''N 37°23'09''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı					Gözlemlendi			

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.9.4. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 684 Ada / 28 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Konut, Tişlaki Mahallesi Simitçi Sokak'ta bulunur. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan kargir yapı, yerel kireç taşından kesme örgü ve çift cidarlı olarak inşa edilmiştir. Girişi avludan sağlanan konut bodrum üzerinde iki katlıdır. Evin bir kısmı avlu ile aynı seviyedeyken, batıdaki bölüm yarım kat seviyesi yukarıdadır ve bu yöndeki giriş dış merdivenden sağlanır.

Zemin katta bir dizi pencere ve evin farklı bölümlerine girişler mevcuttur. Pencereelerde ferforje korkulukların, girişlerde ise özgün ahşap kapıların bulunduğu görülür. Üst katta iki adet dikdörtgen pencere ve iki kaşkemer açıklık vardır. Çatının hemen altında, batı yönünde bezemeli ahşap korkulukları olan dikdörtgen tepe pencereleri bulunur. Çatının doğu bölümünde ise bezemeli bir korniş görülmektedir. Strüktürü ahşap olan beşik çatı, alaturka kiremit ile kaplanmıştır.

Sokağa bakan cephenin zemin katında dikdörtgen pencereler ve iki adet kaşkemerli açıklık yer almaktadır. Açıklıklardan biri bezemeli ahşap korkulukla örtülür. Üst katta ise iki adet basık kemerli pencere açıklığı bulunur.

Binanın özgün ahşap mobilyaları ve kalemişi süslemeleri mevcuttur. Döşemelerdeki özgün

ahşap kirişler de korunmuştur. Yatak odalarından birindeki kirişler kırmızıya boyanmıştır. Duvarlar, gömme mobilyalar ile kaplıdır ve bunların üstünde nitelikli kalemşi süslemeler göze çarpar. Başka bir yatak odasında kepenkli ahşap gömme mobilyalar ile tavanda kırmızı ve yeşil çiçek desenleri görülmektedir. Benzer motifler, Nazaretyan Evi (şimdi Papirüs Kafe) örneğinde de seçilmektedir. Bu durum, gözlemlenen motiflerin dönemin evlerinde önemli bir yeri olduğuna ve/veya ev sahiplerinin statüsüne işaret etmektedir.

Deprem binada hafif hasara neden olmuştur. Duvarlarda çatlaklar ve düzlem dışı hareketler göze çarpar. İnce işçiliğe sahip ve iyi korunmuş

bir yerel mimari örneği olan evde bozulma artışını engellemek için güçlendirme yapılması önerilmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Tişlaki Mahallesi				
GPS				37°03'52"N 37°23'08"E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.9.5. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 684 Ada / 27 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Tişlaki Mahallesi, Hafız Ali Sokak'ta bulunan dört katlı konut, mahalledeki en yüksek binalardan biridir.

Yerel kireçtaşından kesme örgü ile geleneksel çift cidarlı kargir yöntem kullanılarak inşa edilmiştir ve kuzey-güney aksında uzanır. Gözlemlenebilen cephelerin zemin kat seviyesinde, tavan yüksekliğinde dikdörtgen pencerelere sahiptir. Pencerelerde duvara gömülü ferforje korkuluklar bulunur. Pencerelerin üzerinde havalandırma amaçlı dairesel açıklıklar da mevcuttur. Kaşkemerli tepе pencereleri (kuştağası) en üst kotta yer alır ve zemin kattaki açıklıkların ritmini takip eder. Zemin katın altında iki kat daha mevcuttur. Yapının bu bölümü komşu parselin avlusuna baktığı için burada açıklık bulunmaz. Beşik çatı ahşap strüktür ve alaturka kiremit kullanılarak inşa edilmiştir. Çatının bezemeli bir kornişi vardır.

Deprem yapıda ağır hasara neden olmuştur. Doğu cephedeki duvar neredeyse tamamen çökmüştür. Diğer duvarlarda ise ayrılma ve çatlaklar gözlenmektedir. Cephelerdeki hasar seviyesi nedeniyle batı cephesinin çökmesini engellemek ve kalan duvarları güçlendirmek için ahşap-çelik sistemlerle müdahale edilmesi gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Tişlaki Mahallesi
GPS	37°03'52"N 37°23'08"E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
Mevcut Durum	X				
Deprem Hasarı	Gözlemlendi				

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.9.6. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 677 Ada / 30 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Konut Tişlaki Mahallesi, Fakioğlu Sokak'ta bulunur. Tek katlı yapı, yerel taştan kesme örgü ile geleneksel çift cidarlı kargir yöntem kullanılarak inşa edilmiştir. Köşe yapısı olan ev, kuzey-güney yönünde uzanır. Ana caddeye bakan kuzey cephe sadedir. Doğu tarafında bir giriş ve batı kenarına yakın küçük, yatay bir pencere vardır. Batı cephesi de sadedir, ve alçı kaplanmıştır. Döşemeler ve sundurma çatının strüktürü ahşaptandır.

Deprem, yapıda orta seviyede hasara neden olmuştur. Batı cephesinde tabandan tavana uzanan dikey bir çatlak mevcuttur. Kuzey cephede özellikle köşelere ve çatıya yakın bölümlerde taşların ayrıldığı ve çatlakların oluştuğu görülmektedir. Batı cephesinin çökmesine engel olmak ve kalan duvarları güçlendirmek için ahşap-çelik sistemlerle müdahale edilmesi gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Tişlaki Mahallesi
GPS	37°04'00''N 37°23'12''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

■ Hasarsız ■ Hafif hasarlı ■ Orta hasarlı ■ Ağır hasarlı ■ kısmi / tam göçme

3.9.7. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 676 Ada / 5 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Özgün işlevi konut olan bu ticari yapı Tişlaki Mahallesi, Fakıoğlu Sokak'ta konumlanır. İki katlı olan yapı, yerel kireçtaşından kesme örgü ile geleneksel çift cidarlı kargir yöntem kullanılarak inşa edilmiştir ve kuzey-güney yönünde uzanır. Kuzey cephe zemin kat seviyesinde iki

adet ticari (kamusal) giriş ile iki dikdörtgen pencere, üst kat seviyesinde ise üç adet pencere açıklığı bulunur. Zemin kattaki pencerelerden birinin kapıya çevrilmiş olması olasıdır. Doğu cephesinde bir başka pencere daha mevcuttur. Üst kattaki pencerelerde duvara gömülü ferforje korkuluklar vardır.

Yapı hafif hasarlıdır ve deprem nedeniyle terk edilmiştir. Duvarlarda dikey çatlaklar ve kaymalar gözlenmiştir. Bazı bölümlerde ayrılmalar göze çarpar. Hasar düzeyinin artmasına engel olmak için duvarların güçlendirilmesi gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Tişlaki Mahallesi
GPS	37°04'00"N 37°23'10"E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut / Ticari

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit		X	

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

3.9.8. Konut

Gagik Khachatryan, Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Tişlaki Mahallesi

Ada/Parsel: 675 Ada / 54 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

İki katlı konut yapısı Tişlaki Mahallesi, Ömer Sokak'ta yer alır. Yerel kireçtaşından kesme örgü ile geleneksel çift cidarlı kargir yöntem

kullanılarak inşa edilmiştir. Yapıya giriş güneydoğu yöndeki kapı açıklığından sağlanır. Gözlemlenebilen cephelerde yalnızca iki pencere vardır. Ahşap strüktüre sahip çatısı alaturka kiremit ile kaplanmıştır.

6 Şubat Depremleri öncesi binada tadilatlar yapıldığı anlaşılmaktadır. Cephelerde bazı bölümler ve çatı yenilenmiştir fakat bu düzenlemeler deprem hasarını engellememiştir. Yapı orta hasarlıdır. Duvarlarda dikey çatlaklar ve ayrılmalar göze çarpar. Özellikle doğu cephede beden duvarı düzlem dışı harekete bağlı olarak dışa dönmüştür. Hasar düzeyinin artmasına engel olmak için duvarların güçlendirilmesi gerekmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şahinbey
Mahalle / Sokak	Tişlaki Mahallesi
GPS	37°03'59"N 37°23'09"E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
Mevcut Durum	X				
Deprem Hasarı	Gözlemlendi				

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

3.10. Kozluca Mahallesi Yapıları

3.10.1. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Kozluca Mahallesi

Ada/Parsel: 821 Ada / 27 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Kozluca Mahallesi'nde ticari yapıların ve konutların olduğu bir alanda, 821 ada, 27 parselde avlulu geleneksel bir Gaziantep konutu bulunmaktadır. Tescilli konutun yaklaşık 163 m² büyüklüğündeki parseli Gaziantep Kentsel Sit Alanı içindedir. Parselin güney tarafında cephesi Müftüoğlu Sokak'a bakan konut, kuzeyinde ise avlu yer alır. Yapı, güneyden bir başka tescilli kültür varlığına bitişiktir. Sokak üzerindeki düz atkılı giriş kapısından avluya ulaşılır ancak kullanılmayan yapıda güvenliğin sağlanması amacıyla avlu kapısı kapatılmıştır.

İki katlı kagir konut dikdörtgen formdadır, doğu-batı doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı ahşap kırma çatı ile örtülüdür. Yapının beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş örgü cepheleri kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Müftüoğlu Sokak'a bakan batı cephesi zemin katta sağırdır, birinci katta sac kaplamalı çıkmaya sahiptir. Duvarlardaki özgün açıklıklar kemerlidir. Binanın avluya bakan kuzey cephesinin çok sayıda açıklığı bulunur. Bu cephenin batı tarafında son dönem müdahaleleri ile ilişkili iki adet düz atkılı geniş pencere de dikkati çeker. Birinci kat seviyesindeki pencere açıklıklarının üzerinde küçük aydınlık pencereleri de

bulunmaktadır. Yapının ahşap döşeme sistemi, daire kesitli döşeme kirişleri ve üzerindeki kaplamadan oluşur. Batı cephesindeki gönye çıkmada ahşap kirişler görülebilmektedir.

Yapının avluya bakan kuzey cephesinde 6 Şubat 2023 depremleriyle ilişkili derz açılmaları ve çatlaklar dikkati çeker. Çatı saçağına yakın bölgelerde bu cephenin çift cidarlı duvar örgüsünde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve dışa doğru hareket ettiği de tespit edilmiştir. Yakın dönemde Şahinbey Belediyesi'nin yürüttüğü koruma-onarım çalışmaları kapsamında yapının ele alındığı anlaşılmaktadır. Ancak yapı boştur, kullanılmamaktadır ve sahipsiz bir görüntüsü vardır. Birinci kat pencere doğramalarında ve cumbanın sac kaplamasında görülen hasarlar yapıya izinsiz giriş ve yağma ile ilişkili olmalıdır. Yapının etkin biçimde korunması için uygun bir işlevle kullanılması gerekmektedir. Yapının kuzey cephesinde tespit edilen deprem hasarları ile ilgili olarak binanın deprem davranışının anlaşılması ve kritik noktalarının tespiti amacıyla yapısal analizlerin gerçekleştirilmesine ve mimari belgeleme çalışmalarının yürütülmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şahinbey			
Mahalle / Sokak					Kozluca Mahallesi			
GPS					37°03'35''N 37°23'20''E			
Yapının yaşı					20. yy başı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.11. Türktepe Mahallesi Yapıları

3.11.1. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Türktepe Mahallesi

Ada/Parsel: 754 Ada / 34 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Türktepe Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 754 ada, 34 parselde konumlanır. Konutun yaklaşık 145 m² büyüklüğündeki parseli, Gaziantep Kentsel Sit Alanı dışındadır. Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda parsel içinde "tescil" kaydı olan yapının konturu halihazırdaki durum ile örtüşmemektedir.

Yapının güney bölümü tek katlı, kuzey bölümü iki katlıdır. Beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş örgü cepheleri kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Duvarlardaki pencere ve kapı açıklıkları düz atkılıdır. Hüseyin Sokak'a bakan güney cephesinde demir parmaklıklı iki küçük dikdörtgen penceresi bulunur. Dervişoğlu Sokak'a bakan batı cephesinde, geleneksel Antep

konutlarında sık karşılaşılan, çatı arasına (bardak arası) çıkan ve konsol basamaklarıyla duvar düzleminden hafifçe dışarı taşırılan merdiven görülür. Bu cephede üç pencere açıklığı bulunur. Yapının betonarme plak düz damlı olduğu, çatı arasına çıkan özgün merdivenin üzerinde küçük bir beşik çatı olduğu görülür.

Yapı, 6 Şubat 2023 depremlerinde ağır hasar görmüştür. Yapının doğu ve batı cephelerinin kuzey bölümünde, kuzey cephesinin bütününde kayıplar meydana geldiği, duvarların düzlem dışı hareketle devrildiği, çift cidarlı duvar örgüsünde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrılarak hareket ettiği tespit edilmiştir. İlgili cephede derz açılmaları ve çatlaklar da bulunmaktadır.

Deprem sonrasında artçı şoklarla mevcut hasarların daha fazla büyümemesi için kagir yapının çelik bir çerçeve ile desteklenmeye çalışıldığı, batı cephesine paralel imal edilen geçici bir duvar ile hem yapıya girişlerin engellendiği hem de vatandaşların sokaktan daha güvenli geçişin sağlandığı görülmüştür.

Yapının Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Koruma Bölge Kurulu ve/veya KUDEB uzmanlarınca yerinde incelenmesine ve koruma amaçlı imar planında yapının konturu ve kat adedi ile ilgili revizyonların yapılması için çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Deprem hasarlarının yanı sıra, bakımsızlık ve

buna bağlı malzeme bozulmaları, kesmetaş bloklarda kesit kayıpları, yağmur suyunun yapıdan tam olarak uzaklaştırılamaması, zaman içinde gerçekleştirilen niteliksiz kullanıcı müdahaleleri ve ekler de tespit edilen diğer koruma sorunlardır. İlgili sorunların deprem öncesinde var olduğu anlaşılmaktadır. Yapının daha yakından incelenmesi, belgelenmesi, kültür varlığı niteliğinin değerlendirilmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Ağır hasarlı yapıda projeye dayalı nihai koruma çalışmaları gerçekleştirilinceye dek kritik noktaların desteklenmesi, yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla geçici yapısal önlemlerin alınması önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Türktepe Mahallesi				
GPS				37°03'48''N 37°23'18''E				
Yapının yaşı				20. yy ilk yarısı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			X
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.11.2. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Türktepe Mahallesi

Ada/Parsel: 758 Ada / 16 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Türktepe Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 758 ada, 16 parselde avluya dönük iki konut bulunmaktadır. Konutların yaklaşık 180 m² büyüklüğündeki dikdörtgen biçimli parseli, Gaziantep Kentsel Sit Alanı dışında kalır. Parselin güneybatı ucunda, cephesi Kerim Sokak'a bakan bir konut, merkezinde avlu ve kuzeydoğu ucunda ise ikinci konut yer alır. Sit sınırı, Kerim Sokak boyunca devam eder. Dolayısıyla, yapı parseli kentsel sit alanına komşudur.

Kerim Sokak üzerindeki kemerli giriş kapısından, güneybatıdaki yapının içinden geçen bir koridorla, avluya ulaşılır. Her iki konut da iki katlıdır. Beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş örgü cepheleri kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Avlu kapısı dışında, yapıların pencere ve kapı açıklıkları düz atkılıdır. Güneybatıdaki konutun döşemesi betonarmedir. Kuzeydoğudaki konutta ise geleneksel ahşap döşeme sistemi üzerinde ikinci bir betonarme döşeme görülür. Güneybatıdaki yapı betonarme düz damlı, kuzeydoğudaki ise kırma çatılıdır. Yapıların birinci katına, avlu içindeki taş merdivenlerle ulaşılmaktadır.

Yapılarda, 6 Şubat 2023 depremleri ile ilişkili hasar tespit edilmemiştir. Uzun süreli bakımsızlık, kullanıcı müdahaleleri, malzeme bozulmaları, kesmetaş bloklarda kesit kayıpları, yağmur suyunun düz damdan sağlıklı biçimde uzaklaştırılamaması ve niteliksiz ekler tespit edilen diğer koruma sorunlarıdır. İlgili sorunların deprem öncesinde var olduğu anlaşılmaktadır. Yapının en kritik hasarları Kerim Sokak'a bakan güneybatı cephesindedir. Bu cephede niteliksiz onarımlar gerçekleştirildiği, bu kapsamda kesmetaş duvar örgüsünde eksik bölümlerin briket kullanılarak tamamlanmaya çalışıldığı ve imalatın çimento esaslı harç ile gerçekleştirildiği görülmüştür. Yapının daha yakından incelenmesi, belgelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Özellikle sokak tarafındaki konutun kültür varlığı niteliği taşıdığı, bu nedenle KUDEB ve/veya Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca parseldeki yapıların incelenmesi, özgünlük ve korunmuşluk durumuna göre uygun görülürse tescile önerilmesi, en azından Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak not düşülmesi önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şahinbey			
Mahalle / Sokak					Türktepe Mahallesi			
GPS					37°03'51''N 37°23'11''E			
Yapının yaşı					20. yy ilk yarısı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			X
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.11.3. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Türktepe Mahallesi

Ada/Parsel: 759 Ada / 8 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Türktepe Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 759 ada, 8 parselde iki kagir konut bulunmaktadır. Konutların yaklaşık 148 m² büyüklüğündeki parseli, Kerim Sokak ile Ziyaret Sokak kesişimindedir ve Gaziantep Kentsel Sit Alanı dışında kalır. Parselin güney ucunda, cephesi hem Kerim Sokak hem de Ziyaret Sokak'a bakan bir konut, merkezde avlu ve kuzey ucunda Kerim Sokak'a bakan ikinci konut yer alır. Sit sınırı, Kerim Sokak boyunca devam eder. Dolayısıyla, yapı parseli kentsel sit alanına komşudur.

Kerim Sokak üzerindeki düz atkılı ilk giriş kapısından, kuzeydeki yapıya girilir. Bu yapı, iki katlı kagir bir konuttur. Tescillidir ve 20. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilebilir. Cepheleri kesmetaş örgüdür. Açıklıklar düz atkılıdır. Döşemesi ve çatı plağı betonarmedir. Yapıda, 6 Şubat 2023 depremleri ile ilişkili hasar tespit edilmemiştir.

Sokak üzerindeki ikinci giriş kapısı ise avluya açılır. Kuzeydeki yapıya avludan ulaşılıyor olmalıdır. 20. yüzyıl ilk yarısına tarihlendirilebilecek kuzeydeki yapı, bir cephesi sokağa, bir cephesi avluya bakan geleneksel konut tipindedir. Yapının kesmetaş örgü cepheleri bölgede yaygın olarak kullanılan kireçtaşı (keymih) kullanılarak inşa edilmiştir. Sokağa bakan batı cephesi zemin katta sağırdır; birinci katta ise merkezde kemerli bir pencere açıklığı ve saçak altında pencerenin her iki yanında denk gelecek biçimde kemerli küçük aydınlık pencereleri (kuştağası) bulunur. Yapının batı cephesinde dikkati çeken detaylardan biri çıkmadır; beş-altı taş dizisi taşınarak cephenin güney tarafında yapılmıştır. Çatının bir dönem müdahale gördüğü ve birinci kat tavan döşemesinin betonarmeye çevrildiği anlaşılmaktadır. Döşeme üzerinde ahşap bir kırma çatı bulunur. Sokak cephesine yaklaşılrken kırma çatının kesildiği ve küçük bir alanda terasa döndüğü görülür.

Parselin kuzeyindeki konutta, deprem öncesi var olan hasarların 6 Şubat 2023 depremleri ile büyüdüğü anlaşılmaktadır. Yapının kesmetaş örgü cephelerinde derz açılmaları ve çatlaklar bulunur. Çıkmanın konsol taşlarında kayıplar yaşanmıştır. Cephenin kuzey tarafında köşeye yakın bölümlerde kesit kayıpları bulunur, bu alanda niteliksiz onarım müdahaleleri gerçekleştirilmiştir. Çıkma üzerindeki duvarın düzlem dışı hareket ederek dışa doğru açılmaya çalıştığı gözlemlenmiştir. Bakımsızlık, kullanıcı müdahaleleri, malzeme bozulmaları, yüzey kirliliği, yağmur suyunun çatıdan sağlıklı biçimde uzaklaştırılamaması ve niteliksiz ekler tespit edilen diğer koruma sorunlardır. İlgili sorunların deprem öncesinde var olduğu anlaşılmaktadır.

Parselin kuzeyindeki konut, güneydeki ile karşılaştırıldığında daha eski ve özgündür. Ancak bu

yapının tescilli olmadığı ve Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak dahi değerlendirilmediği görülmektedir. Yapının daha yakından incelenmesi, belgelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Koruma sorunlarına, hasarlarına ve bakımsızlığına rağmen özgünlüğünü bir biçimde halen koruyan söz konusu konutun kültür varlığı niteliği taşıdığı, bu nedenle KUDEB ve/veya Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca parseldeki yapıların incelenmesi, özgünlük ve korunmuşluk durumuna göre uygun görülürse tescile önerilmesi, en azından Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak not düşülmesi önerilmektedir. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi için projeye dayalı koruma uygulamaları gerçekleştirilinceye dek yapının desteklenmesi önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şahinbey			
Mahalle / Sokak					Türktepe Mahallesi			
GPS					37°03'52.1"N 37°23'11.1"E			
Yapının yaşı					20. yy ilk yarısı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			X
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

3.11.4. Konut

Dr. Umut Almac

Mahalle/Köy: Türktepe Mahallesi

Ada/Parsel: 759 Ada / 9 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Türktepe Mahallesi'nde konutların yoğun olduğu bir alanda, 759 ada, 9 parselde konumlanır. Konutun yaklaşık 76 m² büyüklüğündeki parseli, Kerim Sokak üzerindedir ve Gaziantep Kentsel Sit Alanı dışında kalır. Sit sınırı, Kerim Sokak'tan geçtiği için yapı parseli kentsel sit alanına komşudur.

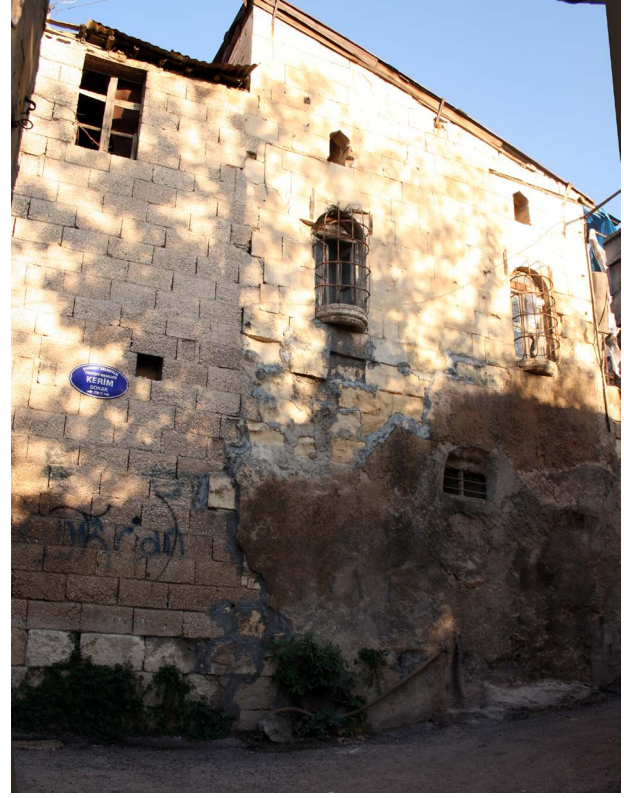
Yapı, avluya bakan iki katlı geleneksel konut tipindedir. 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyılın ilk yarısında inşa edilmiş olmalıdır. Avluya, sokaktaki briket duvarda bulunan giriş kapısından girilir. Bina, dikdörtgen formdadır, kuzey-güney doğrultusunda uzanır ve sokaktan görülebildiği kadarıyla sundurma çatı ile örtülüdür. Beden duvarları çift cidarlıdır; kesmetaş örgü cephesi kireçtaşı kullanılarak inşa edilmiştir. Duvarlardaki pencere açıklıkları kemerlidir. Sokağa bakan batı cephesi zemin katta sağırdır, birinci katta iki penceresi bulunur. Bu pencereler çift

kanatlı ahşap doğramalıdır, demir parmaklıdır ve duvar düzleminden dışarı taşan yarım daire biçimli taş denizliğe sahiptir. Pencereilerin üzerinde çatı arasını (bardak arası) havalandıran kemerli küçük açıklıklar görülür. Yapı ahşap döşeme sistemindedir; daire kesitli kirişleri bulunur.

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen incelemelerde, kesmetaş örgü cephede derz açılmaları ve çatlaklar gibi deprem hasarları bir yana, bakımsızlığa bağlı bozulmalar, kullanıcı müdahaleleri, niteliksiz ek ve onarımlar dikkati çeker. Komşu parsellerdeki niteliksiz ek ve yapılaşmanın, tarihi konuta bitişmesi ve onun özgün çevresi ile bütünlüğünü zedelemesi önemli bir koruma sorunudur. Gaziantep kent merkezindeki diğer tarihi mahallelerde olduğu gibi yapı adalarındaki parsellerde zaman içinde meydana gelen değişimlerle (ifraz ve tevhit işlemleri) ve

yapılaşma ile plan bazında özgün dokunun algılanması güçleşmiştir. Bu durum mevcut yapısal durumun anlaşılmasını da zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, yapının ilişkili olduğu komşu yapılarla birlikte incelenmesi, belgelenmesi ve koruma sorunlarının tespit edilmesi gerekmektedir.

Tarihi konutun tescilli olmadığı ve Gaziantep Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak dahi değerlendirilmediği görülmektedir. Koruma sorunlarına, hasarlarına ve bakımsızlığına rağmen özgünlüğünü bir biçimde halen koruyan söz konusu konutun kültür varlığı niteliği taşıdığı, bu nedenle KUDEB ve/veya Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca parseldeki yapıların incelenmesi, özgünlük ve korunmuşluk durumuna göre uygun görülürse tescile önerilmesi, en azından Koruma Amaçlı İmar Planı'nda "mevcut değerleri ile korunması gerekli" olarak not düşülmesi önerilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şahinbey				
Mahalle / Sokak				Türktepe Mahallesi				
GPS				37°03'52.5''N 37°23'10.8''E				
Yapının yaşı				19. yy sonu 20. yy ilk yarısı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4. Şehitkamil İlçesi

4.1. Yaprak Mahallesi Yapıları

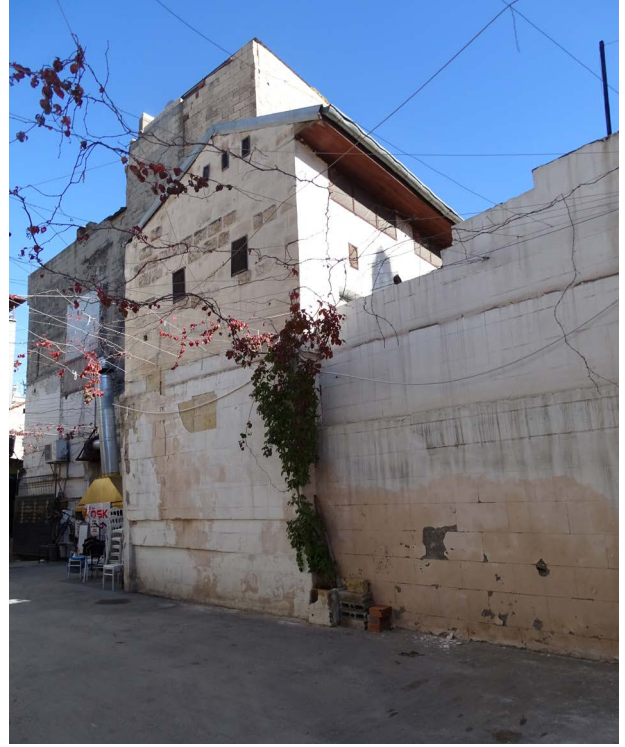
4.1.1. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 466 Ada / 123-124 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Bay Ahmet Çıkmazı üzerinde, 466/123,124 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Zemin üzerine tek kattan ibaret konut yapısı günümüzde kullanılmaya devam etmektedir. Çevre yapılarla bitişik vaziyetteki yapının kat yükseklikleri ortalama 3,5 m'dir. 19. yy sonu 20. yy başında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Avlusuna erişilememiştir. Beşik çatıya sahip yapı alaturka kiremit ile örtülüdür. Zemin kat sokak cephesinde alt kısımda bosajlı kesmetaş örgüsü göze çarpar. Zemin kat ve üst kat malzeme farkından dolayı yakın zamanda onarımdan geçtiği anlaşılmıştır.

Bina mevcut durumda hafif/orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Bay Ahmet Çıkmazı'na bakan doğu cephesinde üst katın duvarı dışarı doğru şişmiştir. Yakın dönem restorasyon

uygulamalarında yeniden örülmüş olan bu duvarın dış katmanı çekirdek kısmından ayrılmış, yapı elemanları yerlerinden oynamıştır. Benzer problem avlu duvarında da görülmektedir. Özellikle saçak kotundaki taş örgüsünde neredeyse tüm kesmetaşlar dışa doğru hareket etmiştir. Doğru cephenin tamamında diyagonal çatlaklar vardır.

Binanın daha fazla hasar görmemesi için yakın gelecekte alınacak önlemler mevcuttur. Öncelikle yapı güvenlik koridoruyla çevrelenmelidir, cepheden düşme ihtimali olan yapı elemanlarına karşı sokakta önlem alınmalıdır. Dışa doğru hareket etmiş olan doğu cephesi strüktürel olarak desteklenmelidir. Bu müdahaleler yapıldıktan sonra uzun vadede yapı hakkında kararlar almak mümkün olacaktır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'03''N 37°22'47''E				
Yapının yaşı				19. yy sonu 20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.2. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 466 Ada / 62 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Kepkep Sokağı ve Şose Sokağı'nın kesiştiği köşede, 466/62 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Zemin üzerine tek kattan ibaret konut yapısı günümüzde kullanılmamaktadır. Çevre yapılarla bitişik vaziyetteki yapının kat yükseklikleri ortalama 3 m'dir. Yapının girişi Kepkep Sokak'a bakan kuzey cephenin doğusundadır. Bu cephede kapıya yakın tek pencere, Şose Sokak'a bakan batı cephede ise iki pencere bulunmaktadır. Tüm açıklıklar düz atkıdır. Yapının kırma çatısı alaturka kiremit ile örtülüdür. Zemin kat ve üst kat malzeme farkından dolayı yakın zamanda onarım geçirdiği anlaşılmaktadır. Saha çalışması sırasında yapı içine girilememiştir ancak dışarıdan yapılan değerlendirme betonarme müdahale olabileceği yönündedir. Açıklıkların cephelerdeki dağılımları, kotları ve oranları da müdahaleler sırasında özgün cephe düzeninin değiştirildiğini düşündürmektedir.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Kuzey cephede herhangi bir çatlak ya da hasar gözlenmemiştir. Batı cephesinde açıklıkların üzerinde başlayıp yukarı doğru devam eden çatlaklar ve derz açılmaları mevcuttur. Yapıda görülen çatlaklar onarım gören kısımlardadır. Alanda pek çok yapıda benzer hasarlar tespit edilmiştir ve bu durum yakın geçmişte yapılmış onarımların niteliksizliğine işaret eder.

Binanın daha fazla hasar görmemesi için yakın gelecekte alınacak önlemler mevcuttur. Binada ciddi bir hasar olmadığından dolayı çatlakların olduğu batı cephesinde güçlendirme yapmak yeterli olacaktır. Şu an boş olan bina gerekli değerlendirme ve müdahalelerden geçtikten sonra uzun vadede kararlar almak mümkün olacaktır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'04''N 37°22'46''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.3. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 466 Ada / 61 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Şose Sokak üzerinde, 466/61 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Zemin üzerine tek kattan ibaret konut yapısının 20. yy sonlarında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapı komşu yapılarla bitişik vaziyettedir. Kıрма çatıya sahip yapının üst örtü malzemesi alaturka kiremittir. Kat yüksekliklerinin dışarıdan okunabildiği kadarıyla ortalama 3-3,5 m olduğu tahmin edilmektedir. Yapının yakın zamanda onarımdan geçip yenilediği malzeme farklılıklarından anlaşılmaktadır. Zemin kat penceresinden görülebildiği kadarıyla döşemeler betonarme olarak yenilenmiştir.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının batı cephesinde, açıklıklar çevresinde ve üzerinde görülen düşey çatlaklar göze çarpar. Çıkma kuzey köşesinde ve cephenin kuzey kısmında çatlaklar yoğunlaşmaktadır. Saçak altındaki taş dizilerinde kesmetaşlar yerinden oynamıştır. Yapının güney cephesinde açıklık arasında kalan ve düşey sürekliliği olan duvar bölümlerinde diyagonal çatlaklar görülmüştür. Yapı, hafif hasarlı olmasına rağmen Çevre ve

Şehircilik Bakanlığı tarafından duyurulmuş olan yıkılacak binalar listesinde yer alır. Bölgedeki kültürel miras değerlerinin geri dönüşü olmayan kayıplar yaşamaması için düzenleme yeniden gözden geçirilmeli, depremde hasar görmüş kültür varlıklarına özgü kurtarıcı ve koruyucu çözümler öncelikli olmalıdır.

Binanın hareket etmiş olan yapı elemanları ve cepheleri desteklenmelidir. Çatlakların yoğunlukla görüldüğü duvarların ilgili kısımları sökülerek güvenli bir noktaya alınabilir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'03''N 37°22'46''E				
Yapının yaşı				20. yy sonları				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.4. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 466 Ada / 60 Parsel

Özgün İşlevi: Dükkân

Yaprak Mahallesi, Şose Sokak üzerinde, 466/60 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Tek katlı yapı şu an kullanılmıyor olsa da özgün işlevinde ticaret mekânı olduğu tahmin edilmektedir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapı komşu yapılarla bitişik vaziyettedir. Düz çatıya sahiptir ve kat yüksekliği 3,5 m'dir. Batı cephede yer alan kemerli açıklık ile yapıya giriş sağlanır. Bu cephenin kuzey kısmında ise düz atkılı bir yan giriş yer alır. Yaprak Mahallesi sınırları içinde yer alan özgün ticari yapı örneklerindendir.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Güvenlik önlemleri dolayısıyla

yapının içine girilemediği için dışarıdan inceleme yapılmıştır. Batı cephede açıklıklar çevresinde ve üzerinde görülen düşey çatlaklar göze çarpar. Kuzey köşede komşu yapıyla bitiştiği hat üzerinde yapı elemanları yerlerinden oynamıştır. Bu cephede diyagonal çatlaklar da gözlenmiştir.

Binanın ciddi bir hasarı yoktur ancak yine de yakın gelecekte alınacak önlemler mevcuttur. Binanın hareket etmiş olan yapı elemanları ve cepheleleri desteklenmelidir. Çatlakların yoğunlukla görüldüğü duvarların ilgili kısımları sökülerek güvenli bir noktaya alınabilir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şehitkamil
Mahalle / Sokak	Yaprak Mahallesi
GPS	37°04'03''N 37°22'46''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Ticari
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

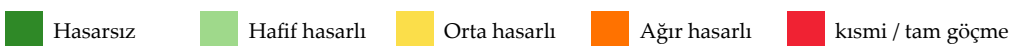
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

4.1.5. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 466 Ada / 58(A,B)- 57C Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Yeniçiba Sokak üzerinde, 466 nolu ada üzerinde 58(A,B) ve 57C numaralı parsellerde konumlanmıştır. Üç ayrı parselde bütünleşik tek bir yapı şeklinde inşa edilmiş bina kompleksinin kuzeyinde A ve B parselleri yer alır, C parseli de alanın güneyinde konumlanmıştır. Bu parseller arasında tek katlı betonarme bir bağlantı yapısı vardır, diğer kütleler iki katlıdır. Bu yapı kompleksinde A parselinde yer alan yapının 19. yy sonunda, B parselindeki yapının 19. yy'da, C parselindeki yapının ise 20. yy'ın ilk yarısında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Yapıların 6 Şubat 2023 depremleri öncesinde de uzun zamandır kullanılmadığı saha çalışması sırasında öğrenilmiştir. Yapılar bütünü komşu binalardan ayrık vaziyettedir. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının kat yükseklikleri ortalama 3 m'dir. Doğusunda

sonradan eklenmiş tek katlı bir kütle vardır ve tekli odacıklardan oluşan bu kısmın tuvalet ya da depo olarak kullanıldığı düşünülmüştür. A ve B parsellerindeki bütünleşik kütlelerin ortak bir beşik çatıya sahip olduğu doğu batı yönündeki alınlıklardan anlaşılmaktadır. C yapısının çatısı hakkında fikir yürütmek mevcut durumda mümkün değildir.

Yapılar ağır hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. C yapısı A ve B parsellerine göre daha ağır durumdadır ve kısmi göçmüş olarak sınıflandırılabilir. C yapısının döşemeleri ve çatısı tamamen göçmüştür, üst kat duvarlarının da büyük bir kısmı yıkılmıştır. Yapının ayakta kalmış kısımlarıdaysa düşey ve diyagonal çatlaklar görülmektedir. Duvarlar dışarı doğru hareket halindedir ve yapı elemanları orijinal

pozisyonlarından hareket etmiştir. A ve B yapılarının ise döşemeleri ve çatıları yok olmuştur ancak bu iki yapı yangın geçirdiği için pencere, kapı ve çatı strüktürü gibi ahşap mimari elemanlar tamamen kaybedilmiştir. Yangının izleri yapı üzerinde açıkça görülmektedir. Duvarlar C yapısına kıyasla iyi durumdadır ancak derz açılmaları ve kılcal çatlaklar yapıların genelinde

mevcuttur. A ve B yapılarını içeren 58 no'lu parsel Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından duyurulmuş olan yıkılacak binalar listesinde yer almaktadır. Alınmış olan yıkım kararları bölgedeki kültürel mirasa geri dönüşü olmayan kayıplar yaşatmamak adına yeniden gözden geçirilmeli, depremde hasar görmüş kültür varlıklarına özgü kurtarıcı ve koruyucu çözümler öncelikli olmalıdır.

Öncelikle binaya yapılacak kontrolsüz girişleri ve bu durumun yaratabileceği tehlikeleri önlemek adına bir güvenlik şeridi yerleştirilmelidir. Yapıların daha fazla zarar görmemesi için koruma örtüleri imal edilmelidir. Yerinden oynamış yapı elemanları ve düzleminden çıkmış duvarlar için destekleyici yapısal sistemler geliştirilip uygulanmalıdır. Yıkılma riski olan kritik durumdaki yapı bölümleri sökülerek güvenli bir noktaya alınmalıdır ve yapının yıkılan parçaları güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şehitkamil			
Mahalle / Sokak					Yaprak Mahallesi			
GPS					37°04'03''N 37°22'46''E			
Yapının yaşı					A-19. yy sonu, B-19. yy, C-20.yy ilk yarısı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Terk edilmiş			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

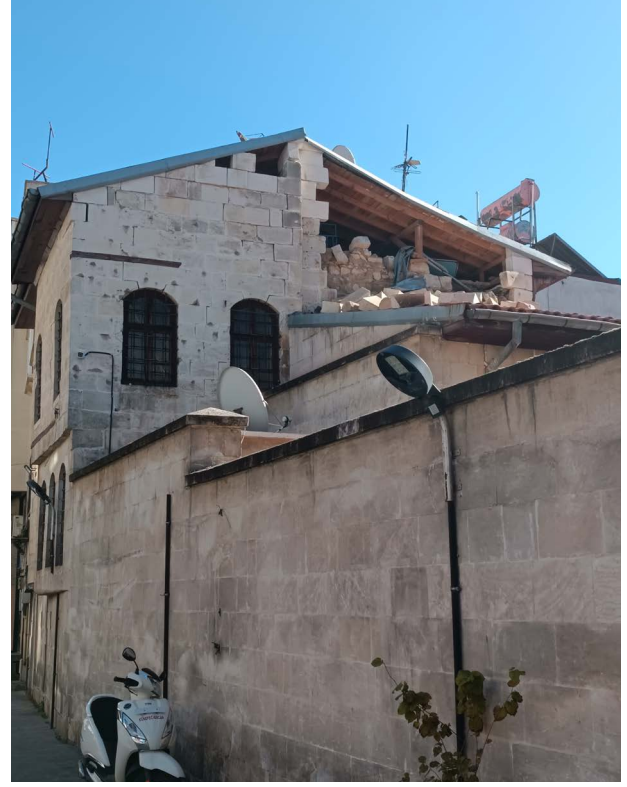
4.1.6. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 152 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Kepkep Sokağı üzerinde, 464/152 numaralı ada parselde konumlanmıştır, girişi Bay Ahmet Çıkmaşı üzerindedir. Zemin üzerine iki kattan oluşan konut yapısının aynı zamanda yarı bodrum katı mevcuttur. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapı komşu binalarla bitişik durumdadır. Beşik çatıya sahip yapının çatı seviyesindeki malzeme farklılığından yapının yakın zamanda onarımdan geçtiği anlaşılmıştır.

Mevcut durumda orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Batı cephesi çatı seviyesinde yıkılmıştır. Kuzey kısmındaysa yapı elemanlarından tekil kayıplar, derz açılmaları ve yapısal çatlaklar görülmektedir. Google Haritalar üzerinden Ekim 2022 tarihli sokak fotoğraflarına bakıldığında yapının yıkılan kısmının yakın dönem onarımları

sırasında yeni malzemeyle örülen bölüm olduğu anlaşılabilecektir. Kepkep Sokak ve Canoğlu Sokak üzerindeki diğer yapılarda da görülen bu durum yakın geçmişte yapılmış onarımların niteliksizliğine işaret eder. Ayrıca hem batı hem de Kepkep Sokak'a bakan kuzey cephede düşey ve diyagonal çatlaklar gözlenmiştir.

Öncelikle yıkılan duvara ait yapı elemanları belgelenerek güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir. Kısmi olarak yıkılmış ve dışarı doğru hareket etmiş olan batı duvarını destekleyici sistemler inşa edilmelidir. Şu an açıkta olan çatı için hem koruma örtüsü hem de destek imal edilmeli ve çatı onarılmalıdır. Bunlara ek olarak halen yapının çevresinde bulunan yıkılmış yapı elemanları başta olmak üzere içeride ve dışarıda tehlike yaratılabilecek cisimler kaldırılmalıdır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'03''N 37°22'48''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.7. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 126 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Bay Asım Çıkmazı üzerinde, 464/126 numaralı ada parselde konumlanmıştır. İki katlı konut yapısı günümüzde kullanılmamaktadır ve çevre yapılardan ayrık vaziyettedir. Kesmetaş malzeme ile çift cidarlı inşa edilmiş olan binanın kat yükseklikleri ortalama 3 m'dir. Yapıya giriş avludan sağlanmaktadır, güney cephesi giriş cephesidir. Betonarme kütle eki mevcuttur. Özgün açıklıkların da sonradan müdahale gördüğü cephe düzeninden anlaşılmaktadır. Döşemeleri taşıyan kirişler ahşap ve dairesel kesitlidir. Kirişler arası mesafe ortalama 40 cm'dir. Yapının kırma çatısı alaturka kiremit ile örtülüdür.

Bina mevcut durumda hafif ve orta hasarlı arasında sınıflandırılmıştır. Duvarlarda açıklık arasında kalan ve yatayda sürekliliği olan bölümlerde diyagonal çatlaklar görülmektedir. Saha çalışması sırasında yapının içine girilebilmiştir. İç mekânda belirli bölümlerde meydana gelen hasarlar dolayısıyla günümüz kullanımı yapı sakinleri tarafından sınırlandırılmıştır. Güney ve doğu cephelerdeyse çift cidarlı duvarın dış yüzü çekirdek bölümünden ayrılarak

dışa doğru hareket etmiştir. Yapının terasında yapılan gözlem sırasında diyagonal çatlakların en üste kadar devam ettiği görülmüştür. Derz açılmaları ve sıva dökülmeleri de mevcuttur.

Yapının dışa doğru hareket etmiş duvarlarının strüktürel olarak desteklenmesi gerekmektedir. Çatlakların yoğun olduğu kısımlar göçme riskine karşı askıya alınabilir. Bu kısımlarda yapı elemanlarının sökülerek güvenli bir noktaya alınması da bir önlemdir ancak bunun için daha detaylı bir inceleme yapılmalıdır. Çatı ve terastaki hasarların onarımı sırasında kullanılmak için bir koruma çatısı imal edilmelidir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şehitkamil
Mahalle / Sokak	Yaprak Mahallesi
GPS	37°04'02"N 37°22'50"E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

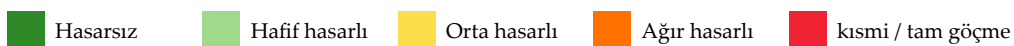
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X
--	--	-------------------------------------	--	--	---

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

4.1.8. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 86B Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Canoğlu Sokak üzerinde, 464/86B numaralı ada parselde konumlanır. İki kat ve bir çatı arası katından oluşur. Kat yükseklikleri ortalama 3 m'dir. Komşu yapılardan ayrık vaziyetteki yapı halen konut olarak kullanılmaktadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının doğusunda sonradan eklenmiş bir kütle yer alır. Saha çalışması sırasında yapının içine girilebilmiştir. Bazı iç mekânlarda özgün ahşap detaylar göze çarpar. Döşemeleri taşıyan ahşap kirişlerin çapı ortalama 18 cm'dir. Dairesel kesitli kirişler ise yaklaşık 40 cm arayla dizilmiştir.

Yapının 464/86A ada parsel numaralı yapıyla paylaştığı bir avlusu mevcuttur. Özgün avlu döşemesi siyah beyaz taşlarla döşenmiştir. Avluda yapının giriş kapısına yakın bir kuyu yer alır. Avlunun doğuya bakan, yapıya bitişik duvarlarının iç cidarı dökülmüştür ve sakinleri tarafından avlu içinde istiflenmiş haldedir. Ek olarak yapının doğu cephesi çatı seviyesinde

yıkılmış, yine doğusundaki ek kütlede de çatısı çökmüştür.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Açıklıkların çevresinde düşey çatlaklar göze çarpar. Kısmi olarak yıkılmış doğu cephesi yapının geri kalanı için de risk oluşturmaktadır. Çatı arası katın doğu ve güney duvarları yoğun hasar almış vaziyettedir. Bu duvarların güneydoğu birleşiminde ayakta kalan taş sırası çatının göçmesini engellemektedir fakat göçme riski hala mevcuttur. Özellikle yapı elemanlarında gözlenen dışa ve içe dönük hareketler bu riski artırır niteliktedir.

Binanın yıkılmış olan yapı elemanları çevreye saçılmış durumdadır, bu parçalar güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir. Yıkılmış olan beden duvarları ve dışa doğru hareket etmiş olan duvarlar ahşap ya da çelik sistemlerle desteklenmelidir. Çatının onarımı için bir koruma çatısı imal edilmelidir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şehitkamil
Mahalle / Sokak	Yaprak Mahallesi
GPS	37°04'02''N 37°22'49''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X
--	--	-------------------------------------	--	--	---

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

Hasarsız

Hafif hasarlı

Orta hasarlı

Ağır hasarlı

kısmi / tam göçme

4.1.9. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 86A Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Canoğlu Sokak üzerinde, 464/86A numaralı ada parselde konumlanmıştır. Avlulu plan şemasına sahip olan yapı iki katlıdır. Zemin ve üst kata ek olarak bodrum ve çatı arası katları da bulunur. Komşu yapılardan ayrık vaziyettedir.

Saha çalışmaları sırasında yaklaşık 5 yıldır boş olduğu öğrenilen yapı incelenen deprem hasarlı binalar arasında ölçek ve mimari detayları açısından yakın çevresindeki en gösterişli yapılardan biridir. Depreme ve içinde uzun süredir yaşanmamasına rağmen iyi korunmuş durumdadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının kat yükseklikleri ortalama 3,2 m'dir. Yapının Canoğlu Sokak'a bakan bir çıkması mevcuttur ve metal malzeme ile kaplanmıştır. Ön cephe olan güney cephesinde farklı boyutta kemerli açıklıklar yer alır. Zemin kat ve üst katta tavan döşemesini taşıyan dairesel kesitli ahşap

kirişler ortalama 35 cm aralıklarla yerleştirilmiştir. Bodrum kattaki mekânların üstü beşik tonoz ile geçilmiştir. Yapı 464/86B ada parsel numaralı yapıyla aynı avluyu paylaşır (Bknz: 464 Ada / 86B Parsel).

Bina mevcut durumda orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Yapının ön cephesi olan güney

duvarı 6 Şubat 2023 depremleri sırasında dışa doğru hareket etmiştir. Batı cephesinde dikey hareket etmiş olan yapısal çatlaklar bulunmaktadır. Yapının iç mekânlarında da benzer çatlaklar, derz açılmaları ve sıva dökülmeleri pek çok yerde gözlenmiştir.

Dışa doğru hareket ettiği tespit edilen güney cephe için destekleyici sistemler kurulması gerekmektedir. Mevcut çatlakların gelecekte risk yaratmaması için gözlenerek gerekli bölgelerde benzer destekleyici sistemler kurulabilir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'03''N 37°22'50''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.10. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 82 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Canoğlu Sokak üzerinde, 464/82 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Zemin üzerine bir kattan ibaret konut yapısı avlulu bir plan şemasına sahip olup komşu yapılarla bitişik durumdadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının Canoğlu Sokak üzerinden geçen bir katı mevcuttur. Çatısı 6 Şubat 2023 depremlerinde çökmüş ve duvarlar üst kat pencerelerinin üst kotuna kadar yıkılmıştır. Komşu binanın avlusuna girilerek gözlem yapılabilmiştir. Bu yapı ile ortak olan avlu duvarının da iç cidarı yıkılmıştır.

Bina mevcut durumda ağır hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Çatısında ve çatı seviyesindeki duvarlarda ciddi bir göçük mevcuttur, göçmüş olan çatı yıkılmış haliyle durmaktadır ve bu binanın büyük bir risk taşımasına sebep olmaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından

duyurulmuş olan yıkılacak binalar listesinde yer alır. Alınmış olan yıkım kararları bölgedeki kültürel mirasa geri dönüşü olmayan kayıplar yaşatmamak adına yeniden gözden geçirilmeli, depremde hasar görmüş kültür varlıklarına özgü kurtarıcı ve koruyucu çözümler öncelikli olmalıdır.

Öncelikle yıkılan duvara ait yapı elemanları belgelenecek güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir. Dışa doğru hareket halinde olan duvarlar göçmeye karşı askıya alınmalıdır, bu duvar ve çatlakların yoğunlukla görüldüğü diğer duvarların ilgili kısımları sökülerek güvenli bir noktaya alınabilir. Yıkılmış ve tehlike yaratan çatı elemanları ve diğer cisimler kaldırılmalıdır. Yıkılmış olan çatının yerine geçici olarak bir koruma çatısı imal edilmelidir. Geçici koruma önlemleri kapsamındaki bu düzenlemeler yıkılma riskine karşı elzemdir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'02''N 37°22'49''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Terk edilmiş				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.11. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 81 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Canoğlu Sokak üzerinde, 464/81 numaralı ada parselde konumlanır. Zemin üzerine tek kattan ibaret konut yapısı avlulu bir plan şemasına sahip olup komşu yapılarla bitişik nizamdadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapı dar bir sokak üzerindedir, avlusuna giriş mümkün olmadığı için yalnızca sokaktan gözlem yapılabilmektedir. Sokak kotundan yapının sadece doğu cephesi görülebilmektedir. Kat yüksekliklerinin dışarıdan okunabildiği kadarıyla ortalama 3-3,5 m yüksekliğinde olduğu tahmin edilmektedir. Canoğlu Sokak'a bakan doğu cephe çatı seviyesinde yıkılmıştır. Kıрма çatının ve üst kat duvarlarının malzeme farkı yapının yakın zamanda onarım geçirdiğini göstermektedir.

Bina mevcut durumda orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Doğru cephenin üst kısmı göçmüş, dış cidar ve dolgu malzemesi dökülmüş, iç cidar da dışa doğru hareket etmiştir. Dökülmüş olan yapı elemanlarının bir kısmı sokağın köşesinde istiflenmiştir. Yıkık kısımdan başlayan diyagonal

çatlaklar binanın zemin kotuna doğru devam etmektedir. Yerinden oynamış vaziyette çok sayıda yapı elemanı göze çarpar. Bu yapı da 464 Ada 80 Parselde yer alan komşu yapı gibi niteliksiz onarımların gerçekleştiği bölümlerde daha çok hasar görmüştür. Yıkılan duvarda bulunan baca ve pencere boşluklarının da kesiti zayıflatığı anlaşılmıştır.

Geçici koruma önlemleri kapsamında yıkılan duvara ait yapı elemanları belgelenecek güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir. Yapı güvenlik koridoruyla çevrilmeli, özellikle yıkık duvarın dar sokakta yaratacağı riske karşı önlem alınmalıdır. Dışa doğru hareket halinde olan doğu cephe göçmeye karşı askıya alınmalıdır. Bu duvar ve çatlakların yoğunlukla görüldüğü diğer duvarların ilgili kısımları sökülerek güvenli bir noktaya alınabilir. Çatının zarar gören kısımları onarılmalıdır, koruma çatısı imal edilebilir. Bunlara ek olarak halen yapının çevresinde bulunan yıkılmış yapı elemanları başta olmak üzere içeride ve dışarıda tehlike yaratılabilecek cisimler kaldırılmalıdır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'03''N 37°22'49''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.12. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 80 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Kepkep Sokak ve Canoğlu Sokak kesişiminde, 464/80 numaralı ada parselde konumlanır. Zemin üzerine iki kattan ibaret konut yapısı avlulu bir plan şemasına sahip olup komşu yapılarla bitişik durumdadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının Kepkep Sokak'a bakan kuzey cephesinde iç merdivenlerin dış cepheden okunabildiği bir çıkma mevcuttur. Bina dışına yansıyan merdivenle çatı arasına çıkılan bu bölümler alandaki diğer tarihi yapılarda da görülen bir mimari özelliktir. Doğu cephede ara sokağa doğru dar bir çıkma daha mevcuttur. Binanın doğu cephesi çatı seviyesinde yıkılmıştır ve buradan beşik çatının ahşap strüktürü görülmektedir. Çatı alaturka kiremitle kaplıdır. Çatının ve en üst kat duvarlarının malzemelerinden yapının yakın zamanda onarımdan geçtiği anlaşılmıştır.

Bina mevcut durumda orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Canoğlu Sokak'a bakan doğu cephenin üst kısmı göçmüş, dökülmüş olan yapı elemanlarının bir kısmı sokağın köşesinde istiflenmiştir. Yıkık kısımdan başlayan çatlaklar binanın zemin katına doğru devam etmektedir. Avluya bakan güney cephede de benzer çatlaklar

görülmektedir. Doğu cephenin ayakta olan kısmı düzlemdışı hareket etmiştir. Onarımdan geçmiş bölümlerde daha çok hasar göze çarpar. Yıkık kısımda açığa çıkmış olan çift cidarlı beden duvarı, alandaki diğer yapılarla kıyaslandığında daha ince ve dolgu malzemesi yetersizdir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından alınmış olan yapı bazlı yıkım kararları gözden geçirilmeli, depremde hasar görmüş kültür varlıklarına özgü kurtarıcı ve koruyucu çözümler öncelikli olmalıdır. Bu nitelikli köşe yapı kurtarılmayı bekleyen bir yapıdır.

Binanın daha fazla hasar görmemesi ve ayakta kalabilmesi için yakın gelecekte alınacak önlemler mevcuttur. Öncelikle yıkılan duvara ait yapı elemanları belgelenecek güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir. Dışa doğru hareket halinde olan doğu cephe göçmeye karşı askıya alınmalıdır. Bu duvar ve çatlakların yoğunlukla görüldüğü diğer duvarların ilgili kısımları sökülerek güvenli bir noktaya alınabilir. Çatının zarar gören kısımları onarılmalı, koruma çatısı imal edilmelidir. Bunlara ek olarak halen yapının çevresinde bulunan yıkılmış yapı elemanları başta olmak üzere içeride ve dışarıda tehlike yaratılabilecek cisimler kaldırılmalıdır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şehitkamil
Mahalle / Sokak	Yaprak Mahallesi
GPS	37°04'03''N 37°22'49''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

4.1.13. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 464 Ada / 78 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Bay Ahmet Çıkmazı üzerinde, 464/78 numaralı ada parselde konumlanır. İki katlı konut yapısı kesmetaş malzemeye çift cidarlı olarak inşa edilmiştir ve kat yüksekliği

ykl. 3 m'dir. Yapı dışından kısmi olarak incelenebilmiştir. Avlulu bir plan şemasına sahiptir ve komşu yapılarla bitişiktir. Sokağa doğru üçgen planlı bir çıkması vardır. Yapının üst katındaki taşlar avlu duvarına göre oldukça yeni görünmektedir ve deprem öncesinde müdahale gördüğü tahmin edilmektedir. Üst örtü kırma olup alaturka kiremitle kaplıdır.

Bina mevcut durumda orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Üst kat duvarlarında çok sayıda çatlak vardır ve yapı elemanları yerinden oynamıştır. Derz açılmalarından dolayı duvarda ayrılmalar gözlenmiştir.

Çatlakların bulunduğu duvarlar ahşap ya da çelik sistemlerle desteklenmelidir. Derz ayrılması olan ve yapı elemanlarının hareket etmiş olduğu kısımlar yıkılma riskine karşı kontrollü bir biçimde sökülmesi ve güvenli bir noktaya alınmalıdır. Binaya sokaktan giriş mümkün değildir, bu sebeple kontrolsüz girişlere dair bir önlem almaya gerek görülmemiştir ancak sokağa bakan ve yıkılma riski olan cepheler için bir sınır çekilebilir. Bu önlemler binanın kendisi ve çevresi için yarattığı riskleri ortadan kaldırmak için elzemdir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'04''N 37°22'48''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.14. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 462 Ada / 41 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Ali Nacar Sokak üzerinde, 462/41 numaralı ada parselde konumlanır. Büyük oranda yıkıldığı için genel mimari özelliklerini tarif etmek mümkün değildir. Zemin kat kısmi olarak ayakta ve anlaşıldığı kadarıyla komşu yapılarla bitişik durumdadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının zemin kat iç mekân duvarlarından yalnızca biri ayakta. Bu duvar üzerinde dolap ve niş gibi ahşap iç mekân detaylarının bir kısmı orijinal yerlerinde durmaktadır. Üst örtünün ayakta kalan küçük bir bölümünden anlaşıldığı üzere yapı ahşap beşik çatılıdır. Yine yıkıntıda görülen parçaların arasından döşemede kullanılan ahşap kirişlerin ortalama 50 cm aralıklarla yerleştirilmiş tomruklar olduğu gözlenmiştir. Yapının bulunduğu alandaki yıkıntılar kaldırılmıştır, alan boştur ve otopark olarak kullanılmaktadır.

Büyük bir kısmı göçmüş olan yapının döşemeleri ve çatısı tamamen yıkılmıştır. Ayakta kalan duvar oldukça kötü durumdadır. İç mekânda ki cidar tamamen yıkılmış, dolgu malzemesi

dökülmüş, dış cidar da dışa doğru hareket etmiştir. Yapının yıkılmış olan elemanlarının büyük bir kısmı ortadan kaldırılmıştır. Yapının ve etrafındaki alanın 6 Şubat 2023 depremleri öncesinde geleneksel konut dokusunu yansıtan pek çok binayı barındırdığı fakat yıkıldığı anlaşılmaktadır.

Çevre yapılarla birlikte yıkıntıları kaldırılmış ve otopark olarak kullanılmaya başlanmış alanda önceden yer alan geleneksel dokunun izlerini günümüzde takip etmek neredeyse imkansızdır. Geçmişte yapılmış çalışmaların içerisinde yapıya dair belgeleme olup olmadığı araştırılmalı, restitüsyon ve rekonstrüksiyon projesi için detaylı arşiv taraması yapılmalıdır. Binanın ayakta kalan duvarı çevresi için büyük bir risk oluşturur. Otopark alanının sınırı/duvarı gibi kullanılan bu duvara yaklaşılmaması için güvenlik kordonuyla çevrelenmelidir. Yapının içinde ve dışında tehlike yaratabilecek tüm cisimler kaldırılmalı ve daha fazla zarar görmemesi adına bir koruma çatısı imal edilmelidir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'04"N 37°22'53"E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.15. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 461 Ada / 63 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Hasan Balta Sokak üzerinde, 461/63 numaralı ada parselde konumlanmıştır. Büyük oranda yıkıldığı için genel mimari özelliklerini tarif etmek güçtür. Zemin katı kısmi olarak ayakta ve komşu yapılarla bitişik durumdadır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapıda betonarme döşeme eklentisi gözlenmiştir. Yıkılan cephenin açıkta bıraktığı kesitten betonarme döşeme altındaki ahşap kirişler görülebilmektedir. Kirişler arasındaki mesafe yaklaşık 35 cm'dir ve kirişler ortalama 12 cm çapındaki tomruklardan oluşmaktadır. Göçmüş duvarın ardındaki iç mekân açıktır. Dolap ve niş gibi ahşap detayların bir kısmı yerinde durmaktadır. Çatının ahşap kirişlerinin bir kısmı yıkılmayan duvarların üzerinde kalmıştır ancak çatı formu ya da üst yapıya ait herhangi bir detayla ilgili saha çalışması kapsamında fikir yürütülememiştir.

Yapının ayakta kalan duvarları oldukça kötü durumdadır. Çok sayıda dikey ve diyagonal çatlak mevcuttur. Bazı yapı elemanları orijinal pozisyonlarında değildir ve dışa doğru hareket

etmiştir. Yapının yıkılmış olan taşları sokakta istiflenmiştir.

Bina, değerlendirildiği haliyle çevresi için büyük bir risk yaratmaktadır. Kontrolsüz girişlerin önlenmesi için güvenlik koridoruyla çevrelenmelidir. Sokakta bulunan yıkıntının içindeki yapı elemanları tespit edilip güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir. Yapının içinde ve dışında tehlike yaratabilecek tüm cisimler kaldırılmalıdır. Çatı tamamen yıkıldığı için yapının daha fazla zarar görmemesi adına bir koruma çatısı imal edilmelidir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'06''N 37°22'54''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Terk edilmiş				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.16. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 460 Ada / 19 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Yaprak Sokak üzerinde, 460/19 numaralı ada parselde konumlanır. Üç katlı konut yapısı avlulu bir plan şemasına sahip olup komşu yapılarla bitişik durumdadır. Saha çalışmaları sırasında yapının 6 Şubat 2023 depremleri öncesinde terk edildiği anlaşılmıştır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının sokağa bakan kuzey cephesinde iç merdivenlerin dış cepheden okunabildiği bir çıkma mevcuttur. Bina dışına yansıyan merdivenle çatı arasına çıkılan bu bölümler alandaki diğer tarihi yapılarda da görülen bir mimari özelliktir. Yapının avlusuna girilerek

gözlem yapılmıştır. Döşemelerde betonarme müdahale vardır.

Üst kata çıkan avlu merdivenlerinin kotunda betonarmeden bir dış sofa eklenmiştir. Bazı iç mekânlarda dolap, raf ve niş gibi ahşap özgün mimari elemanlar korunmuş durumdadır ve özgün ahşap tavan detayları da görülebilmektedir. Tavandaki ahşap kirişler ortalama 25 cm çapındaki tomruklardan oluşur. Beşik çatı metal malzeme ile kaplanmıştır.

Bina mevcut durumda hafif hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Açıklıklar üzerinden yukarı çıkan çatlaklar ve sıva dökülmeleri dışında yıkılma riski yaratacak yapısal bir probleme rastlanmamıştır. Ön cephedeki merdiven çıkmasının işlemeli taşlarından biri yerinden oynamış en alt sıradaki taşıyıcı taşlardan biriye kırılarak düşmüştür. Ölçeği ve mimari özellikleri açısından gösterişli olan bu yapı hafif hasarlı olmasına rağmen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından duyurulmuş olan yıkılacak binalar listesinde yer almaktadır. Alınmış olan yıkım kararları bölgedeki kültürel mirasa geri dönüşü olmayan kayıplar yaşatacaktır. Depremde hasar görmüş kültür varlıklarına özgü kurtarıcı ve koruyucu çözümler öncelikli olmalıdır. Bu yapı ölçeği ve korunmuş özgün detaylarıyla onarılmayı bekleyen bir yapıdır.

Binanın avlu kapısı açıktır. Risk oluşturmak adına kontrolsüz girişlerin önlenmesi için bir güvenlik şeridi çekilmelidir. Ön cepheden düşmüş taşlar girişte dağınık vaziyettedir ve kaybolmaması, devşirme amaçlarla kullanımın önüne geçilebilmesi için güvenli bir yerde muhafaza edilmelidir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şehitkamil
Mahalle / Sokak	Yaprak Mahallesi
GPS	37°04'06''N 37°22'51''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Terk edilmiş

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

Hasarsız

Hafif hasarlı

Orta hasarlı

Ağır hasarlı

kısmi / tam göçme

4.1.17. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 460 Ada / 18 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Yaprak Sokak üzerinde, 460/18 numaralı ada parselde konumlanır. Zemin üzerine iki kattan ibaret konut yapısı avlulu bir plan şemasına sahip olup komşu yapılarla bitişik durumdadır. Saha çalışmaları sırasında yapının 6 Şubat 2023 depremleri öncesinde terk edildiği anlaşılmıştır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı olarak inşa edilen yapının kuzey cephesinde sokağa bakan bir çıkması vardır. Çıkmanın ahşap taşıyıcı sistemi sokaktan görülebilmektedir ve üstü metal malzemeyle kaplanmıştır. Avludan gözlemlenebildiği kadarıyla döşemelerde betonarme müdahale vardır. Avlunun güney cephesine bir merdiven eklenmiştir. Bazı iç mekânlarda dolap, raf ve niş gibi ahşap özgün mimari elemanlar korunmuş durumdadır. Özgün ahşap tavan detayları da görülebilmektedir. Ahşap kirişler arasındaki mesafe yaklaşık 50 cm'dir ve kirişler ortalama 15 cm çapındaki tomruklardan oluşmaktadır. Beşik çatıya sahip yapının ahşap çatı strüktürü yıkılmış olan kısımlarda açıktadır ve anlaşıldığı kadarıyla alaturka kiremit kaplıdır.

Bina mevcut durumda ağır hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Avlunun güney cephesindeki üst kat duvarının orta bölümü çökmüştür ve yıkıntının bir kısmı sonradan eklenmiş betonarme avlu merdivenleri üzerinde büyük bir

risk oluşturmaktadır. Bu kısmın üzerindeki çatı elemanları da büyük ölçüde kaybedilmiştir. Başta güney yön olmak üzere avlu cephelelerinde açıklıklar üzerinde ve etrafında dikey ve diyagonal çatlaklar gözlenmiştir. Güney avlu cephesi açıklıklarının etrafında kırık ve çatlak kesmetaşlar mevcuttur. Yapı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından duyurulmuş olan yıkılacak binalar listesinde yer almaktadır fakat diğer örneklerde olduğu gibi ölçeği ve korunmuş özgün detaylarıyla kurtarılmayı bekleyen bir kültürel miras ögesidir.

Binanın avlu kapısı açıktır. Risk azaltmak ve kontrolsüz girişlerin önlenmesi için yapı etrafında güvenlik şeridi çekilmelidir. Avluda dağınık bulunan yıkılmış yapı elemanları belgelenip güvenli bir alanda koruma altına alınmalıdır. Kısmen yıkılmış olan ve düzlem dışı hareketlerin yoğun gözlemlendiği güney avlu duvarında, özellikle çatlakların yoğunlaştığı açıklık çevrelerini destekleyecek sistemler oluşturulmalıdır. Bunlara ek olarak, çatı için geçici bir örtü düşünülmelidir. Yapı komşu binalarla bitişik olduğundan çevre yapılar için oluşturduğu risk de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu önlemler yıkım riskine karşı elzamdır ve ancak bu adımlar sonrasında uzun vadeli kararlar vermek mümkün olacaktır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şehitkamil
Mahalle / Sokak	Yaprak Mahallesi
GPS	37°04'05''N 37°22'50''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Terk edilmiş

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

4.1.18. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 455 Ada / 17 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Ali Nacar Sokak üzerinde, 455/17 numaralı ada parselde konumlanır. Üç katlı olan konut yapısı dikdörtgen plan şemasına sahip olup güneyindeki yapıyla bitişik durumdadır. Özgün işlevi konut olan bina 6 Şubat 2023 depremleri öncesinde de konut olarak kullanılmıştır. Kesmetaş malzemeyle çift cidarlı inşa edilen yapının kuzeyinde avlu yer alır. Yapıya giriş avlu duvarındaki kemerli kapıdan sağlanır. Beşik çatıya sahip yapının sokak cephesi alınlıkla sonlanır ve bu cephenin üçüncü kat duvarı kısmen yıkılmıştır.

Bina mevcut durumda orta hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. İçine girilememiş, yalnızca batı ve kuzey cepheler değerlendirilmiştir. Saha çalışması sırasında belgelenmiş olan en kritik hasar binanın sokak cephesindeki yıkılmış üst kısmıdır. Yıkılmış açıklığın etrafındaki yapı elemanları hareket etmiş durumdadır. Ek olarak yıkılan bölümlerden alt kotlardaki açıklıklara doğru diyagonal çatlaklar gözlenmiştir. Sokağa bakan batı cephesinde görülen çatlaklar kuzey cephede de tekrar eder. Bu yapı da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından duyurulmuş olan yıkılacak binalar listesinde yer almaktadır.

Binanın yıkılan kısmına ait yapı elemanları saha çalışması sırasında sokakta görülmemiştir. Mevcut kalıntılar güvenli bir yere taşınmalı, ciddi miktarda yapı malzemesi kaybetmiş olan binanın elemanları dikkatli bir şekilde tespit edilerek depolanmalıdır. Binaya sokaktan giriş mümkün değildir. Bu sebeple kontrolsüz girişlere dair önlem önerilerine gerek duyulmamıştır. Sokak cephesinde yıkılmış kısımdan ve çatlaklardan kaynaklı oluşabilecek duvar hareketine engel olmak için destekleyici sistemler kurulmalıdır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Şehitkamil			
Mahalle / Sokak					Yaprak Mahallesi			
GPS					37°04'06''N 37°22'53''E			
Yapının yaşı					Bilinmiyor			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.19. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 455 Ada / 16 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Ali Nacar Sokak üzerinde, 455/16 numaralı ada parselde konumlanır. Üç katlı olan konut dikdörtgen plan şemasına sahip olup komşu evlerle bitişik durumdadır. Özgün işlevi konut olan yapı 6 Şubat 2023 depremleri sonrası da kullanım görmeye devam etmektedir. Kesmetaş duvarları çift cidarlı olarak inşa edilmiştir. Yapının sokağa bakan doğu cephesi sıvalı ve boyalıdır ancak taş örgüsü yan cephelerden görülebilmektedir. Sokağa bakan cephede yer

alan cumba döşemesinin betonarme olduğu ve dolayısıyla yığma yapının sonradan müdahale gördüğü söylenebilir. Betonarme düzenlemeler ile özgünlüğünü kaybeden ve yenilenmiş olan çatı sac ile kaplıdır.

Hafif hasarlı olarak sınıflandırılmış yapının güney cephesinde düşey çatlaklar mevcuttur ve dış cidardaki yapı malzemelerinin dışa doğru hareket ettiği gözlenmiştir. Aynı hareket güney cephede de mevcuttur ve duvarlarda şişmeler gözlemlenmiştir. Yine açıklık arasında kalan ve düşey sürekliliği olan duvar bölümlerinde diyagonal çatlaklar tespit edilmiştir. Yapının iç mekânlarında da farklı boyutlarda pek çok kılcal çatlak sıva üzerinden fark edilebilir durumdadır.

Güncel haliyle konut olarak kullanımı devam eden binanın risk unsurlarının azaltılması için kuzey ve güney cephesinde oluşmuş olan hareketliliğe karşı ahşap ya da çelik sistemlerle destekler oluşturulmalıdır. Avlu cephesi güçlendirme öncesi kısmi olarak askıya alınabilir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'07''N 37°22'52''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

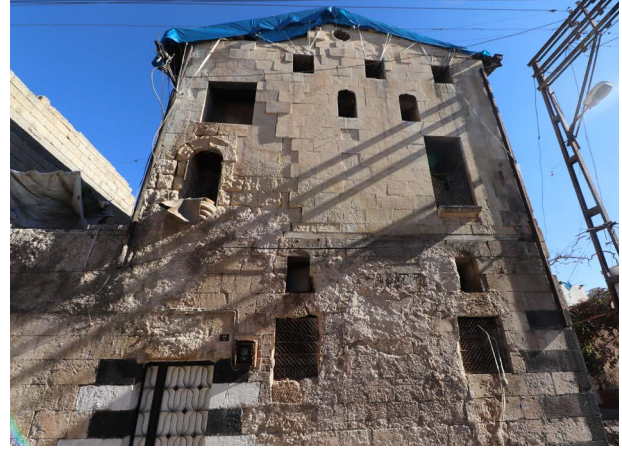
4.1.20. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 454 Ada / 67 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Ali Nacar Sokak, 454/67 numaralı ada parselde konumlanır. Binanın ön cephesi oldukça karakteristik bir yapıya sahiptir ve zengin mimari unsurlarla süslenmiştir. Özgün işlevi konut olan yapı, depremden önce belediyeye bağlı bir müze ve restoran olarak hizmet vermiştir. Kesmetaş örgü inşalı binanın giriş kapısı ve güneybatı köşesinde bazalt taşlar kullanılmıştır. Çatının üzerine koruyucu bir naylon branda gerilmiştir, bu geçici çözümün binanın kullanıcıları tarafından uygulandığı tahmin edilmektedir. Köşe binası olarak etrafını sarmış sarmaşık ve bitkilerle birlikte sokak görünümünü de etkileyen anıtsal bir özelliğe sahiptir.

Özellikle batı ve güney cephesinde açıklıklar etrafında pek çok dikey ve çapraz çatlak göze çarpar. Deprem kaynaklı malzeme kaybı yoktur

ancak batı cephe ve güney cephe duvarlarının düzlem dışı hareket ettiği anlaşılmaktadır. Çatlaklarla birlikte değerlendirildiğinde bu durum genel strüktürel bütünlük açısından risk teşkil etmektedir. Yaprak Mahallesi sınırları içerisinde yer alan pek çok diğer bina gibi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından açıklanmış olan yıkım listesinde yer alır.

Öncelikle yıkım kararının durdurulması ve yapıya kontrolsüz girişleri sınırlandırmak için güvenlik şeridiyle çevrelenmesi sağlanmalıdır. Yerinden oynamış ve düzlem dışı hareket eden duvarların sağlamlaştırılması için çelik veya ahşap destekleyici yapısal sistemler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Şu anda koruyucu bir örtüyle kaplanmış olsa da çatı için daha iyi geçici bir koruyucu sistem kurulabilir.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'06''N 37°22'53''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Müze/Restoran				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.21. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 454 Ada / 66 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yaprak Mahallesi, Hasan Balta Sokak, 454/66 numaralı ada parselde konumlanır. Dikdörtgen plana sahip konut binası üç katlıdır. Kesmetaşla inşa edilmiş yapının duvarları çekirdek bölümlü çift cidarlıdır. Çevre binaların tipolojisi göz önünde bulundurularak ahşap döşemeleri olduğu tahmin edilmektedir. Ahşap iskeletli çatısı ise metal malzemeyle kaplanmıştır.

6 Şubat 2023 depremleri ardından ağır hasar alan binanın güney cephe açıklıkları etrafında düşey çatlaklar oluşmuştur. Yapı malzemelerinin yerinden oynadığı/yer değiştirdiği görülmektedir. Batı cephesinde meydana gelen yıkım malzeme kayıplarına sebep olmuş, bu yöndeki duvarların üst kotlarında dış cidar dökülmüş ve dolgu malzemeleri açığa çıkmıştır. Binanın yapısal bütünlüğü risk altındadır.

Öncelikle enkaz içerisinden tespit edilebilen yapı elemanları güvenli bir yere taşınarak koruma

altına alınmalıdır. Binaya yapılacak kontrolsüz girişleri ve bu durumun yaratabileceği tehlikeleri önlemek adına bir güvenlik şeridi yerleştirilmelidir. Yerinden oynamış yapı elemanları ve düzleminden çıkmış duvarlar için destekleyici yapısal sistemler geliştirilip uygulanmalıdır. Kısmi olarak çökmüş çatının koruyucu bir örtüyle kapatılması da hava koşulları sebebiyle binanın görebileceği olası zararları azaltacaktır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Şehitkamil				
Mahalle / Sokak				Yaprak Mahallesi				
GPS				37°04'06''N 37°22'54''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

4.1.22. Konut

Süreyya Topaloğlu

Mahalle/Köy: Yaprak Mahallesi

Ada/Parsel: 454 Ada / 84-85 Parsel

Özgün İşlevi: Bilinmiyor

Yaprak Mahallesi, Çalikoğlu Sokak üzerinde, 454/84,85 numaralı ada parselde konumlanır. İki katlı, dikdörtgen plan şemasına sahip yapı komşu evlerle bitişik nizamdadır. Kesmetaş örgülü ve çift cidarlı olarak inşa edilmiştir.

Kemerli açıklıklarla ayrılmış olan iç mekân odaları özgün halinde tonozla örtülü olmalıdır. Fakat döşemeler betonarme olarak değiştirilmiş ve özgün dokuya hasar verilmiştir. Zemin katındaki odalardan birinde yer alan eşyalar ve duvarlardaki is lekeleri binaya izinsiz girişlerin olduğunu kanıtlar. Binanın enkazı sokakta kısmen yer kaplamakta ve yapı malzemeleri yığın halinde bulunmaktadır. Çatı kısmen çökmüştür. Beton döşeme ve çatının ahşap karkası sokak seviyesinden görülebilmektedir. Bunlara ek olarak Google Haritalar'ın sokak görüntülerinde yer alan Ekim 2022 tarihli fotoğrafına bakıldığında yapının deprem öncesinde de risk teşkil ettiği, geçici önlemlerle ön cephesinde destekleyici sistemler kurulduğu ve yapıya girilmemesi için önünün kapatıldığı anlaşılmaktadır.

6 Şubat 2023 depremleri ardından ağır hasarlı olarak sınıflandırılmıştır. Sokağa bakan cephe büyük oranda çökmüş, kimi birimlerde dış cidar yıkılmış ve dolgu malzemeleri açığa çıkmıştır. Çatı ve döşemelerin büyük bir kısmı da çökmüş durumdadır.

Öncelikle sokağa yayılmış vaziyette duran kalıntılar ve enkaz güvenli bir yere taşınmalıdır. Ciddi miktarda yapı malzemesi kaybetmiş olan binanın strüktürel elemanları dikkatli bir şekilde depolanmalı ve kontrolsüz girişlere açık olan yapının etrafı güvenlik şeridiyle sarılarak yapıya erişim engellenmelidir. Duvarlar ve açıklıklar için çelik veya ahşap destekli yapısal sistemlerin geliştirilmesi ve uygulanması daha fazla risk ve hasar oluşmasının önüne geçecektir. Büyük bir kısmı çökmüş olan çatı için geçici bir örtüye ihtiyaç duyulmaktadır. Bina, nispeten daha az hasar alan bitişik komşu yapılar için de risk oluşturmaktadır.

Yazar: Süreyya Topaloğlu

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Şehitkamil
Mahalle / Sokak	Yaprak Mahallesi
GPS	37°04'08''N 37°22'53''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Terk edilmiş

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

5. Nizip İlçesi

5.1. Fevkani Mahallesi Yapıları

5.1.1. Fevkani Kilisesi

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1292 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Kilise

Fevkani Kilisesi, Nizip ilçesi şehir merkezinde, Fevkani Mahallesi, Bahçe Sokak, 1292 ada, 3 parsel üzerinde konumlanır. Çevresinde konut, sağlık ocağı ve çocuklar için oyun alanı bulunmaktadır.

Kilisenin inşa tarihi ve kim tarafından yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Arkeoloji raporlarına ve iç mekânda izleri kalan fresklere bakılarak 6. yy'a, vakıf kayıtlarına göre ise 7. yy'a tarihlenmektedir (Eker 2006, 50; Güz 2022, 270; Gaziantep İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri, 2007). 1800'lü yıllarda camiye çevrilmiştir. 1888'de Şihlar Camii'nin, 1904'te ise Molla Ahmet Camii'nin inşa edilmesinden sonra dini amaçlı kullanımı son bulmuştur. 1970-1971 yıllarında belediye ambarı olarak kullanılan yapı, 1971'den sonra tabanı betonla sıvanarak tek el idaresine kiraya verilmiştir (Eker 2006, 50). 1960 yılında kilise avlu duvarlarının yıkılarak yerine briketten bir

duvarla çevrildiğini söyleyen Eker (2006, 50), pencerelerinin ahşap kepenklerle örtülü, tonozların üzerinin toprakla kaplı olduğunu aktarır. 1985 yılına kadar Nizip Belediyesi mülkiyetinde olan kilise, 1985'te Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir. 2010 yılında Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyon ihalesi yapılarak, restore edilmiştir.

Fevkani Kilisesi, kuzey ve batı yönde uzanan L biçimli küçük bir avlu içinde konumlanır. 19x14 m ölçülerinde yalın bir mimariye sahiptir. Batı-doğu aksında uzanan kare kesitli payelerle taşınan kemer dizileri, pandantifli, dört pencereli çokgen kasnak üstünde taşınan merkezi bir kubbe ile kapalı Yunan Haçı plan şemasını meydana getirmektedir. Batı cephesinden düz lentolu dikdörtgen açıklıklı bir kapı ile iç mekâna erişim sağlanmaktadır. Narteksin yan bölümlerine açılan biraz daha dar kapı ile aynı biçimdeki simetrik kapılar (pencere?), dairesel

örgülü pencere açıklıkları ile taçlanmıştır. Kapı üstünde galeri katını aydınlatan aynı formda daha küçük ölçekli iki pencere bulunur. Kuzey ve güney yan cephelerde, batıdakine benzer formda üstte iki, zeminde tekli pencere düzeni vardır.

Camiye dönüştürüldüğü evrede, güney cephe-
sindeki büyük pencere açıklığı kapatılmış ve
sivri kemerli, yalın bir mihrap olarak düzenlen-
miştir (Eker 2006, 51-52). İç mekânda doğu-batı
aksı, doğu ucunda içten dairesel apsis bölümü ile
tamamlanır. Dıştan beş köşeli taşkın ana apsis,
cephesindeki üç pencere açıklığı ile aydınlatıl-
mıştır. İç mekânda yan kanatların doğu ucu, ana
apsise ve naosa birer kapı ile bağlanan, beşik
tonozlu pastoforion hücreleri olarak tasarlanmış
olup, içten dairesel, dıştan üç köşeli cephelerinde
dışarı açılan birer pencereli, küçük ölçekli apsis-
lerle tamamlanmaktadır.

Haçın kollarını oluşturan ve kubbe ile bütün-
leşen kanatlar içten düz tonozlu olup, dıştan
yüksek kırma çatılarla kaplanmıştır. İç mekânda
haçı oluşturan ana aksların dışındaki bölümler
daha alçak tek meyilli kırma çatı ile örtülüdür.
Ana apsis beşgen, yan hücreler ise daha alçak
üçgen ve basık kırma çatılarla kaplanmıştır.
Kademeli yüksekliklerle oluşturulmuş çatı örtü
sistemi ve merkezi kubbeli Yunan Haçı planı dış
mimariden güçlü bir şekilde kendini göstermek-
tedir. Ana aksların üç yönde yükselen dış beden
duvarları, iki yandan dörtgen kesitli destek

payandaları ile sınırlanmakta, çatı seviyesinde
üçgen alınlıklarla sonlanmaktadır. Haçın doğu
kolu ise ana apsis yönünde yüksek kırma çatısı
ile belirgindir. Dış cephelerde saçak hattından,
ilaveten ayrıca apsis cephelerinin pencereleri
altından, yapıyı çepeçevre dolanan taşkın profilli
iki sıra kaval silme üst örtüye geçiş sağlarken,
dikey ve yatay hatları buluşturarak yalın cephe-
lere estetik bir değer katmıştır.

İbadethanenin yapı malzemesi bölgede bulunan
havara, keymuh ve kesmetaştır. İç mimarisinde
dıştan farklı olarak önemli kısımlarda kesme-
taş, diğer yerlerde moloz taş kullanılmış, kireç
taşından örülen kubbesi, (yapılan onarımlarda)
dıştan kurşunla kaplanmıştır. Duvar kalınlığı 1
m yığma bir yapıdır. (Eker 2006, 51-52).

Nizip Fevkanı Kilisesi, 6 Şubat 2023 deprem-
lerinde hasar görmüştür. Depremin yaşandığı
dönemde yapıda restorasyon uygulamalarının
devam ettiği anlaşılmaktadır. Duvarlarda, ke-
merlerde, tonozlarda, kubbede ve pendentifler-
de derz açılmaları ve derin çatlaklar oluşmuştur.
Güney beden duvarının düzlem dışı hareketle
dışa doğru açılması nedeniyle güney nefteki
kemerlerin tümünde ve güney pastoforion apsis
duvarında çatlaklar görülür. Batı cephesinde de
açıklıklardan başlayan ve yukarı doğru devam
eden çatlaklar bulunur. Yapıda ortaya çıkan
hasarlar, kemerler arasındaki ahşap gergilerin
işlevlerini yerine getirmediklerini, kagir ayak ve
duvarlarla ilişkilendirilmediğini, bu elemanların
estetik birer öge olmanın ötesine geçemediğini
göstermektedir. Örtü ve duvarlarda malzeme
bozulmaları da göze çarpmaktadır.

Kilisenin bakım ve onarımından sorumlu Va-
kıflar Genel Müdürlüğü'nce yapıdaki onarım
çalışmalarının devam ettiği anlaşılmaktadır.
Dış cephede görülen çelik plakalar yapıda yeni
bir gergi sisteminin kurgulandığını göstermek-
tedir. Projelendirme ve uygulama sürecinin
uygun olması durumunda yeni gergi sisteminin
yapının deprem davranışını iyileştireceği ifade
edilebilir. Uzunca bir süre bakımsız kalan ve
depremde hasar gören Bizans anıtının, bilimsel
koruma yaklaşımı ve müdahaleleri kullanılarak
onarılması, sürekli bakım ve basit onarımlarla
hayatına devam etmesi ve topluma kazandırıl-
ması beklenmektedir.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Fevkani Kilisesi				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'42"N 37°47'14"E				
Yapının yaşı				6-7. yy				
Özgün işlev				Kilise				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Kubbe
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA		X	X
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır	X	Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı					Gözlemlendi			

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.2. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1275 Ada / 23 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1275 ada, 23 parselde yer alır ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir yapı' olarak tescillenmiştir. Yapının girişi Nacar Şerif Sokak üzerindendir. Güncel olarak özgün işlevini hala sürdüren iki katlı konut yapısı, bitişik nizamdaki bir yapı sırasının üzerinde ve bulunduğu yapı adasının kenarında konumlanır. Yapıya ilişkin gözlemler ve belgeleme dışarıdan yapılmıştır.

Yapının beden duvarları, bölgenin genel tipolojik özelliklerine uygun olarak iki kesmetaş sırası arasını moloz dolgu olarak tanımlanabilecek, yanaşık derzli sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Kullanılan taş, zamanla dış etkilerle koyu sarı renk alan kireç taşıdır. Giriş cephesi zemin kat seviyesinde çimento esaslı bir harçla

sıvanmış olup, bu seviyede kullanılan yapısal taşların durumu ve ahsap bir hatılın varlığı tespit edilememiştir. Birinci kat seviyesinde, beden duvarında yanaşık derzli inşa edilmiş duvarlarda derz hareketleri kolaylıkla gözlenmektedir. Deprem etkisiyle olduğu düşünülen bu açılmalar, yatayda ve düşeyde izlenmiştir. Bu cephede, birinci kat ile çatının kalkan duvarı arasında cephe boyunca devam eden ahsap hatıl göze çarpar. Yükselen kalkan duvarında kullanılan malzeme ve inşa tekniği yapının beden duvarlarından farklıdır.

Özgün kaplamasını yitirmiş, sac ile kaplı beşik formdaki çatının alınlıklı duvarında deprem etkisiyle gerçekleşmiş düzlem dışı hareket görülmektedir. Yapının birbirine dik duvarlarının birleşim noktalarında düşey olarak takip edilebilen derz açılmaları göze çarpar. Bu bozulma, birleşen iki duvarın köşelerinde, farklı yönlerde kullanılan kesmetaşların yeterince kalın olmamasıyla da ilişkilidir. Ayrıca yapının zemin ve birinci katlarının birleştiği noktadaki taş sırasında ezilmeye bağlı malzeme bozulması da görülmektedir. Tüm bu gözlem ve tespitler ışığında söz konusu konut yapısı hafif hasarlı olarak değerlendirilmiştir.

Yapının deprem sonrası aldığı zararların giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan özellikle birinci kat duvarı eksenine getirilmelidir. Açılmış derzler, yapının özgün duvar tekniğine uygun şekilde yanaşık derz olarak yeniden düzenlenmeli, Alınlıklı kalkan duvarı bölümü ise yeniden inşa edilmelidir. Yapının zemin kat seviyesindeki çimento esaslı harç yapıdan uzaklaştırılmalı ve malzeme kaybının yoğun olduğu kısımlarda çürütme ya da malzemenin tamamen yenilenmesi gibi yöntemlere gidilmelidir. Köşe birleşimlerinin güçlendirilmesi adına belirli kotlarda kenet gibi işlev görecektir, dışarıdan uygulanabilecek metal elemanlarla dik yöndeki duvarların birlikte çalışması sağlanmalıdır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'52"N 37°47'15"E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun	X		
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	 							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.3. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1275 Ada / 29 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

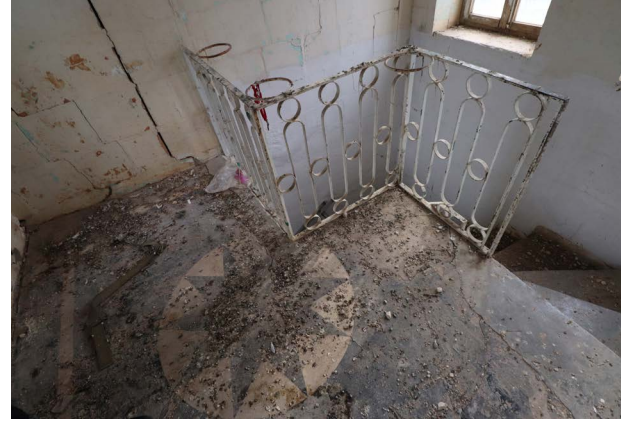
Fevkani Mahallesi, 1275 ada, 29 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'kagir yapı' olarak tescillenmiş yapının girişi Nacar Şerif Sokak üzerindendir. Güncel olarak boş halde olan iki katlı konut yapısı, bitişik nizamdaki bir yapı adasının köşesinde konumlanır. Doğu-batı doğrultusunda uzanan dikdörtgen bir forma sahip yapının zemin oturum alanı 30 m²'dir. Yapıya ilişkin gözlemler ve belgeleme hem dışarıdan hem de yapının içine girilerek yapılmıştır. Zemin kat ve birinci kattan oluşan kat yükseklikleri ortalama 3 m'dir.

Beden duvarları, bölgenin genel tipolojik özelliklerine uygun olarak iki kesmetaş sırası arası moloz dolgu olarak tanımlanabilecek, yanaşık derzli sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Kullanılan taş, zamanla dış etkilerle koyu sarı renk alan kireç taşıdır. Yapıya yakın zamanda güncel kullanım gereği betonarme ekler yapılmıştır. Teras zemini ve yapının ana merdivenleri betonarmedir.

Giriş cephesi zemin kat seviyesinde yoğun müdahale görmüştür. Kısmi çimento esaslı bir harçla sıvalıdır ve cephede özgün duvar dokusu

gaz beton-briket kullanılarak bütünlenmiştir. Yapının iki girişi vardır; bunlardan ilki doğu cephesindeki kemerli giriş, diğeri güney cephesini ortalayacak konumda yer alan düz atkılı geniş kapıdır. Zemin kat seviyesinde kapı açıklıkları dışında kareye yakın formu iki adet düz atkılı pencere açıklığı daha yer alır. Yapının kütsel olarak yaklaşık 2/3'ü, kuzey ve güney yönlere eğim veren beşik çatı ile kaplıyken, kalanı betonarme düz çatı ile örtülüdür. Beşik formdaki kısmı ondulin biçimli sac çatı örtüsü ile kaplanmıştır. Doğu yönündeki üçgen alınlık formu, ahşap çatılarla kapatılmıştır. Kemerli giriş kapısının

üzerinde de ek olduğu anlaşılan betonarme bir kütle vardır. Yapının çatısındaki bu biçim farklılığı, plan düzleminde de takip edildiği üzere iki farklı binanın birleştirilmesiyle oluşmuştur ancak bu gözleme dair unsurlar daha detaylı bir belgeleme ve malzeme analizi çalışması sonrası netleşebilir. Ana merdivenlerle ulaşılan üst sahanlıktaki kapatılmış kapı izi de yine bu olasılığı güçlendirir niteliktedir.

Yapı fazla müdahale görmüş bu güncel haliyle 6 Şubat depreminden etkilenmiş ve yerinde yapılan gözlemlerle 'orta hasarlı' olarak değerlendirilmiştir. Pencere-kapı açıklıklarının üzerinde yukarıya doğru devam eden çatlaklar, açıklıklar arası kalan duvar parçalarında diya-gonal çatlaklar, yapının ana beden duvarlarının düzlem dışı hareketi sonrası görülen eksen kaymaları ve sandık tipinde inşa edilmiş çift cidarlı duvarların dış cidarlarının çekirdekten ayrılarak kopması gibi deprem kaynaklı hasarlar gözlenmiştir. Beden duvarlarındaki bu cidar kopması-hareketi yapının iç mekânında da kimi noktalarda görülür.

Tüm bu gözlem ve veriler doğrultusunda, yapının zemin etüdü ve detaylı mimari belgelemesi sonrası hazırlanacak restorasyon raporu

doğrultusunda hem ömrünün uzatılması hem de özgün mimari kurgusuna kavuşturulması önemlidir. Ancak kısa vadede, yapının hem zamanın etkisiyle hem de yakın zamandaki deprem etkisiyle aldığı hasarların ilerlemesini durdurabilmek amacıyla acil ve geçici-kalıcı önlemler alınmalıdır. Öncelikle yapının mevcut çatısı kaldırılıp tüm kütlelerini örten yeni bir çatı inşa edilmelidir. Taş duvarlarda cidar hareketi ve malzeme kaybının görüldüğü noktalarda özgün malzeme ile bütünleme ve onarıma gidilmeli, beden duvarlarının birleşim noktaları desteklenmelidir. Yapıya sonradan eklenmiş betonarme eklerin yapıyı statik açıdan zorlamayacak yöntemlerle uzaklaştırılması, orta vadede yapının ömrünü uzatacak bir müdahale olacaktır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'51''N 37°47'13''E				
Yapının yaşı				19.yy sonu-20.yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun	X		
Kesmetaş örgü			X		BA	X		
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	 X 							
Deprem Hasarı					Gözlemlendi			

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.4. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1289 Ada / 14 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1289 ada, 14 parselde yer alan ve tapu kadaströ kayıtlarında 'avlılu kagir ev' olarak tescillenmiş yapının oturma alanı yaklaşık 85 m²'dir. Yapıya giriş Yukarı Oba Caddesi üzerindeki düz atkılı kapı açıklığındandır. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen formlu yapıda iki farklı dönem izlenebilmektedir. Yapının güney kısmı geleneksel karakteri koruyabilmiş, kesmetaştan imal edilmiş iki katlı, daha yakın zamanda inşa edildiği anlaşılan kuzey kısmı ise sıvalı modern iki katlı bir küttedir. Bu iki kütle, üzerinde yer aldıkları parseli tamamen doldurmaktadır. Yapının çatısı betonarme plak ve üzerinde gaz beton bloklarla örölmüş parapetten oluşan çimento esaslı bir şap ile kaplı, düz bir çatıdır. Kuzey ve batı yönlerde bitişik nizamda modern betonarme yapılarla çevrilidir. Bugün hala özgün işlevini sürdürerek konut olarak kullanılan iki katlı yapının kat yükseklikleri ykl. 3.5 m'dir. Yapıya dair tespit ve gözlemler içine girilmeden yakından yapılabilmekştir.

Hafif hasarlı olarak değerlendirilen yapıda açıklıklar arası kalan duvar parçalarında yatayda ve düşeyde diyagonal çatlaklar, yapının kendi ağırlığı ve ana malzemesinin basınca dayanımı ile alakalı olarak gelişen ezilmeye bağlı çatlaklar görülür. Ayrıca çatı betonarme plağı gibi yapıya sonradan eklenmiş betonarme ara kat döşemesinin yapının beden duvarlarını ittiğı noktalarda da çatlaklar gözlenmiştir.

Özellikle betonarme çatı ve kat döşemesi gibi müdahalelerle özgün mimari kurgusundan oldukça uzaklaşmış haldedir. Yapılacak ilk işlem orta vadede zemin etüdü ve detaylı mimari belgeleme sonrası, hazırlanacak restorasyon projesi doğrultusunda hem ömrünün uzatılması hem de özgün mimari kurgusuna kavuşturulması olmalıdır. Ancak kısa vadede, deprem etkisiyle aldığı hasarların ilerlemesini durdurabilmek amacıyla acil ve geçici-kalıcı önlemler alınabilir. Öncelikle yapı mevcut muhtes eklerden kurtararak hafifletilmelidir. Taş duvarlarda malzeme kaybının ve bozulmanın göröldüğü noktalarda özgün malzeme ile bütünleme ve onarıma gidilmeli, beden duvarları birleşim noktalarından güçlendirilmelidir. Betonarme eklerin, yapıyı statik açıdan zorlamayacak yöntemlerle uzaklaştırılması da, orta vadede yapının ömrünü uzatacak bir müdahale olacaktır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'48''N 37°47'15''E				
Yapının yaşı				19.yy sonu-20.yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.5. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1289 Ada / 16 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1289 ada, 16 parselde, Öztek Sokak üzerinde yer alan yapının parsel oturma alanı yaklaşık 145 m²'dir. Yapıya giriş iç içe kurgulanmış iki kemerli kapı açıklığındandır. 44 kapı numaralı yapı özgün işlevini bugün de sürdürerek konut olarak kullanılmaya devam etmektedir.

Zemin ve birinci kattan oluşan ve bir avlu etrafında düzenlenmiş kütlelerden oluşan yapı grubu yüksek bahçe duvarları ile sokaktan ayrılmaktadır. Sokağa doğru üç adet üçgen biçimli çıkma ile taşan birinci katta üç adet düz atkılı pencere açıklığı vardır. Ahşap lentolu bu pencere açıklıkları boyut ve oransal olarak yapıya sonradan yapılmış müdahaleler olarak algılanmıştır. Kat yüksekliği zemin ve birinci katta ykl. 3,5 m'dir. Giriş cephesine de yansıyan birinci kat zemin betonarme döşemesi bu seviyede kat duvarlarının yenilendiği fikrini

destekler. Cepheye taşan iki büyük üçgen çıkmanın ucunda, zemin kat ana beden duvarlarına oturan iki adet betonarme payanda vardır.

Doğu-batı doğrultulu konumlanan dikdörtgen formlu bir avlu etrafında, avlunun kuzey ve batı yönünde yer alan iki kütleden oluşan konut yapısı, genel itibariyle geleneksel biçim ve malzemesini koruyabilmiştir. Özellikle yapıların avluya bakan cepheleri nitelikli bezeme elemanları ile düzenlenmiştir. Yapının ana giriş kapısının da bulunduğu kuzeydeki kütle iki katlı kesmetaştan inşa edilmiş, özgün çatısının betonarme plak döşeme ile yenilendiği bir yapıdır. Zemin kat giriş cephesi büyük oranda çimento esaslı sıva ile kaplı olup, avlu cephesinde kesmetaş duvarlar sıvasız olarak doğrudan boyanmıştır. Yapılan ek ve müdahaleler neticesinde oldukça karmaşık bir plan düzenine erişen yapı grubunun batı kısmında özgün ahşap çatı göze çarpar.

Betonarme plak çatılı ana kütle dış sofalı plan tipindedir. Dış merdiven ve sofaya yaklaşan

sahanlığı oluşturan taş mimari elemanlar bezemeli ve oldukça nitelikli bir taş işçiliğiyle imal edilmiştir. Avlu zemini modern karo mozaik ile kaplanmıştır.

Yapı özellikle betonarme çatı ve kat döşemesi gibi müdahalelerle özgün mimari kurgusundan oldukça uzaklaşmış haldedir. Yapılacak ilk işlem orta vadede zemin etüdü ve detaylı mimari belgeleme sonrası, hazırlanacak restorasyon projesi doğrultusunda hem ömrünün uzatılması hem de özgün mimari kurgusuna kavuşturulması olmalıdır. Ancak kısa vadede, deprem etkisiyle aldığı hasarların ilerlemesini durdurabilmek amacıyla acil ve geçici-kalıcı önlemler alınabilir. Öncelikle yapı mevcut muhdes eklerden kurtararak hafifletilmelidir. Taş duvarlarda malzeme kaybının ve bozulmanın görüldüğü noktalarda özgün malzeme ile bütünleme ve onarıma gidilmeli, beden duvarları birleşim noktalarından güçlendirilmelidir. Betonarme eklerin, yapıyı statik açıdan zorlamayacak yöntemlerle uzaklaştırılması da, orta vadede yapının ömrünü uzatacak bir müdahale olacaktır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'48"N 37°47'14"E				
Yapının yaşı				19.yy sonu-20.yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X	
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.6. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1289 Ada / 18 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1289 ada, 18 parselde, Öztekin Sokak, No:42'de yer alan yapının parsel alanı ykl. 166 m²'dir. Parselde, aynı avlu etrafında organize edilmiş, gaz beton bloklarla inşa edilmiş modern bir yapı daha bulunur. Dış merdivenli yapının merdiven basamakları çoğunlukla özgün değildir. Antep konut mimarisi tipolojisine uygun olarak sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiş yapının ana yapı malzemesi kesme kireç taşıdır. Yapının özgün ahşap döşemesi yaklaşık 30 cm aralıklarla yerleştirilmiş dairesel kesitli ahşap kirişlerle inşa edilmiş ahşap döşemedir. Özgün çatı yok olmuş ve betonarme olarak yenilenmiştir.

Kesmetaştan inşa edilmiş özgün bloğun zemin ve birinci kattaki pencere ve kapı açıklıkları kemerlidir ve avluya bakan bu cephelerde pencere

akslarını takip eden noktalarda kemerli bezemeli kuşağaları bulunur.

Güncel olarak metruk karakterdeki konut yapısı halen özgün işlevini sürdürmekte, bir aile tarafından konut olarak kullanılmaktadır. Deprem öncesinde de zamana ve kullanıma bağlı olarak hasarlı olduğu anlaşılan yapının depremde de zarar gördüğü anlaşılmaktadır ve yapılan gözlem ve incelemeler sonucu orta hasarlı olarak değerlendirilmiştir. Yapıda gözlemlenen temel deprem hasarları beden duvarlarında kimi noktalarda görülen düzlem dışı hareketler ve bu hareketler sonucu oluşan açıklıklar üzerinde yükselen çatlaklardır. Yapının yığma beden duvarları ile betonarme çatı plağının buluştuğu noktalarda yoğun malzeme kaybı oluşmuştur. Özellikle sandık tipi duvarın avluya bakan dış cidarında, kesmetaş sırasının duvar çekirdeğinden koparak düştüğü görülmektedir. Betonarme tavan plağının ağırlığı da bu bozulmaya etki eden bir diğer unsur olmalıdır.

Yapının deprem dışı bozulma sebepleri ve deprem etkisiyle yaşadığı hasarı gidermek amacıyla orta vadede detaylı bir mimari belgeleme ve bunun sonucu hazırlanacak restorasyon projesi ile muhdes/betonarme eklerden arındırılması ve gerekli müdahaleler ile mimari bütünlüğüne kavuşturularak yeni bir işlevle hayatına devam etmesi önemlidir.

Kısa vadede, yapının mevcut orta hasarlı durumu göz önünde bulundurularak risk teşkil edebilecek parçaların yapıdan uzaklaştırılması, yapıdan kopma riski taşıyan özgün-nitelikli parçaların korunarak yeniden kullanılmak üzere güvenli bir yere alınması gerekmektedir. Duvar ve açıklıkların, ahşap-çelik benzeri yapıdan uzaklaştırılması kolay elemanlarla desteklenerek, yapıdaki statik bozulmanın ilerlemesinin önüne geçilmesi gerekmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'47"N 37°47'14"E				
Yapının yaşı				19.yy sonu-20.yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.7. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1289 Ada / 22 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1289 Ada, 22 parselde, Öztekin Sokak No: 26'da yer alan yapının parsel alanı yaklaşık 222 m²'dir. Güncel olarak boştur ve yapıya dair izlenim ve gözlemler dışarıdan yapılabilmektedir. Oldukça geniş bir arka bahçesi olduğu anlaşılmaktadır. Parselin güney kenarında yer alan doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen formlu yapı, kesmetaştan ve çift cidarlı çekirdekli sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiştir.

Yapıya giriş kemerli kapı açıklığındandır. Zemin kat seviyesinde kapı dışında bir açıklık yoktur. Birinci katta ise üç adet düz atkılı pencere yer alır. Bu açıklıklar cepheden taşan taş söve ve lento ile oluşturulmuştur. Yapının özgün çatısı yok olmuş ve betonarme düz plak ile yenilenmiştir.

Yapılan gözlem ve inceleme sonrası hafif hasarlı olarak değerlendirilmiş yapıdaki temel deprem hasarları, pencere açıklıkları arasındaki duvarlarda kesmetaş derzlerini takip eden diagonal ve dikey çatlaklardır. Yapının zemin kat

seviyesinde ise yoğun olarak kendi ağırlığı ve betonarme çatı plağının ağırlığı etkisiyle oluşmuş çatlamalar, yüzey ve malzeme kayıpları görülmektedir. Bu kısımda çimento esaslı sıva müdahalesi de tespit edilmiştir.

Yapının içine ya da bahçesinde girilemediği için, koruma önerileri ön cepheye dair yapılan gözlemlere dayanmak zorundadır. Bu sebeple; yapının döşemelerinin durumu, arka cephedeki bozulma, eksen kayması vb hasarların tespitini de içeren detaylı bir çalışma yapılmalıdır. Bu yapı özelinde sınırlı gözlemlere dayanan depreme bağlı hasarların kısa vadede durdurulması için, cephedeki pencere, kapı açıklıkları uygun askı-destek sistemleriyle desteklenmelidir. Yapının özgün malzemesi onarılıp yeniden kullanılmak üzere uygun yöntemlerle güvenli bir noktaya alınmalıdır. Son olarak, sokak cephesinde yaya sağlığı ve güvenliğini tehdit etmesi için yapı statik açıdan güvenli bir noktaya getirilmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'46''N 37°47'14''E				
Yapının yaşı				19.yy sonu-20.yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.8. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1289 Ada / 23 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1289 ada, 23 parselde, Öztekin Sokak No: 28' de yer alan yapının parsel alanı yaklaşık 164 m²' dir. Bulunduğu yapı adasının kenarında yer alan parseldeki yapı güncel olarak boşdur ve yapıya dair izlenim ve gözlemler dışarıdan yapılabilmektedir. Parselin güney kenarında yer alan doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen formlu yapı, kesmetaştan ve çift cidarlı çekirdekli sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Yapıya giriş düz atkılı kapı açıklığındandır. Zemin kat seviyesinde kapı dışındaki tek açıklık kapının batı yönündeki kare formlu tepe penceresidir. Birinci katta ise üç adet düz atkılı pencere yer alır. Özgün çatısı yok olmuş, betonarme olarak yenilenmiştir. Betonarme çatı döşemesine briketten bir parapet yerleştirilmiştir.

İç mekâna erişilememiştir fakat içinde kimi başka yapıların da yer aldığı oldukça geniş bir arka bahçesi olduğu anlaşılmaktadır. Yapının ortalama kat yüksekliği ortalama 4 m' dir. Yapının ara kat döşemesi ve merdiven sisteminin ahşap olduğu görülebilmektedir.

Yapılan gözlem ve inceleme sonrası hafif hasarlı olarak değerlendirilmiş yapıda gözlemlenen temel deprem hasarları, pencere açıklıkları arasındaki duvarlarda kesmetaş derzlerini takip eden diyagonal ve dikey çatlaklardır. Ayrıca ana

beden duvarlarının kimi noktalarda dışa doğru hareket ettiği görülmüş ve birleşim noktalarında bozulmalar gözlenmiştir.

Yapının zemin kat seviyesinde ise yoğun olarak yapının kendi ağırlığı ve büyük olasılıkla da betonarme çatı plağının ağırlık etkisiyle oluşmuş çatlama, yüzey ve malzeme kaybı görülmektedir. Bu kısımda çimento esaslı sıva müdahalesi de vardır.

Yapının içine ya da bahçesinde girilemediği için geliştirilebilecek öneriler ön cepheye dair yapılan gözlemlere dayanabilmektedir. Bu sebeple, yapının döşemelerinin durumu, arka cephedeki bozulma, eksen kayması vb hasarların tespitini de içeren detaylı bir çalışma yapılmalıdır. Bu yapı özelinde sınırlı gözlemlere dayanan depreme bağlı hasarların kısa vadede durdurulması için, cephedeki pencere, kapı açıklıkları uygun askı-destek sistemleriyle desteklenmelidir. Yapının özgün malzemesi onarılıp yeniden kullanılmak üzere uygun yöntemlerle güvenli bir noktaya alınmalıdır. Sokak cephesinde yaya sağlığı ve güvenliğini tehdit etmemesi için yapı statik açıdan güvenli bir noktaya getirilmelidir. Son olarak, yapının birbirine dik bağlanan ana duvarlarının birleşim noktalarında her iki yönde de desteklenmesi gerekmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'46''N 37°47'14''E				
Yapının yaşı				19.yy sonu-20.yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.9. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1289 Ada / 33 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1289 ada, 33 parselde, Yukarı Oba Sokak üzerinde yer alan yapının parsel alanı yaklaşık 117 m²'dir. Doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen formlu parselin kuzey ve batı kenarlarında konumlanan L formlu yapı, sokaktan yüksek bahçe duvarı ile ayrılır ve ana giriş kapısı düz atkılıdır. Kesmetaştan sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiştir ve inşa tarihi 20. yy başıdır. Bulunduğu yapı adasının kenarında yer alan parseldeki yapı güncel olarak özgün işlevini sürdürmekte ve konut olarak kullanılmakta olup, yapıya dair izlenim ve gözlemler avludan yapılabilmektedir.

Kat yüksekliği yaklaşık 3 m olan iki katlı yapının döşemeleri ahşaptır. Yoğun kullanıcı müdahalesine maruz kalmış ve yapıya yer aldığı avluya bakan kütleler eklenmiştir. Özgün avlu cephesi ve dış cepheye bakan pencereler, düz ancak köşe taşları profilli konsol gibi biçimlendirilmiş ve Bursa kemeri formuna yakın bir atkıyla oluşturulmuştur.

Yapının özgün çatısı ve ikinci kata çıkan merdivenleri yok olmuştur ve betonarme olarak

yenilenmiştir. Zemin kat seviyesi tüm cepheyi kaplayan sıva üzeri badana ile kaplı olduğundan yapısal malzemenin durumu, derz hareketi vb unsurlar bu seviyede gözlemlenememiştir. Üst kat seviyesinde ise açıklıklar arası duvar parçalarında diyagonal çatlaklar, açıklıkların üzerinde düşey çatlaklar ve beden duvarlarının dış cidarlarında düzlem dışı hareket sonucu oluşan kopma ve hareketler gözlenmiştir. Bu gözlemler sonucu yapı hafif hasarlı olarak değerlendirilmiştir.

Yapının güncel konut kullanımı devam ettiği için mimari elemanların durumları ve olası hasarları içeriden gözlenememiştir. Bu sebeple, yapının döşemelerinin durumu, görülemeyen cephedeki bozulma, eksen kayması vb durumların tespiti için detaylı bir çalışma yapılmalıdır. Depreme bağlı hasarların kısa vadede durdurulması için, cephedeki pencere, kapı açıklıkları uygun askı-destek sistemleriyle desteklenmelidir. Yapının özgün malzemesi onarılıp yeniden kullanılmak üzere uygun yöntemlerle güvenli bir noktaya alınmalıdır. Son olarak sokak cephesinde yaya sağlığı ve güvenliğini tehdit etmemesi için yapı statik açıdan güvenli bir noktaya getirilmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'46''N 37°47'12''E				
Yapının yaşı				19.yy sonu-20.yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.10. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1291 Ada / 1 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1291 ada, 1 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak tescillenmiş yapının girişi Öztekin Sokak üzerindeki düz atkılı giriş kapısındanır.

Güncel olarak boş olan yapının deprem tarihine kadar özgün işlevini sürdürdüğü, deprem sonrasında boşaltıldığı öğrenilmiştir. Yapıya dair gözlem ve incelemeler bu sebeple dışarıdan yapılabilmektedir. Bulunduğu yapı adasının, kuzeybatı köşesinde yer alan dikdörtgen formlu parselde yer alan yapı, parselin kuzey kenarında konumlanmış olup sokaktan yüksek bahçe duvarı ile ayrılmaktadır.

Yapının beden duvarları, bölgenin genel tipolojik özelliklerine uygun olarak iki kesmetaş sırası arası moloz dolgu olarak tanımlanabilecek, yanaşık derzli sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Yapının batı cephesinde birinci kat döşeme seviyesinde ahşap hatıl kullanıldığı görülmüştür. Bu cephede bindirmeli taş konsollar üzerine oturtulmuş üçgen çıkma vardır. Kullanılan taş, zamanla ve dış etkilerle koyu sarı renk alan kireç taşıdır. Yapının özgün ahşap döşemesinin çöktüğü bilgisine sözlü olarak erişilmiştir. Özgün çatısı yok olmuş, betonarme düz plak ile yenilenmiştir. Cepheden her yönde

taşan betonarme döşemenin üzerinde muhdes briket parapet yer alır. Mevcut bahçe duvarı da briketten imal edilmiştir.

Dışarıdan algılanabildiği kadarıyla avlu cephesinde kemerli üç pencere ve bir kapı, batı cephesinde düz atkılı, ahşap lentolu iki pencere, kuzey cephesinde de iki adet kemerli pencere açıklığı yer alır. Sokağa bakan batı cephesinde zemin kat seviyesindeki geniş kapı açıklığı, boyut ve yükseklik itibarıyla yapının özgün tasarımına ait olmayan güncel müdahale olmalıdır. Kuzey cephede yoğun çimento esaslı harç müdahalesi görülmektedir. Bu cephede kimi noktalarda, özgün yapısal malzeme modern briket ile yenilenmiş ve cephenin büyük kısmında yoğun malzeme kaybı ve aşınma gözlenmektedir. Zemin seviyesindeki taş sıralarında ezilmeye bağlı çatlaklar ve yapının statik durumundaki dengesizlikler sonucu olduğu anlaşılan aşınmalar söz konusudur. Yapıda deprem kaynaklı hasarlar, açıklıkların üzerinde düşey olarak devam eden çatlaklar, açıklıklar arasındaki duvar parçalarında görülen diyagonal çatlaklar ve döşemenin yok olmasıdır. Yapılan gözlem ve tespitler ışığında söz konusu konut yapısı ağır hasarlı olarak değerlendirilmiştir.

Yapının kullanılamaz halde oluşu sebebiyle uygulanması gereken acil müdahaleler; güvenlik kordonuyla çevrilerek erişimin sınırlandırılması, yayalar için risk teşkil edebilecek parçaların kontrollü biçimde yapıdan uzaklaştırılması, açıklıkların ve beden duvarlarının uygun teknik ve malzemeyle askıya alınması ya da desteklenmesi olmalıdır. Orta vadede yapılması gerekenler ise mevcut durumunun detaylı belgelenmesi, restorasyon projesinin hazırlanması, yapının özgün mimari kurgusuna kavuşturularak ve statik açıdan da kullanılabilir hale getirilerek korunması olmalıdır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Fevkani Mahallesi				
GPS				37°00'46''N 37°47'13''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA	X		
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.11. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1291 Ada / 9 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1291 ada, 9 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak tescillenmiş yapı iki katlı olup, Fevkani Kilisesi'nin hemen kuzey yönündeki yapı adasının güney kenarında bitişik nizamda inşa edilmiştir. Güncel olarak da özgün işlevini sürdürmekte ve konut olarak kullanılmaktadır. 96 m² alana sahip parselin güney kenarında, doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen biçimli yapının beşik biçimli çatı örtüsü Marsilya kiremit ile kaplanmıştır. Beşik çatı, yapının batı yöndeki komşu yapısının bir kısmını da örtmektedir ve bu durum, bu iki parsel arasında ortak-geçişli bir kullanıma işaret eder.

Zemin ve üst kattan oluşan yapının kat yüksekliği ykl. 3 m'dir ve yapıda fazlaca kullanıcı

müdahalesi gözlenmektedir. Özellikle giriş cephesi tamamen çimento esaslı bir sıva ile kaplı olup, üzerine niteliksiz bir işçilikle ve siyah bir boya ile derz taklidi işlenmiştir. Bu durum yapının beden duvarlarının güncel halini ve olası malzeme kaybını algılamayı imkânsız kılar. Zemin katta ön cephede düz atkılı kapı açıklığı dışında, kare formuna yakın kaş kemerli bir pencere açıklığı, üst katta ise iki adet dörtgen formda pencere açıklığı görülmektedir.

Yapının niteliksiz durumu ve cephedeki sıva müdahalesi sağlıklı bir hasar tespiti ve inceleme yapılmasını olanaksız kılmıştır. Sakinleri ile yapılan görüşmeye göre yapıda çatlak ve duvar hareketi benzeri hasarlar olduğu aktarılsa da, bu aktarımlar belgelenememiştir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Nizip			
Mahalle / Sokak					Fevkani Mahallesi			
GPS					37°00'46''N 37°47'13''E			
Yapının yaşı					20.yy			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit	X		
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

■ Hasarsız
 ■ Hafif hasarlı
 ■ Orta hasarlı
 ■ Ağır hasarlı
 ■ kısmi / tam göçme

5.1.12. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1291 Ada / 10 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Fevkani Mahallesi, 1291 ada, 10 parselde yer alan ve tapu kadaströ kayıtlarında 'avlılu kagir ev' olarak tescillenmiş yapının girişı parselin doğu cephesindedir. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan parsel toplamda 116 m² alana sahiptir. Parselin güney sınırı boyunca uzanan ana kütle, doğu yönünde yüksek bahçe duvarı ile sokaktan ayrılır. İki katlı yapı kesmetaştan ve çift cidarlı, moloz dolgu çekirdekli duvar tekniğiyle inşa edilmiş olup, ahşap beşik formulu çatısı muhdes sac ile örtülüdür.

Güncel olarak da konut olarak kullanılan iki katlı konut yapısı, bitişik nizamdaki bir yapı adasının güneybatı köşesinde konumlanır. Bölgedeki tescilli yapıların genelinde olduğu üzere 20. yy ilk yarısına tarihlenir ve kat yüksekliği zemin ve birinci katlarda ykl. 3 m'dir. Zemin kat seviyesinde üç adet dörtgen formulu, taş len-tolu; üst katta ise dördü güney cephe ikisi batı cephede olmak üzere toplamda altı adet ahşap

düz atkılı pencere açıklığı yer almaktadır. Avlu cephesinde düz atkılı pencere açıklıkları briket ile kapatılmıştır. Avluda yer alan ve üst kata çıkan merdiven betonarmedir. Oldukça yoğun kullanıcı müdahalesine maruz kalmış yapıda, avlu etrafında farklı seviyelerde betonarme ekler yer alır. Avlu zemini de çimento esaslı şaptır.

Yapı yoğun müdahale görmüş güncel haliyle 6 Şubat depremlerinden etkilenmiş ve yerinde yapılan gözlemelerle 'hafif hasarlı' olarak değerlendirilmiştir. Pencere-kapı açıklıklarının üzerinde düşey çatlaklar, açıklıklar arasında kalan bölümlerde ise yatay ve dikey süreklilik arz eden diyagonal çatlaklar görülmektedir.

Yapının zemin etüdü ve detaylı mimari belgelenmesi sonrası, hazırlanacak restorasyon raporu doğrultusunda hem ömrünün uzatılması hem de özgün mimari kurgusuna kavuşturulması önemlidir. Ancak kısa vadede hem zamana hem de depreme bağlı aldığı hasarların ilerlemesini durdurabilmek amacıyla acil, geçici-kalıcı önlemler alınmalıdır. Öncelikle mevcut çatısı onarılmalıdır. Taş duvarlarda cidar hareketi ve malzeme kaybının görüldüğü noktalarda özgün malzeme ile bütünleme ve onarıma gidilmeli, yapının beden duvarlarının birleşim noktaları desteklenmelidir. Sonradan eklenmiş betonarme unsurların, yapıyı statik açıdan zorlamayacak yöntemlerle uzaklaştırılması, orta vadede yapının ömrünü uzatacak bir müdahale olacaktır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Nizip			
Mahalle / Sokak					Fevkani Mahallesi			
GPS					37°00'44''N 37°47'13''E			
Yapının yaşı					19.yy sonu-20.yy başı			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.1.13. Konut

Gagik Khachatryan & Dr. Sarhat Petrosyan

Mahalle/Köy: Fevkani Mahallesi

Ada/Parsel: 1291 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Konut, Fevkani Mahallesi Öztekin Sokak'ta konumlanır. Günümüzde kullanılmamaktadır. Yaklaşık uzunluğu 10 m'dir. Cephenin ortasındaki kemerli açıklık avluya erişimi sağlar ve binanın girişi dar geçitli kemerli kapıdan sonra batıdadır.

Zemin katta iki adet, büyük olasılıkla ana yaşam alanlarının bulunduğu üst katta ise dört adet pencere vardır (ortadaki pencerelerden biri kapatılmıştır). Tüm pencerelerde ferforje koruluk bulunur. Binanın çatısı mahallede sıklıkla görülen şekilde beton ve düzdür. Cephe yerel kireçtaşından kesme örgü ile çift cidarlı kargir yöntem ve ahşap hatıl kullanılarak inşa edilmiş, ancak zemin kattaki bölümü sıvanmıştır. Ahşap döşemeler özgünlüğünü korumaktadır.

Deprem yapıda hafif hasara neden olmuştur. Cephe, özellikle açıklıklara yakın bölümlerde ayrılma ve çatlaklar gözlemlenmiştir. Kapatılan pencereye yakın belirgin bir çatlak mevcuttur. Hasar seviyesi göz önünde bulundurularak binanın güçlendirilmesi önerilmektedir.

Yazar: Gagik Khachatryan, Sarhat Petrosyan

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Nizip
Mahalle / Sokak	Fevkani Mahallesi
GPS	37°00'45''N 37°47'14''E
Yapının yaşı	Bilinmiyor
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Kullanılmıyor

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			X
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum

Deprem Hasarı

Gözlemlendi

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

5.2. Pazarcamii Mahallesi Yapıları

5.2.1. Sayınlar Sabunhanesi

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1196 Ada / 13-38 Parsel

Özgün İşlevi: Sabunhane

Pazarcamii Mahallesi, 1196 ada, 13 ve 38 parsellerde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'kagir sabunhane' olarak tescilli "Sayınlar Sabunhanesi", Pazar Sokak üzerinde yer alır. Sabunhane yapıları açısından oldukça zengin olan Nizip'in merkezinde, etrafında yer alan geleneksel çarşı ve ticari yapılarla birlikte düşünüldüğünde farklı kentsel, mimari ve ticari potansiyel taşıyan sabunhane yapısı bugün metruk haldedir.

Yapının çevresini saran bitişik nizamdaki yapı grubu dolayısıyla sadece doğu ve güney cephe-leri bütünlükle seçilebilir durumdadır. 800 m²'lik alana yayılan sabunhane yapısı, bölgenin ana yapısal malzemesi olan ve keymih da denilen kireç taşından, çift çidarlı çekirdekli duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Özellikle güney kısımda 38 parselde yer alan kısmı neredeyse tamamen yok olmuş haldedir. Kuzeydeki 13 parselde yer alan kısım ise, statik olarak daha iyi durumda

ve ayaktaadır. İki katlı yapının özgün çatı sistemi yok olmuş, betonarme olarak yenilenen çatı döşemesi üzerine gaz beton bloklarla inşa edilmiş muhdes bir kat daha eklenmiştir. Tekrar eden kemer açıklıklarının bulunduğu bu kısmın güney cephesi, güncel olarak bütünlüğünü koruyabilmiş tek cephedir.

Sabun üretim teknolojisi göz önünde bulundurulduğunda, geniş açıklıklarla havalandırılan ve sıcak olarak dökülen sabunun kuruması için uygun koşulları taşıyan mekânlar elde etmek için bol açıklıklı cepheler kullanılmıştır. Bugün büyük oranda harabe karakterinde olsa da, Sayınlar Sabunhanesinin çoğu endüstri yapısı gibi olabildiğince işlevsel kurgulanan, sade bir mimari kimliği olduğu anlaşılmaktadır. Demir sabun kaynatma kazanları, kurutma ve taraklama işlemleriyle ilişkili ahşap raylar gibi sabun üretim teknolojisinin safhalarına ait üretim araçlarına ait izler mekânda takip edilebilmektedir. Ancak yapıda, benzer endüstri yapılarında sıklıkla görülen ve özellikle yağ ile karıştırılarak kaynatılan kostik kaynaklı zararlı gazların kent dokusundan, çevreden ve insan kotundan uzaklaştırılmasını sağlayacak bir baca

ya da bacaların varlığına dair iz görülmemiştir. Olasılıkla bakımsızlık ve deprem etkisiyle yok olmuş tüm bu mimari unsurların varlığının araştırılması ve güncel durumun mimari

belgelenmesinin yapılması bölgedeki sabunhane mimari tipolojisini anlamak ve Nizip endüstriyel kültür mimarisine dönük bütünsel bir koruma yaklaşımı geliştirebilmek açısından önem arz etmektedir.

Yapı tüm cephelerde güvenlik amacıyla çevrilmiş haldedir ve içine girmek mümkün değildir. Bu sebeple yapıya dair tespitler dışarıdan yapılabilmektedir. Doğrudan cadde ile ilişkili batı cephesinde yoğun göçme vardır ve bu kısmın özgün yapısal malzemesi kaldırılma taşmış haldedir. Zamanın etkisi, kötü kullanım ve yoğun betonarme eklemeler sebebiyle deprem öncesinde de yok olmaya yüz tutmuş olduğu anlaşılan yapının depremden de epey hasar gördüğü açıktır. 'Ağır hasarlı' olarak tarif edilen sabunhanede görülen belirgin deprem hasarları, açıklıklar üzerinde takip edilebilen düşey çatlaklar, açıklık arasında kalan duvar parçalarında görülen çatlaklar, beden duvarlarının düzlemdışı hareket sonucu devrilmesi, çift cidarlı duvarlarda dış cidarın çekirdekten ayrılarak düşmesi ve ezilmeye bağlı çatlaklardır. Yapının algılanabilen çoğu noktasında var olan bu hasarların ne kadarının doğrudan depremle ilişkili olduğunun tespiti ancak

daha detaylı bir belgeleme ve inceleme çalışması sonucu mümkündür. Bununla birlikte batı cephesi başta olmak üzere, tüm duvar yüzeylerinde güncel denebilecek hasarlar gözlenmiştir.

Böylesi özellikli ve önemli bir yapıda yapılması gereken ilk adım, etrafa -özellikle avluya ve caddeye- saçılmış halde duran özgün mimari elemanlarının ve malzemesinin ayıklanıp orta vadede konservasyon sonrası kullanılmak üzere uygun bir noktaya taşınması olmalıdır. Bu aşamadan sonra yapıdaki potansiyel bozulmanın ve göçme olasılıklarının önüne geçebilmek için çeşitli askı ve iskele sistemleriyle desteklenmesi gerekmektedir. Muhdes eklerin ve özellikle de yapıya yük getiren betonarme eklerin yapıdan uzaklaştırılması önerilmektedir. Kısa ve orta vadeli bu müdahaleler sonrası daha fazla bozulması ya da malzeme kaybı yaşamasının önüne geçildikten sonra, araştırma kazılarıyla desteklenmiş detaylı bir belgeleme ve restorasyon projesi gerçekleştirilmelidir. Bölgenin endüstri mimari açısından oldukça önemli olan bu özgün yapının mimari kurgusuna kavuşturulması ve kamusal-kültürel bir işlev doğrultusunda Nizip'e geri kazandırılması önemlidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Sabunhane Yapısı				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'37"N 37°47'20"E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Sabunhane				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.2. Ticari Yapılar

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1196 Ada / 36-37-52-53 Parsel

Özgün İşlevi: Mercimek Fabrikası

Pazarcamii Mahallesi, 1196 ada, 36-37-52 ve 53 parsellerde yer alan ve tapu kadaströ kayıtlarında sırasıyla 'avlılu mercimek fabrikası ve sekiz dükkân', 'kagir dükkân', 'yol' ve 'kagir dükkân' olarak kayıtlı ticari yapı grubu, bulundukları konum ve boyutları itibarıyla geleneksel Nizip kentinin ticari merkezini oluşturan önemli yapılarıdır. Pazar Sokak üzerinden ulaşılabilir yapılar güncel olarak boştur. Mercimek Fabrikası olarak geçen yapı önündeki dükkân hacimleriyle birlikte restore edilmektedir. 'Yol' olarak geçen 37 parsel, ykl. 4 m aralıkla yerleştirilmiş dört adet taş sivri kemer ve bu kemerlere oturan ahşap dairesel kesitli kirişlerle oluşturulmuş bir kabalıdır. Kabalı'nın üzerindeki hacim, bitişik nizamda bulunan ticari mekânların üst katlarıyla entegre olarak kullanılan bir ticari yapı olmalıdır. Yapıların içlerine girmek, kapalı oldukları ya da halihazırda restorasyon işlemi devam ettiği için mümkün olmamıştır.

Mercimek Fabrikası olarak geçen 36 parseldeki yapı iki katlıdır ve zemin katta eyvan benzeri kemerlere sahip sekiz adet dükkân hacminden oluşur. Ön cephe boyunca devam eden kademeli taş konsollarla taşınan, cepheden yaklaşık 80 cm kadar taşan bir çıkma yapan ve yirmi adet dörtgen düz atkılı pencerenin bulunduğu bu hacimler, dışarıdan algılandığı kadarıyla üretimhane, kurutma alanı olması muhtemel üst kattan ibarettir. Yapı, batı yöndeki kabalıya doğru devam eden çıkmalı, zemin katı kagir üst katı ahşap iki katlı başka bir ticari yapı ile birlikte tek bir çatı sistemi altında yer alır. Kırmızı biçimli çatı, cepheden her yöne ykl. 1 m saçak ile taşmaktadır. Çıkma yönlerinde ikişer düz atkılı pencere yer alır. Oldukça organik ve iç içe geçmiş bir plan düzeninde olduğu anlaşılan bu yapıların mekânsal sınırları ve olası geçişli durumlarını dışardan okumak zordur. Yapım sistemleri ve cephe düzenleri açısından farklılık arz eden bu

iki yapı, büyük ihtimalle farklı parsellerde ve farklı zamanlarda inşa edilmiş, zamanla birbirine entegre edilip bütünsel olarak kullanılmıştır.

Ykl. 6 m genişlikteki sokağın üzerini örten dört sivri kemerli kabaltının doğu yönünde, kemer aralarında ykl. 1,5 m derinliğe sahip birer niş bulunur. Ticari amaçlarla kullanılması muhtemel bu nişler bugün oldukça bakımsız haldedir. Kabaltı mekânın batısında, orta kemerlerin arasında, yarım daire formlu kemerle oluşturulmuş bir kapı açıklığı yer alır. Bu açıklığın batı yönünde de 52 parseldeki ticaret hacmine zemin kat seviyesinde açılan bir kapı yer alır.

Kabaltı hacminin girişi olan güney yönünde ikinci katta, kemer orta aksını hizalayan kemerli ve etrafı profilli taş söve ile dönülmüş bir pencere açıklığı yer alır. Pencerenin üzerinden, cephe boyunca devam eden betonarme bir hatıl geçmektedir. Hatılın üzerinde sırasıyla bir taş sırası, çatı betonarme döşeme kirişi ve cepheden ykl. 60 cm taşan döşeme görülür. Döşemenin üzerinde ise gaz beton bloklarla oluşturulmuş parapet yer alır. Yapının geçirdiği müdahaleler kronolojik olarak bu cepheden okunabilmektedir. Kabaltının kuzey cephesi de güney cephesindeki gibi

tek kemerli pencere açıklığının bulunduğu düz bir cephedir. Pencere ön cephedeki gibi profilli bir söve ile oluşturulmamıştır.

52 parselde yer alan iki katlı ticaret yapısı da oldukça sade bir cephe düzenine sahip, kesmetaştan imal edilmiş yığma bir yapıdır. Zemin katta düz atkılı, ikili düzende bir dükkân kapısı ve üst katta birbirine eş boyutlarda üç adet kemerli pencere yer alır. Beden duvarlarının üst kotunda, kabaltıda olduğu gibi ikili bir betonarme hatıl müdahalesi ve betonarme çatı plağı görülmektedir. Farklı dönemlerde, değişen ihtiyaçları karşılamak amacıyla yoğun kullanıcı müdahalesi gördüğü anlaşılan bu ticari yapılar grubu, komşu parseldeki Sayınlar Sabunhanesi ile birlikte tarihi kent merkezinde, bölgenin tipolojik geleneksel mimari dokusunu yansıtan tarihi bir panorama sunma potansiyeline sahiptir. Bu bütünsel bakış açısıyla ele alınmalı, restore edilmeli ve yeniden işlevlendirilmelidir.

Yapılara dair gözlemler ve hasar tespitleri, güvenlik gerekçeleriyle çevrelenerek kapatıldıkları için dışarıdan, yapıların içine girilemeden yapılmıştır. Gözlenen hasarlar; açıklıklar üzerinde yer alan ve düşeyde devamlılık arz eden çatlaklar, beden duvarlarının düzlem dışı hareket ederek eğilmesi ya da dönmesi, dış cidarın çekirdekten koparak duvar bütünlüğünü bozacak biçimde ayrılması, özgün döşeme ve çatıların yok olması ve yapıların hemen hepsinde görülen betonarme müdahalelerdir. Bu değerlendirmeler sonucunda 'ağır hasarlı' olarak değerlendirilen yapı grubunda yapılması gerekli ilk müdahale etrafta dağınık halde duran özgün mimari elemanlarının ve malzemesinin ayıklanıp orta vadede konservasyon sonrası kullanılmak üzere uygun bir noktaya taşınması olmalıdır. Bu aşamadan sonra yapıdaki potansiyel bozulmanın ve göçme olasılıklarının önüne geçebilmek için yapının çeşitli askı ve iskele sistemleriyle desteklenmesi gerekmektedir. Statik olarak stabil duruma getirilen yapıdan muhteseklerin ve özellikle de yapıya yük getiren betonarme eklerin uzaklaştırılması önerilebilir. Kısa ve orta vadeli bu müdahaleler sonrası daha fazla bozulması ya da malzeme kaybı yaşamasının önüne geçildikten sonra, araştırma kazılarıyla desteklenmiş detaylı bir belgeleme ve restorasyon projesi gerçekleştirilmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Ticari Yapılar				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'37"N 37°47'20"E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Ticaret				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.3. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1194 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1194 ada, 3 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen yapının girişi Temiz Sokak üzerinden 128 m² alana sahip parsel, doğu-batı yönünde uzanan bir dikdörtgen biçimindedir ve bulunduğu yapı adasının kenarında bitişik nizamlı bir konut dokusunun içinde yer alır. Az eğimli denebilecek bir arazide yükselen yapı iki katlıdır ve ykl. 3,5 m kat yüksekliğine sahiptir. Çift cidarlı moloz taş dolgulu duvar tekniğiyle kesmetaştan inşa edilen yapının özgün çatısı yok olmuş, betonarme düz döşeme ile yenilenmiştir. Geleneksel yapının ana kütlesi, parselin batı yönünde konumlanmakta, parselin doğu kısmı büyük oranda gaz beton bloklarla yenilenmiş bahçe duvarı ile çevrelenmiştir.

Yapının ve parselin giriş kapısı güney yönünde yer alan düz atkılı giriş kapısından ır. Net olarak algılanabilen tek cephesi güney cephesidir. Bu cephede üç adet ahşap lento ile oluşturulmuş kareye yakın dörtgen biçimli pencere yer alır. Yapının içine girilememiş, gözlem ve incelemeler dışarıdan yapılabilmektedir.

'Hafif hasarlı' olarak değerlendirilen yapıda beden duvarlarının kesmetaş dış cidarında görülen ve duvarların düzlem dışı hareketinden kaynaklanan deplasmanlar (özgün yerinde oynama) belirgin bir hasar olarak görülmektedir. Yapının güney cephesinde, zemine yakın seviyede yoğun

aşınma, malzeme kaybı ve çimento esaslı sıva müdahalesi gibi bozulmalar gözlenmektedir. Bu seviyede, betonarme plağın yapıya yüklediği statik yük de ilgili olarak, ezilmeye bağlı çatlaklar oluşmuştur.

Yapının deprem sonrası aldığı zararların giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarları ve açıklıklar desteklenmeli, malzeme kaybı ya da yoğun yüzey aşınması görülen özellikle zemin seviyesindeki kimi noktalarda yapısal malzeme yenilenmeli, çimento esaslı harç yapıdan uzaklaştırılmalıdır. Betonarme çatı plağı, statik açıdan yapıya zarar vermeyecek yöntemlerle yapıdan sökülmeli ve yapı hazırlanacak restorasyon projesinin prensiplerine uygun olarak onarılmalı, özgün işlevini sürdürerek kullanıma açılmalıdır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'42''N 37°47'19''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.4. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1194 Ada / 44 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1194 Ada-44 parselde yer alan ve tapu kadaströ kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen konut yapısı Muhsin Yazıcıoğlu Sokak 18 numarada yer alır. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen biçimli parsel 800 m²'lik bir alana sahiptir. 2018 yılında 'Kültür Turizm Altyapı Mali Destek Programı' kapsamında İpekyolu Kalkınma Ajansı tarafından desteklenerek onarılmış ve günümüzde bir kafe-restoran olarak kullanılmaktadır. Üç katlı, kesmetaştan inşa edilmiş geleneksel yapı, parselin ortasına tekabül edecek biçimde, doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen biçiminde bir kütledir. Çift cidarlı moloz taş dolgulu duvar tekniğiyle kesmetaştan inşa edilen yapının özgün çatı biçimi mimari dokusu yakın zamanda geçirdiği detaylı restorasyon sayesinde korunabilmiştir. Parselin geometrik olarak ortasında konumlanan ana yapının kuzey ve güney yönünde, birbirileriyle doğrudan bağlantılı olmayan, sokaktan kemerli kapı açıklıklarıyla ulaşılan iki adet bahçe yer alır. Bahçe duvarı ve ana yapı arasında güncel olarak tuvalet-mutfak gibi işlevleri karşılamak üzere inşa edilmiş tek katlı yığma ek yapılar bulunur.

Taş dış merdivenli yapının ana girişi güney yönünde, cepheyi ortalayan büyük kemerli eyvandır. Ara kattaki eyvan güncel olarak ahşap doğrama ile kapatılmıştır ve eyvan kemerin iki yönünde dörder adet kemerli dikdörtgen biçimli pencere açıklıkları yer alır. Bu cephede zemin kat seviyesinde kemerli iki kapı ve iki pencere açıklığı bulunur. Dış merdivene ve sahanlığa dayanan,

modern çardak olarak kullanılan ekler vardır. Bu cephede üst katta saçak kotuna oldukça yakın bir yükseklikte, ara kat pencere akslarını yakalayan tepe-havalandırma pencereleri yer alır. Kuzey ve güney yönünde eğimli iki yüzeyden oluşan beşik çatı, cephenin orta aksında dik yönde uzanan, güney cephesine orta aksta üçgen alınlık ile yanışyan, kırlangıç pencere formu çatı hareketi ile bölünmektedir.

Yapının kuzey cephesi en hareketli cephe'dir. Bu cephede zemin katta cepheyi yaklaşık olarak ortalayan kemerli bir kapı açıklığı ile bu açıklığın doğu ve batı yönlerinde ikişer, kare formu pencereler yer alır. Cepheyi geometrik olarak ortalayan ara kat ve birinci katlar seviyesinde devam eden, cepheden yaklaşık olarak 80 cm kadar taşan, kurşun kaplı bir cumbası vardır. Cumbanın üzerinde üç adet kemerli pencere açıklığı bulunur. Ara kat seviyesinde, cumbanın batı yönünde üç adet kemerli, doğu yönünde bir kemerli bir düz atkılı iki penceresi vardır. Cumbanın hemen doğusunda, ara katı üst kata bağlayan yığma merdivenin ve sahanlıklarının cepheden taşarak oluşturduğu bir çıkma görülür. Geleneksel Antep sivil mimarisinde yoğun görülen bu tipolojik unsur, plan düzleminde merdiven kolu ve sahanlıkların genişliklerini arttırmak ve duvar kalınlığını da bu alanlara dahil etmek üzere geliştirilmiş bir teknik olmalıdır. Bu cephedeki merdiven çıkmasının üzerinde iki adet dikdörtgen biçimli pencere konumlanır.

Yapının kısmen içine girilebilmiş, gözlem ve incelemeler büyük oranda dışarıdan yapılmıştır. Yapıda belirgin bir deprem hasarı görülmemekle birlikte, kimi noktalarda beden duvarlarının düzlem dışı hareket etmesi sebebiyle duvarın dış cidarının eğilme-dönme hareketi söz konusudur. Genel itibarıyla düzenli bakıma tabi tutulduğu ve halihazırda kullanıldığı için statik ve mimari olarak iyi durumdadır ve 'hasarsız' olarak değerlendirilmiştir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'39''N 37°47'19''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.5. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1194 Ada / 47 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

de zaman ve kötü kullanım etkisiyle hasarlı durumdayken, deprem etkisiyle çökmüştür.

Doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen biçimli kütlenin kuzey cephesinde cepheyi ortaltayan taş bir çıkma görülür. Yaklaşık 80 cm kadar cephe-den taşan çıkmanın üzerinde iki adet pencere açıklığı yer alır. Çıkmanın doğu yönünde bir, batı yönünde iki adet pencere açıklığı vardır. Aynı pencere düzeni, yapının güney cephesinde de tekrar eder.

Pazarcamii Mahallesi, 1194 ada, 47 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen konut yapısı, incelemenin yapıldığı tarihte inşaat halinde bulunmaktadır. Aynı adada 44 parselde yer alan ve yakın zamanda restore edilerek kafe-restoran olarak kullanılan yapıya batı yönde bitişik nizamda yer alan yapı güncel olarak iki, ancak özgün olarak üç katlı olmalıdır. Çift cidarlı kesmetaş duvarlarla inşa edilen yapı, büyük olasılıkla deprem öncesinde

Yapıya dair gözlemler, devam eden inşaat süreci dolayısıyla belirli bir mesafeden yapılabilmektedir. Deprem kaynaklı belirgin bir hasar tespit edilmemiş, kimi noktalarda beden duvarlarının dış cidarındaki kesmetaşlarda deplasman ve yanaşık olması beklenenecek derzlerde açılma gözlenmiştir. Sürmekte olan inşaat-rekonstrüksiyon sürecinde, yapının beden duvarlarının güçlendirilmesi ve mevcut bozulmaların giderilmesi gerekmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'39''N 37°47'18''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				İnşaat Halinde				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

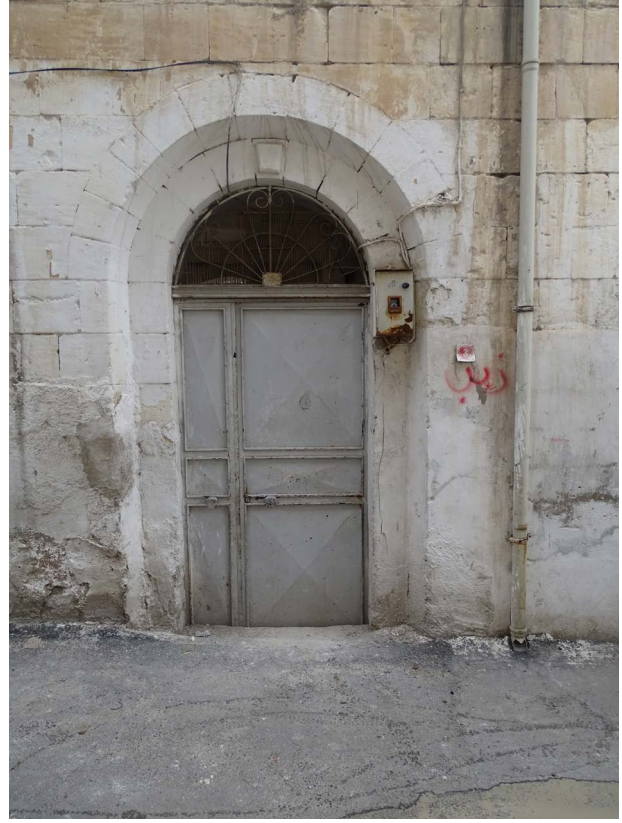
5.2.6. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1196 Ada / 11 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1196 ada, 11 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen konut yapısı Muhsin Sayınlar Sokak, 3 numarada yer alır. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan L biçimli parsel 160m²'lik alana sahiptir. Düz bir zeminde yükselen yapı, bulunduğu parselin kuzey kenarında uzanan dikdörtgen formu bir küttedir. Bir konut olarak inşa edilmiş geleneksel yapı günümüzde kullanılmamaktadır. Yaklaşık 3,5 m kat yüksekliğine sahiptir ve iki katlıdır. Kesmetaştan çift cidarlı çekirdekli duvar tekniğiyle inşa edilmiş olup, döşemeleri ahşaptandır. Yok olan özgün çatısı düz betonarme plak ile yenilenmiştir. Giriş kapısı, zemin kat seviyesinde cephenin orta aksında, iç içe düzenlenmiş iki yarım daire biçimli taş kemerden oluşturulmuştur. Bu seviyede kapının iki yönünde kare biçimli birer pencere yer alır. Üst kat seviyesinde ise, ahşap lentolu dört adet kare biçimli pencere yer alır. Bu kattaki pencerelerin boyutları ve sıklığı, geleneksel cephe

düzeninden farklılık arz etmektedir ve büyük olasılıkla daha yakın bir dönemde yapılmış bir müdahale olmalıdır. Zemin kattaki giriş kapısı kemerinin hemen üstündeki taş sırasının cephe düzleminden yaptığı düzensiz taşma da bu iki kat arasındaki dönemsel farkı vurgulayan bir durum olabilir. Cephenin zemine yakın kısmında, çimento esaslı sıva ve badana müdahalesi görülmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'39''N 37°47'19''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.7. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1201 Ada / 15 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1201 ada, 15 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında ‘avlulu kagir ev’ olarak geçen yapı Böler Sokak No:15 numarada yer alır. 415 m² alana sahip parsel, kuzey-güney doğrultusunda uzanan bir dikdörtgen biçimindedir ve bulunduğu yapı adasının kuzeydoğu köşesinde bitişik nizamlı bir konut dokusunun içinde yer alır. Düz bir arazide yer alan parselde birbirinden bağımsız birden çok farklı yapı vardır.

Çalışma kapsamında ele alınan yapı, tek katlı geleneksel, güncel olarak da özgün işlevini sürdürerek konut olarak kullanılan yapıdır. Yaklaşık 3,5 m kat yüksekliğine sahip olup kesmetaştan, çift cidarlı çekirdekli duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Yapının özgün mimari kurgusu, zaman içerisinde gördüğü kullanıcı müdahaleleriyle neredeyse yok olmuştur ve yapı oldukça niteliksiz bir görünüm sergilemektedir. Özgün çatı yok olmuş ve bölgedeki çoğu tarihi yapı gibi

düz betonarme plakla yenilenmiştir. Oldukça sade bir cephe düzenine sahip yapının düz atkılı ana girişi Böler Sokak üzerindeki, kesmetaş bahçe duvarı üzerinde yer alır. Dış cephede kapı dışında yer alan tek açıklık, batı cephesindeki dörtgen biçimli pencere açıklığıdır. Avlu cephesi de, düz atkılı iki pencere ve iki kapı açıklığı bulunan oldukça sade bir düzendedir. Bu yönde yapının beden duvarları sıva üzeri badanalıdır.

‘Hafif hasarlı’ olarak değerlendirilen yapıda gözlemlenen en belirgin hasar tipi, açıklıklar arasında kalan ve düşey sürekliliği olan duvar bölümlerinde görülen diyagonal çatlaklardır. Bazı noktalarda derz açılmaları ve kesmetaş blokların cepheye dik doğrultuda deplasmanı ile yapının beden duvarlarında, özellikle zemine yakın noktalarda görülen ezilmeye bağlı oluşmuş çatlaklar da mevcuttur. Güncel kullanıcıyla yapılan görüşmelerde, deprem sonrasında yapıda görülen hasarların tamir edildiği, iç mekânda görülen çatlakların üzerlerinin sıvandığı anlaşılmıştır.

Yapının deprem sonrası aldığı bu hafif zararların giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarları ve açıklıklar desteklenmeli, derz onarımları ve gerekli görülecek noktalarda malzeme yenilemesine gidilmelidir. Uzun vadede, mevcut betonarme çatı plağı yapıya zarar vermeyecek yöntemlerle yapıdan sökülmeli ve yapı, hazırlanacak restorasyon projesi kapsamında onarılarak özgün işlevini sürdüreceği bir versiyonda düzenlenmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Nizip			
Mahalle / Sokak					Pazarcami Mahallesi			
GPS					37°00'39"N 37°47'19"E			
Yapının yaşı					20.yy			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

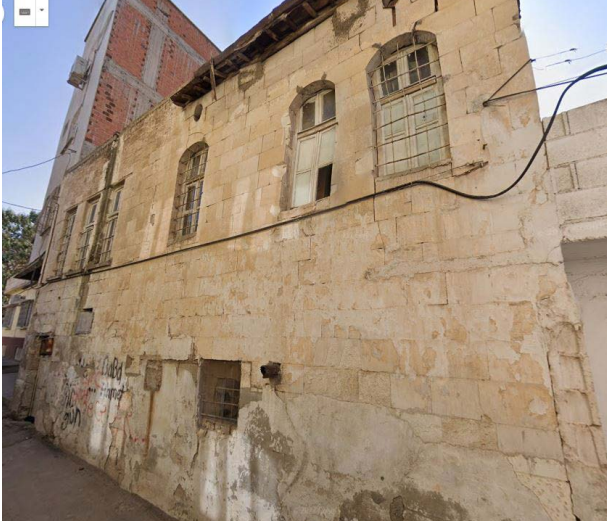
5.2.8. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1201 Ada / 28 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1201 ada, 28 parselde yer alan ve tapu kadaströ kayıtlarında 'kagir ev' olarak geçen yapının girişı Çay Sokak üzerindendir. 83 m² alan sahip parsel, kuzey-güney doğrultuda uzanan bir dikdörtgen biçimindedir ve bulunduğu yapı adasının güney kenarında bitişik nizamlı bir konut dokusunun içinde yer alır.

Az eğimli denebilecek bir arazide yükselen konut yapısı iki katlıdır ve ykl. 3,5 m kat yüksekliğine sahiptir. Çift cidarlı moloz taş dolgulu duvar tekniğıyle kesmetaştan inşa edilen yapının özgün çatısı yok olmuş, betonarme düz döşeme ile yenilenmiştir. Sadece giriş cephesinin doğu kısmında, ana kütlelin yarısı kadar bir kısımda özgün çatı sistemine ait ahşap saçak yerindedir. Bu ahşap saçığın devam ettiği kısımdaki üç pencere kemerli iken, yapının batı yönünde devam eden ve çatısı betonarme olarak tamamen yenilenmiş kısımda yer alan üç pencere düz atkılıdır. Kemerli, üç adet üst kat penceresinin birinci ve sonuncusunun üzerinde, pencere aksını takip edecek noktada birer dairesel kuştağası yer alır. Zemin kat seviyesinde

cephenin batı köşesinde yer alan düz atkılı kapı açıklığının dışında bir adet kare biçimli pencere daha yer alır. Özgün tasarımında konut olarak inşa edilmiş yapı, bugün boş durumdadır. Kesmetaştan sandık tipi duvar tekniğıyle inşa edilmiş bina kat döşemesinin, örttüğü mekânın kısa doğrultusu boyunca uzanan tomruk tipi ahşap kirişlerle taşınan ahşap döşeme olduğu görülmüştür.

Yapının içine girilemediğı ve dışarıdan inceleme yapıldığı için hasar tespitleri yalnızca güney-giriş cephesine dair gözlemlere dayanmaktadır. 'Ağır hasarlı' olarak değerlendirilen yapıda görülen belirgin deprem kaynaklı hasarlar, cephedeki açıklıkların üzerinde devam eden dikey çatlaklar, açıklıklar arasında kalan, düşey sürekliliğı olan duvar parçalarında gözlemlenen, diyagonal çatlaklardır. Özellikle cephenin doğu kısmında üst kat seviyesinde, derz açılması ve kesmetaşlarda deplasman görülmektedir. Ayrıca, zemin kat seviyesinde uygulanmış çimento esaslı sıva ve badana müdahalesi de göze çarpar.

Niteliksiz bir konut dokusunun içinde kalmış, kullanıcı müdahaleleri ve bakımsızlık etkilerine rağmen özgün temel mimari kurgusunu koruyabilmiş bu konut yapısının orta vadede sistemli bir belgeleme ve koruma sürecine tabi tutulmasının gerekliliğı açıktır. Ancak kısa vadede beden duvarlarının ve açıklıkların gerekli görülecek noktalarda bir statik proje dahilinde desteklenmesi, önemlidir. Yapının güvenlik kordonuyla çevrenip kontrolsüz insan giriş çıkışına kapatılması ve yayalar için tehlike arz edebilecek yapısal malzemenin yapıdan kontrollü uzaklaştırılması gerekmektedir. Bu malzemelerin kayıt altında uzaklaştırılarak güvenli bir noktada depolanması önerilmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'34''N 37°47'17''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.9. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1201 Ada / 32 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1201 ada, 32 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen yapının girişi Sabit Ağa Sokak üzerindendir. 205 m² alana sahip parsel, doğu-batı yönünde uzanan bir dikdörtgen biçimindedir ve bulunduğu yapı adasının kuzey kenarında, bitişik nizamlı bir konut dokusunun ortasında yer alır. Düz denebilecek bir arazide yükselen yapı iki katlıdır ve yaklaşık 3,5 m kat yüksekliğine sahiptir. Çift cidarlı moloz taş dolgu duvar tekniğiyle kesmetaştan inşa edilen yapının özgün çatısı yok olmuş, betonarme düz döşeme plağı ile yenilenmiştir. Yapının özgün ahşap döşemeleri kısmen korunmuş, sonraki dönemde inşa edilen betonarme karkas sistem de özgün ahşap döşemelerle entegre edilmiştir. Mevcut merdiven de döşemelerde kısmen görüldüğü üzere betonarme olarak yenilenmiştir.

Geleneksel yapının ana kütlesi, parselin kuzey yönünde konumlanmakta olup, yapının ana giriş kapısı cephenin batı yönündeki kemerli kapı açıklığındandır. Zemin kat seviyesinde

cephede neredeyse tamamen çimento esaslı bir harç ile sıvalıdır ve bu katta kapı dışında bir adet dörtgen biçimli pencere yer alır. Üst kat cephesinin plan düzleminde yaklaşık yarısına tekabül eden ana kütlede iki adet dörtgen biçimli ahşap lentolu pencere yer alır. Bu pencerelerin konum ve boyut olarak yapının özgün tasarımına ait unsurlar olmadığı açıktır. PVC doğramalı bu iki pencere, yapının yoğun dönüşüm geçirdiği sonraki dönem müdahaleleri ile açılmış olmalıdır. Cephenin, batı yönünde ise, zemin kat seviyesi boyunca uzanan kesmetaş özgün bahçe duvarının üzerinde konumlanan ve gaz beton bloklarla örülmüş bir duvar yer alır. Ana kütlede avlu-batı cephesinde de ahşap lento ile üretilmiş dörtgen pencere açıklıkları ve iki adet kapı yer alır. Bu cephede de kısmen çimento sıva müdahalesi ve badana görülür.

Gözlemlere dayanarak 'hafif hasarlı' olarak değerlendirilen yapıda, beden duvarlarının kesmetaş dış cidarında görülen, özellikle avlu cephesi duvarlarının düzlem dışı hareket eğiliminden kaynaklanan deplasmanlar belirgin hasarlardır. Açıklıkların üzerindeki dikey çatlaklar ve açıklıklar arasında kalan, düşey sürekliliği olan duvarlarda görülen diyagonal çatlaklar da gözlenen hasarlar arasındadır.

Deprem öncesinde gerek kullanıcı müdahaleleri gerekse de zamanın doğal etkisiyle hasar gördüğü ve mimari özgün dokusunu büyük oranda yitirdiği anlaşılan yapının deprem sonrası aldığı zararların giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarları ve açıklıklar desteklenmeli, malzeme kaybı ya da yoğun yüzey aşınması görülen zemin seviyesindeki noktalarda yapısal malzemeler yenilenmelidir. Çimento esaslı harç yapıdan uzaklaştırılmalıdır. Betonarme çatı plağı, statik açıdan yapıya zarar vermeyecek yöntemlerle yapıdan sökülmesi ve yapı, hazırlanacak restorasyon projesinin prensiplerine uygun olarak onarılmalı, özgün işlevini sürdürerek kullanıma açılmalıdır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'35''N 37°47'17''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.10. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1201 Ada / 33-34 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1201 ada, 33 ve 34 parsellerde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen yapı grubu ykl. 280 m²'lik bir alana yayılmaktadır. Zemin ve bodrum kattan oluşan, 3,5 m kat yüksekliği olan konut yapısı günümüzde kullanılmamaktadır. Düz denebilecek bir zeminde, bitişik nizamda kurgulanmış olan yapı, zaman içerisinde aynı parselde ortak bir avlu etrafında farklı yapılar eklenerek büyümüş ve bugünkü halini almıştır.

Kesmetaştan çift cidarlı sandık duvar tekniği ile inşa edilmiş yapının zemin kat döşemesi dairesel kesitli tomruklarla oluşturulmuş ahşap döşeme, çatısı ise düz çatı biçiminde yenilenmiş betonarme plaktır. Oldukça sade düzendeki iç ve avlu cephelerine rağmen özellikle üst katta, zemin döşemesi çökmüş olan, yapının özgün tasarımında ana yaşam alanı olarak kurgulanmış mekânın duvarlarında yer alan nişler ve gül ağacından oyulmuş niş kapakları ve dolaplar, geleneksel Nizip sivil mimarisinin korunabilmiş örneklerinden biri olması açısından önemlidir.

Yapının/yapı grubunun güney yönünde iki adet girişi vardır. Bunlardan ilki bahçe duvarı

üzerinde yer alan düz atkılı giriş kapısı, diğeri ana kütle üzerinde bulunan kemerli giriş kapısıdır. İki parseldeki farklı yapıların zaman içerisinde kullanıcı müdahaleleri ile birleştiği ya da ayrıldığı, oldukça organik bir plan kurgusuna sahip yapı gurubunda, özgün plan organizasyonunu ya da yapıların kronolojisini okumak oldukça güçtür ancak oldukça nitelikli bir sivil mimari örneği olduğu açıktır.

'Ağır hasarlı' olarak sınıflandırılan yapıda, açıklıkların üzerinde yer alan ve yukarıya doğru devamlılık gösteren çatlaklar, açıklıklar arasında yer alan duvar parçalarında görülen diyagonal çatlaklar, çift cidarlı beden duvarlarının düzlem dışı hareket sonucu dönmesi, eğilmesi ve yine çift cidarlı duvarlardaki dış cidarın, duvarın düzlem dışı hareketi sonucu çekirdekten koparak dökülmesi gibi belirgin bozulmalar gözlenmiştir.

Yapının aldığı hasarın giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarları ve açıklıklar desteklenmeli, malzeme kaybı ya da yoğun yüzey aşınması görülen -özellikle zemin seviyesindeki- noktalarda yapısal malzemeler yenilenmelidir. Yoğun olarak giriş cephesinde görülen çimento esaslı harç yapıdan uzaklaştırılmalıdır. Yaşam alanındaki nitelikli ahşap işçiliği yansıtan dolaplar başta olmak üzere, özgün mimari unsurlar yapıdan kontrollü biçimde uzaklaştırılmalı, restorasyon sürecinde yeniden kullanılmak üzere kontrollü bir noktaya alınmalıdır. Betonarme çatı plağı, statik açıdan yapıya zarar vermeyecek yöntemlerle yapıdan sökülmesi ve yapı hazırlanacak restorasyon projesinin prensiplerine uygun olarak onarılarak özgün işlevini sürdüreceği bir düzenlemeyle yeniden işlevlendirilmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'35''N 37°47'16''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.11. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1203 Ada / 18-19 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1203 ada, 18 ve 19 parsellerde yer alan, kadastral kayıtlarda iki farklı parsel olarak kayıt altına alınmış ve 'avlulu kagir ev' olarak geçen konut yapıları, zaman içerisinde ikiye bölünmüştür fakat orijinalinde tek bir yapıdır. Yerinde inceleme ve raporlama yapının orijinal birleşik formasyonuna uygun olarak yapılmıştır.

Toplamda 300 m²'lik alana sahip iki parsel, bu-lundukları yapı adasının güney doğu köşesinde yer alır ve yapının ana girişi Çay Sokak üzerindedir. Özgün tasarımında bir konut yapısı olan yapı bugün büyük oranda boştur, ancak zemin katı kısmen ahır ve hayvan bakım alanı olarak kullanılmaktadır. İki katlı yapı/yapı grubu zemin ve birinci katlardan oluşmakta ve kat yüksekliği iki katta da 3 m civarındadır. Kesmetaştan, çift cidarlı ve çekirdek dolgulu duvar tekniğinde inşa edilmiş yapının görülebilir durumda olan cephelerindeki tüm kapı ve pencere açıklıkları ahşap lentolu düz atkılı açıklıklardır. Ara kat döşemesi dairesel kesitli tomruklardan oluşan ahşap döşeme, çatısı ise düz betonarme plaktan sonradan imal edilmiş teras çatıdır. Çatı bu dönüşüm sonrası her cephede muhdes parapetlerle çevrilmiş durumdadır. Yapının güney cephesi, üç farklı saçak kotuna kadar yükselen beden duvarlarıyla üç farklı kademedede yükselir. En batı yöndeki, düz atkılı giriş kapısının da yer aldığı

küttelede, cepheyi ortalayacak biçimde, cepheden taşan ve olasılıkla yapının özgün tasarımında var olan balkon döşemesine ait bezemeli taş konsollar ve bu konsollara oturan ahşap döşeme kirişleri görülmektedir. Yapıya ait ikinci bir düz atkılı giriş de doğu cephesinde, yapıya sonradan eklenen modern ek kütle üzerinde yer alır. Zemin kat seviyesinde kapıları ve küçük pencereler dışında neredeyse sağır olan cepheler büyük oranda, çimento esaslı kalın bir harç ile sıvalıdır. Bu kısımda kimi noktalarda bütünlemeler de görülmektedir. Birinci kat seviyesinde ise toplamda 12 dikdörtgen biçimli pencere açıklığı vardır.

İçine girilmemiş, gözlem ve incelemeler dışarıdan yapılmıştır. 'Orta hasarlı' olarak değerlendirilen yapıda, açıklıkların üzerinde yer alan ve yukarı doğru yükselen çatlaklar, açıklıklar arasında kalan düşey ve yatayda süreklilik gösteren duvar parçalarında düzlem içi hareket sonucu oluşan diyagonal çatlaklar gözlenmiştir.

Yapı günümüzde büyük oranda boş haldedir. Deprem öncesi kullanıp kullanılmadığına dair bir bilgiye ulaşılamamıştır. Yapılacak temel müdahale mevcut bozulmaların daha da ilerlememesi için beden duvarlarının, kemerli giriş kapılarının ve pencere açıklıklarının uygun sistemlerle desteklenmesi, gerekli gözlem ve incelemeler yapıldıktan sonra ahşap döşemenin askıya alınması, desteklenmesidir. Orta vadede önerilen, yapının betonarme çatı plağından kurtarılması, özgün m alzemeye uygun çatıyla yenilenmesidir. Zemin kat seviyesinde yapılmış niteliksiz bütünlemeler ve çimento esaslı sıva müdahalesi yapıdan uygun yöntemlerle uzaklaştırılmalı, malzeme kaybının görüldüğü yerler özgün malzeme ve teknikle bütünlenmelidir. Uzun vadede yapının detaylı belgeleme sonrası restorasyon projesinin hazırlanması ve bu proje bağlamında özgün işlevini sürdürerek kullanılması en uygun koruma yöntemi olacaktır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'34''N 37°47'13''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.12. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1206 Ada / 6 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1206 ada, 6 parselde yer alan ve tapu kadaströ kayıtlarında ‘avlılu kagir ev’ olarak geçen yapı, Pazar Sokak 12 numarada yer alır. 212 m² alana sahip parsel, kuzey-güney doğrultusunda uzanan bir dikdörtgen biçimindedir ve bulunduğu yapı adasının köşesinde bitişik nizamlı bir konut dokusunun içinde yer alır. Düz bir arazide yükselen yapı iki katlıdır ve yaklaşık 3,5 m kat yüksekliğine sahiptir. Çift cidarlı moloz taş dolgulu duvar tekniğiyle kesmetaştan inşa edilen yapının özgün çatısı yok olmuştur. 6 Şubat depremleri öncesi zamanın ve bakımsızlığın etkisiyle kötü durumda olan konut yapısı, deprem sonrası aldığı hasarlarla ‘ağır hasarlı’ denebilecek bir noktaya gelmiştir. Günümüzde harabe karakterinde olup kullanılmamaktadır. Güvenlik önlemleriyle çevriliyerek girişe kapalı hale getirilen yapının içine girilememiş deprem hasar ve incelemeleri dışarıdan yapılabilmektedir. Yüksek, özgün avlu duvarıyla sokaktan ayrılan yapının döşeme sistemi ya da merdivenlerine dair herhangi bir tespit bu sebeple yapılamamıştır.

Pazar Sokak’tan kuzey yönünde ayrılan ara sokak üzerindeki kemerli giriş açıklığı özgündür ve kademeli taş bahçe duvarının kuzey kısmında yer alır. Bahçe duvarının bu kısmının arkasında da olasılıkla parselin ortasındaki avlu etrafında kurgulanmış bazı yapılar vardır. Zemin kat seviyesinde, batı cephesinde kemerli

kapı açıklığı dışında, güney cephesine yakın bir noktada kare biçimli düz atkılı bir pencere bulunmaktadır. Güney cephede de yine aynı biçimde imal edilmiş iki adet pencere yer alır. Birinci kat seviyesinde ise güney ve batı cepheslerinde ikişer pencere yer alır. Bu pencerelerden güney cephesinde olan ikisi kemerli, ara sokakta batı cephesine bakan ikisi ahşap lentolu düz atkılı pencerelerdir. Güney cephede aynı aksta yerleştirilmiş pencerelerin hizasını takip edecek biçimde, saçağa yakın kotta ortası motifli birer rozet yer alır. Batı cephesinde ise aynı kotta ve yine pencereleri hizalayacak biçimde yonca formu kuştağaları vardır. Yapının özgün çatı sistemi tamamen yok olmuştur.

‘Ağır hasarlı’ olarak değerlendirilen yapıda, açıklıkların üzerinde görülen ve yukarı doğru çıkan çatlaklar, açıklıklar arasında kalan düşeyde ve yatayda süreklilik arz eden duvar parçalarında görülen diyagonal çatlaklar, beden duvarlarının düzlem dışı hareket sonucu eğilmesi ya da dönmesi, sandık tipi beden duvarlarında dış cidarın çekirdekten ayrılarak dışa doğru hareket etmesi, şişmesi tespit edilen hasar biçimleri arasındadır. Bunlar dışında kullanıcı kaynaklı en belirgin hasar ise, yapının cephelerinde zemin kotuna yakın kısımlarda uygulanmış çimento esaslı sıva müdahalesidir.

Yapının deprem sonrası aldığı zararların giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarları ve açıklıklar desteklenmeli, malzeme kaybı ya da yoğun yüzey aşınması görülen-özellikle zemin seviyesindeki- noktalar da yapısal malzemeler yenilenmelidir. Çimento esaslı harç yapıdan uzaklaştırılmalıdır. Yapının zamanın etkisiyle tamamen yok olmaması için atılacak ilk adım, geçici de olsa bir koruma çatısıyla kapatılması olacaktır. Yerinde kalmayı başaran özgün yapı kütlelerinin ve özgün mimari parçaları korumak ve bozulmaların önüne geçmek için bu önlem elzemdir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Pazarcami Mahallesi				
GPS				37°00'36''N 37°47'17''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.2.13. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Pazarcamii Mahallesi

Ada/Parsel: 1206 Ada / 10 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Pazarcamii Mahallesi, 1206 ada, 10 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen yapı, Pazar Sokak 22 numarada yer alır. 180 m² alana sahip parsel, bulunduğu yapı adasının kuzeybatı köşesinde bitişik nizamli bir konut dokusunun içinde yer alan kareye yakın dörtgen formlu bir parsel-dir. İncelemenin konusu olan geleneksel yapı parselin kuzey ve doğru kenarları boyunca uzanan L biçimli bir kütledir ve giriş kapısının da olduğu batı cephesinde, yapıya bitişik olarak devam eden sıvalı-boyalı taş bahçe duvar ile sokaktan ayrılır.

Düz bir arazide yükselen yapı iki katlıdır ve yaklaşık 3,5 m kat yüksekliğine sahiptir. Çift cidarlı moloz taş dolgulu duvar tekniğiyle kesmetaştan inşa edilen yapının özgün çatısı yok olmuştur ve güncel çatı betonarme plak ile imal edilmiş düz bir damdır. Yörenin geleneksel mimarisinin temel malzemesi olan kireç taşından kesmetaşlarla, ortası çekirdek ile dolgulu çift cidarlı duvar tekniğinde inşa edildiği görülen beden duvarları, cephelere alın veren betonarme çatı plağına kadar yükselmekte, betonarme çatı döşemesinin üzerinde muhdes parapet, dam olarak kullanılan çatıyı her yönde çevrelemektedir.

Yapının ana girişi batı yöndeki düz atkılı kapı açıklığındandır ve zemin kat seviyesinde ikinci bir açıklık görülmektedir. Güncel olarak bir köşe parsel görünümü veren parselin aslında kuzey yönünden de bitişik nizamda olduğu ancak buradaki yapının yakın zamanda yıkıldığı mevcut izlerden anlaşılmaktadır. Yine bu yönde üst kat seviyesinde yapıya ait yedi adet pencere açıklığının varlığı, kuzey yönde yıkılmış olan yapının zemin kat seviyesinde yükseldiğini göstermektedir.

Üst kat, giriş kapısının bulunduğu batı yönde, zemin kat beden duvarından üçgen biçimli bir taşma yapmakta ancak bu taşma zemin kat ve birinci katı kaplayan sıva ve badana sebebiyle zor algılanmaktadır. Yapının üst kat seviyesinde birbirine eş, kuzey cephede yedi, batı cephede iki adet olmak üzere toplam dokuz kemerli pencere açıklığı yer alır.

Yapıya girilemediği için avlu cephesi ve varsa aynı parselde yer alan diğer kütleler ile ilgili bir yorum ya da tespit yapılamamıştır. Dışarıdan yapılan gözlem ve inceleme sonucu 'hafif hasarlı' olarak değerlendirilen yapıda görülen hasar tipi, açıklıkların üzerinde görülen ve dikey olarak yükselen çatlaklardır. Özellikle batı cephesi zemin kat seviyesindeki çimento esaslı sıva ve badana uygulaması ile yapıya yüklenen düz betonarme çatı plağı, kullanıcı kaynaklı yapıya zarar veren müdahalelerdir.

Beden duvarlarının içerden yapılacak gözlem ve incelemeler sonrası desteklenmesi önemlidir. Yapıya zemin kat seviyesinde bitişik olarak inşa edildiği anlaşılan ve bugün yıkılmış olan yapı kalıntıları uzaklaştırılmalıdır. Bu işlem sonrası bu yöndeki beden duvarında görülecek potansiyel bozulmalar ve malzeme kayıpları giderilmelidir. Statik açıdan büyük yük getiren betonarme çatı kaldırılmalı, yapı özgün tasarımına ve malzemenin doğasına uygun hafif ahşap bir çatı sistemiyle yeniden örtülmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı	Konut							
İlçe	Nizip							
Mahalle / Sokak	Pazarcami Mahallesi							
GPS	37°00'37''N 37°47'16''E							
Yapının yaşı	20.yy							
Özgün işlev	Konut							
Mevcut işlev	Konut							
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.3. Saha Mahallesi Yapıları

5.3.1. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Saha Mahallesi

Ada/Parsel: 1135 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Saha Mahallesi, 1135 ada, 3 parselde, Çay Sokak No:24'te yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak tescillenmiş yapı özgün işlevini hala sürdürmektedir ve konut olarak kullanılmaktadır. İki katlı yapı, içinde bulunduğu yapı adasının kuzey kenarında bitişik nizamdaki bir yapı sırasında yer alır.

Ykl. 3 m kat yüksekliğine sahip yapı kesmetaştan, sandık duvar tekniğinde, çift cidarlı moloz

çekirdekli duvar tipiyle inşa edilmiştir. Özgün çatı sistemi yok olmuş, betonarme düz çatı ile yenilenmiştir. Cepheden ykl. 20 cm taşan betonarme plak üzerinde tüm cepheler boyunca dönen briketten imal edilmiş parapet yer alır. Yapının kuzey cephesindeki ana girişi, üçgen alınlık biçiminde bir dış bezemenin içinde, önce düz atkılı sonra da kemerli iç içe iki açıklık biçiminde düzenlenmiş, dikkat çekici bir kapıdır. Tüm cepheler boyunca zemin kat seviyesinde oldukça kalın, çimento esaslı bir sıva uygulanmıştır.

Yapılan gözlemler sonucu yapı 'hafif hasarlı' olarak değerlendirilmiştir. Deprem kaynaklı hasar olarak açıklıklar üzerinde dikey olarak devam eden, taş derzlerini takip eden çatlaklar tespit edilmiştir. Yapının daha kapsamlı bir hasar tespiti ve mimari belgeleme çalışmasına tabii tutulup, hazırlanacak restorasyon projesi ve uygulaması sonrası özgün mimari karakterine ve bütünlüğüne kavuşturulması önerilmektedir. Mevcut hasarları gidermek amacıyla uygun görülecek noktalardan desteklenebilir, askıya alınabilir, duvarlarda derz tamiratına gidilebilir. Yapı betonarme çatı plağı ve yarattığı statik yükten kurtarılarak, imal edilecek yeni bir ahşap çatı ile koruma altına alınmalıdır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Saha Mahallesi				
GPS				37°00'33''N 37°47'16''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.3.2. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Saha Mahallesi

Ada/Parsel: 1136 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Saha Mahallesi, 1136 ada, 3 parselde yer alan yapı zemin ve üst kattan oluşan iki katlı, kesmetaştan inşa edilmiş bir konut yapısıdır. Alkan Sokak üzerindeki yapı, kuzey güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen biçimli parselin kuzey kenarına konumlanmaktadır. Ahşap kırma çatısı Marsilya tipi kiremit ile kaplanmıştır. Zemin katta, cephenin doğu kesiminde yer alan giriş kapısı ve iki adet dörtgen pencere düz atkılı; üst kat seviyesindeki altı pencereden üçü düz atkılı, üçü ise kemerli pencere açıklığı biçimindedir. Üst kat seviyesi pencerelerindeki bu biçimsel farklılık çatı sistemindeki farklılığın plandaki izdüşümüne de tekabül etmektedir. Bu durum olasılıkla yapının zaman içinde geçirdiği değişiklik ve eklentilere işaret etmektedir.

Yapıya dair gözlem ve tespitler dışarıdan yapılmıştır. Görülebildiği kadarıyla ahşap döşeme dairesel kesitli kirişlerle oluşturulmuştur. Sonradan betonarme müdahaleler görmüştür. Mevcut ahşap kirişlemeler, sonradan yapıya

eklenmiş betonarme karkas sistemin üzerine oturtulmuştur.

Gözlem ve tespitlere dayanarak yapı 'orta hasarlı' olarak sınıflandırılmıştır. Açıklıkların üzerinde dikey olarak devam eden ve taş derzlerini takip eden çatlaklar, açıklıklar arasındaki duvarlarda görülen diyagonal çatlaklar ve saçak kotuna yakın noktalarda, beden duvarları dış cidarında gerçekleşen kopma ve malzeme kayıpları yapıda gözlenen hasar tipleri arasındadır. Ayrıca zemine yakın kotlarda ezilmeye bağlı çatlaklar ve bu seviyede yoğun çimento esaslı sıva müdahalesi vardır.

Beden duvarları ve açıklıklar uygun sistemlerle desteklenmelidir. Özellikle beden duvarlarının dik istikamette kavuştuğu köşelerden desteklenmesi ve bu noktada bağlantının güçlendirilmesi önemlidir. Yapıdaki mevcut niteliksiz çatının kaldırılması, uygun form ve malzemeyle yenilenerek korunması önerilmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Saha Mahallesi				
GPS				37°00'33''N 37°47'17''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.3.3. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Saha Mahallesi

Ada/Parsel: 1136 Ada / 26 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Saha Mahallesi, 1136 ada, 26 parselde yer alan yapı zemin ve birinci katlardan oluşan iki katlı, kesmetaştan inşa edilmiş bir konut yapısıdır. Alkan Sokak üzerindeki yapı, doğu-batı doğrultusunda uzanan 104 m² alana sahip dikdörtgen biçimli parselin tamamına oturmaktadır. Kat yüksekliği iki katta da ykl. 3 m' dir.

Kesmetaştan, çift cidarlı moloz dolgulu duvar tekniğinde inşa edilen yapıya dair gözlem ve tespitler yapıya girmeden yakından yapılmıştır. Kat döşemesi dairesel kesitli ahşap kirişlerle oluşturulmuştur. Güncel çatı, ahşap konstrüksiyon üzerine muhdes sac kaplama ile inşa edilmiştir ve beşik formudur. Giriş kapısı ve her iki katta da pencere açıklıkları düz atkılıdır, üst kattaki pencerelerden dış cepheye yansıyanlar Bursa kemeri formunda ahşap lentolu, avluya bakanlar

ise düz ahşap lentoludur. Yapının içine sonradan betonarme karkas eklenmiştir ve özgün ahşap döşeme tomrukları bu betonarme karkas ile entegre olarak yeniden kullanılmıştır. Yer aldığı parselde zamanın etkilerine bağlı olarak yok olmaya yüz tutmuş özgün kimi mimari elemanlar da yer alır.

Şubat 2023 depremleri sonrası yapıda oluşmuş hasar tiplerinden en belirgini kesmetaş blokların cepheye dik olarak hareketi ve deplasmanıdır. Ayrıca, açıklıklar üzerinde ve açıklıklar arasındaki duvar parçalarında yatay ve düşey diagonal çatlaklar gözlenmiştir. Genel itibarıyla yapısal bütünlüğünü ve mimari karakteristik özelliklerini koruyan yapı 'hafif hasarlı' olarak tanımlanmıştır. Mevcut çatının yapıdan uzaklaştırılması ve nitelikli, ahşap beşik formulu çatı ile koruma altına alınması önerilmektedir.

Yazar: Murat Demirli

Yapıya ilişkin genel bilgiler

Bina adı	Konut
İlçe	Nizip
Mahalle / Sokak	Saha Mahallesi
GPS	37°00'32''N 37°47'16''E
Yapının yaşı	20.yy
Özgün işlev	Konut
Mevcut işlev	Konut

Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler

Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler

Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			

Değerlendirmenin hassasiyeti

Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	
--	--	-------------------------------------	---	--	--

Mevcut Durum	X
--------------	---

Deprem Hasarı	Gözlemlendi
---------------	-------------

Hasarsız Hafif hasarlı Orta hasarlı Ağır hasarlı kısmi / tam göçme

5.3.4. Sabunhane

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Saha Mahallesi

Ada/Parsel: 1136 Ada / 27 Parsel

Özgün İşlevi: Sabunhane

Saha Mahallesi, 1136 ada, 27 parselde yer alan sabunhane yapısı, güncel durumu itibariyle harabe halindedir ve etrafı çevrilerek girişe kapalı hale getirilmiştir. Bulunduğu yapı adasının ortasında yer alan 1110 m²'lik parsel erişim Alkan Sokak üzerindedir. Kadastro kayıtlarında 'Kagir Sabunhane ve Müştemilat' olarak tescillenmiş yapı, geniş bir avlunun etrafında düzenlenmiş farklı boyutta yapılardan oluşan önemli bir endüstri yapısıdır. Alkan Sokak üzerindeki üç katlı, ahşap kırma çatılı birim, bu nitelikli endüstri yapısının bütünlüğünü koruyarak ayakta kalan tek ögesidir.

Zemin ve üst kattan oluşan yapı, giriş cephesinin kuzey yönünde yer alır. Aynı aksta kısmen ayakta kalmış, kesmetaştan köşesi okunabilen bir yapı daha yer alır. Bu iki kütle arasında modern

malzeme ile imal edilmiş bahçe kapısı ve genişçe bir giriş kapısı vardır. Düz bir arazide yer alan yapının kat yüksekliği ykl. 3 m'dir ve döşemeleri betonarme olarak yenilenmiştir. Yapıdaki pencere açıklıkları ahşap lento ile oluşturulmuş düz atkılı dikdörtgen biçimli pencerelerdir.

Dışarıdan yapılan gözlem ve incelemeler sonucunda, yapı grubunun 'ağır hasarlı' olduğu tespiti yapılmıştır. Endüstriyel komplekse ait diğer yapılar 'göçmüş' haldedir ancak bu durum bakımsızlıkla ilgilidir. Alkan Sokak'a yüz veren ayaktaki yapıda deprem etkisiyle oluşan hasarlar, açıklıklar üzerinde yukarıya doğru devam eden çatlaklar ve döşemelerin, çatıların yok olmasıdır.

Yapının kısa vadeli koruması ya da mevcut bozulmaların ilerlemesinin durdurulması için geçici müdahaleler önerilebilir ancak bu çözümler böylesi önemli anıtsal bir yapının kurtarılması için yeterli olmayacaktır. Devrilen ve kopan mimari parçalar kontrollü biçimde güvenli bir yere alınmalı, yapı güvenlik kordonuyla çevrilmelidir. Ayakta kalan sabunhane ana üretim yapısının beden duvarları ve açıklıkları desteklenmeli ve potansiyel bozulmaların önüne geçilmelidir. Uzun erimli olarak; endüstri mirası, özellikle de sabunhane yapıları- açısından oldukça zengin olan Nizip İlçesi'nde yer alan sabunhane yapıları, bölgedeki sivil mimari örnekleriyle birlikte bütünsel bir koruma yaklaşımı içinde ele alınmalı, kültürel-sosyal amaçlarla işlevlendirilerek kamu kullanımına açılmalıdır. Bu doğrultuda gerekli araştırma kazılarının yapılması, yapının mevcut durumunun incelleme belgelendirilmesi ve gerekli mimarlık tarihi araştırmalarıyla oluşturulacak restorasyon projesi sonrası, özgün mimari kurgusuna kavuşturularak işlevlendirilmesi önerilmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Sabunhane Yapısı				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Saha Mahallesi				
GPS				37°00'33''N 37°47'16''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Sabunhane				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.4. Şıhlar Mahallesi Yapıları

5.4.1. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Şıhlar Mahallesi

Ada/Parsel: 342 Ada / 10 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şıhlar Mahallesi, 342 ada, 10 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak tescillenmiş yapının girişi Temiz Sokak üzerindedir. Güncel olarak boş haldeki yapı konut olarak inşa edilmiştir. Yapının içine girilememiş, yapıya dair gözlem ve tespitler sokaktan yapılmıştır.

Doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen formlu parselin toplam alanı 252 m²'dir. Parselin güney hattı boyunca uzanan, iki katlı, kesmetaştan inşa edilmiş yapı, parselle aynı yönde uzanan dikdörtgen biçimli bir küttedir. Kat yüksekliği ykl. 3,5 m olup, dışardan algılanabildiği kadarıyla döşemeleri ahşaptır. Marsilya kiremit örtülü çatısı kırma çatı formundadır. Yapının içinde bulunduğu parsel, girişin de üzerinde yer aldığı doğu yönde, yüksek muhdes bahçe duvarıyla sokaktan ayrılır. Bu duvar üzerindeki düz atkılı giriş kapısı dikdörtgen biçimlidir. Yapının beden duvarları çift cidarlı moloz dolgulu sandık tipi duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Güney cephenin doğu ve batı yönlerinde dış cepheye yansıyan ahşap hatıllar kullanılmıştır.

Parselin içine girilemediği için özgün yapının yalnızca sokağa yüz veren güney ve doğu cepheleri görülebilmektedir. Bu cephelerde zemin kat seviyesinde herhangi bir açıklık yoktur. Üst kat seviyesinde ise, güney cephede altı adet kemerli, dikey dikdörtgen formlu pencere, doğu cephesinde ise bir adet kare biçimli tepe penceresi yer alır. Yapının zemin kat seviyesinde, beden duvarları üzerinde bosaj benzeri bir teknikle şekillendirilmiş taş sıraları yer alır. Belli bir düzen dahilinde olmayan bu taşlar cephede dekoratif olarak da kullanılmıştır. Bu seviyede yoğun malzeme kaybı, aşınma ve muhtemelen zemin suyu yükselmesine bağlı nem problemi

görülmür. Özellikle güney cephede çimento esaslı sıva müdahalesi vardır.

Konut yapısında görülen deprem kaynaklı temel hasarlar; açıklıkların üzerinde görülen ve yukarıya doğru çıkan çatlaklar, açıklıkların arasında kalan duvar parçalarında görülen diyagonal çatlaklar, beden duvarları dış cidarının düzlem dışı hareket sonucu çekirdekten koparak düşmesi ve güneydoğu köşesinde görülen, birbirine dik doğrultudaki duvarların birleşim noktalarında görülen malzeme kaybı ve çatlaklar olarak sıralanabilir. Tüm bu tespitler doğrultusunda yapı 'orta hasarlı' olarak değerlendirilmiştir.

Yapının deprem sonrası aldığı zararların giderilmesi için düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarları ve açıklıklar desteklenmeli, malzeme kaybı ya da yoğun yüzey aşınması görülen noktalarda yapısal malzeme yenilenmeli, yapının zemin katı seviyesindeki çimento esaslı harç yapıdan uzaklaştırılmalıdır. Kısa vadedeki bu önerilerin ötesinde, yapının sistematik ve uygun bir restorasyon sürecine tabi olması temel çözüm olacaktır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Nizip			
Mahalle / Sokak					Şıhlar Mahallesi			
GPS					37°00'42"N 37°47'20"E			
Yapının yaşı					20.yy			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Konut			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.4.2. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Şıhlar Mahallesi

Ada/Parsel: 344 Ada / 5 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şıhlar Mahallesi, 344 ada, 5 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak tescillenmiş yapının girişi Kastel Sokak üzerindedir. Günümüzde kullanılmayan yapı konut olarak inşa edilmiştir. Yapının içine girilememiş, yapıya dair gözlem ve tespitler sokaktan yapılmıştır. Doğu-batı yönünde uzanan L formlu parselin toplam alanı 130 m²'dir. Üç katlı, kesmetaştan inşa edilmiş geleneksel yapının özgün çatısı yok olmuş, betonarme düz bir plakla teras haline getirilmiştir. Betonarme çatı plağının üzerine muhdes parapet eklenmiştir. Parselin doğu ucunda, betonarme olarak inşa edilmiş üç katlı bir yapı daha yer alır. Yapının düz atkılı giriş kapısı, bu iki kütleyle parselin güney hattı boyunca bağlayan, kısmen özgün, kısmen gaz beton bloklarla yenilenmiş yüksek bahçe duvarı üzerindedir. Dışarıdan, duvar kalınlıklarına bakarak, bölge genelinde olduğu üzere çift cidarlı, çekirdekli duvar tekniğiyle inşa edildiği anlaşılan yapının zemin kat seviyesinde herhangi bir açıklık görülmemektedir. Ara kat ve üst katlarda ise pencere açıklıklarının kemerli

ve dikey dikdörtgen biçimli pencereler olduğu anlaşılr.

Hafif hasarlı olarak sınıflandırılan yapının statik açıdan iyi olduğu ve mimari bütünlüğünü çatı dışında koruduğu anlaşılmaktadır. Yapıda deprem kaynaklı olarak tespit edilen hasarlar; açıklıklar üzerinde oluşan ve düşey devam eden çatlaklar ve yanaşık derzli kesmetaşlarda görülen deplasmanlardır. Zemin kat seviyesinde taş yüzeylerinde ezilmeye bağlı çatlaklar da görülmüştür. Bu hasar, özgün çatısı yok olmuş ve betonarme plakla yenilenmiş tüm benzer yapılarda, bu eklentinin verdiği yük sebebiyle görülen bir bozulma türüdür. Yapının deprem sonrası aldığı hasarların giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarları ve açıklıklar desteklenmeli, malzeme kaybı ya da yoğun yüzey aşınması görülen, özellikle zemin kat seviyesindeki yapısal malzeme yenilenmeli, çimento esaslı harç yapıdan uzaklaştırılmalıdır. Orta vadede, yapının hazırlanacak sistemli bir restorasyon projesi kapsamında detaylı bir onarım sürecine girmesi önerilmektedir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Şıhlar Mahallesi				
GPS				37°00'43''N 37°47'21''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.4.3. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Şıhlar Mahallesi

Ada/Parsel: 344 Ada / 7 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şıhlar Mahallesi, 344 ada, 7 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir ev' olarak geçen yapı, Kastel Sokakta konumlanır. 108 m² alana sahip parsel, bulunduğu yapı adasının güney kenarında, ters L biçimli bir parseldir. Günümüzde boş haldeki yapı konut olarak inşa edilmiştir. Yapının içine girilememiş, yapıya dair gözlem ve tespitler sokaktan yapılmıştır. Kesmetaştan, sandık tipi duvar tekniğiyle inşa

edilmiş konut yapısı iki katlıdır ve kat yükseklikleri ykl. 3,5 m'dir. Az eğimli bir arazide konumlanmış yapının döşemeleri ahşaptır ve özgün çatısı yok olmuş, betonarme plakla düz olarak yenilenmiştir. Zemin kat seviyesinde yoğun kullanıcı müdahalesine uğradığı anlaşılan yapının, sokağa yansıyan cephesinde düz atkılı giriş kapısı ve dörtgen biçimli tepe penceresi yer alır ve büyük oranda çimento esaslı bir harç ile sıvanmış durumdadır. Zemin kat beden duvarından üçgen çıkma ile taşan üst katta iki adet dikdörtgen pencere açıklığı yer alır. Düz atkılı pencere ve kapı açıklıklarının lentosu ahşaptır. Üst kattaki üçgen çıkmanın konsol taş dizisi üzerinde ahşap hatıl bulunur.

Dışarıdan yapılan inceleme ve gözlemlere dayanarak 'ağır hasarlı' olarak değerlendirilen yapının, 6 Şubat depremleri öncesinde de yanlış kullanıcı müdahaleleri sebebiyle hasarlı aldığını söylemek mümkündür. Açıklıklar arasında kalan duvar parçalarında, yatayda ve düşeyde sürekliklik arz eden diyagonal çatlaklar, çift cidarlı beden duvarlarının düzlem dışı hareketi sonucu dış cidarın çekirdekten kopması, birbirine dik bağlanan duvarların birleşim noktalarında görülen üçgen biçimli çatlaklar yapıda tespit edilen deprem sonrası hasar tipleridir.

Yapının düzlem dışı hareket eğiliminde olan beden duvarlarının ve açıklıklarının desteklenmesi, malzeme kaybı ya da yoğun yüzey aşınması görülen noktalarda yapısal malzeme yenilemeleri yapılması önerilmektedir. Ek olarak zemin kat seviyesindeki çimento esaslı harç kullanımı sonlandırılmalıdır. Betonarme çatı plağı, statik açıdan yapıya zarar vermeyecek yöntemlerle sökülmeli ve yapı hazırlanacak restorasyon projesinin prensiplerine uygun olarak onarılmalıdır.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Nizip			
Mahalle / Sokak					Şıhlar Mahallesi			
GPS					37°00'43''N 37°47'21''E			
Yapının yaşı					20.yy			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Kullanılmıyor			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum								
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

5.4.4. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Şıhlar Mahallesi

Ada/Parsel: 356 Ada / 12 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Şıhlar Mahallesi, 356 ada, 12 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'kagir ev' olarak tescillenmiş yapının girişi Sait Sokak 26 numaradandır. Günümüzde kullanılmayan yapı oldukça nitelikli ve gösterişli bir konaktır. Yapının içine girilememiş, yapıya dair gözlem ve tespitler sokaktan yapılmıştır.

Kuzey-güney yönünde uzanan dikdörtgen formlu parselin toplam alanı 98 m²'dir ve düz betonarme damlı yapı bulunduğu parselin tamamını kaplamaktadır. Zemin, ara ve üst katlardan oluşan üç katlı yapı, zemin katta kaba yonu, diğer katlarda kesmetaştan, çift cidarlı çekirdekli duvar tekniğiyle inşa edilmiştir. Oldukça yoğun kullanıcı müdahalesine maruz kaldığı anlaşılan yapının kat döşemeleri ve çatısı betonarme olarak yenilenmiştir. Ara kat ve üst kat seviyesinde simetrik olan cephe düzeni, zemin katta bozulmaktadır. Zemin kat seviyesinde

cepheyi ortalayan düz atkılı giriş kapısının kuzey yönünde iki adet düz atkılı kapı ve bir pencere, güney yönünde iki adet pencere yer alır. Bu kat neredeyse tamamen çimento esaslı bir harç ile sıvalı olduğundan yapının özgün zemin kat cephe düzenine dair net bir yorumda bulunmak zordur. Fakat tüm katlar boyunca simetrik bir düzende tasarlanmış cephenin zemin katta da orta aksa göre simetri arz etmesi muhtemeldir ve güncel durum kullanıcı müdahalelerinin bir sonucu olmalıdır.

Ara katta orta aksta düz atkılı, kaş kemer formunda bir kapı ve bu kapıya göre iki yönde simetrik düzenlenmiş üçer adet yine düz atkılı pencere açıklığı yer alır. Kapının açıldığı balkon döşemesi betonarme olarak yenilenmiştir. Bu katta her bir açıklığının üzerinde, lento sırasının üzerinde sağır kemer hissi veren, kilit taşı formu birer taş yer alır. Bu taş sırasının hemen üzerinde ise, tüm cephe boyunca dışarıya yaklaşık 80 cm kadar taşan betonarme üst kat döşemesi yer alır. Üst kat seviyesinde cepheye paralel olarak çıkan döşeme, düşeyde köşelerde ve cepheyi üç eşit parçaya bölecek biçimde ince kolonlarla çatı betonarme plağına bağlanmaktadır. Orta aks bir balkon olarak bırakılmışken, kuzey ve güney kısımlar ahşap duvarla kapatılmış ve cumba haline getirilmiştir. Yapının özgün tasarımına ait olmayan bu düzenleme, kendi içerisinde estetik değeri yüksek ve nitelikli bir müdahale gibi görülmektedir. Bu anlamıyla bir dönem eki

olarak değerlendirilebilir. Üst kat seviyesinde bir eyvan biçiminde düzenlenmiş orta akstaki balkon kısmı, ortada büyükçe kemerli bir açıklık ve bu açıklığa göre simetrik iki adet düz atkılı, hafifletme kemerli pencere açıklığıyla düzenlenmiştir. Orta kemer yarım daire formu profilli bir kemer iken, pencerelerin üzerlerinde yer alan, alınları ahşap birer kapak ile kapatılmış olan kemerler sivri kemer formundadır. Üç açıklığın da üzengi seviyesinde aynı kotta yatayda devam eden profilli bir silme yer alır.

Konut yapısında görülen deprem kaynaklı temel hasarlar; açıklıkların üzerinde görülen ve yukarıya doğru çıkan çatlaklar ile özellikle yapının zemine oturduğu noktalara yakın taş yüzeylerinde hissedilen ezilmeye bağlı çatlaklardır. Dışarıdan yapılan gözlemlere göre bunun ötesinde bir deprem hasarı almamış olan yapının statik durumu ve mimari bütünlüğü iyi durumdadır. Yapıda uygunsuz kullanıcı müdahaleleri olarak tanımlanabilecek hasarlar da vardır.

Yapı hasarlarının giderilmesi için açıklıklarının, ana kütesinin ve beden duvarlarının belli bölümlerde desteklenerek statik dayanımının arttırılması önerilebilir. Ölçek ve mimari kurgu açısından oldukça nitelikli görülen bu yapının yok olmaması için hassas bir belgeleme ve restorasyon projesine konu edilmesi ve uygun yöntemlerle özgün mimari kimliğine kavuşturularak hayata kazandırılması önemlidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Nizip				
Mahalle / Sokak				Şıhlar Mahallesi				
GPS				37°00'41''N 37°47'22''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

6. İslahiye İlçesi

6.1. Yesemek Mahallesi Yapıları

6.1.1. Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Yesemek Mahallesi

Ada/Parsel: 112 Ada / 6 Parsel

Özgün İşlevi: Antik Taş Ocağı

Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi, Gaziantep ili, İslahiye ilçesi, Yesemek Köyü'ndedir. Volkanik dolerit/bazalt kayalardan oluşan Karatepe'nin batı eteklerinde bulunan tarihi alan 2012 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alınmıştır. Tarihi taş atölyesi, 19. yy'ın son çeyreğinde Avusturyalı arkeolog Felix von Luschan tarafından keşfedilmiştir. Alandaki kazılar 1958-1961 yıllarında Profesör Bahadır Alkım ve sonrasında 1988-1991 yıllarında İlhan Temizsoy yürütücülüğünde gerçekleştirilmiştir. 2021 yılında Prof. Dr. Atilla Engin'in yürütücülüğünde başlanan kazı çalışmaları halen devam etmektedir.

Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi, civardaki kentlere gönderilmek üzere heykellerin ve kabartmaların üretildiği bir taş ocağıdır. Alanda çok sayıda heykel, kabartmalı ortostat, sütun ve sütun kaideleri ve taslak haldeki farklı ebatlarda ve şekillerde büyük taş blokları görülür. Taş

atölyesi MÖ. II. ve I. binde faaliyet göstermiştir (Temizsoy 1991, 299).

Tarihi alan, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmemiştir. Birinci derece arkeolojik SİT alanı olan Yesemek Açık Hava Müzesi'nin birkaç kilometre ötesinde planlanan ve inşaatı durdurulan sulama göleti projesinin arkeolojik peyzajı zedelediği görülmüştür.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı		Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi						
İlçe		İslahiye						
Mahalle / Sokak		Yesemek Mahallesi						
GPS		36°54'16.6"N 36°44'44.1"E						
Yapının yaşı		M.Ö. 14. yy						
Özgün işlev		Taş ocağı ve heykel atölyesi						
Mevcut işlev		Müze						
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü					BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

6.1.2. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Yesemek Mahallesi

Ada/Parsel: 112 Ada / 9 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Yesemek Mahallesi, 112 ada, 9 parselde konumlanır. Yapı, Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi'nin komşu parselinde, atölyenin üzerinde bulunduğu Karatepe'nin batı yamacındadır.

Metruk haldeki tek katlı kagir konut, L formundadır; uzun kenarı doğu-batı doğrultusunda uzanır ve ondulin sac kaplı ahşap kırma çatı ile örtülüdür. Yapının beden duvarları toprak harç kullanılarak inşa edilmiş çift cidarlı moloz taş örgüdür; açıklıkların etrafında kesmetaş kullanılmıştır. İç mekânlarda kerpiç sıvalı duvar yüzleri badanalıdır. Duvarlardaki pencere ve kapı açıklıkları ahşap lentoludur. Yapının güney cephesindeki ahşap sundurma ve önündeki avlu kısmı gündelik hayatın geçtiği alandır.

Yapı, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Deprem öncesinde terkedildiği anlaşılan yapı uzun süredir bakımsız kalmıştır. Çatıdaki hasarlar bozulma sürecini hızlandırmış olmalıdır. Depremde düzlem dışı davranışa bağlı olarak

kuzey cephe üst kısmı dışarı doğru devrilmiştir. Benzer biçimde yapının güneydoğu tarafındaki mekânının duvarlarında da önemli kayıplar bulunur. Yapının genelinde çift cidarlı moloz taş duvar örgüsünde duvar bütünlüğünün kaybedildiği ifade edilebilir. Duvarlarda derz açılmaları ve çatlaklar dikkati çeker.

Bakımsızlık ve buna bağlı malzeme bozulmaları, ahşap çatıda hasarlar ve yağmur suyunun

yapıdan uzaklaştırılamaması tespit edilen diğer sorunlardır. 1. derece arkeolojik sit alanının komşuluğunda bulunan ve kültür varlığı niteliği taşıyan konutta bozulma sürecinin yavaşlatılabilmesi için öncelikle çatının elden geçirilmesi gerekmektedir. Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla

düzlem dışı hasarlarla ilgili önlemlerin alınması ve açıklıkların ahşap elemanlarla desteklenmesi önerilmektedir. Yapının geleneksel sivil mimarlık örneği olması nedeniyle Gaziantep Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca incelenmesi, özgünlük ve korunmuşluk durumu göz önünde bulundurularak tescile önerilmesi değerlendirilmelidir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				İslahiye				
Mahalle / Sokak				Yesemek Mahallesi				
GPS				36°54'13.9"N 36°44'45.5"E				
Yapının yaşı				19. yy sonu-20. yy başı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü			X		Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü					BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı					Gözlemlendi			

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

6.2. Alaca Mahallesi Yapıları

6.2.1. Öztürkler Konağı

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Alaca Mahallesi

Ada/Parsel: 127 Ada / 1-2-3-15 Parsel

Özgün İşlevi: Konak

Alaca Mahallesi, 2012 yılındaki yasa değişikliğinden önce Alaca Köy olarak bilinen ykl. 200 kişilik nüfusuyla küçük bir yerleşimdir. Köy içinde, 127 ada, 1-2-3-15 parsellerde konumlanır. Tarihi kagir yapı “Öztürkler Konağı” ismiyle bilinmektedir. Bu konak, köydeki en büyük ölçekli yapıdır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerine göre parselde iki katlı yapı ile ahır ve samanlık da bulunmaktadır.

Tarihi konak, bitişik iki yapıdan oluşur. Bu yapılardan ilki, parsellerin doğu tarafında kuzey-güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen formdaki (ykl. 10x25 m) iki katlı kagir binadır. Bu yapı, ahşap döşeme sistemine sahiptir ve ondulin sac kaplı ahşap kırma çatı ile örtülüdür. Konağın avluya bakan batı cephesi hem mimari düzeni hem de yapım malzemeleri ve teknikleri açısından birbirinden oldukça farklı karakterde iki kata sahiptir. Zemin kat cephesi, merkezde sivri kemerli giriş holü ve her iki yanında düz

atkılı pencere ve kapı açıklarının nispeten simetrik biçimde tekrarlandığı bir düzendedir. Kaba yonu taş örgü masif beden duvarlarında bazalt kullanılmıştır. Açıklıkların kenarlarında ve kemerde duvar örgüsü kesmetaşa döner. Cephede açıklıklar yekpare bazalt lentolu, giriş holündeki açıklıklar ise ahşap lentoludur. Ahşap doğramalı pencerelerde demir parmaklıklar bulunur. Konağın üst kat mekânları arasındaki ilişkiyi sağlayan

ahşap dış sofası, cephede katları birbirinden ayıran önemli bir mimari öğedir. Sofanın beden duvarından dışarı doğru uzanan konsollarında, demiryollarında rayların yükünü balast tabakasına aktaran çelik traversler kullanılmıştır. Konstrüksiyonda devşirme malzeme olarak kullanılan traversler üzerindeki “Hoesch 1912” yazısı, bu elemanların merkezi Dortmund’da bulunan ve 1871 tarihinde Leopold Hoesch tarafından kurulan önemli bir çelik ve madencilik şirketi olan Hoesch AG tarafından üretildiğini göstermektedir. Çelik konsollar üzerindeki dik-dörtgen kesitli ahşap kirişler kabaca işlenmiş, kaplama ise hızardan geçirilmiş malzemedir. Birinci kat cephesinde, iki sıra bazalt kesmetaş dizisinin üzerinde iyi şekillendirilmiş kireçtaşı dizileri gelir. Örgü içinde biri açıklık ortasında, biri kemer üzengi kotunda ve bir diğeri açıklık üzerinde olmak üzere tüm cephede süreklilik arz eden kırmızı taş dizileri dikkati çeker. Cephenin merkezindeki sivri kemerde de aynı taş cinsi kemer taşlarından kullanılarak almaşık bir

görüntü elde edilmiştir. Bu kotta, cephedeki tüm açıklıklar kemerlidir. Ahşap sofanın korkuluğu ve çatı saçağına uzanan başlıklı dikmeleri bulunur. Sofanın ahşap kaplamasının üzerinde ince bir şap tabakası mevcuttur.

Konağın ikinci yapısı, parsellerin kuzeybatı tarafında kare formdaki (ykl. 15x15 m) iki katlı kagir binadır. Yapının, diğer konut ile karşılaştırıldığında daha yakın tarihli olduğu ifade edilebilir. Bina, ahşap döşeme sistemine sahiptir ve Marsilya kiremitli ahşap kırma çatı ile örtülüdür. Yapının üst kat mekânlarında döşeme ve tavanlar ahşap, duvarlar sıva üzeri boyalıdır.

Yapı, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Hem cephelerde hem de yapının içindeki duvarlarda derz açılmaları ve çatlaklar görülür. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan yapının güney bölümü kritik durumdadır. Güney cephe, düzlem dışı hareket ederek devrilmiştir. Birbirine dik bağlanan duvarlarda düşey çatlaklar ve ayrılmalar bulunur. Metruk haldeki yapı bakımsızdır; zamanın etkisiyle malzeme bozulmaları meydana gelmiştir. Kullanıcı müdahaleleri ile ilişkili nitelsiz ekler ve onarımlar göze çarpar.

Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması için özellikle yapının güney bölümünde geçici yapısal önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu bölümde kısmi askılama yapılarak ani göçmelerin önüne geçilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Devrilen ve etrafa saçılan yapı malzemeleri ayıklanmalı ve tasnif edilmelidir. Konağın belgelenecek mimari ve yapısal özelliklerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. Yapının geleneksel sivil mimarlık örneği olması nedeniyle Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca incelenmesi ve tescil kaydı yok ise tescillenmesi için gerekli sürecin başlatılması önerilmektedir. Cephelerdeki yazıtlı ve işlemeli levhaların projeye dayalı restorasyon uygulamaları tamamlanıncaya dek Müze uzmanlarınca güvenli bir noktaya taşınması faydalı olacaktır.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Öztürkler Konağı				
İlçe				İslahiye				
Mahalle / Sokak				Alaca Mahallesi				
GPS				36°59'19.1"N 36°49'53.1"E				
Yapının yaşı				19. yy sonu - 20. yy ilk yarısı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı					Gözlemlendi			

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

6.2.2. Konak

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Alaca Mahallesi

Ada/Parsel: 127 Ada / 11 Parsel

Özgün İşlevi: Konak

Köy içinde, 127 ada, 11 parselde yer alan tarihi kagir konaktır. Bu konak, güneyindeki “Öztürkler Konağı” olarak bilinen yapıyla beraber, köydeki diğer yapılardan daha büyük ölçektedir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerine göre parselde iki katlı konutla beraber ahır da bulunmaktadır.

İki katlı kagir konut dikdörtgen formdadır, doğu-batı doğrultusunda uzanır ve alaturka kiremit kaplı ahşap kırma çatı ile örtülüdür. Moloz taş örgü beden duvarlarında ahşap lentolu pencere ve kapı açıklıkları bulunur. Yapı köşelerinin berkitilmesi için iri bloklar şaşırtmalı biçimde kullanılmıştır. Yapı, ahşap döşeme sistemine sahiptir. Üst kat mekânlarında döşeme kaplamaları şap, duvarlar sıva üzeri boyalı ve tavanlar ahşaptır.

Güney cephesine sonradan eklenen kütle, betonarme merdiven sahanlığı ve sahanlığı taşıyan moloz taş örgü duvarlardan meydana gelir. Cephenin merkezindeki bu kütle, doğu kenarından merdiven basamakları çıkılarak sahanlığa

ulaşır. Sahanlıktan, güney cephenin merkezinde bulunan ve olasılıkla sonradan kapatılan kemerin altındaki çift kanatlı ahşap kapıdan birinci kata giriş yapılır. Avludan merdiven sahanlığının betonarme döşemesi altından devam edildiğinde ise yapının zemin kat mekânlarına açılan hole ulaşılır.

Yapı, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmiştir. Hem cephelerde hem de yapının içindeki duvarlarda derz açılmaları ve çatlaklar görülür. Güney cephesinin batı köşesinde görülen düşey çatlak,

batı cephesinin düzlem dışı hareketi ile ilişkilidir. Birbirine dik bağlanan duvarlarda düşey çatlaklar ve ayrılmalar bulunur. Moloz taş örgüde taşların yerlerinden oynadığı ve duvardan ayrıldığı, kesit kayıplarına varan yapısal hasarların ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Metruk haldeki yapı bakımsızdır; zamanın etkisiyle malzeme

bozulmaları meydana gelmiştir. Çatı, bakımsızlık nedeniyle hasarlıdır. Yapıda bir diğer koruma sorunu, yakın dönem kullanıcı müdahaleleri ile ilişkili niteliksiz ekler ve onarımlardır.

Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla düzlem dışı hasarlarla ilgili geçici önlemlerin alınması ve açıklıkların ahşap elemanlarla desteklenmesi önerilmektedir. Ara duvarlarda bütünlüğünün zedelendiği noktalarda döşemenin desteklenmesi, duruma göre kısmi askılama yapılması ani göçmelerin önüne geçebilir. Yapının geleneksel sivil mimarlık örneği olması nedeniyle Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca incelenmesi ve uygun görülürse tescillenmesi değerlendirilebilir. Ancak her durumda konağın belgelenerek mimari ve yapısal özelliklerinin kayıt altına alınması gerekmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konak				
İlçe				İslahiye				
Mahalle / Sokak				Alaca Mahallesi				
GPS				36°59'20.0"N 36°49'53.5"E				
Yapının yaşı				20. yy ilk yarısı				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü			X		Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü					BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

6.2.3. Konut

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Alaca Mahallesi

Ada/Parsel: 122 Ada / 12 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Köy içinde, 122 ada, 12 parselde geleneksel bir kagir konut bulunmaktadır. Yapının 400 m² büyüklüğündeki dikdörtgen parseli, doğu-batı doğrultusunda uzanır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerine göre parselde konutla beraber ahır ve samanlık da bulunmaktadır. Ancak bu ekler alanda algılanamamıştır.

Yapı, dışarıdan algılanabildiği kadarıyla birbirine paralel uzanan iki dikdörtgen mekândan oluşur. Bu mekânları kalın bir duvar ayırır. Düz damlı ve tek katlı konutun beden duvarları moloz taş örgüdür. Örgüde toprak harç kullanılmıştır. Duvarlardaki az sayıdaki açıklık düz atkıdır. İç mekânlarda duvar yüzeyleri toprak sıvalı ve badanalıdır. Toprak dam, ahşap kirişlerle taşınır. Yuvarlak kesitli kirişler ile toprak tabakası arasında küçük kesitli dallar ve yapraklar görülür. Kirişlerin açıklığı daha güvenli geçebilmesi için mekân ortasında başlıklı dikmeleri bulunan 25-30 cm çapında ana kiriş kullanılmıştır. Damı taşıyan kirişler bir ucundan beden duvarına, diğer ucundan söz konusu ana kiriş üzerine oturur.

Yapıda 6 Şubat 2023 depremleriyle ilişkili ağır hasarlar bulunmaktadır. Moloz taş örgüde hem harç kalitesinin düşük olması hem de kesiti geçen iri taşların kullanılmaması önemli bir zafiyettir. Depremde duvar bütünlüğünün yitirildiği, örgünün dağıldığı dikkati çekmektedir. Toprak

damı taşıyan kirişlerle beden duvarları iyi ilişkilendirilmediği için bazı duvarların düzlem dışı hareket ederek devrildiği görülmüştür. Dikkati çeken bir diğer koruma sorunu, yakın dönemdeki kullanıcı müdahaleleri ile ilişkilendirilebilecek niteliksiz ekler ve onarımlardır.

Artçı depremlerde mevcut hasarların daha fazla büyümemesi ve yapısal bütünlüğün sağlanması amacıyla düzlem dışı hasarlarla ilgili geçici önlemlerin alınması ve açıklıkların ahşap elemanlarla desteklenmesi önerilmektedir. İvedilikle gerçekleştirilebilecek en kritik önlem, yapının düz damından suyun bir biçimde uzaklaştırılmasıdır. Bunun için basit bir branda tipi örtü kullanılabilir. Yapıda toptan göçme yaşanmadan önce yapının belgelenmesi ve böylece mimari ve yapısal özelliklerinin kayıt altına alınması gerekmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				İslahiye				
Mahalle / Sokak				Alaca Mahallesi				
GPS				36°59'17.7"N 36°49'55.3"E				
Yapının yaşı				20. yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Konut				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü		X			Ahşap			X
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü					BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

7. Nurdağı İlçesi

7.1. Bey Mahallesi Yapıları

7.1.1. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Bey Mahallesi

Ada/Parsel: 178 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Bey Mahallesi, 178 ada, 3 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'bahçeli kagir ev' olarak tescillenmiş yapı ykl. 1700 m²'lik L biçimli bir parselde, parselin güney köşesinde konumlanır. Düz bir arazi parçasında zemin üstü iki katlı olarak inşa edilen konut yapısı ykl. 3.5 m kat yüksekliğine sahiptir ve depremde büyük ölçüde yıkıldığı için güncel olarak, kullanılamaz durumdadır.

Kesmetaştan sandık duvar tipinde inşa edildiği anlaşılan yapının döşemeleri ahşaptır ve 15 cm çapında, yaklaşık 50 cm aks aralığı ile yerleştirilmiş kirişlerle oluşturulmuştur. Ahşap çatı sistemi kırma formundadır ve muhdes membran ile kaplıdır. Deprem etkisiyle zemin kat ile ara kat döşemesi görünür hale gelmiştir. Özgün ahşap kirişlemelerin üzerine dökülen yaklaşık 10 cm yüksekliğindeki şap ve bu şapın üzerine blokaj gibi yerleştirilmiş moloz taşlar ve bu dolgunun üzerine dökülmüş ikinci bir şap tabakasından oluşan döşeme, yapının geçirdiği müdahale safhalarını gösterir niteliktedir.

Yapı 'ağır hasarlı' olarak değerlendirilmiş, mevcut durumdan ötürü inceleme ve tespitler dışarıdan yapıya yakın bir noktadan yapılmıştır. Yapının hasarlı olarak da olsa ayakta kalabilen kısımları üzerinden yapılan değerlendirmede; açıklıkların üzerinde görülen ve düşey olarak devam eden çatlaklar, açıklıklar arasında kalan duvar parçalarında görülen diyagonal çatlaklar, beden duvarlarının düzlem dışı hareket ederek devrilmesi, çift tabakalı duvarlarda dış cidarın

çekirdekten koparak yıkılması tespit edilen hasar tipleri arasındadır. Ancak noktasal bu tespitlerin ötesinde yapı genel olarak harabe karakterindedir ve bu hasar ve bozulmalar tekil olarak müdahale edilebilecek durumda değildir.

Yapı hasarlarının giderilmesi için; çalışılabilir düzeyde stabil hale getirilmesi, özgün mimari eleman ve malzemenin ayıklanması, kullanılabilecek durumda olanların uygun bir ortamda muhafaza edilmesi gerekmektedir. Her an düşebilecek durumdaki malzemenin yapıyı sarsmayacak yöntemlerle yapıdan uzaklaştırılması ve yapının çevrelenerek yağmaya ve kontrolsüz insan girişine kapatılması önemlidir. Detaylı belgeleme sonrası hazırlanacak restorasyon-rekonstrüksiyon projesi doğrultusunda yapı, ayakta kalan kısımlarının sağlamlaştırılıp kullanılması prensibi üzerinden yeniden inşa edilmeli ve özgün işleviyle hayatına devam etmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı					Konut			
İlçe					Nurdağı			
Mahalle / Sokak					Bey Mahallesi			
GPS					37°10'27"N 36°55'24"E			
Yapının yaşı					20. yy			
Özgün işlev					Konut			
Mevcut işlev					Terk edilmiş			
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	
Kabayonu taş örgü			X		Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü					BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

8. Araban İlçesi

8.1. Gümüşpınar Mahallesi Yapıları

8.1.1. Karasu Köprüsü / Septimius Severus Köprüsü

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Gümüşpınar Mahallesi

Ada/Parsel: 107 Ada / 3 Parsel

Özgün İşlevi: Köprü

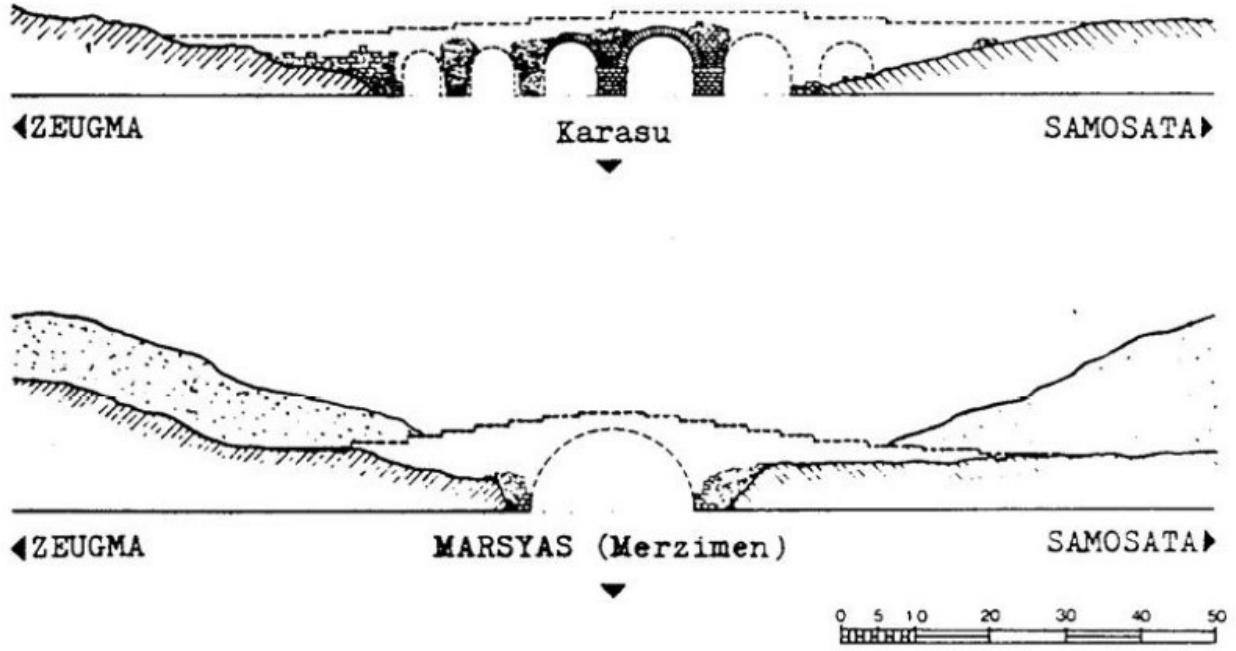

Karasu Köprüsü, Gaziantep ili, Araban ilçe merkezinin 18 km batısında, Gümüşpınar Mahallesi'nin yaklaşık 1,3 km güneydoğusunda, Karasu (Süpürgüç) Çayı'nı geçen tescilli bir köprüdür. Karasu Çayı, Fırat Nehri'nin küçük kollarından biridir. Yapı, Süpürgüç Köprüsü, Akbudak Köprüsü, Septimius Severus Köprüsü ve Kırık Köprü olarak da adlandırılmaktadır. Köprü'nün bakım ve onarımından Karayolları Genel Müdürlüğü sorumludur.

Anthony Martin Comfort, köprü'nün ilk kez 19. yy başında bölgeyi ziyaret eden Chapot tarafından rapor edildiğini ifade eder (Comfort 2008, 89-90). Wagner, köprüde incelemeler yaparak bazı ayrıntılarını yayınlamış ve köprü'nün yakınlarında bulunan pişmiş toprak parçalarından yapının IV Scythica Lejyonu tarafından inşa edildiğini aktarmıştır (Wagner 1977, 521). Roma İmparatoru Septimius Severus Dönemi

(193-211) inşa faaliyetleri ile bağlantılı olabileceği düşünülen köprü, Blömer ve Winter'e göre daha eskidir ve bu dönemde yeniden inşa edilmiş olabilir (Kaya 2017, 101). Özellikle Septimius Severus ve II. Constantius dönemlerinde (337-261) Kuzey Mezopotamya ve Osrhoene'de olduğu gibi, Roma sınır bölgelerinde taş köprüler koşulların istikrarlı olduğu, yeniden yapılanma ve yol yapım programları devam ederken inşa

edilmişlerdir (Comfort 2010, 317). MS 1. yy ikinci yarısından itibaren imparatorluğun doğu sınırı olarak kabul edilen Fırat Nehri'nin batısında konuşlanan lejyonlar da öncelikle yollar ve nehrin kolları üzerine köprüler inşa etmişlerdir (Derinoğullu 2021, 1).

Karasu Köprüsü, Dolikhe-Samosata (Dülük-Samsat) arasındaki Roma yolu üzerinde bulunur. Kuzeybatı-güneydoğu yönünde uzanan çok açıklıklı köprüden günümüze sadece bir kemeri ulaşmıştır. 19. yy son çeyreğine

tarihlenen bir fotoğrafta yapının harap vaziyette olduğu ancak daha fazla kemerinin ve kuzeydeki tempan duvarının kısmen ayakta olduğu görülmektedir. Köprü, iri kesmetaş bloklarla inşa edilmiştir. Örgüde, kesmetaş blokların gerisinde harç ve moloz taştan oluşan çekirdek kısmı bulunur.

Karasu Köprüsü, Roma dönemi yol ağı ve ticaret güzergahları hakkında bilgiler sunan korunması gerekli kültür varlığıdır. Köprü'nün restorasyon uygulama işi Karayolları Bölge Müdürlüğü'nün 2015 yılında düzenlediği ihale ile başlatılmıştır. Gaziantep Mimarlar Odası, "Septimius Severus Köprüsü'nün Restorasyonu Hakkında Basın Açıklaması" ile köprü'nün restorasyon sürecinde yaşanan problemleri kamuoyuyla paylaşmıştır. Köprü'nün güncel durumu ile eski fotoğrafları karşılaştırıldığında, restorasyonda gerçekleştirilen tamamlama-bütünlemelerin "anastylosis" ötesine geçtiği ve hem yapının hem de yapının çevresi ile ilişkisinin zedelendiği görülmüştür. Karasu Köprüsü, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmemiştir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı		Karasu Köprüsü / Septimius Severus Köprüsü						
İlçe		Araban						
Mahalle / Sokak		Gümüşpınar Mahallesi						
GPS		37°25'58.8"N 37°53'42.5"E						
Yapının yaşı		2. yy						
Özgün işlev		Köprü						
Mevcut işlev		Köprü / Kullanılmıyor						
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.	X	
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı					Gözlemlenmedi			

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

8.2. Elif Mahallesi Yapıları

8.2.1. Elif Anıt Mezarı

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Elif Mahallesi

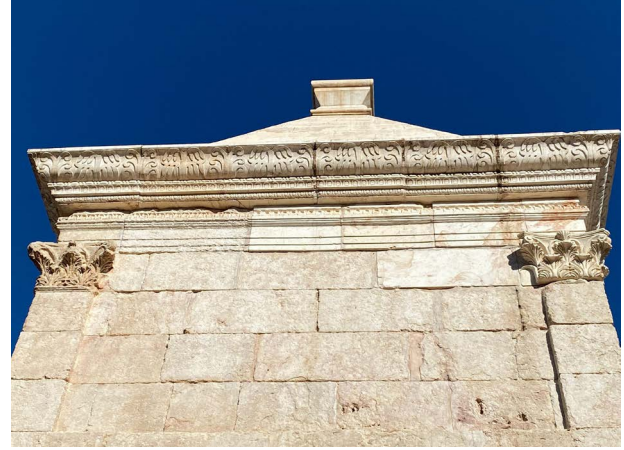
Ada/Parsel: 109 Ada / 15 Parsel

Özgün İşlevi: Heroon

Antik çağda Sugga adı ile anılan Elif Köyü'nün, Roma dönemi yol güzergahlarını gösteren antik harita 'Tabulae Peutingeriana'daki bilgilere göre Dolikhe (Dülük)- Samosata (Samsat) ile Zeugma-Samosata yollarının kesişme noktası dolayında bulunduğunu göstermektedir (Başgelen 1999, 193).

Elif (Sugga) Anıt Mezarı, iki basamaklı bir podium üzerinde yükselen kaide içindeki mezar odasından oluşur ve MS 2. yy sonu ile 3. yy başına

tarikhlenir (Başgelen 1999, 193). Bezemeli bir kat silmesi ile ayrılan orta kat cepheleri doğu, batı ve güney yönlerde dairesel kemerli, bir cephede de küçük ölçekli dikdörtgen bir açıklık ile hareketlendirilmiştir. İçten basık tonozlu olan orta katın duvar köşelerindeki pilasterler ve kemerli açıklıklar korinth başlıklarıyla vurgulanmıştır.

Arşitrav ve saçak kornişinin, üst çatısı ile yenilendiği anlaşılmaktadır. Üç fascialı silmelerle çerçevelenmiş kemerli açıklıkların üstünde sırasıyla; stilize yumurta-ok dizisi (Ion kymationu) ile bezenmiş bir arşitrav, ince bir şerit halinde stilize yumurta dizileri ve lotus-palmet dizili silmelerle dikkat çeken taşkın bir saçak korniş yapıyı dolanmaktadır. Basık piramidal bir çatı ile tamamlanan mezar yapısı kapı açıklığının özgünlüğünü yitirdiği, lentolu ve söveli ahşap bir kapı ile yeniden düzenlendiği görülmektedir. Yapı 6 Şubat 2023 depremlerinde hasar almamıştır.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Elif Anıt Mezarı				
İlçe				Araban				
Mahalle / Sokak				Elif Mahallesi				
GPS				37°22'33''N 37°52'35''E				
Yapının yaşı				2. yy sonu - 3. yy başı				
Özgün işlev				Heroon				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

8.2.2. Konut

Murat Demirli

Mahalle/Köy: Elif Mahallesi

Ada/Parsel: 120 Ada / 26 Parsel

Özgün İşlevi: Konut

Elif Mahallesi, 120 ada, 26 parselde yer alan ve tapu kadastro kayıtlarında 'avlulu kagir yapı' olarak tescillenmiş yapıdır. Bulunduğu parsel, doğu-batı doğrultusunda uzanan 1400 m² toplam alana sahip, kuzey-güney doğrultusunda devam eden bir sokakla ikiye ayrılmış kenar parseldir. İkiye bölünmüş parselin doğu kısmında, parsel kenarı boyunca kuzey-güney hattında uzanan yapı iki katlıdır ve 'Hamza Taşdemir' evi olarak geçer.

Düze yakın bir zeminde yükselen iki katlı yapının duvar köşeleri kesmetaştan dikişli, diğer bölümler ise kaba yonu örgüdedir. Yöresel kireç taşı (keymih) ve bazalttan almaşık düzende örülmüş beden duvarları, dış cephelerde bir sıra kireçtaşı bir sıra bazalt olacak biçimdeyken, avlu cephesinde (batı) daha düzensizdir. Ahır olarak kullanıldığı anlaşılan ve batı yönde üst kat ana kütesinden taşarak genişleyen, böylece avludan tek kollu bir merdivenle çıkılarak giriş sahanlığı yaratan zemin kat, kaba yonu kesmetaştan oluşturulan kemerli giriş kapısı dışında tamamen sağlamdır. Üst kat düzeyinde ise dış cephelerde herhangi bir açıklık bulunmazken, avlu yönünde cepheyi ortalamayan geniş kemerli giriş kapısı ve bu kapının kuzey ve güney yönlerinde yer alan ikişer kemerli pencere açıklığı yer alır. Tüm açıklıklar kesmetaşlarla oluşturulmuştur. Avlu cephesinin güney köşesine yakın bir noktada, avlu yönüne bakar biçimde taştan yaşmaklı bir ocak ve kemerli bir niş yer alır. Bu iki mimari unsur yapının bu kısmında

günümüze ulaşmamış kapalı bir mekânın varlığını düşündürür.

Yapının özgün çatısı kısmen yok olmuş ve üzerine çimento esaslı şap dökülerek düz dam haline getirilmiştir. Kat döşemeleri ise yaklaşık 50 cm aks aralıklarıyla yerleştirilmiş, 10 ila 12 cm çaplı ahşap kirişlerle ve bu kirişlere oturan ahşap rabita ile oluşturulmuştur.

'Orta hasarlı' olarak sınıflandırılan yapı günümüzde boştur ve kontrolsüz giriş ya da kullanımlardan kaynaklı hasarlara açıktır. Beden duvarlarının düzlem dışı hareketi sonucu dışa doğru eğilmeler göze çarpar. Özellikle kuzey cephede çift cidarlı beden duvarının dış cidarının çekirdekten ayrılarak dışa doğru hareket etmesi ve bu düzlem dışı hareket sonrası oluşan bozulmalar görülmektedir.

Yapının deprem sonrası hasarlarının giderilmesi için, düzlem dışı hareket eğiliminde olan üst kat duvarı eksenine getirilmeli, açılmış derzler yapının özgün duvar tekniğine uygun içerikte harç ile doldurularak duvar dayanımı artırılmalıdır. Deprem etkisiyle çekirdekten kopan ve yığın halinde dökülen özgün malzeme bir an önce ayıklanmalı, kullanılabilecek durumda olanlar uygun bir noktada muhafaza edilmelidir. Yapının ahşap döşemesine sonradan dökülmüş çimento esaslı şap yapıdan ayrıştırılmalı, muhdes betonarme dam ise beden duvarlarına zarar vermeyecek yöntemlerle kesilerek sökülmelidir.

Yazar: Murat Demirli								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Konut				
İlçe				Araban				
Mahalle / Sokak				Elif Mahallesi				
GPS				37°22'33''N 37°52'48''E				
Yapının yaşı				20.yy				
Özgün işlev				Konut				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü			X		Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü					BA			X
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

8.3. Hisar Mahallesi Yapıları

8.3.1. Hisar Anıt Mezarı

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Hisar Mahallesi

Ada/Parsel: 211 Ada / 1 Parsel

Özgün İşlevi: Heroon

Kesmetaştan dikdörtgen bir platform üzerinde yükselen Hisar Anıt Mezarı'nın içinde bir mezar odası bulunan dikdörtgen formundaki basık bir kaide bölümü vardır. Kaide bölümünün güney cephesinde, kalın silmelerle çevrelenmiş bir kapı ile mezar odasına girilmektedir. Subasman seviyesinde yapının kademeli kaval silmelerle çerçevelendiği görülmektedir.

Kaide/podyum üst kotunda, dışa taşan ve kademeli sıralanan silmeler kat ayrımlarını vurgulamaktadır. Podyum üzerinde sırasıyla; dört köşede çifte pilasterlerden oluşan kalın ve ağır köşe payeleri ile biçimlenen üst bölüm (gövde), Korinth başlıklarla taçlanmış köşe payelerinin taşıdığı bezemesiz bir arşitrav ve dışarı taşkın bir saçak hattı yer alır. Bu düzen en üst kotta, Korinth tipinde bir paye başlığı ile vurgulanan ve yüzeyleri konkav kıvrımlı piramidal çatı ile sonlanır. Yapı yerel kesmetaştan inşa edilmiştir. Tipolojik olarak yakın bir benzeri olan ve Assos'ta yer alan Publius Varius Aquila'ya ait olan mezar yapısı MS. 2. yy. tarihlenmektedir (Salcan 2021, 91). Başgelen'in aktarımına göre Hisar Anıt Mezarı MS 2. yy sonu ile 3. yy başına tarihlenir (Başgelen 1999, 193). Yapıda 6 Şubat depremleri kaynaklı hasar tespit edilmemiştir.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Hisar Anıt Mezarı				
İlçe				Araban				
Mahalle / Sokak				Hisar Mahallesi				
GPS				37°23'03''N 37°54'53''E				
Yapının yaşı				2. yy sonu 3. yy başı				
Özgün işlev				Heroon				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

8.4. Hasanoğlu Mahallesi Yapıları

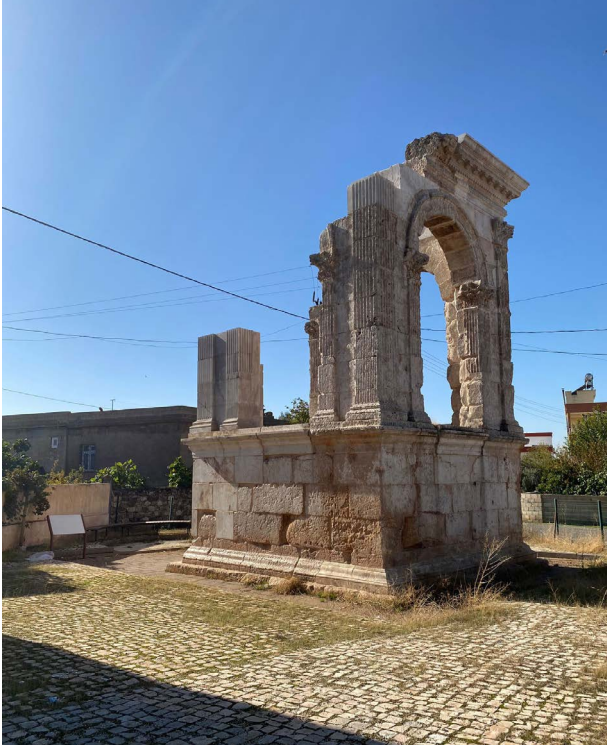
8.4.1. Hasanoğlu Anıt Mezarı

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Hasanoğlu Mahallesi

Ada/Parsel: 106 Ada / 65 Parsel

Özgün İşlevi: Heroon

Hasanoğlu Anıt Mezarı, Araban ilçesi genelinde görülen tipolojik baldaken formundaki anıt mezarlardan biridir. Bu form; içinde bir mezar odası bulunan kaide/podyum bölümü, üzerinde sütun, paye veya kemerli bir üst bölüm, arşitrav

ve saçak kornişü üzerinde içten tonozlu, dıştan yükselen piramidal bir çatı örtüsü ile taçlanmış üç bölümlü bir mimari olarak tasarlanmıştır (O. Yıldırım 2010, 44; Başgelen 1999, 192).

Anıt mezarın podyum üst kotlarından itibaren restorasyon gördüğü anlaşılmaktadır. Kuzey ve doğu cephelerindeki duvarların tamamı, kaidenin yarıya kadar olan kısmı ve çatısı mevcut değildir. Güçlü silmelerle çerçevelenen dairesel kemer açıklıkları ve köşe payeleri Korinth başlıklarıyla taçlanmıştır. Arşitrav üstünde çatıya geçiş sağlayan, saçak kesiminde sıralanan ince silmeler, yumurta dizileri ve dış kesimi iki friz, onun üstünde akanthus yapraklı konsollarla taşınan taşkın bir saçak özgün yapısını yansıtmaktadır. Yapı 6 Şubat depremlerinde hasar almamıştır.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı		Hasanoğlu Anıt Mezarı						
İlçe		Araban						
Mahalle / Sokak		Hasanoğlu Mahallesi						
GPS		37°23'03''N 37°51'14''E						
Yapının yaşı		2. yy sonu 3. yy başı						
Özgün işlev		Heroon						
Mevcut işlev		Kullanılmıyor						
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü		X			BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

9. Yavuzeli İlçesi

9.1. Ballık Mahallesi Yapıları

9.1.1. Akdeğirmen Köprüsü

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Ballık Mahallesi

Ada/Parsel: 136 Ada / 6 Parsel

Özgün İşlevi: Köprü

doğrultusunda uzanan köprünün kemerlerinden ikisi yarım daire, kalan dördü sivri profillidir. Kemerin her biri yüksekliği ve açıklığı itibarıyla herhangi bir düzene uymadan birbirinden farklılaşır. Köprü tabliyesi her iki yönde yaklaşık %2 eğimlidir ve kireçtaşı kaplama ile döşelidir. Tabliyenin her iki yanında parapetler uzanır. Ayakların selyaranları veya topukları (payandalar) bulunmaz.

Akdeğirmen Köprüsü, Gaziantep ili, Yavuzeli ilçesinin yaklaşık 3 km güneybatısında, Merzimen Çayı'nı geçen tescilli bir köprüdür. Köprüden geçen yol stabilize tiptedir. Yapının 2020 yılında doğalgaz hattı çekilirken zarar gördüğü, 2021 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü'nce restorasyon işinin ihale edildiği ve 2022 yılında hizmete açıldığı bilinmektedir.

Altı gözlü kagir köprü, yaklaşık 50 m uzunluğunda ve 4 m genişliğindedir. Kuzey-güney

Köprünün geçmişte çok sefer hasar gördüğü ve onarıldığı; tabliyesinden, tempan duvarlarından ve kemerlerinden anlaşılmaktadır. Yapının mevcut görünümünü son onarımlarda aldığı, bu çalışmalarda bol miktarda tamamlama yapıldığı anlaşılmaktadır. Tempan duvarlarında farklı duvar örgüleri ve malzemeleri dikkati çeker.

Akdeğirmen Köprüsü, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmemiştir. Yapı halen faaldir; üzerinden yayalar ve taşıtlar geçebilmektedir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Akdeğirmen Köprüsü				
İlçe				Yavuzeli				
Mahalle / Sokak				Ballık Mahallesi				
GPS				37°17'17"N 37°33'00"E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Köprü				
Mevcut işlev				Köprü				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

9.2. Saraymağara Mahallesi Yapıları

9.2.1. Gözetleme Kulesi ve Sarnıç

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Saraymağara Mahallesi

Ada/Parsel: 134 Ada / 28 Parsel - 148 Ada / 5 Parsel

Özgün İşlevi: Gözetleme Kulesi

Saraymağara Mahallesi merkezinin yaklaşık 1,5 km kuzeybatısında, Gaziantep'i Güngürge ve Büyük Karakuyu üzerinden Yarımca'ya bağlayan karayolu üzerinde, 134 ada, 28 parsel sınırları içinde bir gözetleme kulesi ve 148 ada, 5 parselde sarnıç bulunmaktadır.

Gözetleme kulesi, Comfort'un Doliche (Dülük)-Samosata (Samsat) arasında uzanan Roma yolunda birbiri ardına yaklaşık 1,5-2 km aralıklarla sıralandığını ifade ettiği kulelerin günümüze ulaşan bir örneğidir (Comfort 2008, 19). Söz konusu yol ağının yapımı olasılıkla bölgedeki Roma hakimiyetinin erken dönemlerine (MS 70-170) tarihlendirilmektedir. Dolayısıyla, kulelerin bu dönemde inşa edildiği varsayılabilir. Gözetleme kulesi ve sarnıç, Kaya'nın "Roma'nın Anadolu'daki doğu sınırı: Karargâhlar, köprüler

ve yol ağlarının arkeolojik açıdan incelenmesi" başlıklı yüksek lisans çalışmasında incelenen yapılar arasındadır (Kaya 2017, 98).

Gözetleme kulesi, asfalt karayolunun kenarında, yolun doğu tarafındadır. Kare planlı gözetleme

kulesinden altı-yedi kesmetaş dizisi günümüze ulaşmıştır. Yolun karşı tarafında, kulenin yaklaşık 60 m batısında, ana kayaya oyma bir sarnıç bulunur. İnce-uzun dikdörtgen planlı sarnıca kuzey taraftan merdivenler iner. Sarnıç, aşağı doğru hafifçe genişleyen yapıdadır. Düz bir platoda bulunan sarnıcın yağmur suyu ile dolması için yakın çevresinde ana kayanın oyularak şekillendirildiği dikkati çeker. Sarnıcın yaklaşık 50 metre güneybatısında ve yolun kenarında, ana kayanın görüldüğü çıplak alanda kenarları şekillendirilmiş içi su dolu sığ bir havuzcuk vardır. Olasılıkla kesmetaş blokların çıkarıldığı bu alan hayvanlar için yalak vazifesi görür.

Çalışma kapsamında incelenen gözetleme kulesi, Roma dönemi yol ağı ve ticaret güzergahları hakkında bilgiler sunan korunması gerekli kültür varlığı niteliğindedir. Ancak yapı halihazırda bakımsızdır ve kullanıcı müdahalelerine maruz kaldığı anlaşılmaktadır. Comfort'un bölgeyi ziyaret ettiği dönemde çektiği fotoğraflarda gözetleme kulesinin yakın çevresinde temas halinde olduğu herhangi bir yapı gözükmemektedir. Şimdi, kulenin etrafında yapılaşma mevcuttur ve bu yapı kümesinin kuzeyindeki bahçe duvarı doğrudan kuleye bitleştirilmiştir. Ayrıca kulenin zeminine şap dökülmüştür. Yapıda deprem kaynaklı hasar mevcut değildir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı		Gözetleme Kulesi ve Sarnıç						
İlçe		Yavuzeli						
Mahalle / Sokak		Saraymağara Mahallesi						
GPS		37°16'02"N 37°35'20"E						
Yapının yaşı		1-2. yy						
Özgün işlev		Gözetleme Kulesi ve Sarnıç						
Mevcut işlev		Metruk / Kullanılmıyor						
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü	X				BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.		Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

9.3. Yarımca Mahallesi Yapıları

9.3.1. Kesik Köprü

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Yarımca Mahallesi

Ada/Parsel: 257 Parsel

Özgün İşlevi: Roma Köprüsü

Yarımca Mahalle merkezinin yaklaşık 1,7 km güneydoğusunda, Yarımca, Yukarıyeniköy ve Şenlikçe Mahallelerinin kesişiminde, Merzimen (Marsyas) Çayı'nı geçen tescilli bir köprüdür. Kurul dosyalarında Sultan Murat Köprüsü olarak da adlandırılan yapı, bir Roma köprüsüdür. Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Köprü'nün bakım ve onarımından Karayolları Genel Müdürlüğü sorumludur.

Anthony Martin Comfort, yapının MS 1.-2. yy'a tarihlenen Doliche - Samosata (Dülük-Samsat) arasındaki Roma yolu üzerinde bulunduğunu ve Yarımca Mahallesi'nin Roma yol ağını gösteren Tabula Peutingeriana'da "Aquae" olarak ifade edilen yerleşim olabileceğini ifade etmektedir (Comfort 2008, 93). Kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanan tek açıklıklı köprüden

günümüze ana kemer ulaşmış, tempan duvarları büyük ölçüde yok olmuştur. Büyük kesmetaş bloklar kullanılarak inşa edilen köprü'nün kemeri tek sıra taştan oluşur. Yaklaşık 6 m genişliğindeki kemerin sırtında atlı araba tekerleklerinin taşa açtığı izler görülür. Kemerin iç yüzünde, üzengi kotunun 5-6 kemer taşı üzerinde, içeri doğru uzatılan blok dizisiyle profilsiz bir silme oluşturulmuştur. Daha yukarı kotta, olasılıkla ahşap kalıp ile ilişkili sekiz adet giriş yuvası görülür.

Kesik Köprü, Roma dönemi yol ağı ve ticaret güzergahları hakkında bilgiler sunan korunması gerekli kültür varlığıdır. Yapı, 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenmemiştir. Tarım alanının ortasında, yerleşimden epeyce uzakta bulunan köprü'nün tahribata açık halde olduğu 2022 yılı 4751 numaralı kurul kararında ifade edilmiştir. Yapının kesmetaş bloklarının hareket ettirilmesinin, taşlarına zarar verilmesinin önüne geçilmesi amacıyla etrafındaki tarla sahipleriyle temasa geçilerek kendilerine bilgi verilmesi faydalı olacaktır. Yapının belgelenmesi, etrafında müze denetiminde kazı yapılarak hem yapı hem de bağlantılı olduğu yol ile ilgili bilgilerin zenginleştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yapının korunması için takip edilecek koruma yaklaşımı konservasyon odaklı olmalıdır; tamamlamalardan mümkün mertebe kaçınılmalıdır.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı		Kesik Köprü (Sultan Murat Köprüsü)						
İlçe		Yavuzeli						
Mahalle / Sokak		Yarımca Mahallesi						
GPS		37°18'57''N 37°40'58''E						
Yapının yaşı		1-2. yy						
Özgün işlev		Köprü						
Mevcut işlev		Köprü / Kullanılmıyor						
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü	X				BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

10. Oğuzeli İlçesi

10.1. Belören Mahallesi Yapıları

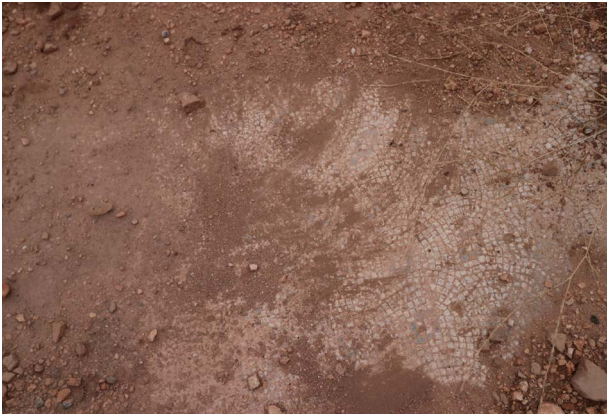
10.1.1. Belören Kilisesi Kalıntıları

Dr. Elmon Hançer

Mahalle/Köy: Belören Mahallesi

Ada/Parsel: 120 Ada / 5-6-7 Parsel

Özgün İşlevi: Kilise

Belören Mahallesi'nin bağlı olduğu merkez yerleşimin tarihsel geçmişinde Tilbaşar Mezrası ve Belviran adları ile anılmış olduğu görülmektedir. M.Ö. 9. yy ortalarına kadar giden ve Bisuru adıyla bilinen bu yerleşim, Ortaçağda

(1136) Tilbaşar/Tılbasar, 1543'te Til Bâşar, Yer Adları sözlüğünde (HHŞP 1988, 452) ise Tilbaşar, Tilbaşar ve Tilbeşer adları ile kayıtlıdır. Hovhannesian (1989, 495-498) Tilbaşar'a dair kapsamlı bilgiler aktarmış, Arap tarihçilerin zikrettiği Tel-Başar adının "Müjdeler Tepesi" anlamına geldiğini belirtmiş, Fırat'ın batı kıyısında, Antep'in güneydoğusunda bir hisar, kale ve şehir olarak tanımlamıştır. Büyük olasılıkla Bizans dönemine tarihlenen yerleşimin, sırasıyla Sasaniler, Ermeni Ablğarıbyan Kardeşleri ve ardından Urfa Baronluğu'nun hakimiyetine girdiğini yazmaktadır (Hovhannesian 1989, 495-496).

Günümüzde Belören Mahallesi olarak adlandırılan ve Doğanpınarı Barajı yapımından

etkilenerek taşınan yerleşim, Ortaçağda Tilbaşar Höyüğü çevresinde kurulmuş olan Tilbaşar şehrine bağlı mezralardan biri olmalıdır. Birbirine komşu olan Gündoğan ve Belören Mahallelerinin birbiri ile örtüşen ve Tilbaşar Höyük çevresinde gelişen tarihsel yerleşimler olduğu anlaşılmaktadır. Özetle; Tilbaşar kentinin (Gündoğdu Mahallesi) Tilbaşar Mezrası Belören Mahallesi'ne dönüşmüştür.

“Belören Mahallesi”, 16. yy'da Belviran adı ile kaydedilmiş olan bir Müslüman Arap (Damalha) yerleşimidir. 20. yy'da Damalha aşiretinin lideri ve savaş kahramanı Fayat Ağa'ya ait bir mezra olduğu da belirtilmektedir. Mahallede Fayat Ağa Konağı ismiyle bilinen tarihi kagir bir konak da bulunmaktadır.

Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu listelerine göre Oğuzeli İlçesi, Belören Mahallesi, 120 Ada, 353 numaralı parselde 'kilise kalıntısı' olarak tescillenmiş yapı kalıntısı yer almaktadır. Alan çalışması sırasında kilisenin beden duvarlarına ya da temel izlerine rastlanmamıştır. Fakat 120 Ada, 5-6-7 numaralı parsellerde toprak zemin üzerinde dağınık halde yoğun miktarda teserra parçaları gözlenmiştir. Bu kalıntıların bahsi geçen kilisenin zemin döşemesine ait olduğu düşünülmektedir. Parsel etrafında gerçekleşen inşaa faaliyetleri tarihi yapıya zarar vermiş olmalıdır. İlgili yapı kalıntılarının daha fazla hasar görmemesi ve gün yüzüne çıkarılması için müze denetiminde kurtarma kazıları yapılması ve alanın koruma altına alınması gereklidir.

Yazar: Elmon Hançer								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Belören Kilisesi Kalıntıları				
İlçe				Oğuzeli				
Mahalle / Sokak				Belören Mahallesi				
GPS				36°51'54''N 37°35'15''E				
Yapının yaşı				Bilinmiyor				
Özgün işlev				Kilise				
Mevcut işlev				Terk edilmiş				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap			
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü					BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.	X	Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.				
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlenmedi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

10.1.2. Fayat Ağa Konağı

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Belören Mahallesi

Ada/Parsel: 241

Özgün İşlevi: Konak

Belören Mahallesi, yaklaşık 150 kişilik nüfusuyla küçük bir yerleşimdir. Doğanpınarı Barajı yapımından etkilenen yerleşim, yaklaşık 750 m doğuda bulunan daha yüksek kottaki bir tepeye taşınmıştır. Eski köyde, 241 parselde, büyük bir bahçe içerisinde “Fayat Ağa Konağı” ismiyle bilinen tarihi bir konak bulunmaktadır.

İki katlı ve dikdörtgen planlı kagir yapı, ahşap sofalı ve eyvanlıdır. Beşik çatılı konağın kuzey cephesinde birinci kat ahşap sofası dikkat çeker. Kesmetaş örgü cephenin doğu kenarında, eyvanın sivri kemeri ve batısında kemerli, demir parmaklıklı dört adet pencere açıklığı bulunur. Birinci kat döşeme kotunda görülen profil taşı eliböğründeler, ahşap sofanın birincil kirişlerini taşır; kirişlerin diğer ucu ahşap dikmelerle desteklenir. Eyvana girildiğinde, karşıdaki güney duvarında bir ocak ve her iki yanında kemerli küçük pencere görülür. Eyvanın batı duvarında ise kapalı mekâna açılan kemerli bir kapı açıklığı ve her iki yanında demir parmaklıklı, kemerli

pencere açıklıkları bulunur. Eyvanın ve mekânların tavanları ahşaptır. Yapının güney cephesi zemin katında kaba yonu taş örgü, birinci katta kesmetaş örgüdür. Bu cephede de hem zemin katında hem de birinci katta kemerli pencere açıklıkları bulunur.

Fayat Ağa Konağı, yakın dönemde kapsamlı bir onarım çalışması geçirmiş ve mevcut görünümünü bu onarımlarda almıştır. Hasarlara

sahip olmakla birlikte yapı genel olarak iyi durumdadır. Ancak Doğanpınarı Barajı nedeniyle Belören Mahallesi taşınmış ve köydeki diğer tarihi yapılar gibi Fayat Ağa Konağı da kaderlerine terk edilmiştir. Köyün taşınma sürecinde ve sonrasında, yapıların yeniden kullanılabilir veya ekonomik değeri olan mimari ve yapısal elemanlarının söküldüğü anlaşılmaktadır. Konağın ahşap çatısının kiremit kaplaması ve sofasına çıkan merdiveni de bu süreçte kayıp olmuş olmalıdır. Suyun yapıdan bertaraf edilmesindeki sorunlar ve taş yüzeylerdeki yosun oluşumu bu konu ile ilişkilidir.

Yapının 6 Şubat 2023 depremlerinden de etkilendiği cephelerde görülen derz açılmaları ve çatlaklardan anlaşılmaktadır. Cephelerin bazı bölümlerinde kesmetaş blokların çekirdek bölümünden ayrıldığı ve duvar düzleminden dışarı doğru hareket ettiği tespit edilmiştir. Cephelerde düzlem dışı harekete bağlı hasarlar da bulunmaktadır. Yapıdaki bozulma sürecinin yavaşlatılması için halen iyi durumdaki ahşap çatının kiremit veya daha ekonomik malzemelerle örtülmesi gerekmektedir. Deprem hasarları ise yapısal müdahaleler ile onarılabilir durumdadır.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı				Fayat Ağa Konağı				
İlçe				Oğuzeli				
Mahalle / Sokak				Belören Mahallesi				
GPS				36°52'03''N 37°34'34''E				
Yapının yaşı				20. yy ilk yarısı				
Özgün işlev				Konak				
Mevcut işlev				Kullanılmıyor				
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap	X		
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

10.1.3. Konak

Dr. Umut Almaç

Mahalle/Köy: Belören Mahallesi

Ada/Parsel: 261

Özgün İşlevi: Konak

Doğanpınarı Barajı yapımından etkilenen eski köyde, 261 parselde, tarihi bir konak bulunmaktadır. Tarihi konak, birbirine bitişik iki özgün yapıdan oluşur. Bu yapılar, yaklaşık 940 m² büyüklüğündeki kuzey-güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen parselin güney kenarındadır. Parselin kuzey tarafında ise geniş avlu bulunur. Kullanıcı müdahaleleri, dönem ekleri ve bakımsızlık nedeniyle ilk bakışta özgün yapıların algılanması güç olsa da batıda kırma çatılı iki katlı kagir yapı ve ona doğudan bitişen tek katlı düz damlı yapı görülür.

Her iki yapının da avluya bakan cepheleri kesmetaş örgüdür. Cephelerdeki tüm açıklıklar kemerlidir. Tek katlı yapıda aydınlık pencereleri de görülür. Yapıya sonradan eklenen betonarme karkas sofa, doğuya doğru uzatılmış ve tek katlı yapının terasında iki katlı yapıya bitişen yarı açık bir hacim eklenmiştir. Birinci kattaki sofaya ve terasa erişim, tek katlı yapının kuzey cephesine eklenilen ve onu zedeleyen bir merdiven ile sağlanmıştır. Marsilya kiremit örtülü iki katlı yapının batı cephesinde kapsamlı müdahaleler dikkat çekicidir. Cephenin büyük kısmında briketle gerçekleştirilen tamamlamalar ve zemin katında açılan ahşap lentolu açıklıklar görülür.

İç mekân duvarlarında ise kerpiç kullanılarak tamamlamalar yapılmıştır.

Koruma sorunlarına, hasarlarına, kullanıcı müdahalelerine ve bakımsızlığına rağmen söz konusu yapılar halen özgünlüklerini korumaktadır. Doğanpınarı Barajı'nın yapımıyla birlikte boşaltılan ve taşınan köyde, bu yapılar da kaderlerine terk edilmiştir. 6 Şubat 2023 depremlerinde derz açılmaları ve çatlaklar biçiminde sınırlı hasarlar ortaya çıkmıştır. Bu hasarlar basit yapısal müdahaleler ile onarılabilir vaziyettedir. Yapının geleceğine ilişkin tasarruflar, köyün bütünü için üst ölçekte alınacak koruma kararları ve yaklaşımı ile şekillendirilmelidir.

Yazar: Umut Almaç								
Yapıya ilişkin genel bilgiler								
Bina adı	Konak							
İlçe	Oğuzeli							
Mahalle / Sokak	Belören Mahallesi							
GPS	36°52'02"N 37°34'38"E							
Yapının yaşı	20. yy ilk yarısı							
Özgün işlev	Konak							
Mevcut işlev	Kullanılmıyor							
Düşey taşıyıcı elemanlara ilişkin bilgiler					Çatı-Örtü sistemine ilişkin bilgiler			
Duvar örgüsü ve detayları	Tek sıra örgü duvar	Çift cidarlı	Çekirdek bölümlü cidarlı duvar	Örgüde taş-tuğla dizisi	Malzeme	Beşik çatı	Kırma çatı	Düz dam
Moloz taş örgü					Ahşap		X	X
Kabayonu taş örgü					Çelik-Kurşun			
Kesmetaş örgü			X		BA			
Tuğla örgü					Moloz taş			
Almaşık örgü					Kesme taş			
Ahşap karkas					Tuğla-Kiremit			
Değerlendirmenin hassasiyeti								
Değerlendirme sadece uzaktan yapılmıştır		Değerlendirme yakından yapılmıştır.				Değerlendirme yapının içine girilerek yapılmıştır.		X
Mevcut Durum	X							
Deprem Hasarı	Gözlemlendi							

Hasarsız
 Hafif hasarlı
 Orta hasarlı
 Ağır hasarlı
 kısmi / tam göçme

11. Kaynakça

- Bakan 2022 Bakan, E. Y., *Gaziantep Kent Merkezinde Bulunan Gayrimüslim Yapıları ve Katalog Çalışması*, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep 2022.
- Balyan 2008 Balyan, D., *Hay Vanorayk (Ermeni Manastırları)*, Eçmiadzin 2008.
- Başgelen 1999 Başgelen, N., *Dünya Kültür Mirasında Gaziantep*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1999.
- Beydilli 1995 Beydilli, K., *II. Mahmud Devri'nde Katolik Ermeni Cemaati ve Kilisesi'nin Tanınması (1830)*, Harvard University 1995.
- Cephanecigil 2015 Cephanecigil V. G., "Preliminary Remarks On The Late Ottoman Churches In Aintab", *Itu A|Z*, Vol.12, No 2, İstanbul 2015, 131-143.
- Comfort 2008 Comfort, A. M., *Roads on the frontier between rome and persia: Euphratesia, osrhoene and mesopotamia from AD 363 to 602* (Order No. 10030235). Available from ProQuest Central; ProQuest Dissertations & Theses Global; Publicly Available Content Database. (1774213230).
- Comfort 2010 "Comfort, A. M., Roman bridges of South-East Anatolia. In: L'Anatolie des peuples, des cités et des cultures (Ile millénaire av. J.-C. – Ve siècle ap. J.-C.)" *Colloque international de Besançon*, 26-27 novembre 2010. Volume 2.
- Cuinet 1891 V. Cuinet, *La Turquie d'Asie*, C. II, Paris 1891.
- Çalışkan 2019 Çalışkan, A., "XIX. Yüzyılda Antep Yahudileri", *Tarih Yolunda Bir Ömür Prof. Dr. İsmail Özçelik'e Armağan*, Ankara 2019, 47-74.
- Çalışkan 2022 Çalışkan, A., "Ayntâb'ın İktisadi Hayatında Ermeniler ve Yahudiler (XVIII. Yüzyıl Sonu)", *Turcology Research*, Issue 73, 186-197.
- Derinoğullu 2021 Derinoğullu, K., "Köprü Mühendisleri Olarak Roma Lejyonları: İmparatorluğun Doğu Sınırındaki Köprü Örnekleri Üzerinden Bir İnceleme", *MASROP E-Dergi*, 15.2, 2021, 1-11.
- Eker 2006 Eker, H., *Nizip'teki Mimari Eserler*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van 2006.
- Eprigyan 1903 Eprigyan, S., *Badgerazart Pnaşkarhig Pararan (Ermenice, Resimli Yurt Sözlüğü)*, C. I, Venedik 1903.
- Güleken 2018 Güleken, Ö. N., "Kendirli Kilisesi ve Latin Okulu Sorunları ve Çözüm Önerileri" (Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı Rölöve-Restorasyon Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2018.
- Güleken – Ünal 2018 Güleken, Ö. N. – Z. G. Ünal, "Gaziantep Kendirli Kilisesi ve Latin Okulu Koruma ve Restorasyon Önerisi" *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 2018, Vol. 2.1, 83-105.
- Güleryüz 2012 Güleryüz, N. A. *Gaziantep Yahudileri*, Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş., İstanbul 2012.
- Güllü 2009 Güllü, R. E., *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Gaziantep Ermenileri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2009.
- Hançer 2004 Hançer, İ., *Galata ve Pera'daki Ermeni Kiliseleri, Geçmişten Günümüze Beyoğlu*, TAÇ Vakfı-İBB Kültür Yayını, İstanbul, 2004.
- Hançer 2010 Hançer, İ., "19. Yüzyıl Ermeni Dini Mimarisinde Yeni Tipoloji: Kubbeli Kiliseler ve Çan Kuleleri", *İstanbul'un Ermeni Mimarları*, HDV Yayınları, İstanbul 2010, 80-89.
- Hançer 2007 Hançer, İ., "Sultanın Mimarları Balyanlar", *Atlas*, Sayı 177, İstanbul 2007, 96-108.
- Hançer 2008 Hançer, İ., "Beşiktaş Surp Asdvadzadin Apostolik Ermeni Kilisesi", *Geçmişten Günümüze Boğaziçi*, TAÇ Vakfı Yayını, İstanbul 2008.
- Hillez 2016 Hillez, H. S., *Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Bulunan Ermeni Kiliseleri Koruma ve Kullanım Durumları*, Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim

- Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2016.
- Karpat 1985 Karpat, K. H., *Ottoman Population 1830-1914: Demographic and Social Characteristics*, University of Wisconsin Press, Madison Wisconsin 1985.
- Kaya 2017 Kaya, D., *Roma'nın Anadolu'daki Doğu Sınırı: Karargâhlar, Köprüler ve Yol Ağlarının Arkeolojik Açısından İncelenmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.
- Kertmenjian 2008 Kertmenjian D., "Planning and Architectural Reminiscences from Historical Aintab", *Armenian Cilicia* (ed. Richard G. Hovannisian And Simon Payaslian), California 2008, 309-338.
- Kévorkian- Paboudjian 2012 Kévorkian, R.H. - P. B., Paboudjian, P. B., "1915 Öncesinde Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeniler", çev. M. Saris, Aras Yayıncılık, İstanbul 2012, 467-504.
- Kocabaşoğlu 2023 Kocabaşoğlu U., *Anadolu'daki Amerika: Kendi Belgeleriyle 19.Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları [America in Anatolia: American Missionary Schools İn 19th Century Ottoman Empire]*, İmge Yay., Ankara 2023.
- Köker 2005 Köker, O. (ed.), *100 Yıl Önce Türkiye'de Ermeniler*, İstanbul 2005.
- Kurt 2019 Kurt, Ü., "From Aintab To Gaziantep: The Reconstitution Of An Elite On The Ottoman Periphery", *The End Of The Ottomans: The Genocide Of 1915 And The Politics Of Turkish Nationalism*, Fresno 2019, 287-319.
- Life And Light For Woman* 1889 Published By The Woman's Boards Of Missions 1889, Vol. XIX, Boston 1889.
- Mahmutoğlu 2023 Mahmutoğlu, M. "Gaziantep'te Din ve İnançlarla İlgili Tespitler", *İlahiyat Akademisi Dergisi*, Sayı 23, Gaziantep 2023, 147-160.
- Nazarian, *Badmakirq Nazarean Kertasdani (1475-1988)*, Zartonk Press, Beirut 1988.
- Nişanyan 2024 Nişanyan, S., *Türkiye'nin Ermeni Coğrafyası*, Liberus Yayınları, İstanbul 2024.
- Öncel-2022 Öncel, F.- Hacırap, E., "Kilise Yapılarının Dönüşümünün Gaziantep Örneği Üzerinden İncelenmesi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 21(42), Güz 2022, 254-276.
- Salcan 2021 Salcan, E., "Assos – Publius Varius Aquila'Ya Ait Anıtsal Mezar Yapısı Koruma Önerisi", *Eurasian Academy Of Sciences Social Sciences Journal*, 2021 C. 36, 89-112.
- Sarafian 1953 Sarafian, K. A., *Badmutyun Ayntabi Hayots (Anteb Ermenileri Tarihi Erm.)* C. I, California 1953.
- Sarafian 1957 Sarafian, K. A., *A Brief History Of Aintab*, California 1957
- Taşkın 2020 Taşkın, F. "Amerikan Board'un Protestanlaştırma Projesi: Antep Amerikan Kız Okulu (1859-1917)", *History Studies*, 12/3, Haziran 2020, 877-896
- Tatlıgil 2005 Tatlıgil, F., *Gaziantep Kentinin Geleneksel Konut Dokusunun ve Sosyo-Kültürel Yapısındaki Değişimin İncelenmesi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2005.
- Temizsoy 1992 Temizsoy, İ., "1990 Yılı Yesemek Taşocağı ve Heykel Atölyesi Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *II. Müze Kurtarma Kazıları Semineri: 29-30 Nisan 1991*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1992.
- Türkoğlu 2022 Türkoğlu, İ., "Gaziantep Sinagogu", *Arredamento Tasarım Kültürü Dergisi*, İstanbul 2002, 102-110.
- Uçaner 2022 Uçaner, M., *Hafızasını Kaybedeb Kent Anteb*, Ankara 2022.
- Wagner 1977 Wagner, J., "Vorarbeiten zur Karte "Ostgrenze des römischen Reiches" im Tübinger Atlas des Vorderen Orients, Limes: Akten des XI." *Internationalen Limeskongresses*, Székesfehérvár, 30.8.- 6.9.1976, p 682
- Wharton 2012 Wharton, A., "Localism in The Late-Nineteenth-Century Armenian Churches Of Ottoman Upper Mesopotamia", *Christian Art Under Muslim Rule Proceedings Of A Workshop Held In Istanbul On May 11/12*, (ed. Maximilian Hartmuth), Netherlands,

- 2012, 19-60.
- Wharton 2015 Wharton, A., "Identity And Style Armenian-Ottoman Churches in The Nineteenth Century", *Sacred Precincts The Religious Architecture Of Non-Muslim Communities Across The Islamic World* (ed. Mohammad Gharipour), Boston 2015, 76-105.
- Yavuz 2019 Yavuz, F., "Amerikan Protestan Misyonerliği'nin Anadolu'da Teşkilatlanmasına Bir Örnek: Antep Misyonu'nun Kuruluşu (1848)", *History Studies*, 11/6, Aralık 2019, 2067-2085.
- Yıldırım 2010 Yıldırım, O., *Anadolu'da Roma İmparatorluk Dönemi Anıtsal Mezar Mimarisi*, Kocaeli Üniversitesi, Yayınlanmamış Lisans Bitirme Tezi, Kocaeli 2010.

Ansiklopediler

- HHŞDP *Hayasdani yev Haragits Şırçanneru Değanunneri Pararan (Ermenistan ve Komşu Bölgelerinin Yer Adları Sözlüğü)*, Erivan Üniversitesi Yayını, Yerevan C. 1, 1986 / C. 2 1988 / C.3 1991 / C.4 1998 / C. 5 2001
- HSH *Haygagan Sovedagan Hanrakidaran (Ermeni Sovyet Ansiklopedisi)*, Yerevan C. 1 1974 / C. 2 1976 / C. 3 1977 / C..4 1978 / C. 5 1979 / C. 6 1980 / C. 7 1981 / C. 8 1982 / C.11 1985 / C.12 1986.
- HH *Haygagan Harts (Ermeni Meselesi Ansiklopedisi)*, Yerevan 1996.
- SH *Surp Hayasdan (Kutsal Ermenistan)*, Haygagan Hanrakidaran (Ermeni Ansiklopedisi Yayınları), Yerevan 2007.

12. Kısaltmalar ve Sözlükçe

GEEAYK	Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu (1951-1983)
KMKD	Kültürel Mirası Koruma Derneği
KVKBK	Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
TKTVYK	Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu (1983-
KTVKBK	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (1987-
HSH	Haygagan Sovedagan Hanrakidaran (Ermeni Sovyet Ansiklopedisi)
HH	Havgayan Harts (Ermeni Meselesi Ansiklopedisi)
SH	Surp Hayasdan (Kutsal Ermenistan)
HHŞDP	Hayasdani yev Haragits Shirchanneru Deghanunneri Pararan (Ermenistan ve Komşu Bölgelerinin Yer Adları Sözlüğü)

Ahşap karkas	İskelet sistemi ahşap olan yapı tekniği.
Alaturka kiremit	Yarım daire kesitli kiremit türü.
Alınlık	Yapıların cephelerinde, pencere ve kapı üstlerinde, genellikle üçgen biçimli yükselen, üzeri bezemeli veya kitabeli olabilen dekoratif unsur.
Almaşık duvar örgüsü	Taş ve tuğla sıralarının birbirini takip ettiği duvar örgüsü.
Altar	Sunak; kiliselerde ekmek-şarap ayininin yapıldığı masa biçimli unsur; pagan tapınaklarda kurban sunumunun yapıldığı unsur.
Anastylosis	Kazı sonucu yıkıntı halinde parçaları açığa çıkarılan bir yapının hiçbir yeni öge eklenmeksizin eski biçiminde yeniden yapımı.
Apsis	Bir kilisede doğu yönde yer alan ve genellikle dışa taşıntı yapan, yarım daire veya çokgen biçimli kısım.
Bağdadi	Ahşap karkas yapılarda dikme aralarının sık aralıklı çitalarla kaplanarak üstlerinin sıvanması tekniği.
Bardak arası	Gaziantep geleneksel ev mimarisinde çatı arasına verilen ad.
Beden duvarı	Yapının taşıyıcı ana duvarı; kale duvarı veya sur.
Bema	Bir kilisede kutsal kısmı içeren ve cemaatin bulunduğu naos kısmından birkaç basamak ile yükseltelen kısım.
Beşik çatı	İki eğimli yüzeyden oluşan en basit çatı biçimi.
Betonarme	Betonun çelik donatıyla güçlendirildiği taşıyıcı sistem.
Bosajlı taş	Dikdörtgenler prizması biçimli taş bloğun ön yüzünün hafif dışbükey bırakılması.
Bölücü duvar	Yapının içindeki mekânları birbirinden ayıran ara duvar.
Cami	Müslümanların ibadet mekânı.
Cidar	Çeper; duvar; duvarın her bir yüzü.
Cumba	Zemin katı üzerindeki katta olup sokağa doğru uzanan çıkmalı oda.
Denizlik	Pencere açıklıklarında alt seviyedeki çerçeve elemanı.
Derz	Kargir duvarlarda taş veya tuğla gibi elemanların birbirine bitişme çizgisi (genellikle harç görülür).
Diakonikon	Pastoforion mekânlarından güneyde olanı; hediyelerin saklandığı, arşiv ve kitaplık olarak kullanılan mekân.
Duvar resmi	Eskiçağ, Ortaçağ ve Osmanlı Döneminde duvarların sıvanarak üzerine yapılan boyama bezeme tekniği. Eskiçağ ve Ortaçağ'da fresko denilen ve yaş siva üzerine yapılan duvar resimleri görülürdü. Ancak Ortaçağ'dan itibaren ve de Osmanlı Döneminde kurumuş siva üzerine 'secco' denilen teknikle duvar resmi yapılmıştır.
Düz dam	Üzerinde gözle görülür derecede eğimli yüzey bulunmayan, yatay düzlemde üst örtü.
Eliböğünde	Konsol; mimari bir yapıda çıkıntı yapan unsurları destekleyen eğimli eleman.
Eyvan	Üç yönden kapalı, bir yönden dışa açılan mekân.
Fresk / fresko	Yaş siva üzerine yapılan duvar resmi.

Hatıl	Yığma duvarlarda, duvarın yüklere karşı direncini artırmak ve duvar örgüsünün yatay diziler halinde örülebilmesini sağlamak amacıyla duvarların içine belirli aralıklarla yatay olarak yerleştirilen ahşap veya tuğla öge.
Heroon	Antik Çağda kahramanlar için yapılan, genellikle mezar anıtı.
Horan	Aile, ev halkı.
Horasan harcı	Elenmiş tuğla/kiremit tozu, kireç ve su karışımından yapılan ve pembe renkli olan bir tür harç.
İkona	Hristiyan sanatında üzerinde azizlerle veya Kutsal Kitap ile ilgili betimler taşıyan, taşınabilir resim.
İmpost	Sütun başlığı ile üst taşıyıcı arasındaki yastık görevi gören eleman.
Kabuklanma	Bir bozulma türü; yapı veya eserin yüzeyinde kabuklar halinde, pul pul oluşan bozulmalar.
Kalemişi	Ahşap veya kargir yüzeyin sıvandıktan sonra üzerinin kalem denilen fırçalarla boyanarak bezenmesi tekniği; kalemkârî.
Kagir	Kâgir; kargir; taş, tuğla ve/veya kerpiçten yapılmış her tür yapı.
Kargir	Kagir.
Kathedra	Kilise apsisinde piskoposun oturması için yapılan koltuk; bunu içeren kiliseler katedral olarak anılır.
Katolik	En büyük ruhani lider olarak Vatikan'daki Papa'yı tanıyan Hristiyan cemaatlere verilen genel ad.
Katolikos	Ermeni Apostolik Kilisesi'nin en büyük ruhani lideri.
Kırma çatı	Birbirine sırtlar, dereler ve mahyalarla bağlanan en az dört adet eğik yüzeyli çatı biçimi.
Kilise	Hristiyanların ibadet ettiği yapı.
Konsol	Eliböğünde; mimari bir yapıda çıkıntı yapan unsurları destekleyen eleman.
Köprü	Yaya ve taşıtların bir akarsu veya engeli aşabilmeleri için inşa edilen strüktür.
Kuştağası	Gaziantep geleneksel mimarisinde normal pencerelerin yukarısında olup hava sirkülasyonu sağlayan küçük pencere.
Lento	Atkı taşı; kapı ve pencere açıklıklarının üzerini örten yatay eleman.
Lotus	Lotus adlı bitkiden türetilmiş bir bezeme ögesi.
Manastır	Belirli bir dini görüşe sahip keşişlerin birlikte yaşadığı yapılar topluluğu.
Mansap yönü	Köprülerde suyun akarak uzaklaştığı yön.
Marsilya kiremidi	Yüzeyi oluklu düz levhalardan oluşan ve birbirleri üzerine özel yuvaları aracılığıyla oturan levha biçiminde kiremit.
Memba yönü	Köprülerde suyun kaynaktan geldiği yön.
Menzil	Bir günlük seyahat mesafesi.
Nacarlı	Nitelikle marangozluk işçiliği gösteren ahşap eser.
Naos	Bir kilisede ibadet mekânı.
Narteks	Bir kilisede avlu veya dışarı ile ibadet mekânı naos arasında yer alan giriş mekânı.
Nef	Bir kilisenin naosunda sütun veya ayaklarla birbirinden ayrılan ve apside dik uzanan mekânlar.
Niş	Genellikle bir duvar içine oyulu, dikdörtgen, çokgen veya eğrisel kesitli, üzeri düz, kemerli veya mukarnaslı olabilen girinti ya da hücre.
Palmet	Bir sapın iki tarafında simetrik olarak sıralanmış uzunca yapraklardan oluşan üsluplaştırılmış bitkisel bezeme ögesi.
Pendantif	Kare biçimli mekânın üzerine kubbe oturtabilmek için köşelerde inşa edilen içbükey yüzeyli geçiş elemanı.
Parça kaybı	Bir bozulma türü; yapı veya eserin parçalarının kopup ayrılması.
Pastoforion	Bir kilisede apsisin iki yanında yer alan ve litürjik malzeme ve kiliseye verilen hediyelerin saklandığı mekânlara verilen ad.
Payanda	Duvarın dışı doğru eğilmesini önlemek amacıyla karşı yönde inşa edilen destekleme sistemi.
Paye	Yapıda taşıyıcı ayak; duvar örme yöntemleriyle inşa edilmiş kare, dikdörtgen, daire veya çokgen destek.

Pilaster	Dörtgen planlı ve bir yanından duvara bitişik yarım sütun.
Protesis	Pastoforion mekânlarından kuzeyde bulunanı; ayin ile ilgili hazırlıkların yapılır ve ilgili malzemenin saklanır.
Rölik	Mukaddes emanet, (azizlerin kemiklerinden kalan parça).
Sağır duvar	Üzerinde hiçbir açıklık bulunmayan duvar.
Sandık duvar	Dış yüzde kesme taş sıraları ve içte kireç harçlı moloz taş dolgulu çift yüzölçümlü duvar.
Sarnıç	Su biriktirmek amacıyla genellikle toprak altına inşa edilen yapı.
Selyaran	Köprü ayaklarında üçgen, yarım daire veya çokgen biçimli çıkıntılar; sel durumunda gelen sel suyunun veya selin taşıdığı cisimlerin köprü ayaklarına zarar vermesini önlemek amacıyla inşa edilir.
Silme	Bir duvar yüzeyi üzerinde hafif çıkıntılı olarak yer alan şerit biçiminde sürekli mimari bezeme ögesi.
Sofa	Konut mimarisinde oda kapılarının açıldığı ortak sirkülasyon ve yaşam mekânı.
Söve	Pencere ve kapı gibi açıklıkların iki yanındaki düşey çerçeve elemanları.
Sundurma	Bir yanında duvar bulunan, üç yanı açık ve üzeri tek yöne eğimli basit bir çatı ile örtülü mekân.
Şap	Yüksek dozlu çimento harcıyla yapılan döşeme kaplaması.
Şapel	Küçük kilise.
Şebeke	Osmanlı yapılarında metal veya mermerden yapılmış, kafes biçiminde, bezeli korkuluk veya parmaklık levhası.
Taht	Gaziantep geleneksel mimarisinde bir balkon türü.
Tempan duvarı	Köprüleri memba ve mansap tarafında sınırlayan duvar.
Tonoz	Bir yapıda eğrisel yüzey(ler)den oluşan kargir örtü ögesi.
Tromp	Kare biçimli mekânın üzerine kubbe oturabilmek için köşelere inşa edilen kemer ve ona bitişik eğrisel yüzeyli geçiş elemanı.
Üzengi	Kemerin ayağa veya sütuna oturduğu noktada yer alan taş ve bunun yatay hizası.
Volta döşeme	Paralel yerleştirilmiş çelik putreller arasında yaklaşık 50-60 cm genişliğinde küçük tuğla tonozlar örülerek yapılan döşeme türü; 19. yy'da çok kullanılmıştır.
Yalibaskısı	Ahşap mimaride cephelerin, tahtaların üst üste bindirilip çivilenerek kaplanması tekniği.
Yanaşık derz	Kargir duvarlarda taş veya tuğla gibi elemanların birbirine sıfır bitişme çizgisi (harç görülmez).
Yığma duvar	Taşıyıcı sistemi duvarlar olan yapılardaki taş, tuğla veya ahşap kütük duvarlar.
Yumurta-ok dizisi	Yumurta ve ok ucu biçimli öğelerin alması olarak dizilmesiyle elde edilen bezeme.
Yüzey kaybı	Bir bozulma türü; yapı veya eserin yüzeyinde oluşan kayıplar.

